

Epigrammatum DELECTUS

Ex omnibus

Tum Veteribus, tum Recentioribus

POETIS

Accuratè decerptus.

Cum *Dissertatione*, de verâ *Pulchritudine*
& adumbratâ, in quâ ex certis Principiis Re-
jectionis & Selectionis Epigrammatum causæ
redduntur.

Adjectæ sunt elegantes *Sententiæ* ex anti-
quis Poetis parcè sed severiori judicio selectæ.

Cum brevioribus *Sententiis* seu *Proverbiis*
ex Autoribus Græcis & Latinis.

Quibus hac Novâ Editione.

Subjungitur *alterius Delectus Specimen*,
ex nuperis, maximè, Poetis ab Ele-
ctoribus prætermiſſis.

In usum Scholæ *Etonensis*.

Londini: Sumptibus *Sam. Smith*, ad Inſignia
Principis in Cœmeterio *D. Pauli*. 1686.

Cyru
287.

PRÆFATIO.

I. Operis consilium & utilitas.

CUM in adolescentibus instituendis duo spectari debeant, studia & mores, utrisque nos hoc colligendorum Epigrammatum labore inservire volumus. Morum tamen præcipua apud nos cura, quia gravior, eorumque potissimam causâ ad hoc operis suscipiendum impulsî sumus, ut quantum in nobis situm erat, unum quasi ostium obstrueremus, quo in multorum animos certissima pestis illabitur.

Scilicet non levi nos dolore semper affecit infelix tot adolescentium casus, qui ad impurorum librorum lectionem curiositate primùm allecti, hinc primos demonis afflatus hauriunt, & sic amissâ mentis castimoniâ, totâ deinde serie consequentis ætatis præceptam in tenera ætate pravitatem novis accessionibus cumulant.

Tanti, tamque præsentis exitiî una provisio est, si penitus ab illis pestilentibus libris arceantur. Sed quoniam in iisdem multa sunt non mediocris elegantia, nec exigue utilitatis; quorum specie plerique ad eorum lectionem cum tanta sua pernicië illiciuntur, his penitus fraudari adolescentes durius, & ad illos ab iis abstrabendos alienius videbatur.

Optimum ergo semper eorum institutum esse judicavi, qui ex antiquorum libris obscena resecare studuerant,

P R Æ F A T I O.

eorumque nobis exemplum exequi, & simili beneficio juventutem promereri in votis fuit. Cumque non alias perniciosiores nossem, quam Epigrammatum scriptores, qui fœditatem suam, quo magis in animos penetraret, jocis & salibus acutant, eam mihi præcipuè partem selegi perpurgandam.

Hoc consilio Catullum & Martialem in hoc genere summos in manus sumpsi, cæteros deinceps lustraturus. Ibi verò cohorrui, fateor, ad tot spurcitiarum aspectum, vehementerque indignatus sum tam abominandos Scriptores in Christianorum, ne dicam in puerorum manibus relinqui, quos jam diu aeternâ oblivione sepultos & vindicibus flammis expiatos decebat.

Sed enim ut in viperis non omnia noxia, quedam etiam ad salutem accommodata, sic non ubique illi virulenti sunt, aliquando etiam innoxie festivi; interque tot venena videre est pulcherrimas flores, & clarissimarum sententiarum fructus. Eos mihi decerpere curæ fuit, ne quis illorum specie captus, imprudenter inter tot pestes se demitteret; nec jam ullus bonis adolescentibus color esset, cur hos libros habere aut tractare averterent.

II. Cur in Catullo & Martiali excerptis minor quam in aliis adhibita severitas.

Hic verò anceps me diu deliberatio tenuit, quo pacto hunc delectum ita concinnarem, ut simul iudicio prodesset & moribus. Dux enim occurrebant viæ inter se oppositæ, ac suis quæque difficultatibus impeditæ: Prima, ut omnia promiscuè nihil obscæni habentia colligerem: Altera, ut contempto mediocrium Epigrammatum numero, elegantissima demum quæque secernerem?

Prior multo expeditior & minus laboriosa; at eadem

P R Æ F A T I O.

eadem parùm excolendis ingeniis opportuna. Latens enim in vulgarium lapillorum turbâ pretiose gemmæ, nec verum & urbanum solum ab illiberali diacritate rudia puerorum ingenia facillè secernunt, si hæc confusa simul & indiscreta obiciantur. Blandiebatur mihi prima fronte posterior, quippe qui ex Quintiliano didicissem optimis pueros statim assuescendi: post tamen re maturius consideratâ, difficiliorem illam, nec satis proposito nostro consentaneam, reperi.

Primum enim excellentium illorum Epigrammatum tanta paucitas extitisset, ut merito veritus sim ne nimis gravem hic libellus nimii fastidii subiret invidiam, dum omissum quisque quereretur, quod suâ opinione pulchrum esset. Deinde ne optima quidem satis elucet, nisi ex comparatione deteriorum; nec minus sæpe utilia sunt vitiorum quàm virtutum exempla, cum magna sit iudicii pars nosse quid vitandum sit. Postremo, quod præcipuum reor, non satis compesceretur curiositas adolescentum, si præter ea quæ decerpimus, multa alia culta & faceta in his libris remansisse cognoscerent. Ergo cum neutra meritò mihi placeret via, necessariò arripienda fuit quedam inter utrasque interjecta, illius licentiam fugiens, hujus severitatem declinans, vel potiùs indulgentiâ utens, ubi necessarium fuit, severitate, ubi liberum: quod à nobis quadam ratione perfectum, cujus his certior fieri lectorem non erit alienum.

Inter Epigrammatum Scriptores facillè principem locum obtinent Catullus & Martialis: ille orationis manditiæ, hic acumine & ingenio præstans: iidem porro tam infandis sordibus repleti, ut nihil detestabilius fieri possit. Ab his ergo cum maximè prohiberi adolescentes opus esset, ut id ipsi mollius ferrent, tantâ indulgentiâ Catullum ac Martialem excerpimus, nihil

P R Æ F A T I O.

ut apud illos relinqueremus, nisi vilissimas, quisquili-
as vel pestiferæ obscenitatis sordes, quibus qui se do-
leat esse privatum, non pravo tantum se, sed & insulso
ingenio esse testetur.

Quare sicuti fortè Lector in his quæ decerpimus
vel frigidius acumen, vel alijsmodi vitium offenderit,
nihil est quod iudicium nostrum eâ re culpet. Non e-
nim ista nos non vidimus vitia, sed iis propter illas
quas diximus causas parcendum esse putavimus. Ve-
rum ne hæc nostra facilitas cuiquam noceat, præfixo in
limine Martialis indiculo, elegantissima quæque nota-
bimus, & in præfixa Epigrammatibus Dissertatione eas
constituemus regulas, ex quibus quid de quovis Epi-
grammate sentiendum sit, facile possit intelligi.

Post Martialem verò, quia scriptores nec ita spurci,
nec ita ab adolescentibus expetiti; liberam nobis, imo
necessariam esse duximus accuratioris iudicii veniam.
In immensum enim excrevisset hic liber si omnia tolera-
bilia colligere vellemus. Quare multò jam restrictiores
difficilioresque fuimus, ut illa promiscuæ farraginis in-
commoda vitarentur: ac nisi Epigramma aut elegans
esset, aut aliquid contineret scitu dignius, nihil esse cau-
sæ visum est, cur eo frustra hunc libellum oneraremus.

III. Cur nonnullis mediocribus Epigrammatis adi- tus nonnunquam in hunc delectum patuerit.

Fatendum tamen id quod res est, Lectoribusque jam
inde à limine predicendum, ne in ista quidem paucita-
te summam, & ab omni emendatam vitio pulchritudi-
nem expectandam. Primum, quòd vix aut nusquam illa
quam quarebamus absolutio & perfectio comparuit, ut
si iis demum in hunc delectum aditus patuisset, in qui-
bus

P R Æ F A T I O.

bus nihil esset reprehendendum, non jam aliquorum selectione, sed omnium pene rejectione opus fuisset. Deinde quod in nonnullis vel memorabilem eventum, vel clari alicujus viri elogium complectentibus utilitatem magis aliquanto, quam elegantiam secuti sumus, de quo multis in locis Lectorem, ac præsertim in *Cæsari-bus Ausonii* commonefecimus. Postremò nè quid dissimulem, nonnullas hîc etiam partes fortuna invitis nobis habuit; Sed habuit tamen. Nam ut sæpe Judicibus usu venit, ut postquam ex legum severitate continenter in plures animadverterunt, ex ipsa suppliciorum frequentia mitigentur, & cum nihilo minus nocentibus, remissius tamen & clementius agant: sic nos quoque cum ex aliquo scriptore magnum Epigrammatum numerum acri Censurâ rejecissemus, nescio qua subibat misericordia, ipsiusque severitatis fastidium; ac sic affectis si quod occurreret aliquid argutiæ præ se ferens, licet fortè quibusdam rejectis non melius, tamen repulsam eandem non ferebat. Factum id aliquando non negamus, sed rarissimè nec ferè usquam, nisi admonito Lectore.

IV. Quantum diligentiae in excerptis Epigrammatis adhibitum sit.

Porro ut vilius aliquod Epigramma ob eas quas diximus causas in hunc delectum potuit irrepere; sic fortè è diverso contigit, ut nos aliqua, vel elegantissima, fugerint; siue à nobis omnino lecta non sint, siue ut sit, inter legendum minus animadversa; de quo si quis nos admonere non gravetur, dabimus operam ut nè ipsum nos admonuisse pœniteat. Nec tamen si cujusquam Poëtæ, aut nulla, aut pauca admodum Epigrammata in hunc

P R Æ F A T I O.

*delectum ascita sunt, ideo statim colligendum vel il-
 lum à nobis ignoratum, vel certè indiligentiùs lectum.
 Hoc enim nos è contrario verè nobis videmur posse pro-
 fiteri; acceptius longe hoc opus eruditis Lectoribus fore,
 si nossent quàm diligentia & patientia in conquirendis
 & excerptis Epigrammatum Scriptoris versati si-
 mus. Patientiam dico, quia & tam multi, & maxi-
 mam partem sic insulsi sunt, ut ineptissimus sit qui tot
 ineptias sine tædio & fastidio legat. Nos tamen ad
 hanc molestiam alacrius ferendam aliorum utilitas hor-
 tata est, quos nostro labore tantà molestia liberari posse
 speravimus. Hac ergo spe & amino innumeros pene
 scriptores variarum ætatum & regionum; & in iis ad
 viginti Epigrammatum millia contrivimus, è quorum
 plurimis tamen nihil omnino decerptum est, & ideo ab
 eorum nominibus referendis abstinemus, ne qui eos or-
 nare non possumus, ad ignominiam nominasse videa-
 mur. Hoc tantum obiter admonemus Lectorem, vix
 quicquam nobis in hoc genere ineptius visum, quam il-
 las quas Germanorum Poëtarum delicias vocant, ingen-
 tibus voluminibus ingentem absurdissimorum Epigram-
 matum numerum complexas, & cujusdam Lancini Cur-
 tii obscenissimum simul & contemptissimum librum
 plusquam licet duobus Epigrammatum millibus con-
 stans. Erant in aliis quedam tolerabiliora, quæ ta-
 men in hunc librum congeri, opera pretium non est visum.
 Hæc enim vulgaria melius omnino nesciuntur, quàm
 cum meliorum studiorum dispendio discuntur; ut omit-
 tam multitudinem mediocrium versuum onerari mentem,
 ac paulatim pulchri iudicium amittere; atque ita
 hunc mediocritati assuescere, ut vix unquam majus a-
 liquid & grandius conari queat. Unde ad solidam
 eruditionem tendentibus nil utilius præcipitur, quam
 ut*

P R Æ F A T I O.

ut multa exiliora æquo animo ignorent, nusquamque magis locum habet sapiens illud Grotii dictum; Nescire quædam magna pars sapientiæ.

V. De Sententiarum delectu ad calcem Epigrammatum adjecto; ejus utilitas, usus, abusus.

Reſtat ut de noſtra Sententiarum ex antiquis Poëtis ſelectione pauca dicenda ſint, quam ideo cum Epigrammatis conjunximus, quod magnam hæc inter ſe cognationem habeant. Eſt enim ſententia velut epigramma brevius, cum præcipua Epigrammatis pars, nempe clauſula ferè ejuſmodi ſententiis conſtet. Cæterùm tenuem hunc laborem & contemptum bene multis viſum iri ſat ſcio qui has *proverbia* ferè ad ſcholarum umbras relegant, & puerilem eruditionem redolere exiſtimant. Quem in ſenſum, credo, nonnullorum eos inſulſitas adduxit qui poëticas ſententias ſine delectu, ſine judicio trepant, & temerè quovis inferciunt. Verum nobis ſecreto iſtorum abuſu, rem ipſam per ſe ſpectantibus aliud longè judicii eſt. Nec modo hæc illuſtrium ſententiarum ſelectio non contemnenda, ſed è contrario perutilis, & digna in primis videtur quæ non ab adoleſcentibus tantam, ſed à viris etiam firmati judicii ſtudioſè tractetur.

Quid enim in librorum lectione ſequimur, niſi ut judicium noſtrum alamus & conformemus? Quid autem ad id aptius quàm ejuſmodi ſententiæ, quæ totidem quaſi principia & pronunciata ſint, ex quibus de pleriſq; humana vitæ officiis ac negotiis rectum ac verum judicium ferri poſſit? Quanti autem numerandum quod illæ gemmæ ex ingenti nugarum acervo, in quibus permixtæ jacebant, extractæ ſunt? Nam quod ſic avulſe
minus

P R Æ F A T I O.

minus aliquanto delectant, quàm cum in librorum continuatione leguntur, non tamen idcirco hic delectus aspernandus est. Delicatus enim in studiis versamur, si levi voluptatis decessione magnum utilitatis accessionem redimere nolumus. Magnam autem prorsus affert illa selectio, in qua exiguo labore discere est quidquid ornatus, brevius, verius à Poëtis scriptum est, quæ quidem apud plerosque Poëtas legere nec mediocris opera & grandis periculi res sit, propter innumeras ipsorum falsas obscœnasque sententias.

Cavenda sunt tamen ea vitia quæ multos à sententiis ejusmodi abalienant; imprimisque nè tritæ nimis ac pervulgatæ producantur. Sunt enim quedam eximie licet, quæ frequentiore usu putidæ quodammodo & odiosæ factæ sunt; sed has ob id ipsum nosse convenit, ut vitandas noveris. Deinde vitiosum perinde est uti vulgaribus, ac vulgaria nescire.

Alterum cautionis præceptum, nè crudæ quodammodo quovis ingerantur. Quod vitium nunc infrequentius olim indoctioribus temporibus ita frequens fuit, ut etiam in quorundam, gravissimorum ceteroquin viro- rum scripta irrepserit, ut Joannis Sarisberiensis, qui ejusmodi poëticas lacinias sæpe ad nauseam congerit. Ac ille quidem in hoc apertè vitiosus, nec tamen ideo similiter accusandus quisquis aliquem ex Poëtis locum protulerit. Est enim ubi id decenter fiat, uti rectè nonnunquam ab Augustino, nonnunquam etiam à Bernardo factum est. Quanquam si est verè dicendum, in gravi & seria oratione fugiendum id potius quàm affectandum. Itaque præcipuus sententiarum fructus, non tam in iis laudandis situs, quàm in excolendo ingenio, quod ejusmodi pronunciatis mirabiliter tum instruitur ad judicandum, tum ad inveniendum acui- tur.

P R Æ F A T I O.

tur. Hic est verus sententiarum usus, hæc abusus declinandi ratio, quo declinato, nihil utilius aut præstantius. Nec vero quod illæ ferè semper ex Ethnicis petantur, quod ideo minoris æstimandæ sunt. Non enim quæ apud Ethnicos veritas reperitur, ideo Ethnica est, aut ideo veritas non est: Semper illa ex æterno & incorrupto, defluit sole, qui licet Christianos abundantiori lumine perfuderit; tamen Ethnicis non ita se subtrahit, ut illos penitus à luce sua secluderet. Quod etiam gravibus & eruditis Theologis quandocunque ipsorum libros attingunt pias & utiles commentationes suppeditat, dum secum considerant quid Ethnici cognoverint, quò progressi sint, ubi subsisterint & quàm longè obscuris illis veritatis scintillis quæ apud Ethnicos fulserunt revelatum fidei lumen excellat.

Hanc verò maximam sanè utilitatem ex hoc illi delectu commodissimè capient, in quo breviter collecta cernuntur, quæ ab Ethnicis verissimè de moribus scripta sunt. Itaque quò plenior esset, visum est adjungere etiam brevem illarum sententiarum fasciculum, quæ quia in ore sunt omnium, ideo proverbia dictæ sunt, quod genus licet apud nostros sorduerit, propter verborum, quibus vernacula proverbia constant, rusticitatem, tamen apud alias gentes, & præsertim apud Hispanos magno in pretio est. Et certè dum fugiatur modò illorum absurditas, qui proverbia passim ingerunt, non video cur ob id contemnendæ sint præclaræ per se sententiæ, quòd eas vita communis crebrius terat, cum non ob aliud sic terantur, quàm quia longè verissimæ etiam vulgo visæ sint. Hinc Augustinus vulgare proverbium in Concione sacra asserens. Sæpe, inquit, lingua popularis est doctrina salutaris. Cæterùm nè id quidem incommodi habent quas hic exhibemus. Nam quas ex Erasmo sumpsi-

P R Æ F A T I O.

sumpsimus, eruditorum potius quàm vulgi sententia fuit, imò pleræque ab illustri quodam auctore semel scriptæ, non communi sermone contritæ. Quas uerò ex Hispanis & Italia decerpimus, sunt quidem apud illos vulgares, at nostris contrà vulgo ignotæ, ut simul & veritatis utilitatem habeant, & gratiam novitatis. Nec diffiteor aliquas idemidem levioris notæ admixtas esse; vix ulla tamen credo reperietur quæ suâ proprius utilitate careat.

VI. De notis ac titulis Epigrammatum.

Atque hoc de ipso tum Epigrammatum, tum Sententiarum delictu, nunc de ceteris quæ nos ad hunc libellum contulimus breviter dicam. Inprimis ad multa utile putavimus, ne sine quibusdam notis prodiret in vulgus, cùm sepe in epigrammatis aliquid obscuritatis insit, quæ totam illorum corrumpere gratiam, nisi lumen quo illustraretur præsto esset; sed illa nostro labori non semper acceptæ ferendæ sunt. Nam Martiali apposita Farnabio debentur scriptori diligenti & erudito. Nonnullas tamen ex illis rescare, alias etiam nonnunquam adicere ausi sumus, si quando ille vel aliquid omisisse, vel parum, vel nimis explavisse videretur, omnem tamen illarum laudem, si qua in tam levibus esse laus potest, ad ipsum libenter ac merito transcribimus.

Reliquis epigrammatis, quoniam aliunde non suppetebant, notas addidimus, sed parçè, & iis tantum locis quæ lectorem morari possent. Vehementer enim ingentibus illis commentariis infensû sumus, in quos homines otio abundantes quicquid didicerint, sine iudicio inculcant. Siquis tamen locus inter scribendum

P R Æ F A T I O.

ex aliquo scriptore sub styli acumen subiret, qui cum epigrammatis sententiâ congrueret, non semper repudiavimus, sed hujus rei hunc modum adhibuimus, ut hujusmodi loca conquireremus nunquam, oblata non usquequaque refutaremus; quæ tamen ipsa, si quis gravabitur, omissis illis fastidio suo si libet obsequatur.

Plerisque autem locis Epigrammatum titulos mutavimus, præcipuè ubi ficta aliqua aut ignobilis persona esset inscripta. Nam cum hæc sit illorum utilitas, ut nos in totius epigrammatis memoriam redigant, & ut hoc veluti indicio, si quid fortè requiras in indice possis faciliè reperire: utrumque qui præstare potest, ridiculus Gargiliani, aut Ceciliani titulus, qui cum sententiâ nihil habeat affine, nec ipsam ullo vestigio demonstrat. Ergo his amotis alios substituimus qui vim epigrammatis quam maximè fieri potuit declarent, quod quam difficile sit nonnunquam, præsertim ubi densi sensus, non aliis perspicere poterit, nisi qui reipsa sit expertus.

Vendum ut ex hujus libelli brevitate eum quem longè maximum existimamus excolendi judicii fructum capiat lector, opere me pretium facturum reor, si ante omnia hic illas exponam regulas quibus in epigrammatum selectione usi sumus; eas verò nos non ex ingenio vel ex solis hausimus antiquorum libris, sed quod longè potius ex virorum omni eruditione præstantium, & multo vitæ stegantioris usu vera urbanitatis intelligentium sermonibus, quos in his epigrammatis expendendis in consilium adhibuimus. Itaque illorum hic, non nostra judicia videbit Lector, eaque, modo ipse non iniquus sit, æqua, ni fallor, & accurata esse perspiciet.

DIS-

DISSERTATIO

De vera pulchritudine & adumbrata,
in qua ex certis principiis, rejectionis
ac selectionis Epigrammatum
causæ redduntur.

I. Cur in dijudicanda pulchritudine tam
variant hominum sententiæ.

Pulchri descriptio & fons.

TANTÆ opinionum varietatis quâ in
dijudicandâ scriptorum elegantia di-
strahi videmus etiam eruditos, ea mihi
videtur esse causa, quod nulli ferè ratio-
nem consulunt, & ex veris certisque principiis res
expendunt, sed omnes temerè conceptam opinio-
nem, ac impressum sibi sine animadversione ac ju-
dicio sensum in judicando sequuntur. Sic factum
ut de formandâ & accuratè cognoscendâ veræ
pulchritudinis ideâ, ex quâ deinde cætera me-
ritentur, pauci admodum laborarint, sed ut
quidque animum nescio quâ voluptate mulcebat,
statim id pulchrum esse pronunciarint. Et tamen
eâ regulâ nihil fallacius aut incertius, falsa enim &
emen-

DISSERTATIO.

ementita pulchritudo imbutas pravis opinionibus mentes voluptate quadam afficit, eademque verâ & solidâ sæpe non afficit. Itaque nil tam deforme est, quod non alicui placeat, nihil contrâ tam undique pulchrum, quod non alicui displiceat. Sic ad ridicula cantica videmus exultare rusticos, & ad ineptos histrionum jocos tota nonnunquam theatra conclamant. Sic contrâ non desunt quos Virgilius ac Terentius, quibus nil habent literæ elegantius, aut nil tamen, aut parum delectet; Tanta in consuetudine & anticipatis opinionibus vis est, ad delectationem vel afferendam vel amovendam. Ergo ut ab illâ Inconstanti opinionum turbâ recedatur, ad rationis lumen, quod unum certum ac simplex est, accedendum est, ac illius ope verâ illa ac sincera pulchritudinis species investiganda, quâ quicquid impressum est verè pulchrum & elegans est, à qua contrâ quicquid abhorret, deformè & inelegans merito dicendum.

Ea porrò rectâ nos ad naturam deducet, & id generatim pulchrum esse decernet, quod tum ipsius rei naturæ, tum nostræ etiam conveniat. Quod enim, verbi gratiâ, corpus aliquod aliquâ parte vel redundans vel diminutum deformè habeatur, inde est quòd abhorreat à natura, quæ integritatem partium suarum deposcit, superfluitatem aspernatur. Omnium ferè quæ deformia censentur eadem ratio: semperque in illis animadvertere est vitium aliquod à naturâ rectè constitutâ dissidens. Nec tamen rem, ut pulchra discatur, suæ quamque naturæ congruere satis est, nisi etiam nostræ conveniat. Hæc enim animo constans & corpore sensibus prædito, utrâque parte certas propensiones & offen-

DISSERTATIO.

offensiones habet, quibus vel alliciat, vel abalienatur : Itaque visus certis coloribus jucundus movetur, auditus certo sonorum genere ducitur ; animam etiam quædam delectant, quædam offendunt, prout quæque affectibus ejus vel consenserint vel repugnarent. Nec tamen quælibet hic natura intelligenda est, cumquædam distortæ, depravatæ, vitiosæ sint ; sed emendata & benè composita, ex cujus tantum propensionibus de pulchritudine & venustate judicandum.

Hujus autem veræ pulchritudinis ea vis est, ut non fluxa, mutabilis, temporaria sit, sed constans, certa, perpetua, omnibusque seculis peræquè placeat. Quamvis enim reperiantur tam pravo ingenio nonnulli ut eam despiciant ; tamen & ii pauci sunt, & ratione possunt ad veritatem revocari, cum falsa illa pulchritudo licet tantisper habeat amatores suos, tamen illos non diu retineat, ipsâ naturâ, quæ deleri non potest, quoddam ejus sensim fastidium ingenerante. Opinionum enim, ut præclare Cicero, commenta delet dies, naturæ judicia confirmat.

Hæc si ad orationem transferri placeat, eam verè pulchram esse dicemus, quæ tum ipsarum rerum naturæ, tum sensuum animique nostri propensionibus convenit ; atque ut in oratione sonus, verba & sententia spectantur, illorum omnium cum duplici illa natura consensus ad pulchritudinem requiritur, quæ nobis ideo sigillatim explicanda sunt ; ac primum de Sono.

DISSERTATIO.

DE SONO.

Rara ejus venustas in imitatione rerum, frequens in suavitate. Naturalis ejus mensio in auribus.

Primam illius naturalis pulchritudinis partem in Sono locavimus, quem à verbis in eo distinguimus, quod in verbis spectetur proprietas & significationis *interepta*; in Sono jucunditas vel asperitas aures vel mulcens, vel offendens, aut quædam quasi rerum imitatio, quæ tristitia flebiliter, incitata celeriter, aspera asperè dicuntur; atque hæc quidem dum oratio pronunciatur frequenter apparet; in scriptis autem, de quibus propriè dicimus, infrequentius: quanquam Virgilius admodum feliciter nonnunquam rerum ipsarum sonum, celeritatem, tarditatem carminis sono adumbravit. Nam illud, verbi gratia cum audis, *procumbit humi bos*; nonne tibi videris corruentis bovis obtusum illum sonum audire? Aut hunc legis versum *Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum*. Nonne currentium equorum sonitus aures quodammodo verberat; Sed hoc, ut dixi, rarum, nec ferè ab ullo Poëtâ quàm à Virgilio observatum. Itaq; maxima soni ac maximè vulgaris virtus est in deliniendis auribus sita. Tenuis quidem pulchritudo; sed tamen naturalis illa, eademque maximè popularis. Vix est enim ullus de plebe tam rudis, qui naturâ docente manca & mutila non aversetur; contrà plena, structa, finita non sentiat. Hinc Cicero rectè in Oratore. *Auris, inquit, vel*
B
animus

DISSERTATIO.

animus aurium nuncio, naturalem quandam in se continet vocum omnium mensuram, itaque & longiora & breviora judicat, & perfecta ac moderata semper expectat; mutila sentit quædam & quasi decurtata, quibus tanquam debito fraudaretur, offenditur; productiora alia, & quasi immoderatus excurrentia quæ magis etiam aspernantur aures, quod cum in plerisque, tum in hoc genere nimium quod est offendit vehementius, quàm id quod videtur parum. Nec verò multitudo pedes novit, nec ullos numeros tenet, nec illud quod offendit, aut cur, aut in quo offendant intelligit: & tamen omnium longitudinum & brevitatum in sonis, sic acutarum graviumque vocum judicium ipsa natura in auribus nostris collocavit.

Merito exigi à Poëtis soni jucunditatem.

Asperitas multorum Poëtarum, præcipuè Germanorum. Quidam nimis canori.

Hanc igitur etiam soni jucunditatem confectetur necesse est, quisquis naturæ studet congruere; idque eò justius exigitur à Poëtis, quod ipsa poësis nihil aliud est quàm oratio modulata, & ad deliniendas aures certis numeris ac pedibus alligata. Quare meritissimò reprehenduntur, qui senis pedibus verba concludere contenti, auribus omnino servire neglexerunt. Quo in vitio vehementer hærent multi epigrammatum scriptores, ac præcipuè qui Anthologiam græcam latinè reddiderunt, & Germani Poëtæ.

Nam illa, verbi gratiâ, quis ferat ipsorum?
*Ex nihilo qui, quæ nihilum prius, omnia fecit
 Et nihilum, qui quæ nunc aliquid, faciet:*

DISSERTATIO:

Is te qui nihilum ante, quod es nunc, fecit ab illo

Quod nihilum, & nihilum, nunc quod es, hoc faciet.
Scilicet ut si aliquid scelere è scelus hercle ni, eras nil:

Et scelere hoc aliquid cælo habile efficeret.

Quid illo item Epigrammate durius?

Ex tuo enim animo hant potes hant novisse meum illum

Qui suam in hac tua agit dudum anima ipse animum.

Ex animo ergo animus, seu noscitur ex mea ita istac

Musa animi in musas nota sit aura tui.

Aut illo disticho?

Perge nec à veteri te flectat tramite quidquam

Tu quod es, hoc, quoad heic vivam ego semper ero.

Sed ut magnopere vitiosum est in verbis aurium voluptatem prorsus negligere, cùm versus, uti diximus, ad aures demulcendas sit inventus; sic è diverso non leviter peccant qui auribus immodicè serviunt, & dummodo iis satisfaciant, nihil admodum de sententiâ laborant; hoc studium canoras nobis peperit nugas, & inopes rerum versus; in quod sæpe-numero incidunt qui assiduâ Poëtarum tractatione, poëticae elocutionis ac numeri facultatem comparaverunt. Nam illi cum affluant verbis elegantibus, vulgares sententias non indecoro fuco oblinire ferè contenti sunt. Hoc in multis Buchanani, Borbonii, Barlei carminibus & epigrammatis animadvertere est, quæ lectores quidem minus attentos sæpe fallunt: ac repetita & excussa, ob rerum tenuitatem, quoddam sui fastidium relinquunt. Quare in hoc quoque vitium sedulò inquisivimus, multosque ex ejusmodi sonoris versibus, qui nihil intus haberent, amandavimus.

DISSERTATIO.

Verba quomodo rebus accommodanda.

Nunc de verbis ac rebus naturæ accommodandis dicendum est, in quo, ut suprà dictum est, duplex natura consideranda, vel earum scilicet, de quibus loquimur rerum, vel eorum à quibus audimur vel legimur.

Verborum autem cum rebus consensio in eo posita, ut grandibus grandia, humilia humilibus aptentur. Poscit quidem omne genus orationis simplicitatem: sed ista simplicitas sublimitatem non refugit, nec incitationem, imò non minus vitiosum est alta & gravia tenuiter & demissè, quam demissa & tenuia altè & graviter dicere. Utroque enim modo ab eâ disceditur, in quâ positam pulchritudinem diximus, cum naturâ consensione. Ergo nec figuras, nec ornamenta quævis oratio récipit, nec rursus quævis repudiat; est ubi illa aptè collocentur, est ubi ineptè; totum autem in eo est, ut ubique perfecta sit rerum verborumque concordia.

Porro, quod diligenter animadverti velim, & à paucis omnino observatum est, ut verba rebus attemperes, non ipsæ res spectandæ, vel quales in se sunt, vel quales in mente dicentis, sed quales in mente audientium vel legentium oratione informatæ sunt. Sic quia sub initio rudis adhuc supponitur auditor, simplicibus verbis earum de quibus rerum loqueris, notitiis imbuendus est, quibus postea quidvis possis superstruere. Hinc fit ut si de quamlibet atroci facinore dicendum sit, non prius liceat in illud atrocibus verbis invehiri, quam in mente

DISSERTATIO.

mente Lectorum ea ipsius species impressa sit, quæ vim illam verborum atrocitatemque non respuat. Quo vitio illi premuntur, qui nondum incensis Auditorum animis, & quid velint adhuc nescientibus, ardentem orationem inferunt.

Ita optimè Virgilius orditur simplicibus verbis :
*Arma virumque cano, Trojæ qui primus ab oris
 Italiam fato profugus, Lavinaque venit
 Littora.*

Optimè Homerus ob hoc ipsum ab Horatio laudatus.

*Dic mihi Musa virum capta post tempora Trojæ
 Qui mores hominum multorum vidit & urbes.*

At vitiosè Statius, & nimis subito lectores in altum rapit his versibus :

*Fraternas acies, alternâque regna prophanis
 Decertata odiis, fontesque evolvere Thebas
 Pierius menti calor incidit.*

Vitiosius etiam Claudianus nondum præparatis animis tumidos illos ingerit versus :

*Inferni raptoris equos, afflataque curru
 Sidera tenario, caligantesque profundæ
 Junonis thalamos.*

Hoc verò præceptum præcipuè teneri debet in epithetis, quæ cum rebus semper malè junguntur, si ab illâ idæâ diffideant, quam impressam gerit Auditor. Eam ob rem vidi qui reprehenderent illud initium Lucani ;

*Bella per Æmathios plusquam civilia campos
 Jusque datum sceleri canimus.*

Rectè, inquiunt post expositam stragem Pharsalicam hoc epitheto, *plusquam civilia*, uteretur, at ut illo Lectorem nihil tum tale cogitantem occupa-

DISSERTATIO

ret, præposterum fuit, & peccat in Horatianum illud:
*Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat.*

*Quo pacto verba humano ingenio convenire
 oporteat. Prima ejus ab alienatio à ver-
 bis inusitatis unde profecta; huic
 quatenus obsequendum.*

Verùm convenire rebus verba parum est, nisi etiam hominum naturæ convenient, in quâ cerni licet generalem quandam offensionem in verba obsoleta, fordida, impropria, quam quidem malim naturalem quàm opinabilem dicere, licet super quadam opinione fundetur. Quamvis enim quod aliud vocabulum alio sit usitatus & elegantius meri sit hominum arbitrii, tamen inusitatis & impropriis offendi naturale est, ut usitatis propriisque delectari. Quidquid enim contra rationem sit, hoc ipso quia carere ratione perspicitur, offendit. Jam vero tritis vocabulis relictis, inusitata consuetari prorsus à ratione alienum est. Quanquam huic naturali offensionem accedit alia ex opinione profecta. Nam quia illa verba inusitata vulgo reprobantur, hinc cum quodam fastidio & contemptu in ipsâ mente conjunguntur; ita ut vix pronunciari possint, quin se continuo simul efferat hic contemptus & fastidii sensus.

Ergo nè in offensionem illam sive naturalem, sive opinabilem incurrat prudens scriptor, usui sese libenter accommodabit; & quamvis illum instabilem nec diuturnum esse sentiat, mallet tamen aliquando placere quàm nunquam; illud modò cavebit, nè succrescentes identidem, in aulâ præsertim Gallicâ
 &

DISSERTATIO.

& muliercularum circulis locutiones, nec vulgo adhuc receptas, in scriptis usurpet. Harum enim, ut ita loquar, brevior vita, quam ut in opus diuturnum illigari possint, ut omittram in hoc odiosam quandam affectationem esse, quæ orationi pondus autoritatenique detrahat.

Est ergo in vocum proprietate & elegantia pulchritudo quædam ac venustas non aspernanda, sed ea tamen temporaria, & quæ opinione quâ usus constat innixa, mutatâ opinione dilabatur. Quare aliam quærant oportet, qui non uni seculo, sed omnibus scribunt; eam nimirum quæ nihil habeat opinionis admixtum; qualis illa verborum cum naturâ consensio, quam deinceps explicaturi sumus.

INTERIOR QUÆDAM

*& magis arcana verborum cum
naturâ consensio.*

Naturam humanæ mentis si penitus introspicere velis, & interiores in eâ delectationum fontes rimari, robur quoddam in ipsâ deprehendes, quadam infirmitate conjunctum, unde magna varietas & inæqualitas oriatur. Robore enim fit ut perpetuam remissionem gravetur; infirmitate contrâ, ut perpetuam contentionem pati nequeat. Hinc est quod ipsi nihil diu placet, nihil sui undique simile. Hinc in Musicâ perfectum omnino concentum aversetur, quod compertum Musicos induxit ut discordes sonos, quas dissonantias appellant, consultò admiscerent.

DISSERTATIO

cerent. Hinc fit denique ut quævis corporis exercitatio, etiam si voluptatis causâ primum suscepta, fiat ex perpetuitate supplicium.

Id verò etiam in oratione locum habet, imo ibi maximam naturæ teneritudinem prodit, altam illam & incitatam diu non patitur; rursus illâ humi repente & nunquam se attollente, si longior sit, fatigatur; stare, requiescere, erigi, deijci avet omnis auditor & lector. Inde nascitur tanta varietatis necessitas, quâ parvis grandia, concitata placidis, altâ humilibus miscentur. Sed hæc fortasse parum in epigrammatis loci habent, quæ propter brevitatem, varietatis minùs indigent. Verum ista licet generaliora commemorare non piguit, quod cætera magis argumenti nostri propria inde pendeant, imprimisque metaphorarum, quarum magna vel ad ornandam, vel ad vitiandam poësim vis est, usus & judicium. Nam si cur homines metaphoris delectentur attentius consideremus, non aliam invenimus causam nisi eam quam indicavi naturæ imbecillitatem, quæ rigidâ illâ veritate & simplicitate lassata metaphorarum à vero nonnihil abscedentium admixtionē recreanda est. Hic verum & legitimum metaphorarum usum discas, easque itidem adhibendas, ut discordes sonos adhibent Musici, ad tollendum perfecti concentus fastidium: sed quàm crebrò illæ, quove loco usurpandæ sint, non exiguæ cautionis ac prudentiæ res est. Illud hic monuisse sufficiet, quia metaphoræ, hyperbolæ, & quæcumque à simplici & naturali loquendi more deflectunt, non propter se expetuntur, sed tanquam nauseantis naturæ remedia, necessitate quadam asilicuntur, propterea magnam in
els

DISSERTATIO.

eis moderationem esse servandam. Unde verè & rectè à Quintiliano dictum : Modico & opportuno earum usu illustrari orationem, frequente obscurari, & tædio compleri. Quod vitium in multis, præsertim recentiorum epigrammatis sæpe deprehendas, ut infra quibusdam exemplis ostendemus. Sed tamen nè hoc in nimiam abeat severitatem, notandum est ea tantum pro metaphoris habenda, quæ à vulgari usu remota sunt, & duplicem idæam animo offerunt : unde si quæ metaphoræ ita tritæ sint, ut jam quasi propriæ usurpentur, nec aliud quam rem ipsam ad quam explicandam adhibentur, exhibeant ; propriorum potiùs vocabulorum numero, quàm metaphorarum ducendæ sunt, nec sub iis quarum copiam reprehendimus tropis comprehenduntur.

De stilo nimis Metaphorico. Quædam epigrammata ob id rejeçta.

Est quidem Poëtis major quædam troporum venia, sed tamen suus est illis etiam modus, sua, ut loquitur Cicero, verecundia, præcipuûmque semper ornamentum ex simplicitate petendum. Quare longissimè à pulchro aberrant illi apud quos tota quasi natura histrionicam agit ; adeo nihil communi more eloquuntur ; nihil tale effingunt, quale extra poëmata cernitur ; sed omnia extollunt, depressunt, mutant, & quandam veluti larvam omnibus induunt. Hac nos de causâ quædam epigrammata tanquam nimis metaphorica ex selectorum numero exclusimus, ut duo sequentia

Heinsii,

DISSERTATIO.

Heinsii, viri cæteroquin humaniorum literarum scientiâ clarissimi.

*Auriga lucis, ignei poli cursor,
Metator æthere, temperator horarum,
Ævi minister, circulator æterne,
Lustrator orbis, dissipator umbrarum,
Currus perennis, igneæque quadrigæ
Frænator iugens, qui diem vehis purum,
Rursumque vultum surripis tuum mundo,
Et candicantis oculis comæ flammam
Cras è lacertis Tethyos tuæ rursus
Redibis : at nox occupat meum solem. Douzam sci-
licet. Itemque.*

*Dulces alumni noctis, ignei fratres,
Parvæ cohortes, ignei poli cives,
Qui per serenos ætheris vagi campos
Molles choræas ducitis levi plantâ,
Cum membra nostra molliter reclinata
Victosque sensus occupat sopor levis ;
Cur nunc ut ante per domum cæli pictam
Et è latebris, fornicisque inaurati
Puris fenestris tollitis sacrum vultum ?
Abite tandem ; non videbitis Douzam.*

In his epigrammatis præter congestas ad nauseam metaphoras, easque duras & absurdas, aliud quoque vir sagacissimus vitium notabat, quod scilicet à mœrentis, & amici mortem lugentis animo, quem hic effingere voluit Heinsius, nil longius abest, quam hæc epithetorum lascivia ; Sed de verbis satis.

Prima

DISSERTATIO.

Prima sententiarum virtus, veritas. Quantum in falsitate vitium sit. Ubi de falsis epigrammatis.

Nunc de sententiis differendum, quas item rebus ac personis accommodandas esse prædiximus. Rebus convenient, si veræ, si propriæ sint, & quasi interiores. Personis congruent si naturalibus vel offensionibus, vel affectibus aptentur.

Prima igitur sententiarum virtus, veritas. A rebus enim ipsis dissidet, quicquid falsum est, nec ulla in falsitate pulchritudo, nisi quantum veritatem mentitur. Unde discas pulchritudinis fontem in veritate esse, deformitatis contrà in falsitate. Illa verò non à rebus modò abhorret, sed etiam à personis. Inest enim nobis quidam insitus veritatis amor, quædam in falsitatem offensio, quâ fit ut quæ nos specie veri delectârunt, ubi falsa patuere, ingrata & injucunda fiant. Hæc ratio fuit viris eruditis, quorum jam sæpe mentionem facio, ut ex hoc delectu multa epigrammata ressecârint, quorum præcipua sententia ex falso petebatur, ut, exempli gratiâ, illud Grotii, licèt carmine satis magnificum.

*In Joannam Archeam vulgo
la pucelle d' Orleans.*

*Gallica non unquam peritura laudis Amazon
Virgo intacta viris, sed metuenda viris :
Cujus non oculis sedit Venus atque Cupido,
Sed Mars atque horror, sanguineæque vices :*

Hæc

DISSERTATIO.

*Hæc est cui Salicæ leges, cui patria sese
Debet, & in veras reddita sceptræ manus.
Nec fas est de morte queri, namque ignea tota,
Aut nunquam, aut solo debuit igne mori.*

Hæc commemorare non piguit, ut magis lectores perspiciant quale sit illud falsorum genus, quantumque abhorreat à natura, quippe quod ita ferè sit comparatum, ut ejus quod in eo affirmatur contrarium non minus plausibiliter dici possit, nihilo enim magis ineptè potuisset scribere Grotius :

*Sed fas est de morte queri; nox ignibus illa
Debuit, ast undis ignea tota mori.*

Certè si ejus originem indagari placeat, reperimus ad illud non naturâ homines duci, sed inertiam compelli: Non enim aliâ causâ ad falsitatis præsidium confugiunt, nisi quia veram ex rebus ipsis eruere pulchritudinem non valent. Certa quippe & definita veritas, mendacium infinitum & incertum: hinc illa ad inveniendum difficilis, hoc proclive & obvium, eoque etiam nomine spernendum.

Porro non in affirmationibus modò falsitas intervenit, sed etiam in affectibus effingendis cum scilicet alicui personæ alii quam quos natura argumentumque postulat affinguntur affectus, uti cerni licet in hoc Vultei epigrammate, ob id rejecto :

*Nuper marmoreum videns sepulchrum
Arverni benè cogniti malâ in re
Cæpi sic tacitus loqui: Ad quid, oro,
Tot sumptus? Potuisset hoc sepulchrum
Reges claudere, sanguinèmq; Regum,
Hoc ignobile quod tegit cadaver.*

DISSERTATIO.

*Prorumpo in lachrymas, fluunt abunde
Emissæ ex oculis genas per ambas,
Quidam me arguit, increpâtque flentem,
Istis sic puto, talibusve dictis;
Næ tu, quisquis es, impius videris
Pestem qui patriæ doles sepultum.
Illi contra ego: Falleris sepulchri
Facturam fleo, non fleo sepulti.*

Alienum sanè fuit hominem inducere abunde lachrymantem, quod sceleratus quidam & ignobilis nobili sepulchro esset conditus. Non enim misericordiam & lachrymas movent honores sceleratis habiti, sed potius iram & indignationem. Falsum ergo sibi induit affectum Poëta qui ibi lachrymatur, ubi irascendum & stomachandum fuit.

De fabulosis Epigrammatis.

Magnum igitur falsitatis vitium, idémque latissimè fufum, & multa quasi membra complexum. Ad hoc enim revocari possunt primum fabulosæ sententiæ, solita Poëtarum curricula, ubi nihil dicere habent. Cujus generis tanquam vitiosi, multa nos epigrammata rejecimus, ut illud Grotii ad Rodulphum Imperatorem, fabulis nimis refertum.

Non tibi Mars tantum favet, invictissime ductor,

Quem toties hostem barbara signa tremunt :

Plebs quoque te Superum donis veneratur, & illud

A Zephyri munus conjuge, Cæsar, habes.

Ver dea perpetuum Batavo præscripsit Apelli

Pratæque Pictrici vivere jussa manu.

Annuus Alcinoi decor est, & Adonidos hortis,

Nec Pharias animat longior auro rosas.

Priscæ

DISSERTATIO.

*Prisca Semiramios jactat Pomona labores ;
Alta tamen tecti culmina scandit hyems.
Quo tibi fluxus honos ? Augustum ferta triumphum,
In quæ temporibus nil licet, ista decent.*
Scio esse alia quoque in hoc epigrammate culpanda ;
sed nunc id unum vitium notamus, propter quod in
exemplum affertur.

De Æquivocis.

Referri etiam ad idem genus potest magna pars
æquivocorum, quorum acumen ferè ex quadam ori-
tur falsitate. Nam, verbi gratiâ, in illo Sannazarii
Epigrammate.

*Jucundus geminos fecit tibi Sequana pontes,
Jure tuum potes hunc dicere Pontificem.*

Si pontificem accipias pro pontium fabricatore,
vera sententia, sed inepta : ergo ut acuti aliquid in-
cludat, debet vox Pontificis accipi pro Episcopo,
quo sensu falsum erit jucundum esse Pontificem. Si-
militer in illo epigrammate satis celebri :

*Surdastrum curare ferunt te Gallice Cosmam,
Et quod ei certam polliciteris opem.*

*Sed nihil efficies licet omnem extenderis artem,
Nam malè perpetuos audiet ille dies.*

Accipe verbum audiendi pro ipso sensu, falsa erit
sententia ; quia illud corporis vitium sanari potest,
accipe pro bono nomine, falsa item erit & inepta,
quia falsum & ineptum est ideo frustra laborare
Medicum de sanando aurium vitio, quia famæ me-
deri non potest.

In his vitiis hærent omnia æquivoca, quorum
proinde venustas valde exilis, imò nulla est. Olim
quidem

DISSERTATIO.

quidem isti generi aliqua laus fuit apud seculum prius : unde à Cicerone & Quintiliano elegantes dicuntur petiti ex amphibologia sales : at nunc contrà meritò valdè contemptum est, adeo ut æquivoca non modo non captent urbaniores, sed etiam vitent. Illa tamen utcumque tolerabilia vel certè minus vitiosa sunt, cum sponte nascuntur ; at si quis ea afferat meditata, aut in iis se sibi placere significet, jure insuetus existimatur. Inde est quod epigrammata, quorum elegantia ex æquivoco petitur, nullo ferè in pretio sunt. Nam cum versus nonnisi labore & industriâ componantur, rectè pusilli & angusti animi existimatur in tam levi argutiâ versibus illigandâ tempus consumere. Nec omitterendum est hoc quoque in æquivocis incommodum, quod uni ita linguæ affixa sint, ut in aliam transferri non possint. Propter has causas pauca nos ejusmodi in hunc delectum admisimus, & tantum ad exemplum vitiosæ formæ.

De Hyperbolicis.

Falsis item sententiis accensentur hyperbolica, non in uno aliquo verbo, nam de his jam superius egimus, sed in toto sensu cujusmodi est illud Ausonii intolerandæ absurditatis.

Fauſtulus inſidens formicæ ut magno elephantò

Decidit, & terræ terga ſupina dedit.

Mox idem ad mortem eſt multatus calcibus ejus

Perditus ut poſſet vix retinere animam.

Vix tamen eſt fatuſ: Quid rides, improbe Livor,

Quod cecidi? Cecidit non aliter Phaëton.

Sic

DISSERTATIO.

Sic ille Græcos in eo imitatus, quorum mira fuit in hanc cacozeliam proclivitas, ut videre est in eorum Anthologiâ, ejusmodi hyperbolis scatente. In eandem quoque ruunt frequentes, vel qui infirmo ingenio sunt, vel qui imperitis scribunt: unde talibus delectari magnum imperitiæ signum; quo vel moveri debent, qui Rablæfii fabulas tam ineptas, tam stolidis hyperbolis réfertas legere, nè dicam laudare non verentur.

De litigiosis & controversis.

Porro ad idem falsorum genus accedunt litigiosæ ancipitesque sententiæ, de quibus ambigit lector, veræne illæ an falsæ sint. Quæ dubitatio quoniam omnem adimit jucunditatem, tollit etiam pulchritudinem.

Hoc nomine nunquam mihi probata est clausula illius Epigrammatis Martialis.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis,

Abscidit vultus ensis uterque sacros.

Illud laurigeros ageres cum leta triumphos.

Hoc tibi Roma caput, cum loquereris, erat.

Antoni tamen est peior quam causa Photini,

Hic facinus Domino præstitit, ille sibi.

Subit enim lectoris animo tacita quædam molestia, quod Poëta tam fidenter dubiam sententiam pro certâ sumat. Libentérque adversus illum reponeret sibi contrà videri gravius illum delinquere qui Domino præstat facinus, quam qui sibi, nec deerunt rationes. Nam sibi peccantes ira, cupiditas, metus, ad facinus impellit, quibus voluntas,

DISSERTATIO:

Iustus, adeoque criminis magnitudo minuitur :
At qui alteri in scelere patrando obsequitur, frigidus ad facinus accedit, quod longè maiorem arguit pravitatem. Hæc & similia causari quis adversus Martialem posset, ejusque distichon sic immutare nihilo absurdus,

Antoni tamen est melior quàm causa Photini,

Hic facinus Domino, præstitit ille sibi.

Quare totum hoc genus controversarum sententiarum elegantia vacat, & studiosè vitandum est iis qui pulchritudinem sequuntur, quam in unâ demum veritate invenient, & ejusmodi veritate, quam statim propositam lector agnoscat & amplectatur.

*Alia sententiarum virtus, ut propria
& interiores sint. Ubi de alienis,
& accidentariis.*

Alteram sententiarum, dum cum rebus comparantur, virtutem esse diximus, ut propriæ & interiores sint, id est, ex rerum quasi visceribus erutz, non longè accersitæ, vel ex externis accidentibus, rem tantum quasi comitantibus ductæ. Eâ lege innumeris frigidioribus epigrammatis liberati sumus quorum hic pauca exempla subjici placet.

Alienum & accersitum est illud Audoëni, de Lyra :

In tam diversis cum sit concordia chordis,

Tam discors hominum non pudet esse genus.

C

Quasi

DISSERTATIO.

Quasi ad pudefaciendos de suis disordiis homines, nihil propius esset quàm chordarum lyræ concordia.

Ex accidentibus rem concomitantibus, non ex ipsius rei visceribus depromptum illud Germanici, ut aiunt, Cæsaris, versibus alioqui satis cultum.

Thrax puer adstricto glacie dum ludit in Hebro,

Frigore concretas pondere rupit aquas.

Dumque imæ partes rapido traherentur ab amni,

Abscidit tenerum lubrica testa caput.

Orba quod inventum mater dum conderet urnâ

Hoc peperit flammis, cætera dixit aquis.

Alta certè fuit illi matri interior dolendi causa, quàm quòd filius partim aquâ, partim flammâ esset absumptus, nec minus illa doluisset si vel totus in aquis periisset, vel totus in flammis. Non debuit ergo ex tam levi ~~causa~~ ^{causa} tota dolendi causa repeti, quæ comes non materia doloris fuit.

Eodem vitio laborant descriptiones negativæ, in quibus enumerantur, non quæ cuique rei dotes insunt, sed quæ non insunt, quod jure quidam reprehendebant in hoc Epigrammate Barlei, alioquin versibus eleganti.

Regia Borbonii soboles, quâ sospite dudum

Belga sibi facilem credidit esse Deum.

Sceptriiferis illustris avis, illustrior armis,

Et rarum Astræe iudice nomen habens:

Quem celebrat Bellona Lucem, pax laudat inermem,

Et cui tot terræ, tot famulantur aquæ.

Non tibi barbaricum potantia vellera succum,

Aut mea Sidonias pagina donat opes:

Non

DISSERTATIO:

Non Indus quod mittit ebur, quod Dalmata marmor,

Quæque gravem placant mascula thura Jovem :

Non bellatrices aquilas, captivæque bello

Oppida, non viſto carbaſa rapta mari.

Nos Chriſtum, Lodoice, damus regemque ducemque,

Nomina nominibus non aliena tuis :

Maxima quin cupio dum mittere, maxime Regum,

Quo nequeo majus mittere, mitto Deum.

Nimis certè longus circuitus eſt enumerare quæ Regi non des, ut tam leve munuſculum intelligatur. Sed in clauſulâ illud etiam durum quod libellum de Chriſto differentem, Deum & Chriſtum appellat, quaſi idem ſit Chriſtus, & libellus de Chriſto. Sed hæc vulgaris dedicatorii, ut ita loquar, generis inèptia, in quo ſcriptores non aliter ferè de libris ſuis loquuntur, quam ſi inter ipſum librum, & libri argumentum nihil intereſſet : ita ſi de Cæſare vel Catone ſcribunt, Cæſar, inquit, & Cato genibus tuis advolvitur ; ſi de Cicerone, En, inquit, te Cicero compellat, & patronum adoptat ; quæ omnia falſarum ſententiarum generi rectè accenſueris.

*Sententiæ cum personis quâ ratione conciliandæ. De offentionibus vitandis :
ac primùm de obſcœnitate.*

Atque hæc quidem ſententiarum cum rebus concordia faciliùs intelligitur : at verò earundem cum personis attemperatio, longè ad percipiendum difficiliſſior, ad tractandum operoſior. Tota enim hîc humana natura penitus ſcrutanda eſt, ejùſque taci-

DISSERTATIO.

tæ propensiones, tum alienationes rimandæ, ut istas fugiamus, illis obsequamur. Nec enim fieri potest ut placeat quod naturam offendit, nec ut displiceat, quod ejus propensioni obsequitur. Nos quædam tantum hîc delibabimus, sed quæ ad institutum nostrum sufficient.

Imprimis in naturâ hominum, quidam adversus turpia & obscœna pudor infusus est, idemque in optimâ quaque, & benè institutâ vehementior. Hunc pudorem offendunt omnes obscœnæ sententiæ, adeoque illæ alienæ à naturâ, deformes & inelegantes habendæ sunt. Nec refert quòd illæ quibusdam corruptis animis arrideant. Non enim elegantia est, uti diximus, corruptæ naturæ congruere, sed honestæ ac benè moratæ. Itaque totum hoc genus planè abest ab honestorum hominum sermonibus, nec nisi ab iis frequentatur, qui ut pietatis, sic genuinæ comitatis & elegantia sensu carent.

Ergo quòd scœda omnia & lasciva epigrammata rescuimus, non modò moribus & pietati inservitum est, sed etiam urbanitati & elegantia, cujus nullum prorsus sensum habuisse se testantur veteres illi Catullus ac Martialis, qui tot illiberalibus fordibus libros suos oplevere, eoque nomine non modò flagitiosi sed etiam rustici, inhumani, & ut Catullianis verbis utar ; *Caprimulgi ac fossores* habendi sunt.

De vilibus argumentis Epigrammatum.

Nec verò solum turpem & obscœnam speciem, sed omninò quomodocunque vilem, deformem &

DISSERTATIO.

& ingratam Lectoribus objicere vitiosum & inelegans est. Hinc pro pulchris & elegantibus haberi non possunt illa epigrammata, quorum argumentum est vel vetula edentula, vel detrita lacernâ poetaster, vel olens hircus, vel putidus nasus, vel heluo in mensam vomens, quæ magna histrionibus jocandi seges. Nunquam enim acumine satis compensatur ista deformitas.

Eâ de causâ in iis quæ Martiali subjunximus epigrammatis, nullum ex illis ascivimus, multaque quæ occurrebant procul ablegavimus, quale illud Buchanani in quo strigosi senis ingratam & invenustam pingit imaginem.

Nævole, dum clamas ut stentora vincere possis,

Omnis homo est animal nocte diæque boas :

Jam tibi dilapsa est prope nonagesima messis,

Jam tremit effæto curva senecta gradu ;

Vertice jam levi vix tres hæserè capilli,

Et cernis quantum noctua mane videt ;

Semper & è gelido distillat stiria naso,

Et fluit in madidos longa saliva sinus ;

Nec tibi gingivâ dens unus & alter inermi,

Nec plus rugarum simia scalpit anus.

Nævole, si pudor est, nugarum desine tandem

Omnis homo clamans, Nævole, nullus homo es.

Villus itidem argumentum, specièsque parum jucunda & elegans pendentis hominis, huic Sannazarii epigrammati fraudi fuit, quanquam aliquid festivitatis habenti :

Quicquid erat Tripodum cunis Delphisque petisti,

Discere fortunam dum cupis Eune tuam :

At deus extabis supra Regesque Deosque,

Veridico tandem rettulit ore tibi :

DISSERTATIO:

*Tu tamen hinc vanos sumpſiſti, Græcule, faſtus,
Jam magni dominus, jam pater orbis eras :
Ecce crucem aſcendis, non te Deus Eune ſefellit,
Omnia ſunt pedibus inferiora tuis.*

Sed Hæc honeſta & tantum vilia : at Cynica Mar-
tialis & Catulli libertas, quã multa non quidem in
moribus fœda, ſed quæ tamen ab oculis & auribus
removeri jubet humana comitas, ſuis nominibus
eloquuntur, prorsus impudens & ruſtica habenda eſt ;
quare nunquam laudabant elegantes vel illas Catulli
voces : *Annales Voluſi cacata charta* ; vel illud Mar-
tialis de Catella : *Et deſiderio coacta ventris, gutta
pallia non ſefellit unâ.* Et multa alia longè ſordida
ora, quæ nè in exemplum quidem vitii libet aſſe-
re. Certè nimia fuit antiquis in hoc genere pa-
rentia, nec rarò miratus ſum quomodo in Senatu
Romano Cicero ferri potuerit, cum hæc adverſus
Piſonem declamaret. *Meminiſtine cœnum cum ad te
quintâ ſerè horâ cum Caio Piſone veniſſem, neſcio quo
é gurguſtio te prodire involuto capite, ſoleatum ; &
cum iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inha-
laſſes, excuſatione te uti valetudinis, quod diceres
te vinolentis quibuſdam medicaminibus ſolere curari.
Quam nos cauſam cum accepiſſemus ; quid enim facere
poteramus ? Pauliſſer ſtetimus in illo ganearum tua-
rum nidore atque fumo, unde tu nos tum improbiſſimè
reſpondendo, tum turpiſſimè eructando ejeciſti.*

De Malignis Epigrammatis.

Eſt etiam in hominibus manſuetioris ingenii in-
natum adverſus malignitatem odium, præſertim
quã vitia corporis irridentur, vel fortunæ calamita-
tes,

DISSERTATIO.

tates, aut quidvis demum quod accidit extra culpam. Nam quia nemo se horum casuum exortem videt, ideo ista dejici & irrideri molestè fert. Humanè Virgiliana Dido, cum ait,

Non ignara mali miseris succurrere disco,
tacitúsque in illam inde exoritur Lectorum favor,
pulchrè item Seneca :

Non est jocus esse malignum.

At contrà inhumanè, qui miseris insultant, & quæ non culpâ contracta sunt exprobrant, adeóque quendam illi in legentium animis odii & alienationis excitant sensum.

Propterea nos pauca admodum hujus generis cum nostro ingenio parere liberum fuit, ascivimus, multa contrà rejecimus, ut illud Audoëni frigidum & malignum.

Ecce tibi nulli superant in vertice crines,

Nultus in infidâ stat tibi fronte pilus.

Omnibus amissis à tergo & fronte capillis,

Quid tibi jam restat perdere, calve? Caput.

Nec nobis magis placebant tot ejusmodi in Martiali, quæ tamen non omisimus, propter superius positas causas.

De loquacibus Epigrammatis.

Omnes naturæ offensiones colligere longum esset, nonnullas tamen libet addere, quòd magnam ab hac selectione epigrammatum turbam amoverint. Ergo præter ista longos etiam verborum circuitus, idémque sibi variis verbis ingestum natura fastidit. Ardet enim curiositate, & semper festinat ad exitum, multóque se detineri sermone, nisi cum

DISSERTATIO.

cum magno operæ pretio fert impatienter. Propterea non leve fastidium afferunt loquacia epigrammata, & que longitudinem suam non satis sententiæ magnitudine pensant: quo vitio nonnunquam premitur Martialis, in aggerendis vulgaribus laudibus quandoque nimius, aut in enumerationibus minutior, verbi gratiâ, in illo Epigrammate, quo pertinuit tot similitudines de medio petitas cumulare?

*Puella senibus dulcior mihi Cygnis,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivésque primas, liliūque non tactum,
Fragravit ore quod rosarium Pæsti,
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens Phoenix.
Adhuc recenti tepet Erotion busto.*

Quid item in illo alio eandem sententiam toties iterare?

*O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenori spes & alumne laris;
Pierios differ cantūsque chorosque sororum,
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.*

*Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ,
Hec sapit, hæc omnes sænerat una Deos.
Quid possent hedere Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.*

*Præter aquas Helicon, & serta, lyrāsque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.*

*Quid tibi cum Cirrha? Quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiūque forum est.
Illic æra sonant: ac circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras, basia sola crepant.*

DISSERTATIO.

De Vulgaribus.

Quâ ratione autem loquacitatem averfatur natura, eâdem fententiis nimis vulgaribus offenditur. Eft enim quædam loquacitatis fpecies, effutire vulgaris & obvia, cùm is fit fermonis ufus, ut quæ nefciuntur patefiant, non ut nota ac trita repetantur. Ob hoc vitium innumera Epigrammata ab hoc delectu fegregata funt : Sed quia nil illo communius, afferendis ejus exemplis fupersedeo.

De minutioribus argutiis, & verborum lufu.

Displicet etiam non leviter minutior diligentia, quæ mentem à rebus avocat, ex quibus vera voluptas efflorefcit. Hic lufus in verbis, quales funt paronomafix, aliæque id genus allufiones, nifi citra artem fub ftylum fuccedant, non tam figure quàm vitia funt, iisque epigrammatis, quorum in eo pofitum eft acumen, nil exilius, præfertim cùm uni linguæ ita propria fint, ut in aliam transferri non poffint, quod fecuti nos, frivolas illas argutias prætermiffimus, cujufmodi eft illa Audoëni.

Latronum finis funis, mors ultima merces,

Furca capit fures, hinc puto nomen habet.

At multi evafere ; Dabit Deus his quoque finem :

Rarus funefta fur fine fune perit.

Paulo feftivius illud alterius Poëtæ de Helvetio occifo noctu, licet vitiofum.

DISSERTATIO.

*In nive nocte vagans nuceo cado stipite nectus,
Sic mihi nix, nox, nux, nex fuit ante diem.*

*Propensionibus naturæ quomodo
obsequendum.*

Omnes illæ naturæ offensiones diligenter vitandæ, nec minus ejusdem propensionibus obsequendum, si modo illud quod sequimur pulchrum assequi volumus. Tantus enim in hominibus amor sui viget, nihil ut audire jucundè possint, nisi quod suis affectibus blandiatur. Quamobrem hæc epigrammata meritò pulcherrima censentur, quæ in illos affectus magis penetrant, eamque menti sententiam objiciunt, quam non modò interiori luce verissimam agnoscat, sed etiam interiori affectu, ut sibi blandissimam amplectatur; ut illa Martialis:

Nolo virum facili redimit qui sanguine vitam:

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Nam cùm omnes mortem oderint, laudes & gloriam expetant; nemo est qui non gaudeat sine morte laudari posse. Et illud veteris Poëtæ.

Mitte superba pati fastidia, spemque caducam

Despice, vive tibi, cùm moriare tibi.

Habet enim, ut inquit Quintilianus, natura sublime quoddam & impatiens superioris, quod suaviter palpat, qui ipsam ad contemnendum divitum fastum adhortatur.

Atque hæc de generalibus pulchritudinis & deformitatis fontibus, ad ferendum de quolibet carminis genere judicium ferè sufficiunt. Sed illa
tamen

DISSERTATIO.

tamen ad propriam Epigrammatum naturam & leges & jura commodanda sunt, de quibus ideo quædam hic subnectere non erit alienum.

*Epigrammatis nomen unde ductum, ejus
finitio, forma & leges.*

Epigramma, ut notat Scaliger, idem quod inscriptio; sed cum multarum rerum extent inscriptiones, vox ista tamen brevibus poematis propriè attributa, hinc adeo quod trophæis & statuis ejusmodi epigrammata inscribi solerent: atque inde nomen ad breviora poemata universè translatum. Definitur igitur epigramma, ut sit, poema breve, cum simplici cujusdam rei vel personæ, vel facti indicatione.

Hujus formam quidam, in gravi aliquâ vel argutâ sententiâ quâ clausula constet, ita collocant, ut epigramma negent esse quod ejusmodi clausulâ careat; sed perperam. Sunt enim quædam vel elegantissima, quorum æquabilis ubique majestas, & nihil habet clausula præcipuum, ut illud cujusdam auctoris recentioris.

*Quod bellator hydros pacem spirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, mitescere pardos,
Et depressa jugo submittere colla leones
Prospicit Lodoïcus equa sublimis aheno,
Non digiti, non artifices finxere camini,
Sed virtus & plena Deo fortuna peregit.
Armandus fidei vindex, pacisque sequester,
Augustum curavit opus, populisque verendam*

Regali

DISSERTATIO.

*Regali voluit statuam consurgere circo,
Ut post civilis depulsa pericula belli,
Et circumdomitos armis felicibus hostes,
Æternum domina Lodoicus in urbe triumphet.*

In nonnullis etiam simplex quædam mundities, ac mollis subtilisque festivitas placet, cujusmodi in nonnullis Catulli epigrammatis quæ in hoc delectu apposuimus, videre est.

Quidam tamen contrà nimii, qui istiusmodi clausulas non modò non requirunt, sed etiam aspènantur. Hi ferè sunt præposterì quidam Catulli amatores, qui dum languidulas quasdam nânias endecasyllabis concluderint, mirè sibi videntur festivi & elegantes; quanvis nihil iis sit aut inanius, aut facilius illis quàm aliquem sibi latinæ linguæ usum paraverunt.

Quantulo, exempli gratiâ, putamus constitisse Borbonio clausulam hujus Epigrammatis ad Catulli exemplar effictam?

*Quare Patriciæ venite Musæ,
Plenæ mellis & elegantiarum,
Doctæ carmina candidi Pinonis:
Vos exosculor, ô piæ Camœnæ,
Et totis relego lubens diebus
Isto tempore macerationis,
Pœnitudinis atque lachrymarum,
Duro Jupiter! & laborioso.*

En quo perduxerit hominem Christianum, & cæteroquin pium, perversa Catulli imitatio! qui in Christiani jejunii solemnitate explicanda, prophannum

DISSERTATIO.

num Jovis nomen usurpare non veritus est. Sed hoc missio, quid ineptius hoc versu, quamlibet Catulliano duro *Jupiter! & laborioso*: In quem tamen ille eleganter existimat suum epigramma desinere, quia similem versum invenit in Catullo doctis Jupiter & laboriosis. Sed missis illis jejunis imitatoribus, de illis sententiis quibus clauduntur epigrammata verè licet affirmare magnam in iis elegantiam esse, dum eximiæ sint & cum antecedente serie pulchrè cohæreant. Nam cum nihil æquè ac clausula in Lectorum mentibus remaneat, quid rectius quàm in illam conferri quæ præcipuè in ipsorum animis insigi velis? adeoque meritò vitiosa censentur ea epigrammata, in quibus decrescit sententia, vel quorum clausula quasi addititia & affixa est, nec bellè ex superioribus versibus fluit, quod vitium cernere est in hoc illustri cæteroquin epigrammate:

Qui Romam in media queris novus advena Roma,

Et Romæ in Roma nil reperis media.

Aspice murorum moles, præruptaque saxa,

Obrutaque horrenti vasta theatra situ.

Hec sunt Roma: viden velut ipsa cadavera tanta

Urbis adhuc spirent imperiosa minas?

Vicit ut hæc mundum, nisa est se vincere; vicit,

A se non victum nequid in orbe foret.

Nunc victa in Româ victrix Roma illa sepulta est,

Atque eadem victrix, victaque Roma fuit.

Albula Romani restat nunc nominis index,

Qui quoque nunc rapidis fertur in æquor aquis.

Disce hinc quid possit fortuna; immota labascunt,

Et quæ perpetuo sunt agitata manent.

*Quatuor enim illi extremi versus planè superflui
sunt,*

DISSERTATIO.

sunt, frigidum acumen continent, quo superiorum
versuum nitor nonnihil decoloratur.

*Epigrammatum materia ; inde divisio
in varia genera. Primum genus
& secundum.*

Epigrammatum autem materia res omnis, om-
nisque sententia, adeoque quot sententiarum divi-
siones, tot sunt etiam epigrammatum. Nos hæc
potissimum genera notabimus, ex quibus intelli-
gi etiam virtutes possunt.

Est igitur quoddam genus sublime, grande, mag-
nificum, nobile argumentum nobilibus versibus per-
sequens, nobilique sententiâ concludens ; quale est
illud Martialis de Scævola :

*Cum peteret Regem decepta satellite dextra,
Injecit sacris se peritura focus :
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum :
Urere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Major deceptæ fama est & gloria dextræ,
Si non errasset, fecerat illa minus.*

Talia sunt etiam Epigrammata Grotii de Ostendâ,
de curribus veliferis, Barclaii de Margaretâ Valefiâ.

Est aliud stylo paulò demissius genus, sed utilius
graviusque sententiâ ; cujusmodi est illud verè exi-
mium Martialis :

*Quod magni Thræscæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvis ut esse velis ;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses,
Quod fecisse velim te Deciane facis.*

Nolo

DISSERTATIO.

*Nolo virum facili redimit qui sanguine famam,
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.*

Itemque.

*Amissum non flet, cum sola est, Gellia fratrem,
Si quis adest iussæ profiliunt lachrymæ,
Non dolet hic quisquis laudari Gelliâ querit :
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.*

Et illud verè aureolum Epigramma :

*Quod te nomine jam tuo saluto
Quem regem & dominum priùs vocabam,
Nè me dixeris esse contumacem :
Totis pilea sarcinis redemi,
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt ;
Servum si potes Ole non habere,
Et regem potes Ole non habere.*

Ex omnibus autem maximè Epigrammatum proprium genus illud vulgo existimatur, quod ingenioso laudatur acumine, altè animos penetrante, in quo item excellit Martialis, ut in isto.

*Tu setina quidem semper vel Massica ponis,
Papile, sed rumor tam bona vina negat :
Diceris hâc factus celebs, quater esse lagenâ
Nec puto, nec credo, Papile, nec sitio.*

Et illud ejusdem.

*Munera quod senibus viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem :
Sordidius nihil est, nihil est, te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus,
Callida sic stultas decipit esca feras.*

Quid

DISSERTATIO.

*Quid sic largiri, quid sit donare docebo,
Si nescis Dona Gargiliane mihi.*

Quædam humiliora sunt, sed arguta & festiva, simplicitate nitescunt, quod animadverti licet in illo ejusdem Martialis Epigrammate.

Exametris epigramma facis, scio dicere Tuccam,

Tucca solet fieri, denique Tucca licet.

Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoq; Tucca, licetq;

Si breviora probas, disticha sola legas.

Conveniat nobis ut fas epigrammata longa

Sit transire tibi, scribere Tucca mihi.

Porro omnium Epigrammatis virtutum nulla aut difficilior aut rarior quam scita tractatio sive commoda argumenti explicatio, nihil ut neque redundet, neque desit, nihil sit præposterum, nihil obscurum, nihil verbis impeditum, vel contrà nimis subitum, nec satis aptè præparatum; quâ dote mirabilis sanè Martialis ita aptè, perspicuè, distinctè, argumenta prosequitur, ut mediocribus cæteroquin sententiis tractationis venustate multum elegantiz conciliet. Nam illo, verbi gratiâ, quid ingeniosius explicatum?

Ne vivam si non totis Deciane diebus,

Et tecum totis noctibus esse velim.

Sed duo sunt quæ nos distinguunt millia passum,

Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam:

Sæpe domi non es, cum sis quoque sæpe negaris,

Vel tantum causas, vel tibi sæpe vacas:

Te tamen ut videam duo millia non piget ire,

Ut te non videam quatuor ire piget.

Et illud quid esset, nisi tractatione fuisset excultum & præparatum?

Occurrit

DISSERTATIO.

*Occurrit tibi nemo quod libenter,
Quod quacunque venis fuga est & ingens
Cerca te, Ligurine, solitudo,
Quid sit scire cupis, nimis poëta es,
Hoc valde vitium periculosum,
Nam tantos rogo quis ferat labores?
Et stanti legis & legis sedenti,
Currenti legis & legis canenti;
In thermas fugio, sonas ad aurem:
Piscinam peto, non licet natare:
Ad cœnam propero, tenes euntem:
Ad cœnam venio, fugas sedentem:
Lassus dormio, suscitatus jacentem.
Vis quantum facias mali videre?
Vir justus, probus, innocens, timeris.*

Arguta quidem & festiva clausula, sed hujus tamen perspicuus decor ex superiori enumeratione pendet.

Habet Lector quid nos in his epigrammatis excerptendis spectaverimus; reliqua quæ ad hoc opus contulimus ex præfatione potuit accipere.

ELEGANTIORUM

Hujus Delectûs Epigrammatum Indiculus.

Totus hic Delectus elegantia ab inelegantibus epigrammata secernit. Ab elegantibus elegantiora hic sejunget indiculus. Ex elegantioribus elegantissima asteriscus indicabit.

LIBER I. MARTIALIS.

V.	* <i>Quod magni Thræscæ,</i>	pag. 3
VI.	<i>Itur ad Herculei.</i>	4
VII.	<i>Castæ suo gladium.</i>	5
VIII.	<i>O mihi post nullos.</i>	ibid.
IX.	<i>Sunt bona.</i>	6
XIII.	* <i>Cum peteret.</i>	7
XVIII.	<i>Amissum non flet.</i>	10
XXIX.	<i>Si quid Fusce.</i>	15
XLV.	<i>Non plenum modo.</i>	25
XLVII.	<i>Qui pinxit.</i>	26
LVI.	<i>Tercentena.</i>	32
LVIII.	* <i>Ne valeam.</i>	33
LXIII.	<i>Et judex.</i>	35
LXVI.	<i>Capto tuam.</i>	36
LXVII.	<i>Carmina.</i>	37
		LXX.

LXX.	<i>Non dicam.</i>	38
LXXIII.	<i>Matua.</i>	39
LXXVIII.	<i>Vis te sexte.</i>	42

LIBER II.

II.	* <i>Quod te nomine.</i>	P. 44
III.	<i>Candidius nihil est.</i>	45
VIII.	<i>Quod non carmine.</i>	47
X.	<i>Quintiliane.</i>	48
XI.	<i>Rerum certa salus.</i>	49
XIII.	<i>Constituit.</i>	50
XX.	<i>Artis Phidiacæ.</i>	54
XXVI.	* <i>Occurrit tibi.</i>	56
XXVIII.	* <i>Exigis a nobis.</i>	57
XXXV.	<i>Esse nihil dicis.</i>	64
XXXVIII.	<i>Par scelus.</i>	65
XLVI.	<i>Sili Castalidum.</i>	71
LI.	<i>Et latet.</i>	74
LII.	<i>Nescis crede mihi.</i>	ibid.
LIV.	* <i>Munera quod senibus.</i>	75
LVIII.	* <i>Tu setina quidem.</i>	79
LXI.	<i>O felix animo.</i>	81
LXXIV.	* <i>Esse quid hoc dicam.</i>	88
LXXVI.	* <i>Sum fateor.</i>	89
LXXX.	<i>Quod tibi Decembri.</i>	91

LIBER III.

V.	<i>Quinctum pro.</i>	P. 94
XIII.	<i>Callidus effracta.</i>	100
XVI.	<i>Que mihi præstiteris.</i>	102
XXVI.	<i>Non donem tibi.</i>	107
	D 2	XXVIII.

XXVIII.	<i>Profecit peto.</i>	108
XXX.	<i>Semper eris pauper.</i>	109
XXXVIII.	<i>Non de vi.</i>	113
XLII.	<i>Cum dubitaret.</i>	115
XLIII.	<i>Septem clepsydras.</i>	116
XLVII.	<i>Quod convivaris.</i>	118
LIII.	<i>Hexametris.</i>	122
LIV.	<i>Sexagesima.</i>	ibid.
LXV.	<i>Aera domi non sunt.</i>	228
LXXI.	<i>Factat inaequalem.</i>	230
LXXIV.	<i>Discursus varios.</i>	232
LXXVI.	<i>Primum est.</i>	233

LIBER IV.

III.	<i>Quod te diripiunt.</i>	p. 237
IX.	<i>Omnia Castor emis.</i>	239
XV.	<i>Egi sexte tuam.</i>	243
XVI.	<i>Sic tua Cirini.</i>	ibid.
XXVIII.	<i>Non horti.</i>	248
XXXII.	* <i>Miranis veteres.</i>	251
LXIV.	* <i>Ille ego sum scorpis.</i>	267
LXXIV.	<i>Vitam quæ.</i>	273

LIBER V.

III.	<i>Cum rogo te.</i>	p. 279
IX.	<i>Contigit Ausonia.</i>	281
XI.	<i>Habet Africanus.</i>	282
XIII.	<i>Omnia promittis.</i>	283
XIV.	* <i>Genus Ausæ.</i>	ibid.
XVIII.	<i>Ne laudet dignos.</i>	284
XX.	<i>Quod nintum laudas.</i>	285

LIBER VI.

E veteribus Poëtis.

XVIII.	Omnia tempus edax.	p. 326
XIX.	* Ingentes Dominos.	ibid.
XX.	Barbara præruptis.	327
XXII.	Quisquis es.	328
XXV.	Græcia bellorum.	330
XXVI.	Quisquis Cecropias.	ibid.
XXXVIII.	* Jupiter in parvo.	335
LXXXVI.	Carmina qui quondam.	357
LXXXVII.	* Quisquis composito.	359
LXXXVIII.	O qui perpetua.	360

LIBER VII.

E recentioribus Poëtis.

VIII.	Qui Romam in media.	p. 366
XLV.	Odisti selium.	377
XLIX.	Borboniæ spes.	379
LI.	Di es opum.	381
LII.	* Nympha Caledonia.	382
LXI.	Mutua cum centum.	387
LXIX.	Nato hæc.	390
LXXVIII.	Busta vides.	396
LXXIX.	O Patria ô arces.	ibid.
LXXXII.	Qui curiosus.	399
LXXXIII.	Area parva ducum.	ibid.
XCI.	Hætenus immensum.	405
XCII.	Fam sol à medio.	ibid.
XCIV.	Desinite in medio.	408
XCVII.	Quod bellator.	409

SCRIPTORUM UNDE ALI-
qua Epigrammata in hunc delectum
inclusa sunt, recensio.

MOnuimus in Præfatione, & hîc etiam lectorem admonendum putamus, nè istos tantum quorum hîc nomina recensemus Scriptores, lectos à nobis & excussos arbitretur. Innumeros enim alios perlustravimus; è quibus si nihil excerpimus, ea causa est, quod nihil in iis visum sit nobis excerpendum. Quanquam sæpius in nimix facilitatis partem peccaverimus, quam in nimix severitatis. Sunt enim quædam quæ nos admisisse pænitet, vix ullum quod exclusisse pæniteat.

POETÆ ANTIQVIORES.

MARTIALIS.	pag. 1
CATULLUS.	313
CICERO.	324
LAUREASTULLIUS.	ibid.
VIRGILIUS.	325
SENECA.	326
ANTHOLOGIA Græcorum Poëtarum.	333
CLAUDIANUS.	335
AUSONIUS.	356
SIXTUS III. Summus Pontifex.	356
D. PAULINUS.	ibid.
MAGNUS FELIX ENNODIUS.	357
BOETIUS.	ibid.
	PO.

POETÆ RECENTIORES.

SANNAZARIUS.	P. 362
ANDREAS NAUGERIUS.	364
ANTONIUS TEBALDEUS.	365
THOMAS PORCATIUS.	ibid.
JANUS VITALIS.	366
ANGELUS COLOTIUS.	367
POMPONIUS GAURICUS.	ibid.
HERCULES STROZA.	368
THOMAS MUSCONIUS.	
JOANNES AUDOENUS.	370
THEODORUS BEZA.	374
BUCHANANUS.	377
BIDERMANUS.	384
JANUS DOUZA.	385
BARLÆUS.	386
PASCHASIUS.	387
SCÆVOLA SAMMARTHANUS.	392
BARCLAIUS.	396
NICOLAUS BORBONIUS.	397
HUGO GROTIUS.	399
FAMIANUS STRADA.	405
VINCENTIUS GUINISIUS.	408

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Primus.
MARTIALIS.

Ad Lectorem. I.

HIC est quem legis, ille quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
2 Argutis Epigrammaton libellis:
Cui, Lector studiosse, 3 quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti
Rari post cineres habent poëta.

1 Se calamo digitoque commonstrat Poëta. 2 Epigram-
matis (quod est poëma breve, cum simplici cujuspiam rei,
personæ vel facti indicatione, aut ex propositis aliquid dedu-
cens) virtutes duæ sunt, Brevitas & Argutia, quibus venusta-
tem addas. 3 Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.

Librum

Librum edere periculosum. II.

A Rgiletanas mavis habitare tabernas,
 Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
 Nescis, heu, nescis 2 dominae 3 fastidia Romae:
 Crede mihi, nimium 4 Martia turba sapit.
 5 Majores nusquam ronchi: juvenesque, senesque,
 Et pueri 6 nasum 7 Rhinocerotis habent.
 Audieris cum grande 8 sophos, 9 dum basia captas,
 10 Ibis ab excusso missus in astra sago.
 Sed tu, ne toties 11 domini patiare lituras,
 Neve notet lusus 12 tristis 13 arundo tuos;
 14 Aetherias, lascive, cupis volitare per auras:
 15 I, fuge; sed poteras tutior esse domi.

I Bibliopolarum tabernas in Argileto imo, in II Regione
 urbis. 2 Romanorum rerum dominorum. 3 Censurae judicii-
 que notas ex oculis, vultu, nutu, supercilio, caeterisque moti-
 bus perspectas ipsum fastidium. 4 Romani Marte oriundi.
 5 Sonantiores fannæ & irrisiones nusquam sunt quam Romæ.
 6 Ut dextra fidei, genua misericordiae, supercillium gravitati
 & fastui, &c. ita nasus irrisioni dicatus, censurae & acri judi-
 cio. 7 Cui ingens, cornu munitus, validus nasus. 8 Ab au-
 ditoribus acclamarum recitanti σοφῶς, δειῶς, μυχᾶλος, Pul-
 chre, bene, recte! Euge belle! Facete, laute, lepidè, nihil su-
 pra! 9 Dum captas approbationes, quas veteres amplexu
 & basiis attestabantur. 10 Excipient te quidem gremio,
 sed ut te sago in sublime jacent per ludibrium & procaci-
 tatem, ut solent canes excipere; quod ab Othone factita-
 tum refert Sueton. cap. 2. exprobratque illi famæ cupidita-
 tem, qui ad astra tolli velit: vel ad Rhinocerotis nasum
 respicit, quo ursum seu utum in astra tulit. 11 Emendan-
 tis & ad limam revocantis. 12 Severa, censoria. 13
 Calamus scriptorius. 14 Prodire in vulgus gestis, versari-
 que in hominum manu, imo jactaberis in astra. 15. Epi-
 trope Sarcastica,

Ad

Ad Marcum. III.

DO tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis :
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

Ex persona Domitiani offensi intempestiva poetæ (Epigrammata sua Cæsari dum naumachiam pararet offerentis) interpellatione : & exitium poetæ carminibusque in aquas abjectis minati. Naumachia, *combat naval*.

Leo Cæsaris lepori parcens. IV.

1 Ætherias aquila 2 puerum portante per auras
Illesum 3 timidis unguibus hæsit onus :
Nunc sua 4 Cæsareos 5 exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
6 Quæ majora putas miracula? summus 7 utrique
Auctor adest : hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

1 Domitiani leones lepori parcentes anteponit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti, 2 Ganymedem Trois fil. 3 Solicitis ne puer excideret vel laderetur, 4 A Cæsare exhibitos. 5 Ne lœdatur lepus impetrat. 6 Certè hæc sunt majora, quod leoni magis propria præda sit lepus, quam aquilæ puer, & consequenter Domitiani hoc miraculum majus quam illud Jovis. *Adulatoriè*.

Ignavus qui seipsum occidit. V.

Quod 1 magni Thrasæ, 2 consummatique 3 Catonis
4 Dogmata sic sequeris, 5 salvus ut esse velis,
Pectore nec undo strictos incurris in enses ;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
6 Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam :
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

1 Thras.

4 EPIGRAMM. DELECTUS

1 Thras. Poeti constantis viri, vid. Tacit. 16. Annal. Sueton. Ner. Arrian. Epist. lib. 1. cap. 1. &c. qui à Nerone iussus mori, alacriter venas incidi iussit, sanguinem libans Jovi liberatori. 2 Omnibus numeris absoluti viri, Stoici perfectissimi. 3 Qui ne Cæsarem victorem videret, se Uticæ interfecit; cui hinc cognomen Uticensis. 4 Placita & decreta Stoica, Mortem esse ad manum portum & libertatem à miseris, &c. 5 Ut talem nolis tibi mortem conciscere, quod fecerunt illi. 6 Nolo virum qui molliter & desperanter ad mortem quasi remedium confugiat: hunc volo qui mala fortiter toleret perferatque.

De Regulo pene oppresso. VI.

I Tur ad 1 Herculei gelidas quæ 2 Tiburis arces,
3 Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
4 Rura, nemusque sacrum, 5 dilecta que jugera Musis
Signat vicinâ 6 quartus ab urbe 6 Lapis:
Hic 7 rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam penè novum porticus ansa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
8 Gestatus bijugis 9 Regulus 10 esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
11 Que par tam magnæ non erat invidiæ.
12 Nunc & damna juvant, sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant testâ probare deos.

1 Herculem deum tutelarem colentis. 2 Opp. ad 17 lapidem ab urbe Roma. 3 Ad planiciem Tiburi subiectam scaturiunt aquæ gelidæ, quæ à colore lacteo quem à venis habent sulphureis, Albula dicuntur. 4 Villam Reguli. 5 Reguli scilicet oratoris, docti itaque Musarum clientis. 6 Sed et miliarium totidem. 7 Inculta, immorata. Paucos. eademque ruinosa. 8 In gelidis hisce porticibus gestari veteres soliti essetdo junctis mulis, vel animi vel valetudinis causa.
9 Hic

9 Hic fuit Reg. ille quem Plin. epist. 5. lib. 2. Regem improborum & bipedum nequissimum appellavit, quem tamen poëta palpat. 10 Jamque excessisset. 11 Ut quæ communem desiderantium querentiumque, si Regulum oppressisset, invidiam diram ferendo non esset. 12 Hæc quidem damna fructui nobis & voluprati sunt, hæc pericula vel magno pretio subeunda, quæ argumento sint nos diis curæ esse, ut in Regulo servato deorum providentiam agnoscamus. *Scilicet is superis labor est, ea cura quietos sollicitat.* 13 Sed ruentia mox ut Regulus gestari desinit, deorum providentiam & bonitatem arguunt.

De Arria & Pæto. VII.

1 **C**asta suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis :
Si qua fides, vulnus quod feci, non dolet inquit ;
2 Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

1 Cæcinæ Pæto, qui in partibus Scribonianis contra Claudium fuisset, ad mortem adactæ, uxor Arria extractum è suo vulnere pugionem marito porrexit, cum voce: *Non dolet,* Tacit. An 16. Dio. lib. 60. Plin. lib. 3. epist. 16. egregiè. 2 *Tua n. vita meâ mihi charior.*

Vive hodie. VIII.

1 **O** Mihi post nullos Juli memorande sodales ;
Si quid 2 longa fides, castaque jura valent :
 3 *Bis jam pæne tibi consul trigessimus instat,*
Et numerat 4 paucos vix tua vita 4 dies.
 5 *Non bene distuleris, videas quæ posse negari ;*
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum,
Expectant curæque 6 catenatique labores,
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.

Hæc

6 EPIGRAMM. DELECTUS

Hec utraque manu 7 complexuque affere toto:

Sapè fluunt imo 8 sic quoque lapsa sinu.

Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.

Sera nimus vita est crastina; vive hodie.

1 Transcriptus hic versus ab Ovid. 4. eleg. 1. Trist. 2 Veteris & probatae amicitiae, per annos 34. fides. 3 Pene jam sexagenarius es. Romanos à consularibus numerasse fastis notum est. 4 Reliquae vitae tibi jam sexagenario: vel, praeterita, cum tibi arumnis curisque distracto perpauci illuxerint dies felices & hilares. 5 Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus quod incertum est. 6 Invicem connexi, ubi *Finis alterius mali gradus est futuri.* 7 Vindica, supinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere. 8 Etiam dum capessis & amplexaris.

In bono libro non omnia bona. IX.

S*unt bona, sunt quaedam mediocria, sunt mala plura,
Quae legis hic: aliter non fit, Avite, liber.*

Modeste & per jocosum librum suum excusat quasi ex bonis & malis epigrammatis compactum. Tamen *aquus* iudex compenset vitis bona: pluribus hisce (si modo plura illi bona sunt) inclinet.

De vino optimo vili permisto. X.

Q*uid te, Tucca, juvat 1 vetulo miscere Falerno
2 In Vaticanis condita musta cadis?*

Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?

Aut quid secerunt optima vina mali?

3 *De nobis facile est: scelus est 4 jugulare Falernam,
Et dare 5 Campano 6 toxica seva mero.*

Con-

Convive meruere tui fortasse perire :

Amphora non meruit tam pretiosa mori.

1 Quod annos ferat vivatque, laudato. 2 Vile & pessima nota vinum è colle Vaticano quì Janiculo conterminus. 3 Nos jugulare tibi forte pro levi est. 4 Infuso Vaticano Falernum occidere. *Metaph.* sublato vini calore animali (quem ab anima vitis habet) in acetum vertere, quod & bibentes jugulare videtur. 5 Falerno è Campania. 6 Vaticana, quæ venenum appellat, toxicum autem à taxo venenata arbore, vel *παξὶ τὰ τόξα* arcus, tela, quæ Barbari veneno tingunt.

De vetula edentula. XI.

SI memini, fuerant tibi quatuor, *Ælia*, dentes :

Expuit una duos tussis, & una duos.

Fam securo potes totis tussire diebus ;

Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

In Boletorum voracem. XII.

DIc mihi quis furor est ? turba spectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.

Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor ?

Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Boleti, excellens champignons, notissimum gulæ irritamentum, & ut jocus est Nero, *cibus Deorum*. Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæsarem extinxit, qui deinde Imperatorum Romanorum more consecratus est, & in Divorum numerum relatus. *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletum domino : sed qualem Claudius edit, &c.*

De Mucio Scævola. XIII.

Cum peteret 1 regem decepta 2 satellite dextra,
 4 Injecit sacris se peritura focis.
*Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
 Et raptum flammis iussit abire virum.
 Urere quam potuit contempto Mucius igne,
 Hanc spectare manum Porfena non potuit.*
 5 Major deceptæ fama est & gloria dextræ.
 Si non errasset, fecerat illa minus.

1 Porfenam historia nota ex Livio 2°. 2 Scriba, quem pari cum rege ornatu sedentem, regem credidit. 3 Mucii Scævola. 4 Accenso ad sacrificium foculo. Porfena tanta viri constantia attonitus ex sævo hoste pietatem induit, Mucio ad suos remisso. 5 Acclamatio epigrammatis encomiasticis solennis. Majorem scilicet laudem meretur constantia ultrix manus errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio.

Ad Faustinum ut libellos in lucem edat XIV.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libellos,
 Et cultum docto pectore profer opus:
 1 Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
 Nec sileant * nostri, 2 prætereantque 3 senes.
*Ante fores stantem dubitas admittere famam?
 4 Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
 5 Post te victuræ per te quoque vivere chartæ
 Incipiant, 6 cineri gloria sera venit.*

1 Quod probent Græci ac * Latini. Cecrops Athenarum conditor: Pandion instaurator, arces in tutela Palladis
 Athe-

Athenarum praesidis. 2 Non praetereant, id est omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora à suffragiis quæ in tabulas cereas referebantur per puncta : è quibus plurimum censu magistratus creari ; pauciorum, à populo agitari : nullorum præteriri candidatus dicebatur. Horat. ad Pisones ; *Centurias seniorum agitant, &c.* 3 Qui maturioris iudicii, vel alludit ad Centurias seniorum, *ut modo.* 4 Noli te dulcissimo studiorum fructu defraudare, nominis scilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. 5 Ingenii tui fœtus, te potius in vivis, & ipse vivus ingrediat, quam posthumus edatur. 6 Vivus itaque fructu famæ dulcedine.

De Acerra Bibace. XV.

Hesterno sœtere mero qui credit Acerram
Fallitur, 2 in lucem semper Acerra bibit.

1 Negando magis affirmat, excusando Acerram acrius inculcat. 2 Computationes in lucem protrahit, adeoque nobis non diei hesternæ merum olet.

In Plagiarium. XVI.

Fama refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare 1 tuos.
Si mea vis dici ; gratis tibi carmina mittam :
2 Si dici tua vis ; hæc eme, ne mea sint.

1 Pro tuis. 2 Nam quod emis, possis dicere jure tuum.

Non amo te. XVII.

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare.
Hoc tantum possum dicere ; non amo te.

E

Odit

IO EPIGRAMM. DELECTUS

Odi te, Sab. gratis : neque enim odii mei rationem reddere valeo, an ab animi pravitate, morum dissimilitudine, & syderum contrapositione, antipathia, genio infesto, seu malo omine. Ita Seneca Thyestes: *rapior & nescio quo, sed rapior; & Nihil timendum video, sed timeo tamen;* vel argutus, merito te odi, neque tamen per modestiam licet effari odii mei causam; vel propter oris tui impuri graveolentiam non sustineo apud te longiore uti sermone, hoc tantum dico, *Non amo te.*

Fletus sine teste. XVIII.

A Missum non flet, cum sola est Gellia, patrem;
Si quis adest, jussu prosiliunt lacrymæ.
*Non dolet hic, quisquis laudari, Gellia, querit;
Ille dolet verè qui sine teste dolet.*

Quisquis è lacrymis laudem captat, quæ turpius nunquam fluunt quam ubi singunt.

De pietate fratrum. XIX.

I SI*, Lucane, tibi, vel si tibi*, Tulle, darentur;
Qualia Ledaï fata Lacones habent:
*Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior:
Diceret infernas & qui prior isset ad umbras;
2 Vive tuo, frater, tempore vive meo.*

* Nobile par fratrum, quorum plura amorem celebrat Plinius Sec. epist. 18. lib. 8. 1 Si possent per mortem alteram vobis invicem indulgere vitam, quod de Castore & Polluce Lacedæmonis Ledaï filiis ferunt poëta. 2 Ego in æterna mortis conditione manebo, ut tu in æternum vivas.

Aliena

Aliena malè recitans. XX.

Quem ¹ recitas, meus est, ô Fidentine, libellus :
Sed malè cum recitas, incipit esse tuus.

¹ Pro more poëtarum, qui carmina sua recitabant publicè in æde Apollinis Palatini, theatris, templis, hortis, &c. vel privatè & coram paucis.

Laus viri boni. XXI.

Si quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaqué novit ¹ avos :
Si quis ² Cecropiæ madidus Latiaque Minervæ
Artibus, & vera simplicitate bonus :
Si quis erit ³ recti custos imitator honesti,
⁴ Et nihil arcano qui roget ore deos :
Si quis erit ⁵ magnæ subnixus robore mentis,
⁶ Disperream, si non hic Decianus erit.

¹ Priscos illos propter amicitiam sincerè cultam decantatos. Herculem & Theseum, Damona & Pythiam, Pyladen & Orestem, &c. Alii legunt, *annus*, id est fama vetusta, diuturna, multis retro seculis celebrata. Ita Catullus, & facit hæc charta loquatur *annus*. Fama loquax, chartaque dicet *annus*. ² Gracæ Romanæque scientiæ & artibus imbutus. ³ Stoicæ disciplinæ satellites & sectator. ⁴ Et qui eo pervenit, ut nihil roget Deum, nisi quod rogare possit palam. Seneca epist. 10. qui aperto vivit voto, nec labra movet metuens audiri. ⁵ Fortis & constans. ⁶ Execrationis formula.

Supplicium invidi. XXII.

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
² Omnibus invidias, Livide, nemo tibi.

E 2

1 Qui

12 EPIGRAMM. DELECTUS

1 Qui vultum adductis ad tristitiam, qui contracta fronte hæc improbas. 2 Infimus omnium sis precor, qui habeas cur o nñibus inideas: cur tibi, nemo. Hinc illud antiqui: *Nemo invidit misero.*

De Porcia. XXIII.

Conjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram 2 satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

1 Historia nota ex Plutarchi Bruto. 2 Catonem, cujus morituri illa vox: *An nescis paulisper spiritum represso, aut capite ad parietem illiso emori licere?*

De apro ad cœnam appposito. XXIV.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil here præter 1 aprum.
2 Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ 3 melimela favis,
4 Non pyra quæ lenta pendent religata genista,
Aut 5 imitata breves punica mala rosas.
6 Rustica lactantes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
7 Nudus aper, sed & hic minimus, 8 qualisque nec ari
A non armato pumilione potest.
9 Et nihil inde datum est; tantum spectavimus omnes.
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
10 Sed tu ponaris, cui Charidemus, apros

1 *Aprum ad convivium natum.* Quem integrum mensis inferebant Romani. 2 Non nobis apponebantur uva duracina, non, &c. 3 Dulcissima poma. Gall. *de Paradis.* 4 Non pyra ferotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cella vinculo religata è genistalenta. 5 *Quæ βαλαυσία.* id est floris colore imitantur rosas flores brevis ævi. *aliis,* quod ipsa arbor brevis ævi sit. 6 Nec calathæ rustice allata apponebatur nobis meta lactis. Id est lac coagulatum, in formam metæ Circensis. Id est inversi turbinis seu pyramidis coactum, *fromage en pain de sucre.* 7 Non inconditus (ut volunt quidam) sed absque aliis cibis & obsoniis illatus. 8 Nec dignus ferro *Meleagri,* sed qualis ab inermi nano confici possit. 9 Neque cum carptor scindens præministrabat, sed tanquam in Amphitheatro nobis pro spectaculo exhibitus est. 10 Sed tu objiciaris a pro discerpendus, ut Charidemus à Domitiano.

Leo & lepus amici. XXV.

Rictibus his tauros non eripere 1 magistri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
2 Nec nihil à tanta nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec cavere tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus 3 improbe, queris,
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

1 Custodes leonum, mansuetarii. 2 Robur scilicet animosque sumit à leonis magnanimitate. 3 Audax, callide.

Cum dignitate otium. XXVI.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ;

14 EPIGRAMM. DELECTUS

- 1 *Mercetur alius grande, & insanum sophos:*
Miserere tu 2 feliciū;
 3 *Veroque frueri 4 non superbus gaudio,*
Lum 5 Sura laudatur tuus.
 6 *Non impudenter vita, quod reliquum est, petit;*
Cum fama, quod satis est, habet.

1 Alius Irrequieto labore aucupetur insani populi auram sibi tanquam deserto patrono acclamantis *sophos*. *Insanum sophos*, contradictio implicita, vel Hypallage, *plebis insane*. 2 Horum qui plebis laudibus tumidi & forensibus negotiis occupati se felices credunt, digni sanè miserecordia. 3 Gaudio tranquilla vitæ, curis & molestiis liberæ, non sollicitæ. 4 Non ambitiosus, non levis populi aura inflatus. 5 Palphurius Sura, caterique laudis avidi caustidici foro vacent. 6 Tu, O Liciniane, laudum satis amplum titulum cumulumque consecutus, in posterum citra gloriæ jacturam aut infamiae notam, otio & quieti indulge.

Ad Leporem. XXVII.

Non 1 facit ad sævos cervix, nisi 2 prima, leones.
Quid fugis hos dentes, 3 ambitiose lepus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et quæ non 4 cernunt, frangere colla velint?
Desperanda tibi est 5 ingentis gloria fati:
 6 *Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.*

1 Leo cervicis ignobilis non curat. 2 Maxima, taurorum scilicet & cervorum. 3 Fati gloriam à leone captans. 4 Præ exilitate. 5 Gloriosæ mortis tibi à Leone data. 6 Nolo inquinati ignavo sanguine. Phed.

Plagiarius furti convictus. XXVIII.

UNa est in 1 nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura;
 Que

*Quæ tuâ 2 traducit manifesto carmina furto.
 Sic 3 Aretinæ 4 violant crystallina testæ :
 Sic niger, in ripis errat cum forte 5 Caystri,
 Inter 6 Ledaos videtur corvus olores :
 Sic ubi multisonâ fervet sacer 7 Attide lucus,
 Improba Cecropias offendit pica querelas.
 8 Indice non opus est nostris, nec vindice libris :
 Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.*

1 Quos tibi vindicas furto. 2 Quæ te manifesto, arguit cætera surripuisse. 3 Tua pagina meis libellis incerta non minus sordere apparet, quam testæ fictiles ex luto Aretino inter vasa crystallina : aut corvus inter olores : aut pica inter luscinias. Aretium Italiæ urbs, ubi terra testis apta. 4 Contaminant crystal. comparata cum crystallinis ipsa sordent. 5 Asia fl. cygnis frequens. 6 Jupiter sub imagine cygni Ledam compressit. 7 Philomela, Pandionis regis Atheniensis filia. 8 Non opus est alio delatore aut assertore quam tuâ paginâ, quæ te furti accuset damnetque.

Amicus novus. XXIX.

I *SI* quid, Fusce, vacas adhuc amari ;
 (Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici :)
 Unum, si superest, locum rogamus ;
 Nec me, quod tibi sum novus, recuses :
 Omnes 2 hoc veteres tui fuerunt.
 Tu tantum inspice, qui novus paratur,
 An possit fieri vetus sodalis.

1 Si quid loci apud te reliquum sit novo amico. 2 Novi scilicet.

Vita quieta. XXX.

VOta **I** tui breviter si vis cognoscere **I** Marci,
 2 Clarum militie, Fronto, togeque decus.
 Hoc petit; esse sui nec magni ruris arator,
 3 Sordidaque in parvis otia rebus amat.
 4 Quisquam 5 picta colit Spartani frigora saxi,
 Et 6 matutinum portat ineptus 6 ave;
 Cui licet exigui nemoris rurisque 7 beati
 8 Ante focum plenas explicuisse plagas?
 Et piscem tremula salientem ducere seta,
 Flavaque de rubro promere mella cado?
 Pinguis 9 inaequales onerat cui villica mensas;
 Et sua 10 non emptus praeprarat ova cinis?
 Non amit hanc vitam, quisquis me non amat, opto;
 Vivat & urbanis 11 albus in officiis?

I Amici tui Marci Valerii Martialis, id est mei. **2** Fuit. n. tribunus vigiliarum, & consul. vir clarus juxta ac doctus. **3** Sine cultu & splendore, in re modica & tenui. **4** Nemo adeo cui obtrigit modicus contiguo cum lare fundus, modo mens sana sit, velit superbos aditus regum durasque fores colere, ut summo mane salutet patronum. **5** Atria divitum ad frigiditatem incrustata marmore Laconico, natura quidem variegato, sed & arte insuper picto, teste Plin. lib. 35. cap. 1. **6** Salutationis matutina vocem solennem. **7** Fertilis. vel metonymice, quod dominum beatum reddat. **8** Evacrare ante focum casses & retia pradis onusta. **9** Mensae sed erat pes tertius impar, Testa parem fecit. Ov. Metam. 8. **10** Meus, Vicinus, namque in ipsum Sylva descendit focum. **11** Nonnulli exponunt pallidum, anxius scilicet & sollicitus; alii, pulcher, non fuscatus scilicet sole rustico. Lipsius 1. Elect. c. 13. Alba toga indutus inter anteambulorum & niverorum Quiritum officia; seu cretatus & candidatus in comitiis.

Patria

Patria Scriptorum. XXXI.

Verona docti † syllabas * amat 1 vatis ;
 Marone * felix 2 Mantua est :
 3 Censetur 4 Apona Livio suo 4 tellus,
 Stellâque ; nec 6 Flacco minus :
 7 Apollodoro * plaudit 8 imbrifer Nilus ;
 Nasone Peligni * sonant,
 9 Duosque Senecas, unicumque Lucanum
 * Facunda loquitur Corduba.
 * Gaudent jocosæ Canio suo Gades ;
 10 Emerita Deciano meo.
 Te, Liciniane, * gloriabitur nostra,
 * Nec me tacebit Bilbilis.

† Versus è quibus plerique Hendeca syllabi Phalœcii. *
 Adverte signata & ad argumentum cujusque auctoris vel lo-
 ci apposita verba, Amat ; felix ; censetur ; plaudit ; sonant ;
 facunda loquitur ; gaudent jocosæ ; gloriabitur ; & mode-
 stum illud, non tacebit. 1 Catulli. 2 Virgilius natus est
 in pago qui Andes dicebatur, non procul à Mantua. 3
 Magni sit, in censu & æstimatione est. 4 Patavinus ager,
 Patavium, ab Apono Fonte Antenoreæ vitam qui porrigit
 urbi. 6 Valerio Flacco. 7 Poëta Alexandrino, Menandri
 æmulo. 8 Qui inundatione sua, vice imbrium (qui in
 Egypto rari) fungitur in terra irriganda. 9 Patrem Rhe-
 torem & declamatorem ; filium Philosophum & tragicum :
 vel L. Senecam Philosophum fratrisque ejus filium Marcum
 tragedum. 10 Emerita Augusta civitas Hispaniæ ad Lusitani-
 am spectans.

Ad furem, de libro suo. XXXII.

ERras meorum fur avare librorum,
 1 Fieri Poëtam posse qui putas tanti,
 2 Scrip-

18 EPIGRAMM. DELECTUS.

- 2 Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
- 3 Non sex paratur aut decem sophos nummis;
- 4 Secreta quere carmina, & 5 rudes curas,
- Quas novit 6 unus, scrinioque 7 signatas
- Custodit ipse 8 virginis 9 pater chartæ;
- 10 Quæ trita duro non inhorruit mento.
- 11 Mutare dominum non potest liber notus.
- 12 Sed pumicata fronte si quis est nondum,
- Nec umbilicis cultus atque membranâ :
- 13 Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
- Aliena quisquis recitat, & petit famam ;
- Non emere librum, sed silentium debet.

1 Qui ambitiosè nomen Poëtæ aucuparis. 2 Librarii transcribentis opella, & non ita magni pretii chartæ scapus. 3 Ipsi sapientia aut sapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. 4 Nondum vulgata. 5 Versus nondum in publicum emissos. 6 Autor solus. 7 Clausas, necdum editas. 8 Quæ nondum lectorem experta est ; quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. 9 Autor. 10 Quæ nondum lectoris manu versata, lanugine inhorrescit, pilosæque facta est. aliis quæ nondum recitata atque edita horrescit, ab auditorum basiantium mento. 11 Frustra & sero plagiarius sibi adscribit opus cujus innoverit autor. 12 Si quis vero liber novus sit, cujus frontes (eæ sunt, extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur ; & cujus umbilicus (is est, bacillus cedrinus, buxus, cupressinus, &c. extremæ paginæ, absoluto jam opere, affusus) vel umbilici extremitates (quæ, complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuæque appellantur) ebore, argento vel auro ornantur ; & quem novissime obducit pellis ; hunc eme, simulque autoris silentium, 13 P. Scriv. Mercare, tales habeo, nec scilicet.

Fur carminum non est Poëta. XXXIII.

Nostris versibus esse te Poëtam,
Fidentine, putas, cupisque credi?

1 Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emptis 2 ossibus, 3 Indicoque cornu:

Sic, quæ nigrior est 4 cadente moro,

5 cerussata sibi placet Lycoris.

6 Hac & tu ratione, qua poëta es,

Calvus cum fueris, eris comatus.

1 Emendo & adsciscendo aliena pro suis. 2 Dentibus ex
osse vel ebore factis. 3 Elephantis belluæ indicæ cornu,
ut voluit Varro, Pausanias, Opplanus, &c. vel dente juxta
Aristot. Plinium, Philostratum. 4 Præmaturus, qui niger.
5 Candida & lita cerussa. 6 Comam addititiam sumendo.

De mutuum rogantibus. XXXIV.

Dimidium donare Lino, 1 quam credere totum,
Qui mavult; 2 mavult perdere dimidium.

1 Mutuum dare. 2 Æquè enim utrumque non solvit,
mutuum ac donatum, totum ac dimidium.

Musæ egentes, XXXV.

O mibi 1 curarum pretium non vile mearum,
Flacce, 2 Antenorei spes & alumne Laris:

3 Pierios differ cantusque, chorosque 4 sororum:

Æs dabit ex istis nulla puella tibi.

Quid petis à 5 Phœbo? numos habet 6 arca Minervæ:

7 Hæc sapit; 8 hæc omneis sænerat una deos.

9 Quid

20 EPIGRAMM. DELECTUS.

- 9 *Quid possent hederæ Bacchi dare? 10 Palladis arbor
Inclinat 11 varias pondere nigra comas.*
12 *Præter aquas Helicon & sarta, lyrasque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.*
*Quid tibi cum Cirrha? quid cum 13 Permissidos unda?
Romanum propius, divitiisque forum est.*
14 *Illic æra sonant: at circum 15 pulpita nostra
Et 16 steriles 17 cathedras basia sola crepant.*

1 Curarum mearum levamen unicum & solatium. *Vel
studii poetici quod mihi tecum est commune, grande decus.*
2 Urbis Patavii quam condidit Antenor. fuit. n. Val. Flac-
cus Argonauticon autor civis Patavinus. 3 Define & dese-
re poëticam, cum Musæ nullo sint in pretio, vel differ in a-
liud tempus cum præsens postulet ut rem facias. 4 Novem
Mus. 5 Cui laurus & laus nuda curæ. 6 Arcæ patrono-
rum, quibus leges & causæ, quas dedit, quas docuit Minerva,
nummorum assatim dederunt. 7 Lucri enim bonum odo-
rem sapere, vera est hodie sapientia. alludit. a. ad Avieni a-
pologum in quo Palladem collaudat Jupiter, quod cæteris
diis steriles ad gloriæ speciem eligentibus arbores, illa oli-
vam propter fructum elegisset. 8 Adeo dives est, ut cæ-
teris diis mutuum det. 9 Quis enim usus corymborum &
hederæ? 10 Oliva, cujus rami ubertate incurvantur. 11
Frondes varii coloris bacclis onustas. 12 Studia hæc & ope-
ra poëtarum, quæ Helicone, Cirrha, Permesside lympha, sa-
cris Phœbo, Bromio & Musis atque hujusmodi bullatis so-
nant nugis, adferunt tantum voluptatem; inanem laudem,
plausum & basia ab auditoribus; quin te potius conferas ad
forenses causas agendas, unde rem augeas ac ditescas? 13
Permesside nuda? omnino reponendum monet Scriverius. 14
In foro numeratur patronis. 15 Editiora loca, ante scenam,
è quibus recitabantur poemata. 16 Nullum fructum affe-
rentes. 17 Auditorii subsella.

Mors Romana. XXXVI.

- 1 **I**ndignas premeret pestis cum tabida fauces,
 Inque suos vultus serperet atra lues:
 2 Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
 3 Decrevit Stygios Festus adire lacus.
 4 Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
 5 Aut torfit lenta tristitia fata fame.
 6 Sanctam Romanâ vitam sed morte peregit,
 Dimisitque animam 7 nobiliore viâ.
 8 Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
 Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

1 Festus immedicabili mentagra correptus. 2 Oculis non lacrymantibus & firmo pectore. 3 Relinquendæ vitæ certus. 4 Non polluit veneno, quo sublatis efferuntur nigri. 5 Non torfit inedia voluntaria. 6 Sed vulnere facto emisit animam pulchro mortis genere & Romanis solenni, Lucretiæ, Scipioni, Catoni, Bruto, &c. 7 Honestâ & amplâ portâ, non quâ fœda, illa fœtidaque pestis fauces obstruxerat. 8 Hic itaque non fugit è vita Cæsaris odio, quod fecit Cato ille Uticensis, ne subire vultum tyranni cogeretur, ut ipse dicebat.

Lusus in verbo Agere. XXXVII.

Semper agis causas, & res agis, Attale, semper;
 Est, non est quod agas, Attale semper agis:
 Si res, & cause desunt, 1 agis, Attale, mulas.
 Attale, ne quod agas desit, 2 agas animam.

1 Agitas. 2 Moriari.

De Regulo pene oppresso. XXXVIII.

HÆc, quæ pulvere dissipata multo
 Longas porticus explicat ruinas,
 En quanto jacet 2 absoluta casu!
 Tectis nam modo Regulus sub illis
 Gestatus fuerat, recesseratque;
 Victa est pondere cum suo repente:
 Et postquam domino nihil timebat,
 Securo ruit incruenta damno.
 Tantæ, Regule, post metum querelæ,
 Quis curam neget esse te deorum,
 Propter quem fuit innocens ruina?

1 Ejusdem argumenti & artificii vide supra. 2 Crimine absoluta, quæ innoxio lapsu caduca superfederat domini capite immerentis.

Vicinus alienus. XXXIX.

Vicinus meus est, manuque tangi
 De nostris Novius potest fenestris.
 Quis non invideat mihi, putetque
 Horis omnibus esse me beatum,
 Juncto cui liceat frui sodale?
 Tam longæ est mihi, quam 1 Terentianus,
 Qui nunc Niliacam regit Syenen.
 Non convivere, nec videre saltem,
 Non audire licet, nec urbe totâ
 Quisquam est tam propè, tam proculque nobis.
 Migrandum est mihi 2 longius, vel illi.
 3 Vicinus Novio, vel inquilinus
 Sit, si quis Novium videre non vult.

1 Præfatus Ægypti, in quâ, Æthiopiam versus urbs Syene
umbras nusquam flectens solstitio æstivo. 2 Neque enim tam
 prope videre fas est. 3 *Qu'il soit son voisin, ou qu'il demeure*
chez lui. Inquilius qui loge dans la maison a'un autre.

Epitaphium pueri. XL.

Alcime, quem 1 raptum domino 2 crescentibus annis
 3 Labicana 4 levi cespite velat humus :
 Accipe 5 non Phario nutantia pondera saxo,
 6 Quæ cineri vanus dat ruitura labor :
 Sed fragiles 7 buxos, & opacas palmitis umbras,
 Quæque virent lacrymis humida prata meis.
 Accipe, care puer, nostri monumenta 8 laboris :
 Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
 Cum mihi supremos 9 Lachesis perneverit annos :
 Non aliter cineres mando jacere meos.

1 Puer hic videtur fuisse Martialis. 2 Jam adolescentem.
 3 In viâ Labicanâ, quæ à portâ Esquilinâ ducit ad Labicum
 Italiæ pagum. 4 Non magnifico tumulo: vel respicit pre-
 cationis & inscriptionis formulam; *Sit tibi terra levis.*
 5 Non obeliscos & pyramidas, non statuas quæ columnis è
 saxo Ægyptio innixæ pendere & nutare videantur. 6 *Con-*
sumset ferrum lapidemque vetustas, &c. Ovid. 4. de ponto. &
 Juven. Sat. 10. *data sunt ipsis quoque fata sepulchris.* 7 Bux-
 etum, hypampelon. viridarium, flores pratenses: tumulis
 namque moris erat virentes inferere arbores; *Spirantesque*
crocus & in urnâ perpetuum Ver. 8 In clippo excolendo, &
 hoc carmine. 9 E Parcis una, id est ubi fata absolverint
 pensum vitæ meæ.

Ad Poëtam obrectatorem. XLI.

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Leli,
 Carpere vel noli nostra, 1 vel ede tua.

1 Ut sint quæ ego vicissim carпам.

In

In Rabulam. XLII.

Quod clamas semper, quod agentibus obstrepis, Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Pessimum rabulam obstrepero clamore se aliorum actionibus ingerentem, ut quem propter imperitiam nemo adscivisset, propter importunitatem aliquis placaret obiecta trifauci hule Cerbero pretii offa ut taceret: potest & intelligi de pravaricatore ad tacendum corrupto, ex noto illo joco in Demosthenis argentanginam.

In Caussidicum clamosum. XLIII.

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nevole, semper,
Et te patronum caussidicumque putas.
Hâc ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Nevole, 1 dic aliquod.

1 Qui te ostentare soles, ceteris interstrependo, ac si haberes quod diceres: ecce, jam silentio facto, ostende quam disertus sis patronus. At nunc piscis & rana Seriphia es, nec pro quidem habes quod dica.

De Podagrâ, chiragrâ. XLIV.

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat,
Sed nil patrono porrigit; hæc 2 chiragra est.

1 Podagrâ detenti ut plurimum litigiosi, queruli, loquaces sunt, & quia pedibus uti non licet, lingua strenui sunt, multo animo versantes. 2 Iocatur autem avaritiam Diodori à chiragrâ, quæ manus contrahit, profectam, licet ibi nec justa chiragra, Contudit articulos. Horat. 2. Serm.

Qua

Quò ditior, hòc sordidior. XLV.

Non plenum modo viciis habebas :
 Sed tam prodigus, atque liberalis,
 Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
 Optarent tibi 2 centies amici.
 Audit vota Deus, precesque nostras ;
 Atque 3 intra, puto, septimas Calendas,
 4 Mortes hoc tibi 4 quatuor dederunt.
 At tu, sic 5 quasi non foret relictum,
 Sed raptum tibi centies, abisti
 6 In tantam miser esuritionem ;
 Ut convivium sumptuosiora,
 Toto quæ 7 semel apparas in anno,
 8 Nigræ sordibus explices monetæ ;
 Et septem veteres tui sodales
 Constemus tibi 9 plumbeâ selibrâ.
 Quid dignum meritis precemur istis ?
 Optamus tibi 10 mellies, Calene.
 Hoc si contigerit, fame peribis.

1 Non omnino viciis centena millia sestertium, nostræ monetæ 15625. lib. 2 Nostræ Monetæ 78125. lib. 3 Intra septem menses. 4 Hereditates ex 4 amicis mortuis. 5 Quasi tibi ablata potius & amissa fuissent 78125. lib. quam relicta & legata. 6 In avaritiam tam sordidam & famelicam. 7 Sordibus natalibus. 8 Ærea moneta seu plumbea, cujus contrectatione sordent manus : simul & sordes Caleni taxat, qui ad 7 veteres amicos excipiendos, non excedebat sumptum ejus summæ quæ nigræ vānit monetæ, quod & villissimarum rerum pretium est, ut apparet ex adjunctâ selibrâ plumbeâ. 9 Pessimæ notæ, id est æneæ monetæ duobus terunciis, vel etiam plumbeæ ; namq; & quadrantes plumbei Romanis quondam in usu. 10 Milles centena milia H. S. id est 781250. lib.

De Virgine vetulâ. XLVI.

M Ammas, atque tatas habet Afra: sed ipsa ta-
tarum
Dici & mammarum maxima mamma potest.

Puella sibi visa, quod viverent pater & mater cum nutri-
ciis, quos etiam patres (pro more) appellabat: vel quo ju-
nior videri possit, seniores se interdum coevas, imo & junio-
res salutavit appellavitque mammarum & tatarum, patrum
scilicet matrumque prænominē, cum ipsa jam vetula esset,
ipforumque abavia videri posset.

Ludus in malum pictorem. XLVII.

Qui pinxit Venerem tuam, Licori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

Pictor qui pinxit Venerem tuam, Licori, blanditus est Mi-
nervæ, Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeo de-
formem pinxit: vel, puto, id est ut videtur, pictor est Mi-
nervæ, cui simillior imago tua, Lycori, quam Veneri. Pictor-
es insuper in Minervæ clientelâ sunt, hinc acumen epigr. 41,
lib. 5.

In avarum. XLVIII.

SI dederint superi decies mihi millia centum;
Dicebat nondum, Scævola, i factus eques:
Qualiter ô vivam, quam largè, quamque beatè!
Riserunt, 2 faciles & tribuere dei.
Sordidior multo post hoc toga; penula pejor:
Calceus est sartâ terque quaterque cute:

3 Deque

- 3 Deque decem plures semper servantur olive ;
 3 Explicat & cœnas unica mensa duas :
 Et 4 Veientani bibitur fœx crassa rubelli ;
 Et tepidum cœnæ queritur 5 assè cicer.
 6 In jus ô 7 fallax atque 8 inficiator, eamus :
 Aut 9 vive, aut decies, Scævola, 10 redde Deis.

1 Alii justus, id est nondum plenum & justum assequutus censum equitis, qui quadringenta sestert. id est nostræ monetæ, 3125. lib. 2 O faciles dare prava deos ! 2 E 10 olivis major pars reservatur in proximam cœnam. 4 Fœculentum & turbidum vinum à Velentibus in Italia. 5 Illi plebei contenti. 6 E formulâ vocandi in jus. 7 Qui vovisti te lautè victurum si, &c. 8 Qui sordidè vivendo non agnoscit se ex voto accepisse quod accepit. 9 Lautè, genialiter. 10 Quando iis non uteris. vel, ut libertus vivas, quod prius fecisti.

De spectaculo. XLIX.

1 Plecto quod juga 2 delicata collo
 Pardus sustinet, 3 improbæque tigres
 5 Indulgent patientiam flagello :
 Mordent aurea quod lupata cervi,
 Quod frænis 6 Libyci domantur 6 ursi,
 Et quantum Calydon tulisse fertur,
 Paret 8 Purpureis aper capistris :
 Turpes 9 esseda quod trahunt bisontes,
 Et 10 molles dare iussa quod choreas
 Nigro bellua nil negat magistro ;
 Quis spectacula non putet deorum ?
 * Hec transit tamen, ut minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.

*Dimittunt, repetunt, amantque captos,
 Et securior est in ore præda,
 Laxos cui dare, perviosque rictus
 Gaudent, & timidos tenere dentes;
 Mollem frangere dum pudet rapinam:
 Stratis cum modo venerint juvencis.
 Hæc clementia non paratur arte,
 Sed norunt cui serviunt leones.*

1 Pardi enim & pantheræ variegati & maculosi. 2 Mollia, purpurea, serica, ut mox. n. 8. 3 Feroces, rabida, vel, quod nemini probabile erat passuras tigres. 5 Patiuntur flagra. 6 Vide Lipsium Ele& 2. cap. 4. contendentem leones à Romanis tum rudibus obvia notaque voce dictos fuisse Libycos Ursos: ut & elephantem, bovem Lucam: Struthionem, passerem marinum. contra quem ex Plinii autoritate, lib. 8. cap. 36. & 58. doctè differentem, cum alii plurimi autores, tum hic facit locus, ubi inductione cæterarum ferarum, inter quos & ursorum, ascenditur distinctè ad leones. 8 Supra num. 2. 9 Currus Britannicos. 10 Quod Elephante saltans paret rectori suo ex Æthiopia. * Hæc tamen omnia superat leporum lusus per rictus leonum.

Operari demum juvat si est operæ
 pretium. L.

*S*æpe mihi dicis, Luci clarissime Juli,
 Scribe aliquid i magnum: desidiosus homo es.
 2 Otia da nobis: sed 2 qualia fecerat olim
 3 Mæcenas Flacco, Virgilioque suo:
 Condere victuras tentem per secula 4 curas,
 Et nomen Flammis eripuisse meum.
 6 In steriles campos nolunt juga ferre juvenci:
 7 Pingue solum lassat, sed juvat ipse labor.

1 Epicum & perpetuum carmen. 2 Agros & pecunias,
 quo Musis vacem, *non de lodice paranda Sollicitus.* 3 Locu-
 pletavit Cilnius Maecenas Virgilium, Horatium, &c. 4. Car-
 mina. 5 Ut ultra rogos & cineres supersit. 6 Musæ non
 libenter arant litus, non amant studia. *Premia si tollas.*
 7 Optimum quidem solum versare fatigat agricolam, sed
 amplissimæ segetis spes alit: non minus magni operis Poë-
 tam fructus & præmii spes.

Laus catellæ. LI.

I Issa est 3 passere 2 nequior 3 Catulli.
 Issa est purior osculo columbæ.
 Issa est blandior omnibus puellis.
 Issa est carior Indicis lapillis.
 Issa est delicie catella Publi:
 Hanc tu, si queritur, loqui putabis,
 4 Sentit tristitiamque gaudiumque,
 5 Collo nixa cubat, capitque somnos,
 Ut 6 suspiria nulla sentiantur.
 Et desiderio coacta 7 ventris,
 8 Guttâ pallia non fefellit ullâ:
 Sed blando pede fascitat, toroque
 Deponi rogat, & monet 9 levare.
 Castæ tantus inest pudor catellæ:
 II Hanc ne lux rapiat suprema totam,
 Pictâ Publius exprimit tabellâ,
 In quâ tam similem videbis Issam,
 Ut sit tam similis sibi nec 12 ipsa.
 Issam denique pone cum tabella:
 Aut utramque putabis esse veram,
 Aut utramque putabis esse pictam.

1 Nomen catellæ Publi. 2 Lascivior. 3 Lesbæ pass.
 F 3 cujus

30 EPIGRAMM. DELECTUS

cujus nequitiam & mortem canit Catullus. 4 Sentit hos affectus in Domino, atque illi tristi condolet, hilari lasciva congratulatur. 5 Collo Domini seu gremio innixa dormit. 6 Respirationes. 7 Ejiciendi. 8 Præstitit munditiem lecto, neque ejus contaminavit stragula. 9 Alvi seu vesicæ onere levando. 11 Ut mortuæ superfit memoria, curavit Publius illam pingi.

De prolaxis Epigrammatis. LII.

SCribere me quereris, *Velox*, epigrammata longa.
Ipse nihil scribis : tu breviora facis.

E virtutibus epigrammatum altera est Brevitas, hanc in Martiale cum essent qui carperent, respondet nescio cui Veloci Poëtæ, brevia sua epigrammata esse potiora illius nullis.

Honestæ Libertas. LIII.

Cum te non nossem, dominum regemque vocabam :
Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Te prius mihi non notum pro munifico patrono & claro viro honorificè salutabam, postquam vero mihi innotueris, familiarius te appello & mero nomine saluto.

Ad Lectorem. LIV.

Quæcunque lusi juvenis & puer quondam,
2 Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
3 Male collocare si bonas voles horas,
4 Et invidēbis otio tuo lector :
A Valeriano Pollio petes quincto,
Per quem 5 Perire non licet meis nugis.

1 Epigrammata quæ mihi olim puero exciderunt, venalia^a sunt apud Q. Poll. Valer. 2 Nugamenta carminum. Apinas autem ut & Tricas Apuliæ oppidula fuisse villa scribit Plinius lib. 3. cap. 11. à Diomede tantam per ignominiam eversa, ut in proverbii ludibrium abierint. 3 Modesta extenuatio. 4 Nec fines otium abire sine malo. 5 Exscribi enim facit, venditque.

Jocus in avarum. LV.

O Curreis quoties, Luperce, nobis :
 Vis mittam puerum subinde dicis,
 Cui 1 tradus epigrammatôm libellum,
 Lectum quem tibi protinus remittam ?
 Non est quod puerum, Luperce, vexes,
 Longum est, si velit ad 2 Pyrum venire.
 Et 3 scalis habito tribus, sed altis.
 Quod queris, propius petas licebit :
 4 Argi nempe soles subire 4 letum.
 5 Contra Cæsaris est forum taberna,
 6 Scriptis postibus hinc & inde totis,
 Omnes ut cito perlegas pœtas.
 Illinc me pete; ne roges Atrectum :
 Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
 8 De primo dabit, alterove nido
 Rasum pumice, purpuraque cultum
 9 Denariis tibi quinque Martialem.
 Tanti non es, ais ? 10 sapis, Luperce.

1 Mutuo. 2 Alii regionem urbis esse volunt, alii insigne ædium, alii leg. ad pilam. 3 In cœnaculo, vel tertio tabulato. 4 Tmesis Argiletum, ab argilla, vel Argi letho, qui ibi ab Evandro casus fertur. 5 E-regione fori Julii est taberna bibliopola. 6 Postes, columnæ, pilæ bibliopolarum inscripta gerant
 F 4

bant nomina librorum venalium. 7 Ne sit opus quarere quis meos libros habeat venales, Atreus vocatur bibliopola. alii legi volunt *me poscas Atreum*. id est ab Atreo. 8 De summo forulo, capsâ, seu armario. In primis a. vel summis nidiis optimi recondebantur libri. in imis seu ultimis libri parve æstimationis. 9 Quibus ferè æquivalent 40 è nostris. Sed denarius erat duplex. vetus, qui 8 den. ob. c. novus, qui 7 den. ob. 10 Ironicè collaudat hominis sordes, cui pro vili habetur ingentium & labor Poëta.

Est & prolixa brevitâs. LVI.

TErcentena quidem poteras epigrammata 1 ferre :
Sed quis te 2 ferret, perlegeretque, liber ?
*At nunc 3 succincti quæ sunt bona * disce libelli.*
Hoc primum est, 4 brevior quod mihi charta perit.
 5 *Deinde, quod hæc una peraget librarius hora,*
Nec tantum nugis serviet ille meis.
Tertia res hæc est, quod si cui forte legèris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
 6 *Te conviva leget misto quincunce : sed ante*
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tanta 8 cautus brevitâte videris.
Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris !

1 Capere. 2 Pati, tolerare. 3 Brevis libri commoda.
 4 Minus infumo & perdo chartæ. *moles*. 5 Librarius citius transcribet hæc, ut melioribus vacet exscribendis. 6 Inter pocula legeris, & perlegeris minori spacio, quam vinum aqua calida in quincunce quinquæ cyathorum capaci dilutum frigescat. 8 Putas tibi satis cavisse.

Qui Solvendo non est. LVII.

Sexte, nihil debes ; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Verè ja&at se nihil debere qui non est solvendo. Debitoris. n. in opia excludit actionem.

De visendis amicis. LVIII.

IN valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed 2 duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum ;
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es : cum sis quoque sæpe, negaris.
Vel tantum 3 caussis, vel 4 tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire :
Ut te non videam, quatuor ire piget.

1 Jurandi formula, ut, ni vivam, dispaream. 2 Intercedo & spacium. 2 mille passuum, qui 4 mihi fiunt redeunt, nec te convenienti. 3 Clientum caussis. 4 Tuis studiis, vel balneis, cœnis, seu valetudini curandæ.

Ardelio ; multa agendo nil agens. LIX.

DEclamas 1 bellè ; causas agis, Attale, bellè ;
Historias bellas ; carmina bella facis ;
Componis bellè mimos ; epigrammata bellè ;
Bellus grammaticus, bellus es astrologus ;
Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè.
Bellus es arte lyre, bellus es arte pile.
Nil benè cum facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam quid sis ? magnus es 2 ardelio.

1 Scribè

34 EPIGRAMM. DELECTUS.

1 Scitè, lepidè. 2 πολυεργῶν, ut lib. 1. epig. 80. multa agendo nihil agens, qui ut videatur aliquid esse in omnibus, nihil est in singulis. Nusquam n. est, qui ubique est; Seneca epist. 2. Alii ab ardore & impetu multa tentantis, nihil prosequentis: Alii ab ardeola avi quæ in volatu multum movet, parum promovet, deductum volunt. Sunt qui Ardeliones mirmorum genus fuisse volunt.

In Posthumum. LX.

BAsia dimidio quod das mihi, Posthume, labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Non ego te superbum censeo aut minus humanum, quod me altero labro (ut epigr. 22. infra) vel levi basio (qui salutandi mos Romani) excipis; contentus ero vel quarta osculi parte, imo beatus nulla: notatque Posthumi (quisquis ille fuerit) impuram animam atque os impudicum.

In cœnippetam. LXI.

Quod 1 fronte Selium nubila vides, Ruse,
Quod ambulato porticum terit serus:
2 Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
3 Quod pene terram tangit indecens nasus;
Quod dextra pectus pulsant, & comam vellit.
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor 4 vivat:
Salva est uxor, & sarcinaeque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Meroris igitur causa quæ? * domi cenat.

1 Sellii cœnipetæ mœstitiæ & luctus causam esse domicœ-
nium. 2 Quod mœsto vultu tacitus præ se fert luctum.
3 Quod demisso sit vultu capiteque dejecto. 4 In avari Se-
llii impendium. 5 Opes, nummi, quæ majore domus gemitu,
majore tumultu Planguntur quam funera.

Unguentis delibuti. LXII.

E Sse quid hoc dicam, quod olent tua bassa myrrham,
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

1 Animæ foetorem & oris spurcitiem dissimulare voluit
Posth. diapasmatum & unguentorum accito odore: sub as-
fiduo hujusmodi odore suspicatur Poëta latere ulcus, vomit-
cam, aut tetrius quicquid.

Ne litiges. LXIII.

E T judex petit, & petit patronus.
Solvās censeo, Sexte, creditori.

Præstat absque lite creditori solvere, ne unum subterfugi-
ens in tres incidas: namque munere palpandus judex, (at-
que obiter corrupta taxat judicia) munus aliud tibi extor-
quebit patronus, & creditori tandem ex lege & sententia
solvendum est.

In Hermum. LXIV.

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

Habebant veteres, honoratiores maxime, in conviviliis
pecu-

36 EPIGRAMM. DELECTUS

peculiares suos calices : quos aliis interdum propinare, humanitatis erat ; contrarium, superbia. Inverti hoc Poëta collaudando Hermum, quasi hoc ab illo humanè factum sit, ne calice à fœtore oris sui venenato alios offendat. Franc. Luifinus in nominis ambiguitate, quod illi cum Deo Mercurio commune est, joci acumen latere putat. q. d. facis ut homo, &c.

Luxus morbos parit. LXV.

Zoilus egrotat, 1 faciunt hanc 2 stragula febrem :
 3 Si fuerit sanus, coccina quid facient ?
 Quid 4 torus à Nilo ? quid 5 Sindone tinctus olenti ?
 Ostendit stultas quid nisi morbus opes ?
 Quid tibi cum medicis ? dimitte 6 Machaonas omnes :
 7 Vis fieri sanus ? stragula sume mea.

1 Ut visentibus ostendet stragula, morbum simulat. 2 Tappetia lecto strata. non convenit Grammaticis de stragulis, vestesne an lectorum strata denotent. ego utrumque : namque leonis spoliū Herculi pro lecto & stragulo, apud Senecam : *quonam abitis tegmen meum, Idemque somno mollis Herculeus torus ?* 3 Si valeret, non possent videri stragula. 4 Torus è lino Ægyptiaco, & Alexandrina pluma factus. 5 Torus Sidonio tinctus murice, purpureus. legitur & *sindone cinctus*. id est plagis è sindone tincta olenti murice tinctus. 6 Medicos, à Machaone filio Æsculapii, nobilitate ab Homero cum fratre Podalirio. 7 Sapiens & valebis, deposito stragulorum luxu, sumptisque villoribus, cujusmodi mea sunt.

Bis servus, qui servi servus. LXVI.

Capto tuam, pudet bene, sed capto, Maxime,
 cœnam :
 Tu captas aliam, jam sumus ergo pares.

Mane

Mane salutatum venio: tu diceris ipse

Ante salutatum, jam sumus ergo pares.

Sum 2 comes ipse tuus, tumidique 3 anteambulo regis;

Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.

Esse sat est servum; jam nolo 4 vicarius esse,

5 Qui Rex est, regem, Maxime, non habeat.

1 Ego te pro rege meo & patrono salutabam, comitabar, prosequabar, cœnam hinc promeriturus, neque negabo me hinc cœnam captare: sed & te video eadem obire officia (namque hoc faciebant potentiores) quocirca, cum tibi par sim, renuncio tuæ clientelæ, nolo esse cliens clientis, &c.

2 Comes est, qui latus tegit, honoris gratia: dictus & Exterior seu latero. 3 Anteambulo qui præcedit patronum divitem & potentiorum, Poëtis Regem dictum. 4 Sive vicarius est qui servo paret. Horat. 5 Ut idem Martialis alibi.

Non bene, crede mihi, servo servitur amico: Sit liber, dominus qui volet esse meus.

In Plagiarium. LXVII.

CArmina Paullus emit: recitat 1 sua carmina
Paullus.

Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

1 Quia emptæ.

In Posthumum. LXVIII.

BAsia das aliis, aliis das, Posthume, 1 dextram,
Dicis, utrum mavis? elige. 2 malo manum.

1 Exosculandam. malunt alii simpliciter, prehendam tangendamque, quod illud nimis fastuosum sit & Imperato-

peratorum proprium. 2 Displicent enim basia spurci oris.

De eodem. LXIX.

QUod mihi vobiscum est, ô *Phæbe, * novemque so-
rores?

Ecce nocet vati Musa jocosâ suo.

*Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia, nunc labro cœpit utroque dare.*

* Numina cultori perniciofa suo. Ovid. 2 Trist. namque
me prius leviter notum dimidio basio salutabat, jam ex car-
minibus notiozem me toto ore osculatur.

De eodem. LXX.

Non dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello,
Non dicam, 1 quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

1 Cur enim velim illum publicato nomine offendere, cui
facile est me, foedis osculis sub amicitia nomine datis adeo
mihi non abnuendis, vindicare? Ita Artemona illa apud
Plautum in Asinaria: Nam si domum redieris bodie, oscu-
lando ego ulciscar potissimum: cum prius dixisset Demane-
tus, malle se nauteam bibere, quam illam osculari.

In Candidum. LXXI.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum,
2 Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere, terra,
Per freta, per scopulos exulis ibo comes.

3 *Dat tibi divitias, ecquid sunt ista duorum?*

Das partem? multum est; Candide, das aliquid?

4 *Mecum eris ergo miser. 5 quod si deus ore sereno
Annuerit: felix, Candide, solus eris.*

1 Lege quatuor primos versus ex persona Candidi, ut qui saepe promiserat se comitem fore Martiali, si adversæ res incidissent. & fateor me hic dissentire ab aliis omnibus interpretibus qui hæc tribuunt Poetæ. sed judicet Lector.

2 Reorum propinquis & amicis niveas togas sordidis mutare in judiciis, moris erat, in misericordiæ aucupium. 3 Jam vero fortuna tibi dedit opes, nunquid his me participas? non æquam harum posco partem, quanquam neque hæc iniqua esset postulatio, apud cum qui se mihi toties ingesserat adversarum rerum socium. 4 Ita habeo te quidem amicum (ut ais) paratum in adversis. 5 Sed si dexter tibi affulserit Mercurius, & benigne tecum luserit fortuna, tibi soli dives eris.

Ad Gallum. LXXII.

DAs nunquam, semper promittis, Galle, roganti:
Si semper fallis, jam rogo, Galle, nega.

Quoniam ita lubricæ seu prapostera es fidei, ut contrarium semper facias iis quæ promiseris: te mihi verbis negare volo, ita ex usitato, dabis.

Amicus sordidus. LXXIII.

MUtua viginti sestertia forte rogabam,
2 *Quæ vel donanti non grave munus erat.*
Quippe rogabatur felixque, vetusque sodalis,
Et 3 Cujus laxas arca flagellat opes.
4 *Is mihi; dives eris, si causas egeris, inquit!*
5 *Quod peto da, Cai; non peto consilium.*

1 Ut

1 Ut mihi mutuo daret. 2 Quam summam vel mihi donasse non fuisset homini tam diviti grave impendium. 3 Cuius atca mota resonat laxis nummis tanquam flagelli verberare. Flagellare divitias dicuntur qui magnas arctis clausas opes velut verberibus & carceribus coercerent, &c. 4 Cuius consulit mihi quod olim Titus. 5 Nummos mutuos, non consilium.

Locus ab improbis remotus. LXXIV.

Quid mihi reddat ager, queris, Line, Nomentanus.
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

Lino exprobranti Martiali secessum in agrum Nomentanum, rogantique quid haberet redditus ex agro tam macro & sterili, respondet Poëta ex inopinato, si nihil aliud, certè se hoc fructus ex eo capere, ut careat conspectu Lini hominis odiosi. Sic exprobranti sibi cæcitatem Juliano apostata, Marinus Episcopus amabilem esse sibi nunc cæcitatem respondit, quod illum non videret.

In Sextum. LXXV.

E Mi seu puerum, togamve 1 pexam,
Seu tres, 2 ut puto, quatuorve 3 libras:
Sextus protinus ille sænator,
Quem nostis veterem meum sodalem,
4 Ne quid forte petam, timet, cavetque,
Et secum, sed ut audiam, susurrat;
Septem millia debeo Secundo;
Phæbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
5 O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare cum rogaris:
Quanto aurius, antequam rogeris!

1 Recentem & villosam. 2 Alii, *Ulpote*, Gruterus, *ut pura*.
 3 Argenti facti. l. 7. epist. 85. alii. *Libros*. 4 Sic amicorum
 petitiones antevortunt cauti divites. vide Arist. 2. Rhetor. &
 Sen. 1. Benef. 1. 5 Ironice, ut epig. 74. l. 1.

In Nævolum. LXXVI.

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,
 Gum breve Sicania ver populariter apes:

2 Sic tua suppositis pellucet praela lacernis:

Sic micat innumeris arcula 3 syntbesibus.

Atque 4 unam vestire tribum 5 tua vellera possunt,

6 Apula non uno que grege terra tulit.

Tu spectas 7 hyemem 8 succincti 9 lentus amici,

(Pro scelus!) & lateris 10 frigora trita mei.

II Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,

(Quid renuis) non te, Nævole, sed tineas.

1 Quot coloribus distinguitur Hybla in Sicilla, ubi mellifica
 apes depascuntur flores vernos brevis ætatis. 2 Tot apparent
 lacernarum colores ad nitorem pressarum in prælis tuis. 3
 Vestibus cœnatoriis vel quibusvis aliis in vestiario compositis
 4 *συνθῆσις*. vel quæ simul induuntur. 4 Hyperbolicè. 5
 Vestes tuæ. Alii legunt *tua candida*. h. e. togæ candidæ. 6
 De multis gregibus quos pascit Apulia velleribus nobilis. 7
 Frigus. 8 Cui vestes detrictæ sunt curtæ; id est Mei pene nu-
 di. 9 Tardus ad commiserationem. 10 Laceras lacernas, tri-
 tas tunicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alii, *frigora*
trita tui, h. e. Mei sodales tui, latus tuum tegentis. II Quan-
 tum fuerat tibi, infelix, qui rerum usum nescias, non dico,
 te (quid refugis) copiâ satis munitum & tutum, sed tineas,
 quibus erodendas eas relinquis, defraudare duabus lacernis,
 quas mihi dones?

In Maximum. LXXVII.

VIs fieri liber? *1* mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri si vis, hâc ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
2 Vejentana tuam si domât 2 uva sitim:
3 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinna:
Contentus 4 nostrâ si potes esse togâ:
Hec tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior 5 Partho vivere rege potes.

1 Miserum n. est & vile aliena vivere quadra. Juvenal. Sat. 5 vide & epig. 11. lib. 9. *2* Vinum tenue ac vile ex agro Vejentano. *3* Si potes negligere luxuriosas opes divitum qui iis uti nesciunt. *Vel. si risu potes excipere vanorum levissimam pompam & simulatas divitias. de Chrysendetis vide supra epig. 43. num. 11.* *4* Trita & plebea. *5* Parthi pertinacissimi sunt libertatis sue propugnatores.

Ad Sextum. LXXVIII.

VIs te, Sexte, coli; volebam amare.
Parendum est tibi; quod jubes, coleris:
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro sodali amare; sed tu me amicum designatus, te à me cliente coli vis: colam itaque, non amabo: timori enim cum amore male convenit: & Deo satis est, ut ametur & colatur. Seneca epist. 47.

In Zoilum. LXXIX.

PExatus pulchrè rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed 2 mea sunt.
1 Gestas

1 Gestans togam recentem & villosam. 2 Non conductitia, ut tua pexa.

Anceps animus & nihil exequens. LXXX.

1 **D**um modo causidicum, dum te modo rhetorasingis,
Et non decernis, Taure, 2 quid esse velis :

3 Peleos, & Priami transit, vel Nestoris atas,

4 Et fuerat serum jam tibi desinere.

Incipe : 5 tres uno perierunt rhetores anno,

Si quid habes animi, si quid in arte vales.

Si 6 schola damnatur ; fora litibus omnia fervent :

7 Ipse potest fieri Marsya causidicus.

Eia agè, rumpe moras ; quo te 8 spectabimus usque ?

Dum quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

1 Dum te instruis ad forum vel scholam. 2 Uter causidicus an rhetor. 3 Patris Achillis longavi, ut & Priami & Nestoris. 4 Tibi dubio, utrum inires deliberanti, jam ea obrepit atas, quæ cogitandum erat de relinquendo initio ; nisi cogites de causis apud inferos agendis. 5 Atque hinc, vel mediocribus professoribus vacant cathedræ. 6 Rhetorum. 7 Vel ipsa bardi Marsyæ statua in foro stans & litigantium clamore fervens potuit causas egisse nisi saxea fuisset. & tu sanè ubi tam diuturno studio vacaris, jam posses causas agere, nisi planè lapideus esses vel, plumbeus. 8 Expectabimus,

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Secundus.
MARTIALIS.

Amicus otiosus. I.

OCCURRIS quocunque loco mihi, Posthume,
clamas [agis?
Protinus, & prima est hac tua vox, Iquid
Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
Dicis, habes, puto tu, Posthume, nil quod agas.

i Vulgaris salutaandi formula, & civilis satis, modo ne fiat
impertunius & sæpius.

Ambitio servum facit. II.

QUOD te i nomine jam tuo saluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam;
Ne me dixeris esse 2 contumacem.
3 Totis pilea sarcinis redemi.
4 Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
6 Servum si potes, Ole, non habere,
Et Regem potes, Ole, non habere.

i Famili-

1 Familiariter, & pro more aequalium. 2 Superbum.
 3 Sportulâ, cenâ, caterisque servituti pramiis posthabitis
 & neglectis, me afferui in libertatem: more fervorum Rom.
 qui manumittendi pileum raso capite acceperunt: dicitur
pileum & pileum. 4 Qui non habet sui imperium, qui animi
 sui cupiditates coërcere non potest, ille potentiores colit at-
 que ab inferioribus se collit vult, atque ad hoc cupit opes, ser-
 vos, &c. 6 Qui suo contentus potest minorum servitio care-
 re, & ipse non necesse habebit potentioribus dominis servire,
 ut ab illis accipiat quod his largiatur.

Laudator insidiosus. III.

1 **C**andidius nihil est te, Cæciliane, notavi,
 Si quando ex nostris disticha pauca legis,
 Protinus aut 2 Marfi recitas, aut scripta 2 Catulli.
 3 Hec mihi das, tanquam deteriora legas;
 Ut collata magis placeant mea. 4 credimus illud:
 5 Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

1 Ironicè. alii leg. *calidius*. non placet. 2 Poëta, qui
 multa cum laude scripsit epigrammata. 3 Mihi gratificari
 velle videris, præ te ferens mea te cum illis Marfi & Catulli
 recitare, ut mea cum his collata appareant esse æquæ boni aut
 melioris ingenii atque artificii, cum reverâ hoc facis ut mea
 præ his sordescant, quasi majori lumine offuscata. 4 Iro-
 nicè; Gall. *Je le veux croire.* 5 Tuis certè collata mea fa-
 cilè apparebunt mellora.

Leo semper est leo. IV.

Verbera securi solitus leo ferre magistri,
 Insertamque pati blandus in ora manum:
 Dediticit pacem, subito feritate reversâ,
 Quanta nec in 1 Libycis debuit esse jugis.

46 EPIGRAMM. DELECTUS.

*Nam 2 duo de tenerâ puerilia corpora turbâ,
Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sevus & infelix furiali dente peremit.*

*3 Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; 4 crudelis, perfide, prado,
A 5 nostrâ pueris parcere disce lupâ.*

1 Montibus Africa leonum nutricis. **2** Duos pueros ministros theatrales qui amphitheatri arenam ferarum gladiatorumque sanguine foedam versando renovabant, injectâ insuper novâ arenâ. **3** Marti sacra. Romana. **4** Apostrophe ad leonem. **5** Namque illa Romulo & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

Disticha longa. V.

Cosconi, **1** qui longa putas epigrammata nostra:
Utilis ungendis axibus esse potes.

2 Hæc tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.

Disce, quod ignoras; Marci doctique **3** Pedonis

*4 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis;
Sed 5 tu, Cosconi, disticha longa facis.*

1 Qui in epigrammate non tam argutiam quam brevitatem exigit, probas te aptiorem fore aurigæ servum, qui in Circo axes ad celeritatem ungas, quam lectorem diligentem. Ramiresius Cosconium hebetem & stolidum à Poëta dici putat. **2** Eadem ratione quâ epigr. mea à mensurâ potius quam ab ingenio censet & colossum arguit nimis esse longum, & statuum pueri Bruti nimis esse brevem, cum in utroque laudis summa sit propter symmetriam: in hæc, brevitatis, quæ puero; in illo altitudinis, quæ Imperatori Deo convenit. **3 C.** Pedonis Albino vani epigrammatici laudatiss. **4** Sæpe unum

unum epigramma binas implet paginas. 5 Tua epigr. vel brevissima, sunt nimis longa; ut quæ tadium & nauscam pariunt.

Voluntaria nex. VI.

Hostem cum fugeret, se 1 Fannius ipse peremit.
Hic, rogo, 2 non furor est, ne moriâre, mori?

1 Fannius: Cipro quod in Augustum conjurasset proscriptus, ut percussores fugeret, se ipse interemit. a Senec. epist. 58. Sic mori, vinci est.

Mala fama. VII.

Abscissâ servum quid fingis, Pontice, linguâ?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

1 Servum, ne scelus domini enuncicaret, os linguam herus vel fecerat, vel simulaverat esse. occasionem hujus epigr. à fabulâ Philomelæ & Terei sumptam opigatur Raderus. ego ex Juvenalis Satyrâ 9. v. 103. secretum divitiis ullum, Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis & postes, &c.

Difficiles nugæ. VIII.

Quod non carmine glorior 1 supino,
2 Nusquam hic Græcula quod recantat Echo,
3 Non sum, Classice, tam malus Poëta.
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina 4 circulis 5 Paleson:
6 Me raris juvat auribus placere.

G 4

1 Numesis

1 Numeris mollioribus composito. *Vel potius antistropho & recurrente* (sic n. Ovidio sonat *supinum*, de Ponto lib. 4. el. 5. *Flumina quæ in fontes cursu reditura supino*) quale literale illud, *Roma tibi subito moribus ibit amor.* verbale illud Virgillii, *Musa mihi causas memora, quo numine laeso.* multaue alla, inter quæ Rabani artificiosus dicam an laboriosus liber de laudibus sanctæ crucis. Atque ejusdem argumenti alter Publio Optatiano Porph. autore. Nota sunt illa, *Lani tua non tua frang,* &c. 2 Non scribo carmina quorum extremæ partes resonent, more Echæ. 3 Non tam nullius sum ingenii, ut hæc affectem artificia, his ipse immorer, lætoremve morer. 4 Turba, plebeia coronæ recitantem undique cingenti. 5 Forte Q. Rhemnius Palæmon, qui (teste Suetonio) poemata faciebat ex tempore, & scripsit variis & vulgaribus metris: aut alius quispiam tempore Martialis. 6 Paucis sed doctis ex mente Horatii ult. Sat. lib. 1.

Imitator vitiorum. IX.

Quod nimio gaudes noctem producere vino,
 Ignosco: vitium, Ganre, 1 Catonis habes.
 Carmina quod scribis 2 Musis & Apolline nullo;
 Laudari debes: hoc 3 Ciceronis habes.

1 Uticensis, cujus virtus sæpe mero incaluit, ut ait Horat.
 2 Nullâ gratiâ, nullo Musarum aut Apollinis instinctu, in-
 vitis Musis. 3 Qui infelicitè poetâ est aggressus.

Ad Quintilianum Rhetorem. X.

Quintiliane, vage 1 moderator summe juventæ,
 2 Gloria Romanæ, Quintiliane, toga;
 3 Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis;
 Da veniam: properat vivere nemo satia.

4 Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
 5 Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & 6 nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons 7 vivus, & herba 8 rudis.
Sit mihi verna satur : 9 sit non doctissima conjux :
Sit nox cum somno : sit sine 10 lite dies.

1 Annos 23 Romæ erudiendis juvenibus impendit Quint. & in his Domitiani nepotes docuit. 2 Romani eloquii summè artifex, insignitè senatorio clavo ornamentisque consularibus. 3 Da veniam si etiam in tenui re properâ manu carpam gaudia fugientis vitæ; si frui velim presentibus, quod pauci adeo faciunt, cum nemo ferè vivere, id est vitæ uti commodis & lautè vivere sciat, omnes differant. 4 Differant in dies, annos vel senectutem ipsam vitæ gaudia & usum, quibus curæ est rem patriam augere, & splendere nobilitatis titulis & imaginibus. 5 In atris nobilium, quæ primæ aditum partes, ostendebantur majorum imagines humerorum tenus expressa lineis à stemmate ad has discurrentibus. 6 Non aurata laquearia, quæ ne fumo corrumpantur, cautio est. 7 Scaturiens, perennis, naturalis. 8 Nativa, non arte læsa & ingenuâ gratiâ spoliata. Juven. 3 Sat. v. 18. 9 Ex mente Juvenalis 6 Sat. v. 447. 10 Domesticâ, & forensi.

Petit à Domitiano jus trium liberorum. XI.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
 1 Sospite quo magnos credimus esse deos :
 Si 2 festinatis 3 toties tibi læta libellis,
 3 Detinuere oculos carmina nostra tuos :
 4 Quod fortuna vetat fieri, permitte, videri ;
 Natorum genitor credar ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis :
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

1 Quos

1 Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere ~~ca-~~
ram scimus, quod te nobis velint incolumem. 2 Mihi scri-
benti, *vel* tibi legenti. 3 Quod argumento est placuisse,
4 Iis qui ex matrimonio legitimo tres liberos aut plures
susceperant, multa erant in spectaculis, honoribus petendis,
divisionibus publicis privilegia. natum hoc *jus trium libero-*
rum à trigeminis Horatiis, Liv. 1. hoc autem jure donaban-
tur à Cesare multi quibus natura negaverat. Poëta *ἀντα*
proles hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris sui præ-
mium vel solatium.

Scriptor mutus. XII.

V *Er*ficulos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, *cujus* carmina nemo legit.

In Prodigum. XIII.

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
1 *M*enstrua, 2 perque omnes præstitit illa dies,
3 *L*uxuriam premeret cùm crastina semper egestas,
Et vitiis essent danda diurna tuis:
4 *I*dem te moriens heredem ex asse reliquit;
Exheredavit te, Philomuse, pater.

1 In dimensum menstruum. 2 Et illius dimensi mensuri
singulas partes singulis divisit diebus. 3 Idque ut crastinam
anteverteret egestatem coërcendo hodiernum luxum.
4 Certè cùm te tibi relquerit, feceritque hereditatem tui
juri, te quasi exheredavit. nam tu rapidè omnia absumis.
melius consulisset tuo luxui dato curatore.

Conviva unctus & jejunus. XIV.

Unguentum, fateor, bonum dedisti
1 *C*onvivis 2 *h*ere: sed 3 *n*ihil scidisti.

Res 4 salsa est bene olere & esurire.

*5 Qui non cenat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.*

*1 A Balneis & ante cenam prisci inungebantur. 2 Heri.
3 Nil convivis distribuisti, carpisti. 4 Ironice, id est insul-
sa & inepta. MS. Bodi. salsa est. 5 Silicernium hoc mihi
videtur, ubi apponitur cœna, nihil distribuitur, ubi ungi-
mur tantum velut mortui, quorum cadavera ungere condi-
reque mos erat.*

In Næviam. XV.

D*um non vis leporem, dum non vis 1 carpere
mullum,*

*Et plus quàm patri, Næviam, parcis apro ;
Accusas, 2 rumpisque coquum, 3 tanquam omnia cruda
Attulerit, 4 nunquam sic ego crudus ero.*

*1 Scissum distribuere convivis. 2 Cadis. & alludit ad
carpis. 3 Causata obsoniorum cruditatem ut servantur ad
alias cœnas explicandas. 4 Si modo nihil esitavero, nun-
quam ex obsoniorum copiâ crudus erit mihi stomachus. &
ludit in translatione tñ crudi. Crudus lepus erit, qui n'est
pas cuit : homo crudus, qui a trop mangé, & qui ne pouvant
faire digestion al' estomach chargé de viandes.*

De viperâ in ore ursæ. XVI.

P*roxima centenis ostenditur ursa columnis,
Exornant fistæ quâ Platanona, fere.*

Hujus dum patulos alludens tentat hiatus

Pulcher Hylas ; teneram merfit in ora manum.

Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,

2 Vivebatque animâ deteriore ferâ.

Non

*Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto;
3 Hoc admississet viva nec ursa nefas.*

1 In porticu seu stadio potius centum columnis sublatâ, platanis iuxta consitis opaca, & statuis ferarum exorantâ, dum ludibundus puer & ursa velut insultans ori statuz hi-anti manum infereret, â viperâ quæ in ore statuz latebit morsus, interit. 2 Ficta hæc seu marmorea ursa comperta est lethalior ursa vivâ, quasi spirans animâ viperæ quæ suâ deterior. 3 Scripserat Martialis, *Dum perit, o facinus falsa quod ursa fuit?* Sed in hujus versus obscurior nec satis elegantis locum visum est alterum huc ex ipso Martiali transferre.

De Canio homine perfaceto. XVII.

Dic, Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille 1 victuris
Legenda 2 temporum acta Claudianorum?
3 An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur imbrobi jocos 4 Phedri?
Lascivus elegis, an severus herois?
5 An in cothurnis horridus Sophocleis?
6 An otiosus in schola poetarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit 7 templi?
An 8 spatia carpit lentus Argonautarum?
9 An delicate Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
10 Titine thermis, an lavatur 11 Agrippæ?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
12 Aræstuant jam profectus ad Bajas

*Piger Lucrino 13 nauculatur in stagno?
14 Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.*

1 Non perituris, eo natis genio & fato ut immortalitatem consecuta posteris legantur. 2 Historiam de Claudii temporibus. 3 An scribit quæ adstruat Neroni tanquam auctori, ut prodeant sub nomine Neronis? *Vel* an ad fidem & veritatem historię revocat componitque, quæ vivo Nerone ob metum aut adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falsa scripta sunt? Tacit. in procem, Annal. 4 Mimographi alicujus jocularil: non a. illius qui fabulas composuit. Ita Farnabius. Sed quàm rectè, ipse viderit: multo enim probabilius intelligitur de ipso Phædro Fabularum autore, quas ipsemet in Prologo *jocos* appellat; *Fictis jocarî nos meminere fabulis.* Favet etiam *improbi* nomen, cum certum sit Phædrum sub belluarum nominibus, sui temporis hominum vitia carpere voluisse. 5 An tristis & altus est majestate carminis tragici? In tragœdiis autem induci herbes & reges grande locuti altis innitebantur calceamentis. claruitque stylo tragico Sophocles. 6 An in conventu Poëtarum recitat elegantes comœdias vel alia carmina? 7 Ifidis fanl. 8 Porticum Neptuni. 9 An in porticu Europæ in quo buxeta solem frangunt à meridie, &c. 10 *Velocibus muneribus, ihermis.* 11 Balnea de suo nomine excitavit M. Agrippa. 12 Ad aquas calidas in Bajano sinu intra Misenum & Puteolos in Campania. 13 Scriv. contrahit, *nauculatur.* ita poscente modulo. 14 Ex persona Musæ resp. Quicquid agat, ridet.

De Apicio prodigo. XVIII.

DEderas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi 2 luxu;
Hoc tu gravatus, nè famem & sitim ferres,
Summâ venenum potione 3 duxisti.
Nil est, Apici, tibi 4 gulosius factum.

1 Apiculus

54 EPIGRAMM. DELECTUS

1 Apicius sexcenties decoxerat, inspectis tandem rationibus, superfuturum sibi centies H. S. computavit; sed in hac re tanquam ultimâ fame victurus sibi vitam veneno finit.
2 *Luxu* pro luxui. id est ad luxum. 3 Exhaustisti. 4 Gula extremum est mortem sibi consciscere, nê desit quo gula fati fiat.

Ne se dives extollat. XIX.

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
1 Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et 2 servit domine numerosus debitor arce,
Sustentatque tuas 3 aurea mensa dapes:
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
4 Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

1 Et dii tui penates in urbe occupant soli quantum esset multis domibus. Vel, domus tuæ urbana, quas multas habes, habent singula prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obortos habes & foeneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es: sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex sibi nomine licet conjicere) citharædus, qui & te fastidire possint.

De Piscibus sculptis. XX.

Artis 1 Phidiæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: 2 adde aquam, natabunt.

1 Phidias toreutices inventor fuit. 2 Ita ad vivum expressi ut additâ aquâ videantur nataturi.

In irascentes amicos. XXI.

Irasci tantum felices nostris amici.
1 Non belle facitis: 2 sed juvat hoc facere.

1 Non

1 Non ex ratione & causa, sed occasionem quaritis irarum.
2 Utile est vobis iras simulare, ne munere mini pauperum officia.

Probitas laudatur & alget. XXII.

QUæ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 triplici par mihi nemo foro.
2 Egit 3 Ateſtinus causas, & 3 Cajus: utrumque
Noras: sed neutri 4 pensio tota fuit.
5 Si nihil hinc veniet: pangentur carmina nobis:
Audieris, dices 6 esse Maronis opus.
Infans: 7 omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
8 Atria magna colam, 9 vix treis, aut quatuor ista
Res aluit: pallet cætera turba fame.
10 Quid faciam? suade, nam certum est vivere Roma.
11 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

1 Veteri Romano. 2 Caji Julii Cæsaris. 3 Augusti. Inquit Poeta est n. Dialogismus. 3 Caussidici pauperes, nomina fortasse ficta. 4 Neutri ars sua satis ad sumptum fuit. 5 Refert Sextus. 6 Mea carmina æquare Virgilii opus. 7 Omnes hi quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poëtæ non inferiores Virg. & Ovidio. 8 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 Resp. Poeta. 10 Verba Sexti. 11 Bonis fortuitus est Romæ victus & incertus; malis stipendium certum. Si vous estes homme de bien, c'est un grand hazard si vous ne mourez de faim.

In lacertam cælatam. XXIII.

Inserta Phiale 1 Mentoris manu ducta
Lacerta 2 vivit, & timetur argentum.

1 Calator.

56 EPIGRAMM. DELECTUS.

1 Celatoris laudatissimi. 2 Affabrè efficta videtur spirare, & vel argentea nescientibus timetur pro vivâ.

Laus simplicitatis. XXIV.

Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum.
Quod tegitur, majus creditur esse malum.

Senex juvenem mentitus. XXV.

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam subito 2 corvus, qui modo 3 cygnus eras.
Nona omnes fallis. scit te 4 Proserpina canum:
5 Personam capiti detrabet illa tuo.

1 Vis apparere juvenis. 2 Niger. Metonym. 3 Canus, candidus. 4 Vitæ mortisque præsens, quæ fingitur morituris crinem secare, & has quasi primitias Orco offerre. 5 Fucum illum capillorum & tinctum quasi calendum eleganter dixit *larvam*.

Nimis Poëta. XXVI.

Occurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit scire cupis? 1 nimis Poëta es:
Hoc valdè vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non 2 dipsas 3 medio perusta Sole,
Nec sic scorpins improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:

CURRENTI

*Currenti legis, & legis canenti.
In thermas fugio sonas ad aurem:
4 Piscinam peto, non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas sedentem.
Lassus dormio; suscitās iacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
5 Vir iustus, probus, innocens timeris.*

1 Plus habes Poëtæ quam hominis. Nimis tibi places in carminibus quæ omnibus incontinenter & importunè legis.
2 Serpens, à quo isti vexantur siti & æstu; unde & nomen.
3 Apricans ad meridianum solem. vel meridionali plaga vivens. 4 Non pauca nec parva erant Romæ piscinæ qua narent.
5 Cetera cum bonus sis ac iustus, & propter innocentiam atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te fugiunt omnes caventque ut poeticam hirudinem, Horat. in calce epist. ad Pisones.

De eodem. XXVII.

Fugerit an mensas Phæbus cœnamque Thyestæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo; tace.

Aliud amicus, aliud servus. XXVIII.

Exigis à nobis operam sine fine i togatam.
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
2 Non est, inquis, idem: multo 3 plus esse probabo.
Vix ego lecticam subsequor; ille feret.

58 EPIGRAMM. DELECTUS

In turbam incideris; cunctos 4 umbone repellat :

5 Invalidum est nobis, 5 ingeniumque latus.

Quidlibet in causis narraveris; 6 ipse tacebo :

At tibi tergeminum mugiet ille sophos.

Lis erit; 7 ingenti faciet convicia voce :

Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, prestabis amicus ?

8 Quidquid libertus, Candide, non poterit.

1 Anteambulonis seu clientis togati. 2 Plus mihi, inquit, esset honoris ex tui ipsius, quam liberti tui comitatu. 3 Opera. 4 Musambertius de umbone togæ intelligit : de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud secus ac hostes umbone, repellitur. 5 Quod undam prementis populi coerranti nequeat, pudeat. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Ingeret adversario tuo conviciorum abunde, nec in aurem. 8 Officia liberaliora & quæ me decent magis, prestabo.

Improbo Poëta nihil improbius. XXIX.

HÆc tibi, non alia est ad cœnam causa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.

1 Deposui soleas. affertur protinus 2 ingens

Inter 3 lactucas, 4 oxygarumque liber.

Alter 5 perlegitur, dum fercula prima morantur :

Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit :

Et quartum recitas, & quintum denique librum.

6 Putidus est, toties si mihi ponis aprum.

Quod si non 7 scombris scelerata poemata donas :

Cœnabis solus jam, Ligurine, 8 domi.

1 Quod discubitori faciebant, ne stragula conspurcarent

2 Quod

2 Quod magnum malum. 3 A quibus cœna incheari solita.
 4 Garum hoc est liquamen ex piscibus aceto mistum. 5 Al-
Porrigitur. 6 Certè puteret vel aper ad convivia natum
 animal toties appositus, ac tu mihi libros regeris. 7 Piscis
 genus, chartis involvi solitum Gall. *Macreau.* 8 Invitatori
 soli licebat recitare, domi itaque solus cœna, tibi que recita;
 fors te cavebimus.

Unguentis delibuti. XXX.

Quod quacunque venis, 1 Gossimum migrare putamus,
 Et fluere 2 excusso 3 cinnama fusa vitro:
 Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
 Scis puto posse meum, sic bene olere canem.

1 Myropolam. *Parfumeur.* 2 Succusso, vel fracto. 3
 Oleum Cinnami, quod & Cinnamomum dictum, *parfum*
 d^r *excellente odeur.*

De Cisterna Ravennate. XXXI.

Sit cisterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
 Cum possim multo vendere pluris aquam.

Vini larga copia, aquæ bonæ maxima penuria, unde & ca-
 ritas, Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis &
 uliginosis perfluum; *ita ut sitiant vivi, natent sepulti,* Sido-
 nius epist. 8. l. 1.

De Copone. XXXII.

Callidus imposuit nuper mihi copo Ravennæ;
 Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

Pluris enim vaniit aqua, quâ dilueretur vinum, quàm ip-
 sum merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XXXIII.

1 *B*ajana nostri villa, Basse, Faustini,
 Non **2** otiosis ordinata myrtetis,
3 Viduaque platano, **4** consilique buxeto,
5 Ingrata lati spatia detinet campi :
 Sed rure vero **6** barbaroque latatur.
7 Hic farta premitur angulo Ceres omni,
 Et **8** multa fragrat testa **8** senibus autumnis.
 Hic post Novembres, imminente jam bruma,
9 Seras putator horridus refert **9** uvas.
10 Truces in alta valle mugiunt tauri,
11 Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
 Vagatur **12** omnis turba * sordidae cortis.
 * Argutus anser, **13** * gemmeique pavones,
14 Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
 Et * picta perdix, Numidicæque * guttata,
 Et **15** impiorum phasiana Colchorum.
 Sonantque turres plausibus columbarum ;
 Gemit hinc palumbus, inde **16** cereus turtur.
 Avidi sequuntur **17** villicæ sinum porci ;
 Matremque plenam mollis agnus expectat.
 Cingunt serenum **18** lactei focum vernæ,
 Et **19** larga festos lucet ad **20** Lares sylva.
 Non segnis albo pallet otio **21** caupo
22 Nec perdit **23** oleum lubricus palæstrita ;
 Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
 Tremulave captum linea trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares **24** faciles hortus urbano,
25 Nec venit inanis rusticus saluator ;

Fert ille ceris cana cum suis mella,
 26 Metamque lactis Saffinate de sylva.
 Somniculosos ille porrigit 27 glires
 Hic 28 vagientem matris hispidaæ fœtum,
 29 Et dona matrum vimineo ferunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum.
 Facto vocatur letus opere vicinus,
 30 Nec avara servat crastinas dapes mensa,
 Vescuntur omnes, ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ.
 At tu sub urbe possides 31 famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis 32 meras laurus,
 Furem Priapo non 33 timente securus.
 Et vinitorem 34 farre pascis urbano,
 35 Pictamque portas 36 otiosus ad villam
 Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
 Rus hoc vocari debet, an 37 domus longe ?

1 Villa quam habet Faustinus Balis in sinu Campaniæ, non
 est sterilis instar tuæ suburbanæ. 2 Sterilibus, si cum frugi-
 feris conferantur; quamvis bacca myrtorum in medicinis u-
 tiles sint: vel quæ locum tantum occupant, & umbram otio
 abundantibus hominibus præbent. 3 Cælibe, infrugifera, non
 ut populo vitibus maritata. 4 Buxi enim, ut nunc, in vari-
 as animalium formas tondebantur. 5 Nihil fructus aut pro-
 ventus domino reddentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros &
 rudes, qui non ex amœnitate & elegantia arborum ad quin-
 cuncem dispositarum, sed ex fructu rus æstimant. 7 Omnis
 Faustini domus angulus stipatur frumento. 8 Benè olent
 testæ quibus reconditum est vetus vinum. quod inter au-
 tumnales fructus est, ut ὀπωγεῖν pro ὀπωγεῖνός καὶ πρῶτος &
 senibus, ut annus testæ. 10 Aut in reducta valle, mugientium
 Prospectat errantes greges. Hor. 11 Cui frons turgida corni-
 bus Primis & Venerem & prælia destinat. Horat. 12 Gal-
 lina, anseres, &c. quæ sequuntur. * Adverte avium nativa

62 EPIGRAMM. DELECTUS

epithets. 13 *Qui pilla pandunt spectacula cauda.* 14 *Phoenicopterus, oiseau qui a les ailes rouges.* 15 *Qui malè audiunt propter parricidia, impietatem, & venencia Medea.* vide Seneca. *Medea argumentum.* 16 *Cui pluma coloris cerei.* *Alis pinguis tortur.* 17 *Sinu ferentis glandes vel alium pastum.* Rob. *Titius legit sonum villicæ scil. vocantis sues ad pastum.* 18 *Candidi.* 19 *Luculentus est focus, lignis è vicinâ sylvâ descendentibus.* 20 *Quibus juxta focum locus.* 21 *Caupo, qui ad quæstum domini viatoribus vinum vendit, non pallet & pinguescit otio: sed habet quod agat, ut sequitur.* 22 *Neque enim utitur oleo, cera qui non exerceat palæstram. melius se exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, Perdere oleum & operam.* 23 *Luâturi se ceromate ex oleo, cerâ & pulvere Ægyptio seu Puteolano, ungabant.* 24 *Non laboris exquisiti, ut in suburbanis.* 25 *Non portat nudum & inane Ave, ut clientes in urbe, sed adfert munera, quæ scqq.* 26 *Fromage fait en pain de sucre.* 27 *Glis ut loqr.* 28 *Hœdum balatu desiderantem matrem capel.* 29 *Filiæ agricolarum ferunt dona à matribus, vel Rauce coris aves & ova mairum.* 30 *Quod in urbe fieri solet.* 31 *Prædium suburbanum, mundum quidem & elegans, sed famelicum & sterile.* 32 *Solas steriles laurus quibus nullæ arbores fructiferae interseruntur.* 33 *Nihil enim est quod fur auferat.* 34 *Cum sterilis villa non alat villicum ipsum.* 35 *Amœnam fortè & visu pulchram, verom non magis saturam quam quæ in pictâ tabulâ exprimitur: alludit forte ad illud Cynici qui seruo esurienti pictas ostendebat dapes, quæ oculos pascere non ventrem.* 36 *Ex urbis curis tanquam è vinculis solutus.* 37 *Domus extra urbem longè ab urbe dissita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, è πρόπω διν.*

Conviva, non victor. XXXIV.

1 **C**um vocor ad cœnam, 2 non jam venalis, ut 3 ante,
 Car mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?

Ostræ

Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino ;

4 Sumitur 5 inciso mytilus ore mihi.

Sunt tibi 6 boleti ; fungos ego sumo suillos.

Res tibi cum 7 rhombo est ; at mihi cum 7 sparulo.

8 Cereus immodicis turtur te clunibus implet ;

Ponitur in cavea mortua pica mihi.

Cur 9 sine te cæno, cum 10 tecum, Pontice, cænem ?

11 Sportula quod non est, profit : edamus idem.

1 Nero cœnam testam clientibus exhibitam à potentioribus redegerat ad sportulam, quæ calathus fuit quo primùm obsonia dabantur ; postea centum quadrantes. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Unde hic Poëta fraudem factam à potentioribus conqueritur, qui clientibus vilissimos, sibi optimos apponebant cibo. De ejusmodi convivio elegantissimè Plin. Jun. ep. 6. l. 2. *Convivium illius hominis ut sibi videbatur, lautum ; ut mihi, sordidum simul & sumptuosum : nam sibi & paucis opima quædam, cæteris vilia & minuta ponebat. Ego autem eadem omnibus pono : ad cœnam enim non ad notam invito ; cunctisque rebus ex æquo quos mensâ & iro æquavi. Etiamne libertos ? Etiam : convivtores enim tunc, non libertos puto. At hoc magno tibi constat. Minime, quia liberti mei non idem quod ego bibant, sed idem ego quod liberti. Et berculè si gula temperes, non est onerosum, quo utaris ipse, communicare cum pluribus. Gula ergo reprimenda, & ita sumptibus rectius tuâ continentia quàm alienâ contumeliâ consulas. Igitur memesto nihil magis esse vitandum, quam istam luxuriæ & sordium novam societatem, quæ cum sint turpissima discreta ac separata, turpis junguntur.* 2 Sportulâ conductus. al. leg. non iam venalis. 3 Sportulâ non sublatâ. 4 Al. Segitur. 5 Mytilus piscis ex genere concharum, sicut quos Gall. vocant *moules* ; cujus testâ, Gall. *la coquille* sugentia labra scindere potest. 6 Fungorum salutarium ; alii boleti, alii suilli seu porcini, alii Amanitæ. Al. fungos ego sumo pusillos. 7 Rhombus turbot. & sparulus piscis vilis. 8 A colore pinguedinis. Al. Aureus. 9 Non habens eosdem cibo. 10 In eadem mensâ, & cœnâ (ut dicitur) communi. 11 Non obsit nobis, quod Imp. decretum revocatur cœna sublatâ sportulâ. H 4 Qui

Qui petita extenuant. XXXV.

E Sse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

1 Extenuando rem quam petis.

Purpura fordibus emitur. XXXVI.

CEntenis quod emis pueros, & sæpe ducenis:
Quod 1 sub rege Numa condita vina bibis:
Quod constat decies tibi 2 non speciosa supellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
3 Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris 4 mula est, quam domus empti tibi:
Hæc animo credis magno te, Quinte, parare?
Falleris. 5 hæc animus, Quinte, pusillus emit.

1 Vina vetustissima, Hyperbolicè. 2 Etiam quotidianæ
vulgaris tuæ supellex. 3 Quod rheda aurata seu aureis bra-
cteis distincta, constet quanti fundus. 4 Alii nulli. quæ
lectio placet, ut aptè jungatur hyperbolicum mula pretium
pretio carruce. 5 Magnus animus tantam pecuniæ vim in
amicos pauperes potius erogasset, honestæ ipsorum necessi-
tati succurrens; quam sumptuum ambitione parasset sibi
muliebres has & penè pueriles notas.

Bellus

Bellus fabulator. XXXVII.

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
 Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
 Quas nemo quondam deserebat auditas,
 Fallax Ulysses dicitur 2 reliquisse:
 Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
 3 Si fabulantem Canium reliquisset.

1 Quæ navigantes hilari sopitos cantu demulcebant, tradebantque in perniciem. 2 Obturatis sociorum auribus, se adligato navis malo. 3 In tantum lepore & lascivâ nequitia superat Sirenum cantus & illecebras Canius.

Laus Pompeii & Ciceronis. XXXVIII.

Par scelus admisit 1 Phariis Antonius 1 armis;
 Abcidit 2 vultus ensis 3 uterque 4 sacros.
 5 Illud laurigeros ageres cùm læta triumphos:
 Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
 Antoni tamen est peior, quam causa Photini:
 Hic facinus domino præstitit 5 ille 6 sibi.

1 Ægyptiæ sic. i. Pompeio magno occidi jussu à Photino qui hoc regi Ptolomæo suasit in gratiam Cæsaris. 2 Capita. 3 Photini & Antoni. 4 Propter magistratus quos gesserant sacros, gloriam, benè merita, res gestas, &c. 5 Pompeii caput, triumphales victoris Romæ lauros gessit, Ciceronis caput loquentis Romæ. Ille, caput; hic, lingua urbis. 6 In suam solius vindictam, in nullius gratiam.

Nihil dando se commendat. XXXIX.

Luce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
 Dum Style turdos, dum tibi, Flacce, paro:
 Succurrit

66 EPIGRAMM. DELECTUS.

*Succurrit nobis ingens 1 onerosaque turba ;
In quâ se primum quisque meumque putat.
2 Demeruisse duos, votum est : offendere plures,
Vix tutum : multis mittere dona, grave est.
Quâ possum solâ veniam ratione 3 merebor :
4 Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.*

1 Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret onerosum. 2 Beneficio mihi conciliare te & Stellam volebam. 3 Respicit ad quod prius dixerat *Demeruisse*. 4 Ita nec vos sibi prælatos querentur cæteri.

Coena jejuna. XL.

E *Sse negas coctum leporem, poscisque flagella.
Mavis, Ruse, coquum scindere, quam leporem.*

Domitianus Deus major Jove. XLI.

C *Æsaris 1 alma dies, & 2 luce sacratioꝝ illâ,
Conscia 3 Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, 4 Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & 5 hoc vultu, vel meliore nite.
6 Hic colat Albano Tritonida 7 cultus in 8 æuro,
Perque * manus tantas plurima 9 quercus eat.
10 Hic colat ingenti redeuntia secula lustris,
Et 11 quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem superi petimus, 12 sed debita terris.
13 Pro tanto quæ sunt improba vota deo ?*

1 Natalis Domitiani. 2 Jovis natali sacratioꝝ. *Adulæ toriæ*. 3 In Idam. Creta montem vel ipsa Rhea secessisse, vel filium Jovem clam alendum Curetibus & nimphis tradidisse fingitur, ne à patre Saturno voraretur. 4 Numerosior quam Nestori suus natalis. 5 Feliciter ut nunc, vel etiam feliciter. 6 Domitianus diu celebret annua Minervæ (quam super-

superstitiosè coluit) quinquatria, quæ ipse instituit in arvo Albano. vide Sueton. Domit. c. 4. 7 Redimitus auro, vel & ipse Deus ac Dominus: sic enim se coli voluit. alii leg. *multum*, id est, frequens, totus. 8 Sunt qui arvo malint. ego retinuerim auro. retulerimque ad auream coronam, quæ redimitus Domit. certaminibus Poëtarum & Oratorum, scenicisque ludis præfidebat, atque. 9 Victores ornavit coronis quernis. * Cæs. Domitiani cujus manum infra vocat *Ingentem*. 10 Domit. celebret ludos seculares. (vide Sueton. c. 4. Domitian. & Censorinum de die natali) qui centesimo quoquo anno celebrabantur; quod longum appellat lustrum, quod proprium est quinque annorum: respicit item censuram quam assumpsit sibi Domitianus, Sueton. c. 8. Censoris autem erat condere lustrum. 11 Sacra quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipsis secularib. Vel. Max. l. 2. c. 4. vide Ang. Politiani Miscellan. c. 58. 12 Sub hujus imperio, qui non pauca struxit templa, multa refecit. 13 Nullæ preces iniquæ, nullæ non probandæ quæ pro Deo & Domino nostro Domitiano suscipiuntur.

De Nivibus, Adulatoria. XLII.

Adspecte quàm densum 1 tacitarum 2 vellus aquarum

Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.

3 Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto

4 Concretas pigro frigore 5 ridet 6 aquas;

6 Sidus Hyperborei solitus lassare 7 Bootæ,

Et madidis 8 Helicen 9 dissimulare comis.

10 Qui 11 siccis lacivit 11 aquis, & ab æthere ludit.

12 Suspitor has pueri Cæsaris esse nives.

1 Quæ nullo strepitu ingruunt, ut grando & imber. 2 Nivem Græci vocant *ἰπνάδες* & *ἰδωπ*. Arnob. 2. 11. *plumbeas cur-*

crustulas & nives plumeas. Qui dat nivem sicut lanam.
 Pſaltes. 3 Domit. tamen ut plenè operaretur, nec ludos
 hosce in Jovis fortè honorem institutos impediret, sustinuit
 sub nigente Jove, i. e. aë e permanere. Sic Sueton. Dom.
 c. 4. 4 Nives. Periphrasis Philosophica. 5 Heraldus hunc
 locum suspicatur, & legit; vel Reicit pro reicit; vel ne
 vertice moto Concretas pigro frigore tardet aquas. retineo tamen
 videt, & expono non curat. 6 Qui vel à puero (namque pe-
 nè puer contra Catos, & postea Sarmatas ac Dacos depug-
 naverat, Sueton. c. 2. Domit.) didicerat tolerare, immo
 patientiâ fatigare frigus sub gelido Septentrione. 7 Sideris
 quod Ursam majorem insequi videtur, qui & Arctophylax è
 20 stellis. 8 Frigus, imbres, nives Boreales, quâ sita est He-
 lice urſa major è 27 stellis. 9 Præ se ferre non commoveri,
 10 Heraldus legit *Qui*, &c? interrogativè. 11 Nive, ex
 aquis concreta. 12 Adulatoriè innuit nives has immissas à
 puero Domitiani, quem tulerat ex Domitiâ Augustâ, nuper
 extincto & in Deorum album relato.

Horæ cujusque officia. XLIII.

Prima 2 salutantes atque altera continet hora;
 3 Exercet raucos tertia caufidicos.
 In quintam 4 varios extendit Roma 4 labores.
 5 Sexta quies lassis, septima finis erit.
 Sufficit in nonam 6 nitidis octava palæstris;
 Imperat 7 extructos frangere nona toros.
 8 Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum:
 Temperat 9 ambrosias cum tua cura dapes;
 Et bonus æthereo laxatur 9 nectare Cæsar,
 10 Ingentique tenet pocula parca manu.
 11 Tunc admitte jocos: 12 gressu timet ire licenti
 Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

1 Prima quæ illucescentem excipit diem artificialem, & se-
 cundâ,

cunda. 2 Clientes salutantes patronos Juven. sat. i. v. 127.
 3 Tertiâ aguntur causâ. 4 Suas quisque occupationes.
 5 Interjungunt qui lassi sunt sextâ, opus resumpturi septimâ
 finiendum. 6 Exercitationibus & balneis, quorum, æstate,
 octava; hyeme, nona erat hora. Plinius lib. 3. epist. 1.
 7 Lectos sternere, & toros compositos disturbare iis infiden-
 do, i. e. cœnare; nona quidem, æstate; hyeme, decima.
 8 Saturis & mero jam incaléscentibus leſitare inter pocu-
 la uſitatum. petit itaque Poëta ab Euphemo menſæ Domi-
 tiani Imperatore vel extructore, ut opportuno hoc tempore
 ſua carmina Imperatori offerat. 9 Deum inſinuat Domiti-
 anum, adulatoriè, vinum illi & dapes Deorum attribuens.
 10 Caſarèâ, divinâ, & ἀντίſτοι τῷ παρκα. id eſt, modica: &
 Domitianum palpat, quaſi parcè biberet. 11 Hac hora eſt
 & tempus legendi jocoſorum carminum. 12 Veretur jocoſa
 mea & conviviis apta Muſa liberè aggredi divinum Impera-
 torem rebus ſerilis & gravibus occupatum matutino tempore,
 & ante cœnam.

De ſe modeſtè. XLIV.

DUm novus eſt, & neque adhuc raſâ mihi fronte
 libellus;

Pagina dum tangi non bene ſicca timet:

Ipuer, & caro perſer leve manus amico,

Qui meruit 2 nugas primus habere meas.

3 *Curre, ſed inſtructus; comitetur Pumica librum*

Spongia: muneribus convenit illa meis.

Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ

Emendare jocos: 4 una litura poteſt.

1 Nondum pumice levigatus. 2 Carmina hac mea: mo-
 deſtè. 3 Al. Curre; ſed inſtructum comitetur pumice librum
 Spongia, ut vel probatus pumice poliatur; vel damnatus
 ſpongiâ deleatur. 4 Emendationi libri mel melius conſules
 cuncta ſimul delendo, quam ſingula corrigendo. primas au-
 tem meditationes membranâ, codicillis ac pugillaribus ve-
 teres

teres inscribent, quas correctas in chartas transcriberent, vel improbatas spongiâ delebant unde jocosè Augustus respondit tragœdiam suam Ajacem in spongiâ incubuisse.

In Ant. Saturninum. XLV.

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
 Et 2 Saturninum te miser esse pudet :
 Impia 3 Parrasiâ movisti bella sub ursâ,
 Qualia 4 qui 5 Phariæ conjugis arma tulit.
 6 Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus,
 Obruit Aëtiace quod gravis ira freti ?
 7 An tibi promisit Rhœnus, quod non dedit illi
 Nilus, & 8 Arctoïis plus licuisset 8 aquis ?
 9 Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
 Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

I L. Antonius Saturninus Domitiani sævitia & verborum injuriâ (ut scribit Aurelius Victor) accensus, bellum civile in Germaniâ superiori cui præsidebat, movit: captus postea fuit & interfectus. arguit ipsum Poëta ab utriusque nominis omne id molitum fuisse; utrumque verò mali ominis & lethale extitisse. 2 Antonius esse vis, non Saturninus: orbis totius imperium affectas, pudet esse præsidem tantam Germaniæ. 3 In Germaniâ quæ Septentrionem spectat, ubi Calisto Lycaonis filia à Parrasiâ urbe Arcadiæ in ursæ majoris fidus versa fulget. 4 Antonius triumvir. 5 Cleopatra reginæ Ægypti, cujus Pharos insula. 6 An non meministi quàm malo omine tibi foret imitandus Antonius, qui ad Aëtiæ Epiri promontorium ab Augusto navali prælio devictus, cum Cleopatram fugit in Ægyptum, ubi se interfecit? 7 An tu Germaniæ viribus fretus sperasti victoriam, quam ille non assecutus est Ægypti copiis nixus? 8 Fluminibus Germaniæ. 9 Emphaticè. ille triumvir tibi præfidi collatus videri posset Imperator; victus tamen.

Ad Silium Italicum Poëtam. XLVI.

Sili 1 Castalidum decus sororum,
 2 Qui perjuria barbari furoris
 Ingenti premis ore, 3 perfidosque
 Astus Hannibalis, 4 levesque Pœnos
 Magnis 5 cedere cogis 6 Africanis :
 Paullum sepositâ severitate,
 Dum blandâ 7 vagus aleâ December
 8 Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
 Et ludit 9 Popa 10 nequiore talo,
 Nostros otia commoda Camœnis.
 Nec torva lege fronte, sed remissâ
 Festivis madidos 11 jocis libellos.
 12 Sic forsâ tener ausus* est Catullus
 Magno mittere passerem Maroni.

1 Musarum frequentantium fontem in radicibus Parnassi,
 in quem Castalia virgo Apollinem fugiens versa est. 2 Qui
 forti & sonoro epico carmine scribis bellum Punicum secun-
 dum, quod opus extat. 3 Pœni autem semper foedis fragi.
 crudelis Hannibal. 4 Incertæ fidel: unde in proverbium a-
 biit, *Punica fides*. 5 Graphicè depingit eos coactos cedere,
 sic Horat. l. i. ult. sat. *Turgidus Alpinus jugulat dum Mem-
 nona*. 6 Scipioni utrique; quorum alteri deletâ Cartha-
 gine, cognomen inditum Africanl. 7 Propter licentiam lu-
 dorum, & libertatem in Saturnalibus. 8 Pyrgis seu turri-
 culis lignis cornelive intus gradatim asperis, è quibus ex-
 cutiebant aleas ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, i-
 deo additum epitheton *Incertis*. 9 Popa insignis aleator;
 vel legendum *rota* aleatorum circumstantium corona.
 10 Metâ manu jacto, absque fritillo. 11 Mels carminibus
 jocosus. 12 Virgilio non potuit, quem multo ætate præces-
 serat.

ferat. verum hoc fingit Martialis, tum ut se Catullo, tum Virgilio Sillum conferret, qui Maronem diligenter imitatus est, & natalem ejus aramque religiosissimè coluit. lege itaque, *Causus & Catullus*, hac mente; Sic fortè etiam Catullus, si vixisset coævus Virgilio, ut tibi ego, ausus fuisset mittere suos hendecasyllab. &c.

Malus debitor festivè elusus. XLVII.

M Ille tibi nummos hesternæ nocte roganti,
In sex aut septem, Ceciliæ, dies,
 1 Non habeo, dixi: sed tu causatus amici
Adventum, lancem paucaeque vasa rogas.
 Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

1 Negavi me habere, non quod non haberem, sed ne te creditos perderem. quod si tu vel tam stupidus fueris, esse te simulaveris ut hoc non sentias: ego tamen non stultus, qui tibi credam vasa 5000 H. S. pendentia, cui gavi 1000 H. S.

De puero stillicidio jugulato. XLVIII.

Qua vicina 1 pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis:
In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
 2 Cumque peregisset miseri crudelia fata,
 3 Tabuit in calido vulnere 4 mucro tener:
Quid non seva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, 5 si jugulatis aque?

1 Ubi stillicidium est portæ Capenæ vicinæ columnæ Vipsanæ

Vipsanio Agrippâ extructis. 2 Cumque occidisset puerum,
 3 Soluta est calore vulnere—4—Stiria cujus acies non
 secus atque ferri puerum jugularat. 5 Si quæ naturâ mol-
 les sunt aquæ etiam jugulent.

Nummum à Cæsare elicit. XLIX.

Sæpe meos laudare soles, 1 Auguste, libellos.
 Invidus ecce negat : 2 non minus ergo soles.
 Quid, quòd honorato 3 non solâ voce dedisti,
 Non alius poterat quæ dare dona mihi,
 Ecce iterum nigros 4 corrodit lividus unguis.
 5 Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

1 Cæsar. Domitian. 2 Al. Num minus ergo soles ? 3 Sed
 & muneribus juris trium liberorum, & dignitate Tribunitiâ
 & Equestri. 4 Invidiâ & animi anxietate. 5 Urbana &
 artificiosa mendicatio.

Rara juvant. L.

Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis,
 Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
 2 Rara juvant. primis sic major gratia pomis :
 Hibernæ pretium sic meruere rose.
 3 Sapius in libro memoratur Persius uno,
 Quàm levis in totâ 4 Marsus Amazonide.
 Tu quoque de nostris releges quemcunque libellis,
 Esse puta solum : sic tibi pluris erit.

1 Libelli fortasse mei nimis multi nocent gratiæ ipsorum,
 lectori fastidium parientes propter numerum. 2 Quæ rara,
 cara. 3 Gratiior est parvus liber Satyrarum Persii, quam
 ingens volumen Marci quo bellum Herculis scripsit contra
 I Amazo-

Amazonas, quod Amazonida inscripsit. 4 Credo ego alium hunc fuisse Marsum ab illo Epigrammatographo, cujus saepe meminit.

De ape electro inclusa. LI.

ET 1 latet, & lucet 2 Phaëtonide condita gutta;
 Ut vedeatur apis 3 nectare clausa suo.
 4 Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
 Credibile est ipsam sic voluisse mori.

1 Inclusa est. 2 Electro. 3 Melle, cujus colorem refert flavum electrum. 4 Ob strenuos in mellificiis labores merita est nobile hoc sepulchrum.

Laudat libellos suos. LII.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flaccè,
 Qui tantum lusus illa, jocosque putas.
 Ille magis ludit 1 qui scribit * prandia sævi
 Tereos: aut cœnam, * crude Thyesta, tuam:
 Aut 2 puero 3 liquidas aptantem Dædalon alas,
 Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
 A nostris procul est omnis 4 vesica libellis:
 Musa nec insano 5 syrmate nostra tumet.
 Illa tamen 6 laudant omnes, mirantur, adorant,
 Confiteor: laudant illa, sed 7 ista legunt.

1 Qui tragica aut epica scribit, argumenti fabulosi, de Tereo, & Thyeste * liberos suos edentibus, de Dædali fugâ, atque Polyphemi immanitate. 2 Icaro. 3 Cerâ aptatas & sole liquefactas. 4 Argumentum cothurnatum & verba ventosa, turgida, ampullosa, nugæ bullata. 5 Syrlo tragico. est enim Syrma ea vestis pars quæ oblonga solum verrit, qualem in tragædis induti reges & heroes trahebant per theatra.

6 Tanquam jucunda, sublimia & grandia. 7 Hæc epigrammata quæ brevia, acuta, & in usum vitæ salia.

Vive ut moriturus. LIII.

O Cui 1 Tarpejas licuit contingere 1 quercus,
Et meritas 2 prima cingere fronde comas :
Si sapis, 3 utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes.
4 Lanificas nulli tres exorare 4 puellas
Contigit : observant, quem statuere, diem.
Divitior 5 Crisso, Thraseâ constantior ipso,
Lantior & 7 nitido sis Meliore licet :
Nil adicet penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus 8 una secat.

1 Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, instituto à Domitiano in honorem Jovis Capitolini : sed & quernâ coronabantur vates magni, heroici scilicet. 2 Nobilissimâ, Jovi sacrâ, ab Imperatore datâ. 3 Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. 4 Parcas, quibus fili, vitæ ducendi & absolvendi modus & cura. 5 Neronis vitrico cujus opibus Nero ditatus est. 7 Splendido & lauto Meliore. nobili ex epiced. 2 sylvæ Papinii & epitaphio Glaucæ. 8 Atropos, vel etiam Lachesis.

De donis insidiosis. LIV.

MUnera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem ?
Sordidius nihil est te spurcius uno,
1 Qui potes infidias dona vocare tuas.

76 EPIGRAMM. DILECTUS

Sic avidis fallax indulget piscibus hamus :

Callida sic stultas decipit esca feras.

Quid sit largiri, quid sit donare ; docebo,

Si nescis : dona, Gargiliane, mihi.

1 Qui munificentiae titulo insignis hamos, quibus orborum
fenum ac divitum viduarum inescas hereditates. Senec. epist.
8. Munera ista fortunae putatis ? insidiae sunt. 2 Munificus
verè & liberalis eris, si mihi mei que ordinis viri largitus fu-
eris, qui vicem reddere non possumus.

De vipera electro inclusa. LV.

F *Lentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,*
2 *Fluxit in obstantem succina 3 gemma feram :*
Quae dum miratur 4 pingui se 4 rore teneri,
Concreto rignit vincta repente 4 gelu.
5 *Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro ;*
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

1 Ramis populi electriferæ. 2 Artificium refert Poetice
ad casum. 3 Al. Gutta. 4 Succino. 5 E praelio Asiaco
fugiens Cleopatra in Ægyptum, se inclusit sepulchro quod
ipsa splendidum extruxerat, unde extracta aspidis morfu pe-
riisse putabatur : quod Poeta respicere videtur, cum vipera
tumulum conferat tumulo illius quæ aspidis morfu perlit.

Mors instat ubique. LVI.

A *Rdæa, 2 solstitio, Castranaque rura petantur,*
* *Quique Cleonæo sidere fervet ager :*
Cum Tiburtinas 3 damnet Curiatius auras,
Inter 4 laxatas ad Styga missus 4 aquas.

Nallo

*Nullo fata loco possis excludere : 5 cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.*

1 Petamus medio aestatis fervore loca vel calidissima & pestilentia, Ardeam, Castrum Inui. Sic restituit Petr. Scri-
verius ex opt. libri fide, loco tñ *Pestanaque*. tum quia se-
cessus amœnior, tum quia Ardea propius Castrum Inui.
Cui ad stipulatur Ph. Cluverius l. 3. c. 3. Ital. * *Bajas*, post-
quam in saluberrimo Tiberis cœlo periit Curvatus. 2 Æ-
stivo, sic enim simpliciter positum significat. 3 Morte sua
reddat infames. 4 Aquam Martiam, quæ se in Tiburtinam
aperit. Plin. l. 13. c. 3. 5 Ubi fatalis hora venerit, salu-
berrimus locus, qualis est Tibur, vitam non magis conservat
quam Sardinia insula cœli intemperie & gravitate pestilen-
tissima, ob salinas, graves Austros, Solpugas venenatæ for-
micæ genus, seu Batrachium.

Villæ descriptio elegans. LVII.

JULI jugera pauca *Martialis*
Hortis Hesperidum beatiora
1 *Longo Faniculi jugo recumbunt :*
Lati collibus imminent recessus,
2 *Et planus modico tumore vertex*
Cœlo perfruitur serenior :
Et curvas nebulâ tegente valles
Solus luce nitet peculiari :
Puris leniter admoventes astra
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc 3 septem dominos videre montes,
Et totam licet 4 æstimare Romam,
Albanos quoque, Tusculosque colles,
5 *Et quodcunque jacet sub urbe frigus,*

78 EPIGRAMM. DELECTUS.

*Fidenas 6 veteres, 7 brevesque Rubras,
Et 8 quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
9 Illic Flaminie, Salarieque
Gestator patet, effedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet 10 helciariorum.
Cum sit tam propè 11 Milvius, 12 sacrumque
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
13 Hoc rus (seu potius domus vocanda est)
Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas 14 Alcinoi pios Penates,
Aut * facti modo divitis 15 Molorechi.
16 Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, 22 pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
23 Dum, me iudice, præferantur istis
Juli jugera pauca Martialis.*

1 Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelsus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim situs. 2 In vertice Janiculi planities est quæ, colles superat, serena & fuda, non nebulis, ut valles, tecta. hic Julii Mart. vill. 3 Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinalem, Cælium, Esquillinum, Viminalem, Aventinum, quibus imposita Roma rerum domina. 4 Lustrare oculis. 5 Et quæcunque loca frigida suburbana. 6 Romæ enim antiquiores. 7 Oppid. parvum, fortè Ulubras. 8 Nemus Dianæ Aricinz, in quo fecerant sacra non mitiora quàm Tauricæ Dianæ. Strabo. l. 5. Quor itaque vel virginum cæsarum, vel Annæ Perannæ.

Peranna, quæ Didonis soror, (ut habent fabulæ) Lavinia infidias fugiens se in Numicium fl. dedit præcipitem; seu (ut tradunt mellioris fidei historici) anus Bovillis oriunda, quæ populo per seditionem in montem digresso cibum tulerit. seque postea ex altâ fenestrâ præcipitavit, vide Ovid. 3 Fest. Macro. 2 Saturn. c. 12. & Tiraquell. ad l. 3. Alexand. 9 Ex hac villâ prospiciuntur esseda & currus in via Flam. & Salariâ; non tamen audiuntur, aut sonum interpellant. 10 Qui navem adverso flumine, vel qui navi anchoram seu grave aliud pondus uno connixu & mutuo hortatu moluntur. 11 Pons Milvius, qui in viâ Flaminîâ ultra primum lapidem. 12 Pro Deo cultum. Virg. 8 Æneid. 13 Honestior, gratior, laudatior sit domus ista à domino Julio Mart. viro hospitali. 14 Regis Phæacum, qui Ulysses enatantem benigno hospitio excepit. Hom. Odyss. 7. 15 Pauperis pastoris qui Herculem ad leonem Nemeæum occidendum venientem hospitio excepit. * quem modo divitem factum appellat Poëta, quod juxta Herculis fanum splendido luxu à Domitiano extructum, Molorcho sacellum condiderat & ipsum donariis ditatum. 16 Epiphonema. Ite jam avari quibus non sufficiunt latifundia quæ milvus oberret: ego vel toti Tiburi, Prænesti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. 22 In declivitate montis sitam. 23 Malo jugerum paucorum Julii Mart. quam totius Setini agri dominus esse.

Vinum nobile, sed suspectum. LVIII.

TU 1 *Setina quidem semper, vel 1 Massica ponis,*
Papile: 2 sed rumor tum bona vina negat.
Diceris hac factus 3 cælebs quater esse lagenâ.
Nec puto, nec credo, Papile, 4 nec sitio.

1 Vina nobillia, è Setiæ & Massico in Campania. 2 Immo veneno mista esse fama est. 3 Viduus uxoribus veneno sublati. de voce cælebs vide quæ ad Senec. Hippolyt. v. 228. 4 Nolo tamen bibere: malo enim famæ quam experientiæ quædam habere.

Ad exigentem libellos suos. LIX.

EXigis, ut donem nostros tibi, Quinte, libellos.
 Non habeo, sed habet 1 bibliopola Tryphon.
 Es dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
 Non, inquis, faciam 2 tam fatuè: 3 nec ego.

1 Clarus præfatione Quintiliani. 2 Qui emam nugas.
 3 Qui donem fatuo.

Amicitia & in morientibus vivit. LX.

CUM 1 gravis extremas 2 Vestinus duceret horas,
 Et jam per Stygias esset iturus aquas;
 Ultima volventes orabat pensa sorores,
 Ut traherent parvâ stamina 3 pulla morâ.
 4 Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis;
 Moverunt tetricas tam pia vota deas.
 Tam largas partitus opes à luce recessit:
 Seque 5 mori posthac credidit ille 5 senem.

1 Gravi morbo affectus. 2 Filius Vestini, qui in consulatu
 præter culpam à Nerone mori iussus est. 3 Nigra, quæ mor-
 tem minentur; ut contra alba, ubi vitam Parca protrahunt.
 Juven. sat. 12. v. 65. 4. Non vitæ desiderio moram hanc o-
 rabat, sed ut bona sua amicis divideret. 5 Morti matu-
 rum.

Laus matronæ. LXI.

O Felix 1 animo, felix Nigrina 2 marito,
 Atque inter Latias gloria prima nurus.
 2 Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
 Gaudentem socio, participique viro.
 Arserit 3 Evadne flammis injecta mariti,
 Nec minor 4 Alcestim fama sub astra ferat.
 Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
 Ut tibi non esset morte probandus amor.

1 Tuo, id est, vitæ tuæ, quæ vel sine animæ tuæ jacturâ plus marito profuisti, quam Evadne & Alcestis pro & cum suis morientes: namque. 2 Tu marito tuo, cui lege non licuit Patrimonium uxoris caducum participare, è qua liberos non procreasset, liberaliter impertisti à patre tibi relictos census. sic enim malo legere quam sensu, ut vulgo. 3 Quæ se in rogam Capanei conjugis injectit. 4 Quæ conjugis Admeti mortem suâ redemit.

In Zoilum invidum. LXII.

NUnquam divitias deos rogavi,
 Contentus modicis, meoque latus.
 Paupertas, veniam dabis, recede.
 Causa est quæ subiti, novique voti?
 Pendentem volo Zoilum videre.

Paupertati, quæ mihi hætenus cordi & in votis erat, jam renuncio mutato consilio & voto, ditescere volo nec aliâ de causâ, quam ut ille qui rebus meis modicè latis invidet, latissimas ubi viderint, invidiâ rumpantur aut ad laqueum fiant.

Coena

Coena oculos pascens. LXIII.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit ;
 Ornatus dives, parvula cœna fuit.
 Auro, non dapibus oneratur mensa : ministri
 Apponunt oculis plurima, pauca gula.
 Tunc ego, non oculos, sed ventrem pascere veni :
 Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

De sene adulate. LXIV.

Condita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
 Et facies multo splendeat alba pilo ;
 2 Dîscurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra est,
 Cui non mane feras irrequietus, ave,
 Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
 Nec caret officio consul uterque tuo ;
 Et 2 sacro decies repetis Pallatia clivo,
 3 Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
 Hæc faciant sanè juvenes ; deformius, Afer,
 Omnino nihil est ardelione sene.

1 Ambitosâ indagine officiosus per omnia divitum atria
 quos vel in ipsis atris, egredientes, vel in cathedris sedentes
 admissus salutas, discursis portans ineptum Ave, cui jam
 sexagenario & cano dicendum potius fuerat Vale. 2 Mul-
 toties per viam Sacram repetis Cæsaris domum. 3 Jactas u-
 bique familiaritatem tuam cum aulicis. crepas usque Sigeri-
 um & Parthenium Cæsaris cubicularios. 4 Ardelio, homo
 inquietus, huc illuc semper volitans, omnibus negotiis se
 immiscens. Hinc eleganter Phædrus: Est Ardeliorum qua-
 dam Romæ natio, Trepidè concursans, occupata in otio ; Gra-
 tis anbelans, multa agendo nihil agens ; sibi molesta & aliis,
 piosissima.

Ad Mathonem. LXV.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis : 1 imposui, rus tibi vendo tuum.

1 Decepi ego te, immo tu teipsum dum mancipio tuum pretio vis esse pradium Tib. quod prius quidem gratis erat usu tuum assidui hospitis, quamdiu meum fuit possessione.

Jacere posse magnum est. LXVI.

Declamas in febre, 1 Mathon : hanc esse phre-
nesim

2 Si nescis, non es sanus, amice Mathon.

Declamas æger, declamas 3 hemitritæus.

4 Si sudare aliter non potes, est, ratio:

5 Magna tamen res est, errans cum viscera febris

Exurit : 6 res est magna 7 tacere, Mathon.

1 Causidicus. Juven. sat. x. v. 32. 2 Si nescis hanc esse insaniam, quodd febricitans declamas, perditâ sanè & deploratâ laboras, insanîâ, cujus sensum non habes. est autem Phrenesis insania ex inflammatione cerebri orta. Celsus. 3 Semitertiana laborans. 4 Si hoc facias quo elicias sudorem & hinc febrim leves, habes sanè cur declames. 5 Possè in febre declamare, inquit Poëta ex persona Mathonis. 6 Respondet objectioni Poëta. 7 Non clamare, non ingemiscere. arguit autem Mathonem vel improbæ & effrenis loquendi libidinis, vel pronuntiationis querulæ & quasi in febre quilitantis.

Sapientia in adversis. LXVII.

Securo nihil est te, Nevole, pejus, eodem
Sollicito nihil est, Nevole, te melius.

SECURUS;

*Securus, nullum resalutas, despicias omnes ;
 2 Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.
 Solicitus, donas, dominum regemque salutas ;
 Invitas, esto, Nevole, 3 sollicitus.*

1 Te curis vacuo & prosperè agente nihil arrogantius & insolentius, curis presso modestior nemo aut summissior, & quod de Caligula Passienus. Nemo fuit servus melior, nemo dominus deterior. 2 M S. Bodi. Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est. 3 Ut fies usque modestus.

Vinum dissimile. LXVIII.

*N***O**s bibimus vitro, tu 2 myrrha, Pontice, quare?
 3 Prodat perspicuus ne duo vina calix.

1 Conviva tuū. 2 Poculo myrrhino. 3 Ne si tu vitreis ut nos, biberes, apparet te non idem vinum bibere quod nos, sed generosius.

De rusticatione. LXIX.

*R***U**re morans quid agam, respondeo pauca, rogatus,
*Luce deos oro, famulos, post arva reviso ;
 1 Partibus atque meis justos indico labores.
 Inde lego, 2 Phæbumque cio, Musamque laceffo.
 Hinc oleo corpusque frico, molique palæstra
 Stringo libens, animo gaudens, ac sænore liber.
 3 Prandeo, poto, cano, ludo, lauo, cæno, quiesco.
 Dum parvus 4 lychnus modicum consumat olivi.
 5 Hec dat nocturnis nox lucubrata Camænis.*

1 Meis famulis opus distribuo, sic Dido Virgilliana operumq; labor;

laborem Partibus æquabat justis aut sorte trahebat. 2 Pango carmina. 3 Antea legebatur Pondero, sed omnes uno ore emendant, Prædeo, neque enim prandium omnino Latio exulabat. 4 Ellychnium, lucerna. 5 Nox lucubrata ad hæc carm. &c. Vel nox dat hæc carmina lucubrata Musis nocturnis.

Adulatoria ad Domitianum. LXX.

Hoc tibi, 2 *Palladiæ seu collibus uteris Albæ, Caesar, & hinc 3 Triviam prospicis, 4 inde Thetin:*

5 *Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,*
 6 *Plana suburbani qua cubat unda freti:*
 7 *Seu placet Æneæ nutrix, 8 seu filia Solis,*
Sive 9 salutiferis 10 candidus Anxur aquis;
 * *Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,*
Sospite quo 11 gratum credimus esse Jovem.
Tantum accipias: ego te legisse putabo,
Et tumidus 12 Galla credulitate fruar.

1 Hoc quicquid id est libri, hunc qualemcunque librum mittimus tibi 2 *Caesar.* 2 *Seu degis in monte Albano. Quem locum tanquam arcem elegerat. & ubi quinquatria in honorem Minervæ quotannis celebravit. 3 Artemisium templum in nemore Dianæ Triviæ prope Aricinam. 4 Ab alterâ parte prospicis mare. 5 Seu degis Antii, ubi fortuna colitur sub imagine geminarum sororum. Per adulationem autem Domitiano numen majus & oraculum certius attribuit, distanti scilicet his tanquam minoribus Diis responsa. 6 Quam urbem mare alluit, cujus suburbia occupat mare. 7 Seu recessisti in Cajetam urbem Campaniæ, ab Æneæ nutrice dictam, ut vult Virg. 7 Ænei. ut alii, à *xaien* quod ibi classis Trojana intensa. ut alii, à sinuosa cavitate, quem Latrones *Cajetam* dixerunt. 8 Seu versaris *Circeis*, promontorio Italiæ, à Circe filia Solis & Perseus quondam habitato. 9 Propter*

9 Propter Pontinam, vel alias paludes, in quas prouum est Anxur ab Urferenti fluv. non parvâ aquarum salubritate.
 10 Impositum latè saxis candentibus Anxur. 11 Non immemorem Capitoli à Domitiano puero defensi, vel restituti cum iterum arfisset. 12 Facili. Galli enim tunc simplices & creduli.

De suis libellis ad Sextum. LXXI.

- 1 **S**exte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
 Ingenio frueris qui propiore dei;
 Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
 Et secreta ducis pectora nosse licet;
 2 Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
 Qua Pedit, qua Marsus, quaque Catullus erit.
 3 Ad Capitolini * Cœlestia carmina belli,
 Grande cothurnati pone Maronis opus.

1 Sexte, qui es Imperatori sacræ religionis cultu, ab ingenii studiis, & à consiliis secretioribus, Bibliothecarius Palatinus. 2 Dignare loco, reponere libros meos in bibliotheca tuâ, vel Imperatoris, inter ceteros epigrammaticos, Catullum, Pedonem, Marsum. 3 Sed carmina illa de bello Velliano ipsiusque Domitiani periculo, flagrante Capitolio, (* à te, vel ipso fortè Domitiano condita. namque his vacasse eum studiis constat ex Plinii præfat. ad hist.) reponere juxta Æneida sublimis Virgillii. Sueton. cap. 1. Domit.

Stultè superbus. LXXII.

- 1 **E**dictum 2 domini, deque nostri,
 Quo subsellia certiora fiunt,
 Et 3 puros eques ordines recepit,

*Dum laudat modò 4 Phasis in Theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore :
5 Tandem commodius licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris ;
Turba non premimur nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert supinus,
6 Illas purpureas, & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.*

1 De renovandâ lege Rosciâ, qua nulli in 14 gradibus sedere licuit, nisi cui census equestris. Sueton. cap. 8. Domitian. *Dominum* se ac *Deum* appellari instituit Domitianus. Xiphilius & Suetonius in Domit. c. 13. 3 Plebi non admittos. 4 Plebeius nescio quis, qui ex vestitu se equitem videri voluit. 5 Verba hæc Phasidis se ex lacernis purpureis equitem gloriantis. 6 Phasidem verbis & vestibus se pro equite jactantem gradibus equestribus eiecit adveniens designator Lectius, qui illum probè noverat.

Ad medicum. LXXIII.

L *Anguebam : sed tu comitatus protinus ad me
2 Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus 3 Aquilone gelata.
4 Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.*

1 Non planè agrotabam, inclinabam tantùm in morbum.
2 Venisti, ô medice, comitatus multis tuis discipulis (pro more visendi illius temporis) qui singuli longo ordine venam meam tangebant, vel potius arteriam explorabant. *felt my pulse.* 3 Frigidissimâ, tanquam Borea gelatâ. 4 Et latentem in me febris causam *πρηνὲς πύρρον* frigidus vester contactus adiecit extrinsecus *ἐποχρηστικὴν*, ita planè accessit febris, in quam prius solùm disponebar.

Vetera

Vetera pluris fiunt. LXXIV.

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat?

Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.

1 Sic veterem ingrati Pompeii querimus umbram;

2 Et laudant Catuli vilia templa senes.

3 Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone;

Et sua riserunt secula Meonidem.

Rara coronato plausere theatra Menandro:

Norat Nasonem sola Corinna suum.

Vos tamen ô nostri ne festinate libelli:

4 Si post fata venit gloria, non propero.

1 Sic novis Domit. ambulacris & porticibus pulcherrimis præferimus porticum Pomp. 2 Et senes, laudatores temporis adii præconesque vetustatis, Capitol. magnificentissimum Domit. instaurato præferunt tamen illud prius à Lucr. Catulo perfectum dedicatumque quod bellis nuper Vitellianis conflagravit. 3 Neglectum erat opus Maronis, dum ipse erat in vivis præfato Ennio; sed hoc poëticè amplificat, ut de Homer. & Ovid. 4 Mihi sufficiet gloria postuma.

Carmen gemmeum. LXXV.

Sardonychas, 1 smaragdos, adamantas, iaspidas

Verfat in 1 articulo Stella, Severe, meus.

Multas in digitis, plures in carmine gemmas

Invenies: 2 inde est hæc puto, culta manus:

1 Digito. 2 Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias
& lumina in carmine ponere sciat.

Mens præstat opibus. LXXVI.

SUM, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed 1 non obscurus, nec malè notus eques.

Sed toto legor orbe frequens, & 2 dicitur, hic est.

Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.

At tua centenis incumbunt tecta columnis,

Et 4 libertinas arca 5 flagellat opes :

6 Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes ;

Tondet & innumeros 7 Gallica Parma greges.

8 Hoc ego, tuque sumus, sed 9 quod sum, non potes esse.

Tu 10 quod es, è populo quilibet esse potest.

1 Ingenio clarus, honore equitis & titulo donatus. 2 Digito monstror. 4 Ingentes, quales possederunt liberti ditissimi, Chrysoponus, Narcissus, Pallas, Callistus, &c. quos enumerat Plinius, l. 36. c. 18. 6 Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas Umbram nusquam flexura Syene. 7 Gallicæ Cisalpinæ urbs Ianâ nobilis. 8 Quod supra dixi, ego scilicet. 9 Pauper doctus : tu. 10 Dives indoctus.

De Nannejo. LXXVII.

SEDERE 1 primo solitus in gradu semper,

2 Tunc cùm liceret 3 occupare, Nannejus,

4 Bis excitatus terque transtulit castra,

Et inter ipsas pene tertius sellas

Post Cajumque Luciumque consedit.

Illinc cucullo prospicit caput tectus,

5 Ocnloque indos spectat indecens 5 uno,

K

K

90 EPIGRAMM. DELECTUS.

*Et hinc miser dejectus in 6 viam transit,
Subsellioque 7 semisultus extremo,
Et 7 malè receptus altero genu, 8 jactat
Equiti, sedere; 9 Lectioque, se stare.*

1 Proximo Orchestræ. 2 Ante Domitiani edictum. 3 Præripere equitibus. 4 Bis terque excitatus à designatoribus & coactus migrare in remotiorem locum cum sella sua (& hoc lepidè dicit *castra transferre*) quam in ipsis gradibus posuit inter duos equites Ca. & Lu. etiam inde extractus est in viam. sellas autem inferre moris erat. 5 An quia luscus an credo quod altero tantum oculo prospiceret cucullo obvolutus? 6 Interstitia in spectaculis inter ordines erant, inter cuneos & circa balthea quæ theatrum cingebant. 7 Semi-sedens & semi-stans. 8 Velut ipse eques. 9 Designatori, metuens ne & inde ejiceretur.

Ad Cæs. Domitianum. LXXVIII.

Quinctus nostrorum liber est, Auguste, jocosus;
1 Et queritur læsus carmine nemo meo.

Gaudet honorato sed multus nomine lector,

Cui victura meo munere fama datur.

Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia multos?

2 Non prosunt: sanè me tamen ista juvant.

1 Nemo queritur se læsum esse. 1 Poëta sales innoxil; fictis enim nominibus utens, vitia tantum, non homines caput. 2 Si minus utilitatem, voluptatem certè mihi afferunt, quibus verbistacitè Domitianum admonet ut ne finat frustra se carminibus operam dare.

Poëta laudum abundans; æris inops.

LXXIX.

1 **S**eria cùm possim, quòd delectantia malim
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi,

Qu

Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma,
 Sed nescis, 2 quanti stet mihi talis amor.
 Nam 3 si falciferi defendere templa tonantis,
 Sollicitisque velim 4 vendere verba reis;
 5 Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
 Et fiet * vario sordidus ære sinus.
 6 At nunc conviva est, comessatorque libellus,
 Et tantum gratis pagina nostra placet.
 Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
 Cùm 7 minimum vati munus Alexis erat.
 8 Belle, inquis, dixti: satis est: laudabimus usque.
 9 Dissimulas? 10 facies me, puto, caufidicum.

1 Res graves & ferii argumenti. 2 Inoplâ scil. & rerum
 indigentia. dum enim amorem capto ex his nugis, mercedem
 amitto quam ex aliis studiis capere possem. Ita dum aliis
 placeo, mihi pereor. 3 Si velim patronus causas defendere
 in foro, ubi Saturni falcem ferentis ædes. 4 Locare lin-
 guam. 5 Mittentur mihi à clientibus quos defendi cadit
 vini Hispani, nummo æreo implebitur sinus, &c. 6 Nunc
 tantum ad convivia admittitur, & inter compotationes
 leqitur lib. meus. 7 Virgilio donatus à Pollione Alexis
 puer formosus, eclog. 2 Virgil. nec tamen pro magno mu-
 nere. 8 Acclamas mihi Belle, & laudas, quasi hoc satis sit,
 sed Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est? 9 Non
 vis intelligere, me aliud poscere præter laudem? 10 Certè
 nihil largiendo coges me mutare studium & foro servire, ubi
 sceus ampla.

Dona infidiosa: LXXX.

Quid tibi 1 Decembri mense, quo volant 2 mappæ,
 Gracilesque 3 ligulæ, cereique chartæque,
 Et 4 acuta 5 senibus testa cum damascenis,
 Præter libellos 6 vernulas nihil misi:

K 2

Fortasse

*Fortasse avarus videar, aut in humanus.
 Odi dolosas munerum & malas artes.
 Imitantur hamos dona: namque quis nescit
 Avidum voratâ decipi scarum muscâ?
 Quoties amico diviti nihil donat,
 O Quintiane, 7 liberalis est pauper.*

1 In Saturnalibus. 2 Dona passim ab amicis mittuntur,
 3 Gladioli argentei seu spathula. 4 Vase testaceo metæ seu
 turbinis formam habente. 5 Prunis rugosis à Damasco Syriæ
 urbe. 6 Domi meæ natos, vel procaces, dicaces, jocosos æ-
 què ac vernas. 7 Dona non inescat, non cauponatur.

EPIGRAMMATUM
 Delectus Liber Tertius.
 MARTIALIS.

Fœda adulatione aurum captat. I.

S*I qua fides i veri, præferri, maxime Cæsar,
 Temporibus possunt secula nulla tuis. [phos?
 Quando magis dignos licuit spectare triumph-
 3 Quando Palatini plus mervere dei?*

Phk

*Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma?
 Sub quo libertas principe & tanta fuit?
 Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum,
 Quod colit & ingratas pauper amicitias.
 Quis largitur opes veteri, fidoque sodali,
 Aut quem prosequitur & non alienus eques?*

1 Immo adulationis. 2 In spectaculis certè, non de hostibus, nisi falsos. ut de Dacis & Cattle victoribus magis quam victis. 3 Quando Palat. dei Jupiter, Juno, Minerva beneficiis suis majorem cultum & plures meruerunt honores, quam hoc avo? 4 Immo, quando minor? cum nemini de Rep. mutire quidem liceret. 5 Donis, beneficiis, officiis. 6 Qui nobilitate & censu eques est: non autem equo stipendia faciens, aut titulo equitis ab Imperatore honoratus.

Plus pete ab avaro. II.

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti:
 1 Ut bis sena feram, bis duodena petam.

1 Quoniam tu tibi caves dimidiato quod petebam, ego necessitati meæ consulam in posterum, geminum petendo ejus summa qua mihi opus fuerit.

Pugna pugnam dirimit. III.

Aspicis imbelles tentent quàm fortia damæ
 Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
 In mortem parvis concurrere frontibus audent;
 Vis, Cæsar, Damis parcere, 1 mitte canes.

1 A paradoxo: canibus qui aliàs damis exitio sunt immis-
 K 3 sis,

fi, dirimitur prælium damarum ad perniciem inter se furentium.

Vita tranquilla. IV.

SI tecum mihi, care *Martialis*,
Securis liceat frui diebus ;
Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ :
1 *Nec nos atria, nec domos potentum,*
Nec lites tetricas, forumque triste
Nossemus, nec imagines superbas.
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, 2 virgo, thermæ ;
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque
3 *Soles effugere, atque abire sentit,*
4 *Qui nobis pereunt, & imputantur.*
Quisquam vivere cum sciat, moratur ?

1 Non curamus nosse. **2** Virgo aqua quam adduxit Agrippa via Prænestina. **3** Dies, quibus benè uti ad vitæ hilaritatem licuit. **4** Quod eos inutiles abire passi sumus, non alii nobis redditis pro eis quibus non viximus genialiter.

Memoria infelix. V.

QUinctum pro Decimo, pro Crasso, Regule, **1** *Macrum*
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo resalutat nomine : 2 quantum
Cura laborque potest ! scripsit, & edidicit.

1 Acutius legas *Macrum*. nam & hinc inepti rhetoris infelicem

fellicem arguit memoriam qui *Decimum* salutaret dimidio nomine, *Quintum* : *Crassum*, contrario nomine, *Macrum*. 2 *Ironice* & *Scopitice*.

In Paulum. VI.

- M**ane domi si te merui, voluique videre,
 Sint mihi, Paulle, tuæ longius *Exquilie*.
 2 Sed *Tiburtine* sum proximus accola pile;
 3 Qua videt antiquum rustica *Flora Jovem*.
 4 Alta suburrani vincenda est semita clivi,
 Et 5 nunquam sicco sordida saxa gradu:
Vixque datur longas mulorum 6 vincere 7 mandras;
 Queque trahi multo marmora 8 fune vides.
 Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
 Paulle, negat lasso janitor esse domi.
 Exitus hic operis vani, toguleque 9 madentis:
 10 Vix tanti Paullum mane videre fui.
 11 Semper inhumanos habet officiosus amicos:
 12 Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

1 Si tanti sit tibi officium meum ut te videre merea. amor quidem meus is est ut ad te ire velim, etiam si longius forent *Exquilie*, ubi tu habitas. 2 Sed ego habito ad pyrum in via *Tiburtina*. 3 Prope *Flora* dæ rusticæ & florum præsidis templum atque vetus *Capitolium Jovis*. 4 Qua per suburram ascenditur ad montem *Exquillum*. 5 Perpetuo cœnosa saxa. 6 Superare, prætere. 7 Proprie caulas. stabula hic, ut apud *Juvenalem* sat. 3. v. 237. series mulorum onerantium. 8 Machinis, vel plaustris. ut *Juven.* Sat. 3. v. 259. 9 Nimb., luto, sudore. 10 Vix suscipiendus sit labor tantus, etiam si certum esset te domi tuæ repertum iri. 11 Officiosus, homo occupatus in aliis salutandis ut *Paullus* iste non facile patet officiis & salutationibus amicorum.

rum. 12 Aut domi mane sis, aut ego non subibo tantas itineris molestias tui salutandi gratiâ. innuit autem Paullum exire & ipsum alios salutatum.

Laus Hermetis. VII.

Hermes 1 Martia seculi voluptas;
 Hermes 2 omnibus eruditus armis;
 Hermes 3 & gladiator, & magister;
 Hermes 3 turba sui tremorque ludi;
 Hermes 4 quem timet Helius, sed unum;
 Hermes 5 cui cadit Advolans, sed uni;
 Hermes vincere, 6 nec ferire doctus;
 Hermes 7 supposititius sibi ipsi;
 Hermes 8 divitiarum locariorum;
 Hermes 9 belligerâ superbus hastâ;
 Hermes 10 æquoreo minax tridente;
 Hermes 11 casside languida timendus;
 Hermes gloria Martis universi;
 Hermes 12 omnia solus, & ter unus.

1 Ævi hujus & Romæ Martiæ delicia & gloria propter eruditionem in omni genere armorum. ut mox. 2. Et ipse gladiatorum magister, id est, lanista. 3 Quo arma tractante tota familia gladiatorum turbatur & timet. 4 Quem solum nobilis gladiator Helius timet. 5 A quo solo vincitur Advol. nobilis glad. 6 Premento & in volvendo vincere sine ictu. vel adversario parcere, ubi posset ferire. 7 Pugnando non defatigatus sed perinde ac recens gladiatoribus novis congregitur, nec indiget ut sibi alius sufficiatur, vide Lips. Saturnal. 8 Unde quantum faciant qui loca populo in spectaculis designant locantque. 9 Gladiatori Samnitis more validè vibrat hastam. 10 Retiarii more novet fuscinae directam in Mirmillonem. 11 Andabatarum more pugnant hi autem ex equis galea frontem oculosque tecti pugnant.

bant. 12 Potest allusisse ad Hermetem Trismegistum, cujus summam scientiam in Philosophiâ æquat hujus in arenâ.

Homine invido nihil miserius. VIII.

UT benè loquatur, sentiatque Mamercus,
 Efficere 1 nullis, Aule, moribus possis.
 Pietate fratres 2 Curtios licèt vincas,
 Quiete 3 Nervas, comitate 4 Rufones,
 Probitate Marcos, æquitate 5 Mauricos,
 Oratione Regulos, jocis Paullos :
 6 Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
 Hominem malignum forsàn esse tu credas :
 Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

1 Vel integerrimis. 2 Alli leg. Curios. 3 Intelligi credo de Nerva, qui successit Domitiano : namque is, teste Xiphilino, quietus & mitis. 4 Al. Drufones. 5 Junium Mauricum ab æquitate laudat Plin. Sec. 4. l. 22. epist. & l. 1. epist. 5. 6 Theoninis & lividis, id est maledicentiâ.

Clavis nequam. IX.

DUm sibi 1 redire de Patrensibus fundis
 Ducenta clamat coccinatus Euclides,
 2 Corinthioque plura de suburbano :
 3 Longumque pulchrâ stemma repetit à Ledâ,
 Et suscitanti 4 Lectio reluctatur,
 5 Equiti superbo, nobili, locupleti,
 Cecidit repentè magna de sinu clavis.
 Nunquam, Fabulle, 6 nequior fuit clavis.

1 Reddij-

1 Redditum esse annuum ex fundis. Patriæ autem non prociâ à Corintho urbs Achaia. 2 Græcus enim Euclides è Corintho. 3 Jactatque se ducere genus ab equitibus Castore & Polluce filiis Ledaè è Jove. 4 Designatori eum ex equestri loco exitanti reluctatur. 5 Ironicè, huic Euclidi. 6 Quæ prodidit fortunas domini sui, ostenditque Eucliden *Vel* ipsum esse servum, cui curæ aliena clavis, *Vel* pauperem saltèm, cui nemo famulus, qui ipse suam gestaret clavem.

De puellâ defunctâ ante sextum
ætatis annum. X.

1 **P**Uella senibus dulcior mihi 2 cyncis,
3 Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum :
Fragravit ore, quod rosarium 4 Pesti;
Cui comparatus indecens erat Pavo,
Inamabilis 5 Sciurus, & frequens 6 Phoenix :
Adbuc 7 recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sextâ peregit hieme, nec tamen totâ :
Et esse tristem me meus vetat Patus,
8 Pectusque pulsans, pariter & comam vellens ;
9 Deslere non te parvulæ pudet mortem ?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem,
10 Quid esse nostro fortius potest Pato ?
Ducenties accepit, 11 & tamen vivit.

1 Deslet mortem puellæ quæ nondùm sex annos nata obiit.
2 Qui candore sunt eximio, & morituri dulce canunt, ut placet

nonnullis : licet id negent sanioris iudicii autores. 3 Lappillos pretiosos, gemmas, margaritas, &c. natas in mari Erythraeo, quod vulgo dicitur *Rubrum mare* : sed perperam, ut ostendi ad Thyesten Senecæ vers. 370. 4 Oppidi Lucaniz rosas bis in anno proferentis, Maio & Septembri. 5 Sciurus Gall. *Escurieu* sic à Græcis dictus propter umbram caudæ. 6 Quæ rara avis, &, ut quidam volunt, unica, hæc tamen Erotion in genere suo rarior. 7 Recens elata est & cremata. 8 Qui afflictis lugendi mos erat, in funeribus præcipuè. 9 Verba Patii Martialis luctus modum suadentis, suo exemplo. 10 Resp. poëta Ironicè collaudans Patii fortitudinem, imò exprobrans illi fictum dolorem, seu potiùs gaudium, cui è conjugis morte obtrigerit dos tam ampla. 11 Regerit Ironicè in Patium hæc sua verba.

Frater fratris Censum minuit. XI.

Calliodorus habet censum (quis nescit ?) equestrem, Sexte ; sed & fratrem Calliodorus habet.

Quadringenta 1 secas, qui dicit *οὐκ ἔστιν ἑξ* ;

* Uno credis equo posse sedere duos ?

Quid cum fratre tibi, quid cum 2 Polluce molesto ?

3 Non esset Pollux si tibi, Castor eras.

* Unus cum sitis ; duo, Calliodore, sedetis.

Surge : 4 solæcismum, Calliodore, facis.

Aut imitare 5 genus Ledaë ; aut cum fratre sedere

Non potes, alternis, Calliodore, sede.

1 Et frater ille tuus qui hereditatem ad assem usquè & minima quæque, ut & ficos, dividi ex æquo possit, aufert tibi medium censum. * Neque potestis ex uno censu esse duo equites, & uno sedere equo, aut uno subsellio. 2 Fratre (ut ille Castoris) qui officit tuo honori, dimidiatus eques. 3 Elegans lusus in nominibus, Pollux enim pugil ; Castor eques ; frater ille tuus quasi pugil tibi reluctatur, ne possis esse eques. 4 Nec enim fas dicere, *unus sedetis*. 5 E qui-

quibus Castor immortalitatem suam cum fratre partitus est, ut alternis vicibus morerentur & reviviscerent: ita vos per vices estote equites, nisi alterum dicat oportere mori & ad inferos descendere, ut superstes sit eques.

Hæredipeta. XII.

- 1 *Supremas tibi triciès in anno*
Signanti tabulas, Carine, 2 misi
 3 *Hybleis madidas thymis placentas.*
 4 *Defeci: miserere jam, Carine.*
 5 *Signa variis, aut semel fac illud,*
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque:
 6 *Cræso divitior licet fuisset,*
 7 *Iro pauperior forem, Carine,*
 8 *Si conchem totiès meam comesses.*

1 Sæpius mutantì tabulas testamenti, ut illicias captatores quos captes. 2 Poëta se captatorem fingit, quo cunctis improbas hæredipetarum artes carpat. 3 Melle opt Hybla mons Sicillæ mellificis clarus: thymo quippè abundat, qui apibus gratus. 4 Exhaustus sum, non suppetit quod ultrà mittam. 5 Vel noli spem nostram eludere, totiès mutando testamentum; vel semel morere, & præstas idem tussi tuæ mendaci. 6 Lydiæ illo rege ditissimo. 7 Arnæo mendico. 8 Si non mellitâ placentâ, sed vili elio fubarum in filiquis coctarum te pascere, quotiès signas, vel tussiendo mihi spem mortis tuæ facis. Conchis potage de vos cuïtes avec Pecoree.

Quod datur non perire. XIII.

Callidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
 Prosterne patrios impia flamma Lares:

Debita

Debitor usuram pariter, sortemque negabit :

Non reddet sterilis semina iacta seges :

Depascentur oves diri contagia morbi :

Mercibus extructas obruet unda rates.

1 Extra fortunam est quidquid donatur amicis.

Quas dederis, solas semper habebis opes.

1 Extra fortunæ aleam, nullatenus fortunæ obnoxium. M. Antonius apud Rabirium Poëtam: *Hoc habeo quodcunque dedi, &c.* Senec. l. 6. de Benef. c. 3. Notum & illud Alexandri, interrogati ubi suos reponderet thesauros: *Apud amicos, inquit, Plutarch.*

In Cœnippetam. XIV.

Quid factum est rogo, quid repente factum ?

Ad cœnam mihi, 1 Dento, quod vocanti

(Quis credat ?) quater ausus es negare.

Sed nec respicis, & fugis 2 sequentem ;

Quem thermis modo querere, & theatris,

Et 3 conclavibus omnibus solebas.

Sic est : captus es unctiore cœna,

Et major rapuit 4 canem culina

Jam te : 5 sed citò cognitum & relictum

Cum fastidierit popina dives,

Antique venies ad ossa cœnæ.

1 Nomen ex re natum, dente scilicet frenatus. 2 Me sequentem ut invitem te. 3 Cœnationibus, cellis. 4 Cœnippetam Dentonem instar canis odorantem lautiolem culinam. 5 Sed agnitus fastiditusque divitibus redibis ad te-
nuem mensam meam.

In Parasitum. XV.

NUnquam se cœnasse domi Philo jurat*: & hoc
est:

Non cœnat, quotiès nemo vocavit eum.

Nec pejerat: jejumat enim quotiès non aliò invitatur.

Ne data commemorares. XVI.

QUæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo,
Cur igitur taceo? Postume, tu loqueris.

Incipio quotiès alicui tua dona referre,

Protinus exclamat; dixerat 1 ipse mihi.

Non bellè quedam faciunt duo: 2 sufficit unus

Huic operi: si vis, ut loquar, ipse tace.

Crede mihi, quamvis ingentia, Postume, dones,

Auctoris 3 pereunt garrulitate sui.

1 Postumus. 2 Vide Senec. de Benef. 1. 2. c. 10. & 11.
& 1. 7. c. 22. 3 Amittunt gratiam.

Infelix memoria. XVII.

EXtemporalis factus est meus Rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Apollonius qui modò scripsit & edidicit, nunc tantum profecit, ut unum aliquem etiàm duri nominis possit salutare nec tamèn scripserit, Iron.

Varia genera vitæ. XVIII.

CUi tradas, Lupe, filium magistro,
Quæris sollicitus diu, rogasque.

I OMNIA

1 Omnes grammaticosque rhetorasque
 Devites, moneo : nihil sit illi
 Cum libris Ciceronis, aut Maronis :
 Famae 2 Tutilium suae relinquat :
 3 Si versus facit, abdicet Poëtam.
 Artes discere vult pecuniosas ?
 Fac, 4 discat 5 citharædus, aut 6 choraules.
 Si duri puer ingeni videtur,
 Praconem facias, vel 7 architectum.

1 Quando artibus honestis Nullus in urbe locum, &c. Juven. Sat. 3. 2 Non Rutilium ut vulg. ne cespitet versus, peccantibus duabus primis syllabis. Videtur is esse quem laudat Cicero 1 de oratore & in Bruto : de quo Valer. Max. lib. 2. c. 3. & Sueton. in Augusto. cap. 89. alii leg. Lucilium. 3 A sterili & inutili poëtices studio illum omni ratione avertet. 4 Discat citharædi artem, discat fieri citharædus. Hellenism vide. Ios. Mercerum ad epist. 19. l. 1. Aristæneti. 5 Citharædi hæc tempestate in pretio. 6 Qui in choro tibi cantit. 7 Præter privatorum enim in ædificiis hæc tempestate luxum, & Domitianus templa, & alia publica instauravit.

Vocare Dominum. XIX.

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere ;
 Sæpè etiam seruum sic resaluto meum.

Vive hodiè. XX.

Cras te victurum, 1 cras dicis, Postume, semper.
 Dic mihi cras illud, Postume, quando venit ?
 Quam longè cras istud ? ubi est ? aut undè petendum ?
 Numquid apud Parthos, Armeniosque latet ?
 2 Jam

104 EPIGRAMM. DELECTUS

2 *Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos?*
 3 *Cras istud quanti dic mihi possit emi?*
Cras vives: hodiè jam vivere, Postume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

1 Et cras hoc comperendinat juvenis ignavus apud Pers.
 Satyr. 5. v. 66. 2 Ita protrulisti horam, ut hora ferè jam
 protruserit te, senem factum. 3 Cras hoc tuum quod præ-
 teriit non potest redimi: futurum quantuli? facili sanè
 pretio, immò nullo, quia spontè venit, si velis uti. sed vide
 Senec. epist. 12.

Dona suspecta. XXI.

Quod non 1 *argentum, quod non tibi 2 misimus aurum,*
Hoc facimus 3 causâ, Stella diserte, 3 tuâ.
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
Fictilibus nostris 4 exoneratus eris.

1 Vasa argentea & aurea. 2 In Saturnalibus. 3 Ut
 tibi parcam, ne majora ex more remittas. ut seq. versu. 4
 Liberatus onere remittendi munera, quibus respondeas levi-
 bus & fictilibus his meis.

Maledicum imbellem filendo ulcif- care. XXII.

Allatres licèt usquè nos & usque,
 Et 1 *gannitibus improbis laceffas:*
 2 *Certum est hanc tibi pernegare famam,*
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem:

Nam

*Nam te cur aliquis sciat fuisse ?
 Ignotus pereas, 3 miser, necesse est.
 Non deerunt tamèn hâc in urbe forsan
 Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
 4 Pellem rodere qui velint caninam.
 5 Nos hâc à scabie tenemus unguës.*

1 Conviciis tuis & maledictis. gannire canum est, ut alii, vulpium. 2 Non vivet, non notum erit posteritati nomen tuum in carminibus meis vel infami notâ inustum. 3 Quia invidus. 4 Qui maledicos velint maledictis insectari. Alulsum vult Erasmi ad proverb. *Canis caninam non est.* 5 Ego ab hâc libidine & contagio maledicendi me contineo, scabie ejus nolo me contaminare, nolo pruritum ejus scabendo levare.

Bibamus, cras moriemur. XXIII.

*1 Extantes, * Calliste, duos infunde Falerni :
 Tu super 2 æstivas, * Alcime, funde 2 nives.
 3 Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
 Lassenturque 4 rosas tempora 4 sutilibus.
 Jam 5 vicina jubent nos 6 vivere Mausolea :
 Cum doceant, ipsos posse perire 8 deos.*

1 Triens quatuor cyathos, sextans duos continet cyathos, & est sexta pars sextarii. * Minister poëta. 2 Aquam seu gelidam è nivibus expressam, quâ vina generosissima diluebant, vel decoctam, & vitris demissam in nives ut refrigeretur. Neronis inventum. Gruterus, *solve nives.* 3 Unguentis delibuti, & floribus coronati convivabantur veteres. rationem vide annotat. ad Thyesten Seneca. vers. 942, & 945. 4 Coronas è rosarum foliis consuebant. vide quæ ad vers. 357. Agamem. Senec. 5 In valle Martiâ erat sepulchrum Augusti. *Vel, propiora, quàm illud Caria Mausoleum.*

106 EPIGRAMM. DELECTUS

leum. 6 Vitâ uti, genialitèr vivere. 7 Sepulchra Augusti, Imperatorum atque cognatorum, ab Augusto extructa ad similitudinem Mausolei Artemisîæ. 8 Imperatores, qui se pro diis haberi volebant.

Urbanus esto. XXIV.

Sæpe salutatus, nunquàm prior ipse salutas :
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

Cum adeò sis inhumanus, ut nec salutes nec resalutes quoniam tibi non placet *Salve* illud vel *Ave* in congressu solenne: tibi inhumano & quâsi mortuo dicemus usquè *Vale*, vel *æternum vale*: qui mox veteribus fuit salutandi mortuos.

In M. Antonium Ciceronis interfectorem. XXV.

I Antoni Phario nil objecture Pothino,
Et 2 levius tabulâ quàm Cicerone nocens :
Quid gladium demens 3 Romana stringis in ora?
Hoc admisisset 4 nec Catilina nefas.
5 Impius infando miles corrumpitur auro :
Et 6 tantis opibus vox tacet 7 una tibi.
Quid profunt sacre pretiosa silentia linguae?
8 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

1 Nihil habes quod illi exprobres, cum ejus crimen casu Cicerone superâris. 3. 2 Mirâs totâ proscriptorum tabulâ nocens, quàm uno Cicerone. 3 In Ciceronis os. Quod tibi Roma caput cum loquereris, erat. 4 Si revixisset, cui tamen major odii causa Ciceronis, quàm tibi. 5 Popillius Lenus percussus.

percussor Ciceronis qui illum capitis reum defenderat. 6
250000 drachmis Atticis. Appian. l. 4. 7 Ciceronis, qui te
Philippicis exagitavit. 8 Omnes jam in crudele hoc tuum
facinus invehentur.

Malus liber, malum munus. XXVI.

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. XXVII.

IPompeios juvenes Asia, atque Europa, 2 sed ipsum
Terra tegit Libyes; 3 si tamen ulla tegit.
Quid mirum, 4 toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

1 Cneius Pompeii Magni filius interiit in Europâ victus à
Cæsare ad Mundam in Hispaniâ: Sextus periit à militibus
Antonianis interceptus Mileti in Asiâ. 2 Pompeius Magnus
occisus in Africâ ad Pelusium Nili ostium sepultus est.
Strabo lib. 16. in monte Cassio sepultum refert. 3 Neque
enim constat an sepultus fuerit. Jacet ingens litore truncus
dixit Virgil. de Priamo, sed respexit Pompeium, 2 Æneid.
& illud, Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo,
Pompeius nullo. Quis putat esse deos? 4 Per tres orbis par-
tes quæ tam notæ, nondum inventâ Americâ: de his autem
3 partibus Pompeius triumphârat. Et quæsi non posset nul-
lus tot ferre sepulchra, Divisit cineres. Petronius antea, de
Crasso, Pompeio, Jul. Cæsare.

Tutus à fame. XXVIII.

Profecit poto Mithridates sepe veneno,
Toxica ne possent seva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam malè semper :
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

1 Vide Plin, nat. hist. l. 25. cap. 2. & A. Gell. l. 17. c. 16.

Versus emendandi. XXIX.

Non totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet 1 imputes severe,
Dum nostras legis, 2 exigisque nugas.
3 Durum est perdere ferias : 4 rogamus,
Facturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipse cum diserto,
(Sed nunquid sumus 5 improbi ?) 6 Secundo ?
7 Plus multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo libellus.
Nam securus erit, 8 nec inquieta.
Lassi marmora Sisyphi videbit ;
Quem censoria cum meo Severo
Docti 9 lima momorderit Secundi.

1 Me tibi debitorem ejus facias. 2 Ad examen judicii castigas. 3 Objection ex persona Severi. Non est æquum me otia mea perdere nugis tuis impensa. 4 Resp. Poeta. 5 Qui tibi adjungimus comitem a què gravibus, ac tu, districtum negotiis. 6 Libertus hic Lucensis ille ? An Plinius Jantor qui nostro amicus (ut testatur ipse Plin. epist. ult. l. 3.) qui & Secundus cognominatus est, disertumque eum vocat Martialis. 7 Plus tibi castigatori quàm mihi auctori. 8 Es fugiet

fugiet mortem; non interibit, ad inferos, ubi saxum ingens
volvit Sisyphus, damnatus. 9 Castigatio, expolitio, Me-
taphr. a fabris.

Pauper semper pauper. XXX.

Semper eris pauper, si pauper es, *Æmiliane.*
Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

De * filio Domitiani. XXXI.

NAscere Dardanio promissum nomen Iulo,
2 Vera deum soboles: nascere magne puer.
Cui pater æternas post secula tradat 3 haberas,
4 Quique regas orbem cum seniore senex.
5 Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totum 6 Phryxi Julia nebit 6 ovem.

* Ex Domitiâ uxore, cujus meminit Suet. cap. 3. Neque enim placet hoc de conceptu Julæ, quem ipse pater & patruus abortivum esse voluit. intelligi: ut vult Calderinus. 1 Imitatio Virgiliana. *Julius à magno demissum nomen Iulo.* 1 Æneid. &—2—*Cbara deum soboles, &c.* hæc autem vera, Domitiani scilicet Dei ac Domini. 3 Imperium Romanum. 4 Imit. Ovidiana. *Sospite sic te sit natus quoque sospes: & olim imperium regat hoc cum seniore senex.* 2 Trist. vers. 165. 5 Paræ Dæ dabunt patruelli tuæ Julæ filæ Titi, partes suas: atque Julia pro amore suo tibi nebit polliceniveo (qui longævitatē figurat) fila aurea, quæ summam portendunt felicitatem. namque ex disciplinâ Hetruscorum aries insolito colore indutus regi vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. 6 Vellus aureum, quale erat arietis illius quo Phryxus vectus è Bæotiâ in Colchos transfretavit.

Bonæ leges. XXXII.

I Censor maxime, 2 principumque princeps,
 Cum tot jam tibi debeat 3 triumphos,
 Tot nascentia templa, tot renata,
 Tot spectacula, 4 tot deos, tot urbes;
 Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

1 Censuram sibi assumpsit maximam. Suet. cap. 8. perpetuam. Dio. 2 Imperator. 3 Ex daciis scilicet. Catts, & Sarmatis. 4 Novos Deos, seipsum, patrem, fratrem & Julium, cum antiquis Jove custode, Hercule, Fortunâ reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sueton.

Mutuò data gratis data. XXXIII.

Rustica mereatus multis sum prædia nummis.
 Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
 Nil mihi respondes? 1 tacitum te dicere credo,
 Non reddes. 2 idèò, Cæciliane, rogo.

1 Tacendo videris dicere me non redditurum. 2 Ut non reddam, rogo gratis & dono, non mutuò.

Pecuniam ingeniosè aucupatur. XXXIV.

Pauca Jovem nupèr cum millia fortè rogarem:
 1 Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
 2 Templa quidèò dedit ille Jovi: sed millia nobis
 Nulla dedit: 3 pudeat pauca rogasse Jovem.
 4 At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
 Quàm placido nostras legerat ore preces?

Talis

Talis supplicibus tribuit diademata Dacis :
Et 5 Capito-linas itque reditque vias.
Dic precor, ô nostri dic 6 conscia virgo tonantis :
Si negat hoc vultu, quo solet ergò dare ?
7 Sic ego : sic breviter 8 positâ mihi Gorgone Pallas :
9 Quæ nondùm data sunt, stulte, negata putas ?

1 Domitianus. 2 Suet. Dom. cap. 5. 3 Al. Pudet ben, pauca rogâsse Jovem, nec impetrâsse. 4 Carmen tamèn vel libellum supplicem legit vultu non minùs sereno, quàm quo jura victis dat, quàm quo triumphat. 5 Capitolium ascendit triumphans per viam sacram. 6 O Pallas, familiare Domitiani numen, quam eximiè colit, & cujus filium se esse vult. 7 Sic ego quærebam, inquit Martialis : sic autem Pallas respondit. 8 Personam scilicet induta mitem : vel alludit ad statuam Palladis in Capitolio positam sine agide, ut quam Domitianus habet. 9 Expecta modò, dabit : neque enim negavit, quia non statim dedit.

Ut ameris ama. XXXV.

Quòd non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
 Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
 Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti :
 Sed par, atque eadem cœna drobus erat.
 Tu 2 Lucrina voras : me pasci : 3 aquosa Peloris :
 4 Non minùs ingenua est & mihi, Marce, gula.
 Te Cadmea Tyros, me 5 pinguis Gallia vestit :
 Vis te purpureum, Marce, sagatus amem ?
 Ut præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem.
 Hoc non fit verbis, Marce : 6 ut ameris, ama.

1 Quòd nullum hodiè reperitur amicorum par, non est mirum : cum nulla inter eos, qui amici esse volunt, inventa-

112 EPIGRAMM. DELECTUS.

tur conditionum paritas, rerum communio, aut rudiorum similitudo. Orestis cum Pylade amicitia vel pueri audita.
 2 Ostrea Lucrina, quæ in laude erant & pretio. 3 Flaccida concha & sine collo, à Peloro Sicilia promontorio dicta.
 4 Non mihi minùs exacta est tenuis saporum ratio, nec minùs deliciarum cupido quàm tibi. 5 Sagum Gallicum crassioris villi. 6 Ego tibi demonstrabo, inquit Hecaton referente Seneca epist. 9. amatorium sine medicamento, sine herbâ, sine ullius veneficæ carmine; Si vis amari, ama.

De formicâ succino inclusâ. XXXVI.

DUm 1 Phaëthontêâ formica vagatur in umbrâ,
 Implicuit tenuem succina gutta 2 feram.
 Sic modo quæ fuerat vitâ contempta manente,
 3 Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

1 Populeâ. 2 Formicam. 3 Simile de viperâ, suprâ.

Pater in filio superstes. XXXVII.

Sancta Salonini 2 terris requiescit 2 Iberis,
 3 Quâ melior Stygias non videt umbra domus.
 4 Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
 Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

1 Manes enim sancti habiti. 2 In Hispaniâ. 3 Quâ umbra non est alla apud inferos sanctior. 4 Absint inani serere nenia, quia multa pars mei Vitabit Libitinam. Magna quidem ejus pars est superstes, cui superest gloria ex clavis factis & ex bonè meritis nominis celebritas. sed alia hic mens Poetæ nostri: vivit itaque melior Salonini pars in eo quod te superstitem reliquerit, quem vel animâ suâ chariorem habuit. *Serves animæ dimidium meæ.* Horat.

De tribus capellis. XXXVIII.

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis.

Vicini queror has abesse furto.

Hoc iudex sibi postulat probari.

2 Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,

Et perjuria Punici furoris,

Et Syllas, Mariosque, Mutiosque

Magnâ voce sonas, 3 manuque totâ.

Jam dic, Postume, de tribus capellis.

1 Ineptos hujusmodi & umbraticos caufidicos qui figurarum tumore & sententiarum vanissimo strepitu crepantes nihil ex iis quæ in usu sunt aut vident aut loquuntur, exagitat Petronius statim ab initio Sat. Ita hic Postumus vel ex aliâ oratione (ut ait Cicero pro Roscio Amerino) quam in alium reum fuerat commentatus hæc Declamavit: vel atcesitos hos artis colores & purpureum, qui latè splendeat, pannum assuit causæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. 2 Tu nescio quid grande sonas de clade Cannensi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porcenna, quem Mutius Scævola adortus est, & bellis civilibus Marii & Syllæ. extra chorum quidem, & mira de lente. 3 Omni gestu & actionis viribus. ita magno conatu magnas nugas agis.

Citò dâ, aut nega. XXXIX.

Mutua te centum sestertia, Phæbe rogavi,
1 Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil?

Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus

Tique decem crucias: jam rogo, Phæbe, 2 nega.

1 Cum

114 EPIGRAMM. DELECTUS

1 Cum ipse me sapè hortatus fueris priùs ut aliquid à te peterem. Jam tamèn dubitas. cunctaris, &c. 2 Amarum est diù pendere. aequius erat mihi spem præcidi, tibi metum; quàm n utrūque sic trahi, sic cruciari. vide Senec. de Benef. lib. cap. 1.

Epitaphium Glauciæ. XL.

Libertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ 1 breves 2 patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Functo 3 Flaminie jacet sepulchro :
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modò messibus peractis
4 Vix unum puer applicabat annum.
5 Qui flet talia, nil fleas viator.

1 Puer enim extinctus. 2. Melioris Attedii, qui Glauciam etiamnùm infantem propter formam & ingenium manu-miserat. 3 Viæ Flam. in quâ tumuli frequentes. 4 Prope erat tredecemis. 5 Qui Glauciæ fatum immaturum atque Melioris miseram orbitatem defles, sis precor felix, neque habeas ex tuo quod fleas.

De eodem. XLI.

Non de plebe domus, nec 2 avaræ verna 3 clau-
tastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer :
Munera cum posset nondùm sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.

Moribus

Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo ?

Aut quis 4 Apollineo pulchrior ore fuit ?

Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.

Quidquid amas, cupias 6 non placuisse nimis.

1 Non pars Niliacæ plebis aut Alexandrinæ, non è familiâ plebeâ. *Vel*, non è grege atque turbâ domesticorum servorum. 2 Avarorum mangonum quibus hinc quæstus. 2 Pegmatidis lignei, quo venales exponebantur servi. à *pegmatidis*. 4 Formoso, instar Apollinis. 5 Pulcherrima quæque brevis ævi sunt precox indoles immaturi plerumque fati. 6 Ne citò pereat, teque jactura cruciet.

Mors Othonis. XLII.

CUM dubitaret adhuc belli civilis 1 Enyo,
Forstân & 2 posset vincere mollis Otho :

Damnavit multo staturum sanguine Martem,

Et fodit certâ pectora nuda manu.

Sit Cato, dum vivit, sanè 3 vel Cæsare major :

Dum moritur, numquid 4 major Othone fuit ?

1 Bellona, furor bellicus. 2 Neque enim se Galbæ opposuisset, nisi sperasset sine bello civili rem geri potuisse, atque ubi jam à Vitellianis ad Bedriacum fraude superato satis superesset spei integræque ferè copiar, supervenientibus & aliis; odio tamèn civilium armorum, & ne periret populus, se puglone transfodit. Sueton. Dio. & Tacit. 2 Hist. 3 Quo vel victorè majorem se & meliorem affirmavit Cato. 4 Minor certè. Cato enim rebus fractis & desperatis, Otho salvis jam & integris: ille tædio, hic odio belli civilis se interfecit. vitam mollem forti morte cobonestavit alii (inquit Tacitus) diutius imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.

In

In Rabulam. XLIII.

Septem 1 clepsydras 2 magnâ tibi voce petenti
 3 Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
 At tu multa diu dicis: vitreisque 4 tepentem
 Ampullis potas semisupinus aquam.
 5 Ut tandem saties vocemque, sitimque; rogamus
 Jam de clepsydrâ, Cæciliane, bibas.

1 Horologia aquaria, phialas è vitro, cupro, argento, per
 quæ guttatim defluit aqua ad temporum spatia dimetienda
 priscis in usu, ut hodiè horologia arenaria. clepsydra autem
 tertiam ferè horæ partem continebat. 2 Tanquàm gratum
 tibi faceret iudex longum dicendi spatium concedendo.
 3 Iudex. 4 Morâ egelidam, an à sole vel igne calidam?
 quam supino ore bibis ad vocem & vires reficiendas, si nuique
 ut tempus protrahas. bibendi autem inter agendum morem
 hunc à suo oratore procûl abesse vult Fabius. 5 Ut exhau-
 stâ tandem clepsydrâ finias, tuque voci ac nostris auribus
 parcas.

Irrisor irridetur. XLIV.

Festivè credis te, Calliodore, joculari;
 Et solum multo permaduisse 1 sale.
 Omnibus arrides, dictèria dicis in omnes;
 2 Sic te convivam posse placere putas.
 3 At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam.
 Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

1 Leporum, jocorum. 2 Et dictèriis instructus tanquàm
 facetus scurra mentas alienas petis. 3 At si ego non falsè sed
 verè dixero te esse impuri oris, nemo te ad poculum suum
 invitabit.

Cœna`diserta. XLV.

Quod tam grande 1 sophos clamat tibi turba togata ;

Non tu, Pomponi ; 2 cœna diserta tua est.

1 Laudicœnæ & σοφικαῖς qui in recitationibus solent ἐπισημάνειν ὁρθῶς . Σοφῶς , &c. Theophrast. Charact. περὶ καλακίας. 2 Suffragia hæc & acclamationes à blandientibus & cœnâ vel tritâ veste corruptis exagitat Horat. sub finem epistolæ ad Pisones.

Benè olet qui nihil olet. XLVI.

Quod semper 1 cassiâque, cinnamoque,
Et 2 nido niger 3 alitis superbæ

Fragras 4 plumbea Nicerotiana ;

Rides nos, Coracine, nil olentes ?

5 Malo, quam benè olere, nil olere.

1 Synecdoch. pro quovis aromate. 2 Unctus thure quod æquè ac cinnamomum & cassiam in nidum congerit Phoenix, atque inde discutitur. Plin. lib. 10. cap. 2. & lib. 12. cap. 19. refert. negatque. 3 Phœnicis. 4 Unguenta à Nicerote aromatopola confecta, & in vasis plumbeis cocta in umbrâ, ut docet Plinius l. 12. c. 2. alii referunt ad sagittas plumbeas, quibus cinnamomum ex Phœnicis nido decussum tradit Aristot. l. 6. de Nat. Animalium, cap. 13. Papin. 2 sylv. Phariæque exempla volucris Cinnama. 5 Quia plerumque homines odore bono tetrum vel oris vel corporis odorem tegunt.

Avarus

Avarus ut ulciscendus. XLVII.

Quod convivaris sine me tam sæpè, Luperce;
 Inveni, noccam quâ ratione tibi.
 Irascar licèt usque voces, mittasque, rogesque;
 Quid facies? inquis. quid faciam? I veniam.

I Expectârat ex præcedentibus Luperus dicturum Poëtam se vocatum non venturum. respondet autem ἀπορροῖς se venturum. quod malè urat avarum convivatorem.

Sors libellorum. XLVIII.

Rem factam Pompillus habet, Faustine. ligetur,
 Et nomen toto sparget in orbe suum.
 2 Sic 3 leve flavorum valeat genus * Uspiorum,
 Quisquis & Ausonium non amat imperium.
 4 Ingeniosa tamèn Pompilli scripta feruntur;
 5 Sed fame non est hoc, mihi crede, satis.
 Quàm multi 6 tineas pascunt blattasque disertæ!
 Et redimunt soli 7 carmina docta coci!
 Nescio quid plus est, 8 quod donat secula chartis:
 Victurus 9 Genium debet habere liber.

I Famam & nominis, quam desideravit, celebritatem.
 2 Sic valeant Uspii * Germaniæ pop. & quicunque nominis
 Romani hostes sunt, ut vivent Pompilli scripta. Id est, Uspii
 nam sic pereant hostes Pop. Rom. ut peribunt Pompilli
 chartæ. Et hoc respondet Poëta priori disticho è personis
 vulgi. 3 Quod à Romanis defecissent. Tacit. in vita Agrippæ
 colæ. 4 Instat vulgus. 5 Resp. Poeta. 6 Scribunt, quod
 nemine legente, tineis, ac blattis relinquuntur escæ. 7 Quod
 togæ sunt cordyllis & piperis cuculli. 8 Æternitatem
 9 Liber

9 Nativam quandam vim & ingenuam facultatem: non ingenium coactum, quod malè respondet. *Vel* felicitatem quandam & quasi genii favorem, cujus patrocínio libris æquè opus est ac viris urbibus, &c.

Invido invidia supplicium est. XLIX.

L Audat, amat, cantat nostros 1 mea Roma libellos,
 Meque sinus omnes, me manus omnis habet.
 Ecce rubet quidam, pallet, stupet, 2 oscitat, odit.
 3 Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

1 Mihi favens & amica. 2 Fastidit. 3 Ut invidis displiceant mea carmina. namquè hoc felicitatis argumentum.

Orborum avarus, adulator. L.

A Misit pater unicum Silanus:
 1 Cessas mittere munera Oppiane?
 Heu crudele nefas, malæque 2 Parcæ!
 3 Cujus vulturis hoc erit cadaver?

1 An cessas captare hanc prædam, O hæredipeta? 2 Quæ unicum Silani filium sustulisti. 3 Cui hæredipetæ continget hæc præda? Qui, ut hæres scribatur, consolatur aut affidat: vultus est, cadavers expectat. Senec. epist. 95.

Hæredis fletus. LI.

Scis te 1 captari: scis hunc, qui captat avarum:
 Et scis qui captat, 2 quid, Mariane, velit:
 Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
 Scribis, & 3 esse tuo vis, furiose, loco.

4 Mu-

4 *Munera magna quidè̃m misit, sed misit in hamo :
 Et piscatorem piscis amare potes ?
 Hiccinè deflebit vero tua fata dolore ?
 Si cupis, ut ploret : 5 des, Mariane, nihil.*

1 Muneribus & officiis allici & oppugnari ab isto, ut scri-
 batur hæres. 2 Mortem tuam, quò citiùs fruatur bonis tuis,
 3 In locum, jus, & bona tua succedere. 5 Deceptam sibi
 ipem plorabit veris lacrymis. Hæredis autem sibi ipse
 est.

In detractorem. LII.

1 *C*um sis nec 2 rigidâ Fabiorum 2 gente creatus,
 Nec qualem, 3 Curio dum prandia portat aranti,
 Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux ;
 Sed patris 4 ad speculum tonsi, matrisque 5 togata
 Filius, & 6 sponsam possit te sponsa vocare :
 Emendare meos, quos novit fama libellos,
 Et tibi permittis 7 felices carpere nugas :
 Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
 Non aspernantur procures urbisque, forique :
 Quas & perpetui dignantur scrinia 8 Sili,
 Et repetit toties facundo 9 Regulus ore ;
 10 Quique videt propius magui certamina Circi
 Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ :
 Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
 Non dedignatur bis terque revolvere Cesar.
 11 Sed tibi plus mentis, 12 tibi cor limante Minerva
 Acrim, & 13 tenues finxerunt pectus Athene,
 14 Ne valeam, si non multò sapit altiùs istud,

Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et 15 rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, 16 quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, 16 miseras & perdere chartas :
17 At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe :
18 Stigmata nec vastrâ delebit 19 Cinnamus arte.
Sed miserere tui, 20 rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris urfi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque :
Si dolor, & bilis, si justa coegerit ira,
Ursus erit : vacuâ dentes in pelle fatiges,
** Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.*

1 Tu, quem neque majores ornant neque propriæ virtutes:
 audes, tu o villissime, & mollissime tibi criticâ arrepta virgâ
 mea carpere carmina, eaque à laudatis laudata? 2 Studiis
 belli asperissima. 3 M. Curio Dentato, agriculturæ studiis
 non minus quàm victoriis & triumphis apud authores celebri.
 4 Mollis, effœminati, pathici, qualis erat Otho, cui *speculum*
civilis sarcina belli. Juvenal. Sat. 2. v. 100. Vide Senec. de
 Brevitat. vitæ. c. 12. 5 Famose adulteræ. adulteri enim
 convicti cogebantur togâ indutæ in publicum procedere. 6
 Usque aded effœminatus es & mollis. 7 Doctorum calcu-
 lo & præconio nobilia atque victura carmina. 8 Silli I-
 talici poëtæ. 9 Ad quem sepe supra. 10 Quæ carmina
 laudet Clariss. orator Palsutius Sura, qui habitat in aventino
 monte ubi Diana colitur, undè despicere potest in Circum
 max. subjectum. 11 Ironiè, tu tamen tibi arrogas plus ju-
 dicis, &c. 12 Et tibi artium atque Athenarum (quæ sapien-
 tiæ magistra perhibetur) præses Minerva polivit ingenium &
 exercuit judicium. *Iran.* 13 Subtiles, acutæ. 14 Disper-
 am, si non cor pecudis jam putridum, quod cum intestinis, pe-
 ctus, jecore & pulmone lanius circumfert per compita ve-
 nalis, plus sapiat quàm tuum. 15 Jam corrupto pulmone
 M putre

Putre & scetens. 16 Carmina quæ nemo legat. 17 At si ego in te scripsero carmen. 18 Inultam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. à punctis corpori inultis, quæ lepidè Petronius *epigrammata* dixit. 19 Tonfor. 20 Noll latratu tuo ad iram irritare me quem comperies ursum vivum & in iras prouum, ubi dabitur occasio, quin potius o timide ac imbecillis catule pellem urfi fœno fartam mordiculis laceffis, undè tibi nihil impendet periculi? me vivum senties. cave canis, & quare allam carnem quam tacitus rodas.

Epigrammata longa. LIII.

HExametris epigramma facis, scio dicere *Tuccam*:
 1 *Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.*
Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoque, Tucca, licet.
Si breviora probas, disticha sola legas. [que:
 2 *Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa*
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

1 Respondet Poëta. 2 Ex pacto inter nos ita dispersimus munia: ut mihi liceat longa epigramm. scribere, tibi transire.

Sanitas, Vita. LIV.

SExagesima, Martiane, messis
Acta est, & puto, jam secunda Cotte;
Nec se tedia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno:
At nostri benè computentur anni.
 2 *Et, quantum tetricæ tulere febres,*
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vitâ meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.

Ætatem

*Ætatem Priamique Nestorisque
Langam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
3 Non est vivere, sed valere, vita.*

1 LXII. annos natus est Cotta, neque unquam lecto eum
affixit unius dieculæ febris ardens. * Medico. 2 Et à meli-
oris vitæ statu subducatur quantum temporis sit impensum
animi vel corpori morbis facillè apparebit nos diu fuisse, pa-
rum vixisse. 3 Imò, *Valere est Philosophari*, inquit Seneca.
Sine hoc ager est animus, &c. epist. 15.

Deus surreptus. LVI.

FUr nota nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum :
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire;
Ipsam surripuit Cilix Priapum.

Egregium sanè custodem, de quo exclamare libet, *sed quis
custodiet ipsum Custodem ?* ut Juvenal. Sat. 6. v. 348. Statu-
is autem aureis & argentis addebantur custodes; lignæ &
lapidæ incustoditæ erant lepidè itaque cum Apollinis sta-
tua, quam surrepturus erat, jocatur Entychidas. Anthol. l. 2.
c. 25.

Senex edentulus. LVII.

Medio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam 2 triflem semitactus unguento,
3 Foditque tonsis ora laxa lentiscis;
4 Mentitur, Esculane: non habet dentes.

1 De more & ordine Rom. discumbendi in lectis ad mensam. 2 Sulcis unguento ductis & pictis in calva tripili seu trifili, tres scil. vel paucos admodum habenti capillos semitactus autem *ἡμίτερος* *ἄ* tangere quippe oleo, est ungere. 3 Qui videtur dentes purgare lentisco. Lentiscus genus arboris purgandis dentibus idonea. 4 Simulat, ne appareat edentulus.

Epitaphium Fusci. LVIII.

Ille 1 sacri lateris custos, 2 Martisque togati,
3 Credita cui summi castra fuere ducis,
Hic situs est 4 Fuscus: 5 licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
6 Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

1 Imp. Domitiani praefectus praetorii. 2 Praetorianae cohortis, quae in urbe seu ad muros urbis erat, praefectus. Vel, legatus Domitiani, qui ipse in urbe propter auspicia & imperia residens: bella gerit per duces. 3 Cui Domitianus commiserat belli Dacici summam. Suet. Dom. c. 6. Tacit. 2. & 3. l. hist. 4 In Dacia bello oppressus interit. Eutrop. l. 7. Juvenal. sat. 4. v. 111. 5 Et si ipse victus ceciderit, jam tamen securus est tumulus ejus, Dacis postea victis a Juliano. 6 Victi jam Daci retulerunt inferias umbrae Fusci, cui quasi victorici sacratur tumulus cum agello & laeo in ipsa Dacia redacta in deditiorem.

Bibendo caecus. LIX.

Potor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus.
Huic Heras medicus, bibas caveto
Vinum: si biberis, nihil videbis.

Ridys

*Ridens Phryx, 1 oculo, valebis, inquit,
Miseri sibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, 2 oculus bibit venenum.*

1 Ita Gallus quidam luscus excusso sibi in ludo gladiatorio. punctum batuenti unico oculo exclamavit, *adieu mon œil,*
& *bonne nuit messieurs.* 2 Extinctus enim est bibendo oculus.

Felix gaudeat. LX.

Tristis es, & felix; sciat hoc fortuna caveto:
1 Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

1 Nec usu, nec vultu, nec animo lato munera ejus agnoscentem. unde irata levis Dea instat Scyriæ capræ rem tibi disturbabit.

Ad Cæsarem de rosis hibernis. LXI.

Unova dona tibi, Casar, Nilotica tellus
Miserat hibernas 2 ambitiosa rosas:
3 Navita derisit Pharios Memphiticus bortos,
Urbis ut intravit limina prima tue.
Tantus veris honos, & odore gratia 4 Floræ,
5 Tantaque Pestani gloria ruris erat.
Sic quacunq; vagus, gressumque, oculosque ferebat,
6 Textilibus sertis 7 omne rubebat. 7 iter.
At tu Romane jussus jam cedere brumæ,
8 Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

1 Ubi tibi allate sunt ex Ægypto rose hibernæ. 2 Ex
hibernis rosis laudem captans. 3 Ipse nauta seu mercator
M 3 Ægypti-

Ægyptius visus est contemnere Ægyptios hortos præ nostris, in quibus magnam rosarum hibernarum copiam invenit. 4 Deæ florum. Metonim. 5 Tanta erat rosarum copia, quarum ferax Pæstum. 6 Coronis & sertis textis è rosis. vide quæ Senec. Agamem. v. 357. 7 Urbis vicus omnis. 8 Habe tibi rosas, mitte nobis frumentum.

Vestem ingeniosè petit, LXII.

Quidam me modò, Ruse, diligentèr
*Inspectum, velut emptor, aut lanista,
 Cum vultu, digitoque subnotasset,
 Tunc es, tunc ait, ille Martialis,
 Cujus 2 nequitias, jocosque novit
 Aurem qui modò non habet 3 Batavam?
 Subrisi modicè: levique nutu
 Me, quem dixerat esse, non negavi.
 4 Cùm ergò, inquit, habes malas lacernas?
 Respondi; quia sum malus Poëta.
 5 Hoc ne sæpiùs accidat Poëta,
 Mittas, Ruse, mibi bonas lacernas.*

1 Tanquàm empturus quis servum, aut gladiatorem. mancipia autem venalia empturi diligentèr inspiciebant, deesseiebant etiam & contrectabant. 2 Epigrammata lasciva & jocosà. 3 Lectionem hanc, loco motam, sed opt. MSS. auctoritate vindicatam, recipiunt aut certè agnoscunt tres Batavi clarissima Martialis lumina, Hadr. Junius. I. Gruterus, Petr. Scribanius & ferunt aliquantò clementià quàm magnus ille Erasmus & patriota alii. exponunt scilicèt gratulari sibi Poëtam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam à Batavis; qui armis & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Prætereunt quippè (juxta Venusianam Poëtam) poemata Rhæmnes, neque sapit Cæturdo.

torionum genti nequior iste sal. Nam quod in vulg. legitur
severam, è glossâ videtur huc transmigrâsse. 4 *Ego Poeta
 sum, & ut spero, non humillimi spiritus, &c.* Quare ergo, in-
 quis, tam malè vestitus es? Propter hoc ipsum, amor ingenii
 neminem unquam divitem fecit. Petronius. 5 Ne sapius
 cogar me malum fateri Poëtam.

Vinum venenum. LXIII.

CÆlatus tibi cum sit, Ammiane,
 Serpens in paterâ 1 Myronis arte;
 2 Vaticana bibis? bibis venenum.

1 Sculptoris nobilis. 2 Pulchrè convenit serpenti ex-
 presso in poculo cum vino Vaticano, quod omnium pessimum
 est, & fœvum toxicum.

In adventu Domitiani. LXIV.

Si desiderium, Cæsar, populique patrumque
 Respicias, & Latie gaudia vera 1 togæ:
 Ridde 2 deum votis poscentibus; 3 invidet hosti
 Roma suo, 4 veniat laurea multa licet.
 Terrarum dominum propius videt 5 ille, tuoque
 6 Terretur vultu barbarus, & 7 fruïtur.
 Sed jam letitiæ quò sit fiducia major
 Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

1 Gentis togatæ, Romanæ. 2 Te o Domit. 3 Quod
 tui fruïtur præsentia. 4 Etsi magnam referres victoriam
 laureatis lîteris significatam, lauream simul de Sarmatis Do-
 mitianus intulit Jovi Capitolino. 5 Hostis. 6 Vultu hostis
 & victoris. 7 Vultu specioso & augusto Dei.

Solers nummorum-aucupium. LXV.

Æ Ra domi non sunt. superest hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Inopiæ suæ unicum remedium dicit esse venditionem munerum sibi à Regulo missorum, quæ notat dominum non redempturum, donaturum potius pretium ipsorum.

De fragmento Argûs. LXVI.

F Ragmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit 2 ignoti prima carina maris.
Quem nec 3 Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
5 Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
6 Sanctior est salvâ parva tabella rate.

1 Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur. 2 Non prius tentat. mortallibus, nullaque mortales præter sua litora nôrant. Argonautas primam tentasse mare volunt poëta. 3 Duæ insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transmisere Argonautæ non sine periculo. 5 Fluvius, scopulos, syrtes prætervectam & superantem vicit tandem ætas. 6 Fragmentum hoc religione & antiquitatis veneratione vel ipsam integram vel alias quasvis naves superat.

Levia leviter cura. LXVII.

C Ogis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.

*Quàm me nimirum probas, amasque,
1 Qui vis archetypas habere nugas?*

1 Qui vel in nugis, qualia sunt mea carmina, primogeni-
tas probas ab ipso autore exaratas vel emendatas.

Lentè loquens. LXVIII.

H*oc agere est causas, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis, Cinna, 1 decem, dicere verba novem?
Sed modò clepsydras ingenti voce petisti
Quatuor: 3 o quantum, Cinna, tacere potes!*

1 Synecdoche finita. 3 Petiisti, credo, tantum spatil;
quò taceres, non diceres.

De natali Lucani. LXIX.

H*æc est illa dies, quæ 1 magni conscia 1 partas,
Lucanum populis, & tibi, 2 Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, 3 nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltè 4 non licuisse tibi.*

1 Lucani nobilis poëta. 2 Polla Argentaria uxor Luca-
ni. 3 Nullus eade invisior quàm Lucani. sic de Cicerone
supra. 4 Respexit id, quod multis à se occisus dixit Nero,
Necesse haberi Cæsarem quantum Imperatori liceret.

Ad Pollam uxorem Lucani Poëtæ. LXX.

P*hæbe veni; sed quantus eras cum bella canenti
Ipse dares Latine plectra secunda lyra.*

Quid

Quid tantâ pro luce precer? tu, Polla, maritum
 2 *Sepè colas, & se sentiat ipse coli.*

1 Ad sacra hæc quibus celebramus natalem Lucani, cui tu ipse dedisti secundam carminis epici à Virgilio gloriam. 2 Diu vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

Liber inæqualis. LXXI.

1 *Actat inæqualem Matho me fecisse libellum:*
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
 2 *Æquales scribit libros 3 Calvinus & 3 Umber:*
 2 *Æqualis liber est, 4 Cretice, qui malus est.*

1 Objicit Matho me scripsisse lib. inæqualem, cui, vel me fatente, & bona insunt & mala: habet præterea inæqualis liber laudem à rerum varietate. 2 Totos malos, quibus nihil admiscetur boni. nullus autem liber totus bonus est. 3 Poëta malus. 4 Alii leg. Cretice.

Versus malè dulces & insipidi. LXXII.

D *Ulcia cum tantùm scribas epigrammata semper,*
Et 1 cerussatâ candidiora cute:
Nullaque mica 2 salis, nec amari 3 sellis in illis
Gutta fit, ô demens, vis tamen illa legi;
 4 *Nec cibus ipse juvat morsu frandatus aceti:*
 5 *Nec grata est, facies, cui gelasius abest.*
 6 *Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:*
Nam mihi, 7 quæ novit pungere, Chia sapit.

1 Cerussa exposita. 2 Ingenii, argutiz, urbanitatis. 3 Amaraulentiz, acerbitalis. 4 Ut acida irritant stomachum.

ita acriter dicta invitant lectorem. 5 Qualem ori gratiam addunt, ruga illa inter ridendum contracta: tale epigrammati decus addunt, quæ risum movent. *Vel*, Ut minus grata est facies cui ridenti deest deus Gelatinus: ita & epigrammati perit venustas, si absit mordacitas. 6 Infantibus mellita seu mustea poma dato, & propter dulcedinem insipidas ficus. q. d. Insulsis placeant epigrammata dulcia, & nec ingenio nec acerbitate condita: mihi placet epigramma falsum, acre, mordax, & piperatum. 7 Ficus Chia quæ salem & vinum sapit.

De Apro ad se misso. LXXIII.

I Tusca glandis aper populator, & 2 ilice multa
 Jam piger, 3 Ætola fama secunda fere,
 Quem meus intravit splendenti 4 cuspide 5 Dexter;
 Preda jaces nostris 6 invidiosa focis.
 Pinguescant madidi læto nidore 7 Penates,
 Flagret & exciso festa culina 8 jugo.
 9 Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
 Addet & 10 arcana mista Falerna garo.
 Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
 11 Conturbator aper: 12 vilius esurio.

1 Glande paste in agro Tuscano. 2 Saginâ & pinguedine à glande. 3 Magnitudine proxime apro illi quem irata Diana in Ætolorum agros immisit. lib. spect. 15. 4 Venabulo. 5 Al. A quo occisum & poëta missum arguit supremum distichon. 6 Optima; cui vel invideri possit, utpote majori quàm mea ferat conditio. 7 Qui juxta focum, *Vel* ades, *Metonymicè*. Al. madido terri nidore Penates. 8 Sylvâ, *Hyperbolicè*: *Vel* lignis *Synecdochicè* è montis jugo. 9 Sed impensa condiendi superabit facultates meas: satius itaque est ut remittam Dextro, nisi fortè & ille mihi hos sumptus
 10 In

10 Interiori meliorique garo, quod admista Falerno dicebatur cœnogarum. 11 In quo condiendo conturbabuntur rationes meæ, & decequentur opes. 12 Minoris constat famæ mea, viliori cibo contenta est, minore sumptu cœnam mihi constare vellim.

Fingens podagram. LXXIV.

Discursus varios, 1 vagumque mane,
Et fastus, & ave 2 potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso;
(3 Quantum cura potest, & ars doloris!)
4 Desit fingere Cælius podagram.

1- Officiosas clientis discursitationes in salutandis patronis superbis. 2 Divitum. 3 Ironicè. 4 Veram enim habet podagram.

Modestè de se. LXXV.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus,
2 Nos tenues in utroque sumus, 3 vincique parati:
Indè sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina queris?
4 Alcinoò nullum poma dedisse putas?

1 Cum æquè nobilis sis Poëta, ac munificus dives. 2 B. go. 3 Opibus & carminibus. 4 Ut Phæacum illi regi, cui

sappetebant poma nobilissima, aliquis fortè muneri obtulit minus nobilla : ita ego tibi mala mea carmina.

Aut da, aut nega. LXXVI.

Primum est, ut praestes, si quid te, Cinna, rogabo :
 Illud deinde sequens, ut citò, Cinna, neges.
 Diligo praestantem : non odi, Cinna, negantem.
 Sed tu nec praestas, nec citò, Cinna, negas.

Amicus verus & fortis. LXXVII.

Maximus ille tuus, Ovidi, Caesonius hic est,
 Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
 Hunc Nero damnavit : 2 sed tu damnare Nerone
 Ausus es, & profugì, non tua, fata sequi.
 Equora per Scyllæ magnus comes exulis isti :
 Qui modò nolueras consulis ire comes.
 3 Si victura meis mandantur nomina chartis,
 Et fas est cineri me superesse meo :
 Audiet hoc praesens, venturaque turba ; fuisse
 Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

1 Hac est effigies in cerâ ad vivum expressa Max. Caesonii, quem à Nerone damnatum in conjuratione Pisonianâ, Tacit. 15. *Annal.* Tu, Ovidi, in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam vel Africam cui modò praefuerat. proconsul te comitem negabas, exuli offerebas. 2 Iniquum fuisse Neronis judicium arguebas, sponte exulem ejus sequutur. 3 Et vitale fuerit hoc carmen meum, scient inde praesentes & posteri, Ovidium id praestitisse Caesonio, quod Caesonius prius Senecæ à Claudio in Corsicam relegato.

De

De eodem. LXXVIII.

I *Acundi Senecæ potens amicus,*
2 Caro proximus, aut prior 2 Sereno,
Hic est maximus ille 3 quem frequenti
Felix litera paginâ salutât.
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Sprevisti 4 domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes 5 exuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exuli 6 Neronis.

I Ejusdem argumenti cum precedenti epigram. **2** Caro, Serenus, Caſonius Maximus, ut epigr. precedenti, & Seneca epist. 87. Senecæ amicissimi erant. **3** Ad quem toties scripsit Seneca. **4** Neronis. **5** Orestis, non quidem à matre in exilium misso, sed ab Electra sorore subducto, & à pedagogo in Phocidem sublato: undè reversus matris cæde patris sui recem ultus, rursum exulavit. Electra Eurip. & Sophocles. **6** Crudelissimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiſſe, quod Clytemnestra non potuit.

Morbo liberatus. LXXIX.

D *Œſtorum Licini celeberrime 1 Sura virorum,*
2 Cujus prisca graves lingua reduxit avos:
3 Redderis, bèn quanto factorum munere! nobis,
Gustatâ Lethes penè remissus aquâ.
4 Perdiderant jam vota metum, securaque flebant
Tristia cum 5 lacrymis, jamque peractus eras.

6 Nim

6 Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
 7 Et raptas satis reddidit ipse colos.
 Scis igitur, quantas hominum mors & falsa querelas
 Moverit: 9 & frueris posteritate tuâ.
 10 Vive velut rapto, fugitivæque gaudia carpe:
 Perdiderit nullum vita reversa diem.

1 Sic Plinius Sec. 30. epist. 4. lib. altissimâ istâ eruditione
 nâ dignissimam quasi. &c. Al. celeberrime summe Virorum.
 2 Cujus sincera oratio & antiquitatem sapiens exprimit
 gravitatem & mores veterum illorum Roman. 3 Quanto
 nos beârint munere Parca, quæ te propè mortuum vitæ resti-
 tuerunt? 4 Tanquam in certâ morte deposueramus spem
 & cum votis metum curamque pro te qui jam—5—Pro mor-
 tuo deploratus eras & conclamatus. 6 Vidit sensitque Plu-
 to se non fore ferendo invidiam & querelas hominum te lu-
 gentium ipsiusque rapacitatem detestantium: itaque—7
 —Eripuit Parcæ colos fusosque, & te vitæ restituit. 8
 Te sanctibus suis erepto decepta, Vel quam nos veram puta-
 bamus, teque verè mortuum. 9 Et quasi redivivus sentis
 quâm charus fueris nobis, tanquàm posteris tuis futuris. 10
 Mortis itaque, quam evasisti, memor, rape vitæ restitute
 gaudia tibi superstes.

Laus insignis architecti. LXXX.

1 Astra polumque 2 tuâ cepisti mente, 3 Rabiri
 4 Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
 5 Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
 Has petat à nostro Pisa Tonant manus.

1 Ut Phidias Jovis Olimpici simulachrum effecurus dicitur
 direxisse mentem suam ad vultum Jovis ab Homero expres-
 sum Iliad. æ. Valer. Max. 1.3. c.7. Ita tu, Rabiri, Domitiano
 palatium extruendus concepisti mente cœlestes domos, quibus
 magi-

magistris & exemplaribus uteris ad hanc fabricam. 2 Al
pia. 3 Architectus erat nobilis. 4 Palatinam, in monte
Palatino, ubi Evander Arcas primus ædificavit. Parthasia
autem urbs Arcadiæ est: undè Evander Virgilio dicitur Par
thasius II. Æneid. 5 Si Pisa urbs illa Elidis instituerit ædi
ficare templum dignum illo simulachro à Phidia fabrefacto,
petat à nostro deo Domitiano suum architectum Rabirium.

EPIGRAMMATUM

Delectus Liber Quartus.

MARTIALIS.

Ad Jovem. I.

I Arpeie venerande rector i aule,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:

Nil pro me mihi, Jupiter, petenti,

Ne succensueris velut superbo,

3 Te pro Cesare debeo rogare:

Pro me debeo Cesarem rogare.

1 Capitoli in colle prius Saturnio, mox Tarpeio à Virgine
Tarpeia quæ arcem Sabinis prodidit diso. 3 Tu meâ &
publicâ prece rogatus serva Casarem, ille me servabit: tu
illi donato, ille mihi donabit.

Ubiquè habitans. II.

E Squiliis domus est, domus est tibi 1 colle Diane,
2 Et tua patricius culmina vicus habet:

3 Hinc vidue Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.

Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram.

4 Quisquis ubiq; habitat, Maxime, nusquàm habitat.

1 In monte Aventino, cujus summitas habet templum Di-
anæ. 2 Suntque tibi ædes in vico sub Exquillis ubi Servius
Tullus iussit patricios habitare. 3 Ex domo tuâ in Exqui-
llis ab alterâ parte vides ædem Vestæ & Capitolium novum.
Ex ædibus tuis in Aventino prospicis templum Cybeles &
Capitolium vetus. 4 Nusquàm est, qui ubiquè est. Senecæ
2 epist.

In scurrâ. III.

Quod 1 te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,

Et cecum, quoties ita incidisti,

Gestari juvat, & juvat lavari:

Nolito nimium tibi placere.

2 Delectas, Philomuse, non amaris.

1 Comitem habere certatim cupiunt, 2 Pro scurrâ & mo-
dum habetis, non pro amico.

N

Quis

Quis liber bonus. IV.

Triginta toto 1 mala sunt epigrammata libro :
Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

1 Modeste & per jocum librum suum excusat, quasi ex malis & bonis epigrammatis compadum. Tamē equi-judex compenset vitiis bona.

Tonsor lentus. V.

EUtrapelus tonsor dum circuit ora Luperi,
1 Expungitque genas; 2 altera barba subit.

1 Al. Expuguitque. 2 Tardus tonsor seu circumspiciens tantam operi impendit moram, ut vel radenti altera succrescat barba.

Poëta pictor sui. VI.

IDum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
2 Spirat & arguta picta tabella manu :
1 liber ad Geticam 3 Penceen, Istrumque 4 tacentem;
5 Hec loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia dona sodali :
6 Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebitis annis
Vivet, Apellen cum morietur opus.

1 Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior : namque i Bithyniam & Pontum obtinuit provincias) sibi effingi curat meam imaginem. Quod discessuri amici su-
tuo fastidiant ad memoriam absentium revocandam. 2 Ad
vivum efficit. 3 Insulam ad Istri osium. 4 Placidis &
quasi

quæ si stagnantibus aquis, vel gelu & frigore concretum, alii
leg. *jacentem.* 3 Supra num. I. 6 Epigrammata Cacillo
grata, & quæ ingenii mei imaginem certiore expresserint &
diuturniorem retinuerint, quàm tabula quævis ab artifice pe-
ritissimo efficta.

Pauca scribere facile est. VII.

Quod non insulse scribis tetrasticha 1 quædam 3
Disticha quod bellè pauca, Sabelle, facis :
Laudo, nec admiror, facile est epigrammata bellè
Scribere ; 2 sed librum scribere difficile est.

1 Pauca. 2 Desideratur enim ad librum perficiendum
varietas, acumen, & largus ingenii fons.

Nil sponde, aut præsta. VIII.

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.

1 Appellat rigidâ tristis me voce Secundus :

Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.

Pensio te coram petitur clarèque, palamque :

Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.

Esse quoror gelidasque mihi tritusque lacernas ;

Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.

Hoc opus est, subito fias ut fidere mutus,

Discre ne possis, Baccara, quid sit opus ;

2 Exigit à me foenus creditor.

In emacem. IX.

OMnia, Castor, emis : sic fiet, ut omnia vendas.

Cum ultra facultates omnia vis habere lauta ac nitida,
multaque emis, adigèris tandè m urgente inopiâ ad omnia
vendenda.

Laudat libellos suos. X.

Quinq; satis fuerant, vel sex, septemque libelli,
Et nimium : quid adhuc ludere Musa iuvat
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere nobis.

Fama potest : teritur noster ubique liber.

1 Et cum rupta situ **2** Messale saxa jacebunt,
Altaque cum **3** Licini marmora pulvis erunt :

Me tamèn ora legent, & secum plarimus hospes

Ad patrias sedes carmina nostra feret.

Finieram, cum sic respondit **4** nona sororum,

Cui coma, & unguento sordida vestis erat :

Tunc potes dulces, ingratis, relinquere * nugas ?

Dic mihi, quid melius desidiosus ages ?

An iuvat ad tragicos **5** soccum transferre catburnus ?

Aspera vel **6** paribus bella tonare modis ?

7 Perlegat ut tumidus rancâ te voce magister,

8 Oderit & grandis virgo bonusque puer ?

Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,

9 Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.

At tu Romano lepidos **10** sale tinge libellos :

11 Agnoscat mores vita legatque suos.

12 Angustâ cantare licèt videaris **12** avenâ ;

Dum tua multorum vincat avena tubas.

1 Atque ubi invidiosa vetustas in pulverem verterit marmoreas aedes vel potius sepulchra. — 2 — *M. Val. Corvini Messalæ oratoris clariss. & — 3 — Licinii ditissimi liberti Cæs. Augusti.* 4 Una è novem musis, non tamèn infima, Thalia convivis apta : uncta itaque pro morè à balneis & ante convivia. * Epigrammata? 5 Versum humilem & levem instar comicorum, quorum propriè est soccus. 6 Versibus heroicis. 7 Mellior lectio prælegat : uti in scholis prælegunt & exponunt magistri Homerum, Virgilium, & alios auctores epicos. 8 Tædio, vel propter pœnas irrogatas, ipsos execrentur auctores discipuli. 9 Quos elucubrationes red- dunt miseros. 10 Jocofo acumine. 11 Vita communis ho- minum hic legat, &c. 12 Tenul carmine, sive versum sive argumentum respicias.

Vir caput uxoris. XI.

UXorem quare locupletem ducere nolim
Queritis? 1 uxori nubere nolo mee.

Inferior matrona suo sit, Prisce, marito :

Non aliter 2 fuerint sæmina virque pares:

1 Nolo subjici uxori, quæ propriè viro nubere dicitur.
 nolo dote libertatem vendere, *ῥωαῖν & δέσποιναν δέλα ἦν*
ἔστι δὲ ἄλ 2 *ὁ πένυς, Anaxandrides apud Stobæum.* 2 MSS.
fieri,

Morio. XII.

Morio dictus erat : 1 viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane : 2 sapit.

1 Fatui isti & moriones in pretio & delictis erant apud
 divites ad hilaritatem, vel, ut hodiè apud nostros fatuos di-
 vites, ut sit in ædibus aliquis domino ipso stultior. 2 Plus
 iusto sapit, id est, plus quàm fatuum & morionem vellem.

Amantior arborum quàm amicorum.

XIII.

I Pallida ne 2 Cilicum timeant pomaria brumam,
 Mordeat & 3 tenerum fortior aura nemus;
 Hibernis objecta Notis 4 specularia puros
 Admittunt soles, & 5 sine fæce diem.
 At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ,
 In quâ 6 nec Boreas ipse manere velit.
 7 Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
 Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

1 Ab injuriâ ventorum & frigori. 2 Referas Cilicum ad arbores potius è Ciliciâ translatas quàm ad brumam. 3 Stirplum teneriorum succrescentem sylvam. 4 Lâpides pellucidi in tenues crustas fissi, quibus Romani in fenestris utebantur ut nos vitro, Seneca epist. 91. & lib. de Provid. Divina c. 2. Plin. l. 15. c. 16. Columell. l. 11. c. 3. Pancirol. 5 Purum, absque pulveris, venti, aut atomorum turbine, sine pluvîa & tempestate. Al. & sine sole diem. 6 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas. Emphasis hyperbolica. 7 In hoc versu quodque verbum est Emphaticum.

Rex suos nôrit. XIV.

Dum nova 1 Pannonici * numeratur gloria belli,
 Omnis & ad reducem dum litat ara 2 Jovis;
 Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus;
 3 Et ditant Latias tertia dona tribus;
 Hos quoque secretis memorabit Roma triumphos;
 4 Nec minor ista tue laurea pacis erit:
 Quod tibi de sanctâ credis pietate tuorum,
 Principis est virtus maxima, 5 nôsse suos.

1 Sarmatici. * Narratur. 2 Domitianum. 3 Et à Domitiano datum plebi pauperique populo congiarium & tributum epulum, propter relatum è bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim antè de Cættis & Dacis triumphaverat. 4 Quod cum licuisset justum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 5 Benevolos animos & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

Actor malæ causæ. XV.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, causam.
Misti nummos quot mihi? mille. quid est?
1 Narrasti nihil, inquis, & à te prodita causa est:
2 Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

1 Dicis me malè egisse & causam prodidisse. 2 In solatium dedecoris mei & jacturæ famæ quam ex causâ tuâ sustinui.

Fautor alienæ famæ. XVI.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
* Ut mecum possis vel i prior ipse legi:
* Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Carior ut mea sit quàm tua fama tibi.
2 Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos posset cum superare modos:
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
3 Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicis.
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

* Bonæ hæc fide? an Ironicè? videtur sanè & ex animo, propter exemplum Virgilii. 1 Majori laude quàm ego.

2 Hâc modestiâ & amicitia inductus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidem ut epicum & Mæonii altis æmulum canit Horatius. ode 6. l. 1. ita Varii tragœdiam Thyesten cuilibet Græcorum comparat Quintillianus lib. 10. c. 1. 3 Censu se aliis habere inferiores ferunt non pauci: sed nemo ferè est qui se altero minùs ingeniosum fateri velit.

Diffimulator. XVII.

Pauper videri Cinna vult; & est pauper.

Cinna hic verè pauper, quasi dissimularet opes, ostentabat pannos, & paupertatem usquè iactabat, ut stulti & ebrii simulare volunt non rarè stultitiam & ebrietatem, cum nil opus sit simulatione.

Poëta polygraphus. XVIII.

Cum facias versus nullâ non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: 1 non sapis, atque 2 sapi.

1 Qui stans pede in uno in horâ ducentos præcipitas versus, vitiosos scilicet & ineptos qui tibi lutulento fluenti è buccâ excidunt. 2 Qui non recitas malos illos versus, undè tibi plus esset dedecoris quàm laudis.

Adulatoria. XIX.

Phosphore, redde diem; quid 2 gaudia nostra moraris?

Cesare venturo, Phosphore, redde diem.

Roma

Roma 3 rogat. 4 placidi numquid te pigra Bootæ
 Plaustra vehunt, lento quod nimis 5 igne venis?
 6 Ledeo poteras adducere Cyllaron astro:
 Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo. (Æthoni
 Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, &
 Fræna volunt: vigilat 9 Memnonis alma parens.
 10 Tarda tamèn nitidæ non cedunt sidera luci,
 Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
 Jam, Cæsar, vel nocte veni: 11 stent astra licebit,
 Non dæerit populo te veniente dies.

1 Veneris stella, quæ Solis orientis prænuncia Lucifer dicitur, solem occidentem subsequens, Vesperus. 2 Desiderium Cæsaris expectati & cum die urbem ingressuri. 3 Ut diem properes. 4 Cur tardè oreris ac si veheris plaustro quod insequi videtur Arctophylax, signum tardum quia polo vicinum? 5 Stellâ, luce. 6 Sumas licet Castoris equum illi à Mercurio donatum, & jam astris additum. 7 Exoriri cupientem solem. 8 Jam solis equi cursum gestiunt. 9 Aurora. 10 Stant stellæ, nec movetur luna desiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipse Cæsar sibi solerit, gloriaque suâ fulgore lustrabit cælum vel, manente noctis facie.

Cocus cæsus. XX.

Esse tibi videor sevens, nimiumque gulosus,
 Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
 Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
 Ex quâ vis causâ vapulet ergò cocus?

An quæso iniquum est, si qui pendat pœnas ejus quoddam deliquerit in suâ arte? tum sanè iniquus esse viderer si delictum alieni artificii in illo punirem.

Quis

Quis cultus Dei. XXI.

SI quid fortè petam timido, graciliq; libello,
 1 *Improba non fuerit si mea charta; dato.*
 Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquàm thura, precesque Jovem.
 Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
 Non facit ille deos: 2 qui rogat, ille facit.

1 Impudentèr petax. 2 Qui supplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen inesse rogato fatetur: ita ego te Deum facio dum rogo. *Adulatoriè & parasiticè.*

Dona suspecta. XXII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique;
 Si sapis & sentis, hic tibi ait, * *morere.*

* Ut in bona tua succedat hæredipeta ille.

De distichis. XXIII.

Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere:
 Quid prodest brevisitas, dic mihi, si liber est?

Habet quidè m epigramma laudem suam à brevitate, & isti qui distichon vel tetrastichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber è distichis æque libet est, ac his longioribus epigramm. complingeretur.

De falso Scævola verì æmulo. XXIV.

Qui nunc Cæsare læsus spectatur arena,
 Temporibus Bruti gloria summa fuit.

Adspicis, ut teneat flammæ, pœnâque 2 fruatur

Fortis, & attonito regnet in igne manus!

3 *Ipse sui spectator adest, & nobile dextra*

4 *Funus amat : 5 totis pascitur illa sacris.*

6 *Quod nisi raptâ foret nolenti pœna, parabat*
Sevior in 7 lassos ire sinistra focos.

8 *Scire piget post tale decus quid fecerit antè :*

Quam vidi, satis est hanc mihi nôsse manum.

1 *Quod apud primos Romanos admirandæ erat & celebrandæ fortitudinis opus, nos jam per lulum fieri videmus.*

2 *In laudem suam & quâsi voluptatem vertat. 3 Elegantiè*

& Enphaticè. Ipse per ocium, quâsi illæsus & à manu suâ

alienus spectavit dextram suam exuri. 4 Metaphora elegans,

quasi vivam dextram rogo inferret. 5 Tanquàm victima

exuritur. in arâ enim fecerat hoc Scævola. 6 Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab igne jussu Imperatoris ;

ut ille verus, regis. 7 Victos & fortitudini cedentes. 8 Non

querimus quenam scelera commiserit antè ; illum fortem esse virum vel ex hoc apparet.

In pessimos conjuges. XXV.

C*um sitis similes, paresque vitâ,*
Uxor pessima, pessimus maritus ;
Miror, non benè convenire vobis,

Cum plurimum ad amorem valeat morum similitudo, vel inter malos.

Adulatoria. XXVI.

H*æc, Anguste, sacro quæ vertice sidera pulsar,*
Par domus est cælo ; sed minor est domino.

Dono

Dona dator commendat. XXVII.

Magna licet toties tribuas, majora daturus
 1 Dona 2 ducum victor, 3 victor & ipse tui:
 Diligeris populo non propter 4 premia, Caesar,
 Propter te populus premia, Caesar, amat.

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Sueton.
 Domit. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 4 Et qui
 te ipsum indies virtute & benignitate superas.

Ad Priapum. XXVIII.

Non horti, neque 1 palmitis beati,
 Sed rari nemoris, Priape, custos:
 Ex quo natus es, & potes renasci,
 Furaces, moneo, manus repellas,
 Et sylvam domini focis reserves.
 2 Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

1 Vitis, vineæ. 2 Namque è ligno es, & nisi sylvam custo-
 dia, deficiente in focum ligno, ipse tu combureris.

Honos alit artes. XXIX.

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
 Creverit & major cum 1 duce Roma suo:
 Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
 Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ?
 Sint 2 Mecænates, non dæerunt, Flacce, Marones,
 Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.

3 Jugu

3 Jūgera perdidit miseræ vicina Cremonæ,
 Flebat & abductas 4 Tityrus æger oves.
 Risit 5 Tusculus eques, paupertatemque malignam
 Repulit, & celeri jussit abire fuga.
 Protinus 6 Italiam concepit, & 7 arma virumque,
 Qui modo vix 8 Culicem fleverat ore rudī.
 Quid Varos, Marsoſque loquar, ditataque vatum
 Nomina, magnus erit quos numerare labor?
 Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
 Des mihi? 9 Virgilius non ero, 10 Marſus ero.

1 Imp. Domitiano. 2 Qui foveant poëtas, quod fecit. C.
 Cilnius Mæcenat. 3 Vide Virgillii vitam & eclog. 1. & 9.
 unde hoc hemistich. miseræ vicina Cremonæ. 4 Virgilius sub
 personâ Tityri. eccl. 1. 5 Mæcenat regibus Etruscis oriun-
 dus. 6 Historiam Italiæ & Romani nominis ducti ab Æneâ.
 7 Libros Æneidos, cujus initium *Arma virumque cano*, &c.
 8 Poëmatum de Cullce. 9 Non ero clarissimus epicus; ero
 clarus, ut spero, epigrammatographus. 10 Poëta epigram-
 matarius. lib. 2.

In luscum furem. XXX.

Aſpicias hunc 1 uno contentum lumine, cujus
 2 Lippa sub * attrita fronte 2 lacuna patet?
 Ne contempne 3 caput, nihil est furacius illo:
 Non fuit 4 Autolyçi tam 5 peccata manus.
 Hunc tu convivam cautus 6 servare memento:
 Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
 Pocula 7 solliciti perdunt 8 ligulasque ministri,
 Et latet in tepido plurima mappa sinu.
 Lassa nec à cubito subducere pallia nescit,
 Et testis labis sepe duabus anit.

NE

150 EPIGRAMM. DELECTUS

*Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licet.*

9 *Si nihil invasit, puerum tunc arte-dolosâ
Circuit, & soleas surripit ipse suas.*

1 Cui unus sufficit ad furta oculus. 2 Cavea oculi stillans.
* Impudenti. effridâ fronte. 3 Hominem, ut Graci καπαλὴν
vel simpliciter, caput unoculum noli credere inutile aut in-
nocuum. 4 Mercurii filii patri furis simillimi Iliad. x. 5 Cui
adhareant tacta. viscata manus. 6 Observare Al. *unare.*
7 Qui quàm sollicitè custodiunt. 8 Gladiolos in linguæ mo-
dum desinentes. 9 Si nihil aliud est quod furetur, puero
suo, qui ad pedes custodit depositas soleas suas surripit, ne
desuetæ manus artem dediscant.

Hortus hybernus. XXXI.

Qui 1 *Corcyrei vidit pomaria regis,*
2 *Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus:*
Invida purpureos 3 urat ne bruma racemos,
Et gelidum 4 Bacchi munera frigus edat ;
5 *Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ,*
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Formosum lucet sic per 6 bombycina corpus :
Calculus in nitida 7 sic numeratur aqua,
Quid non ingenio voluit natura licere ?
8 *Autumnum sterilis ferre jubetur hiems.*

1 Alcinoi regis Phæacum. 2 Præferat tuum hortum illi
horto. 3 Mordeat. *Boreæ penetrabile frigus advenit.* Virg.
4 Vites. 5 Lapidè speculari tegitur ab injuriâ frigus.
6 Multitia è bombyce vel sericeo intertexta, tenuia & pellucida
Senec. benef. l. 7. c. 9. & Juvenal. sat. 2. v. 66. *Huiusmodi*
vestes vitreæ, nebulae lineæ, vela serica, carbasii venti, *terre*
pellucida Romanis in usu erant. 7 Ita perlucet & apparet

rent calculi, ut numerari possint. & Ita muniti specularibus
horti ipsâ brumâ fructus ferunt, perindè ac in autumnno.

Laus veterum. XXXII.

Miraris veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra: & tanti
Non est, ut placeam tibi, perire.

& Ut tua mihi post fata contingat laus, non propero mori.

Cœna cum ignotis. XXXIII.

Ignotos mihi cum voces trecentos,
Quarè non veniam vocatus à te
Miraris, quærerisque, litigasque:
* Solus cœno, Fabulle, non libentèr.

* Solus quippè videtur, qui inter ignotos nec suæ condi-
tionis est, utcumque magnus sit illorum numerus.

Aut stent aut crescant munera.

XXXIV.

Quatuor argenti libras mihi & tempore brumæ
Misti ante annos, Postumiane, decem.
Sperasti plures 2 (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plusve, minusve dua.
Tertius & quartus multo inferiora tulerunt,
Libra fuit quinto 3 Septitiana. 4 quid est?

5 Bessæ

- 5 Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno.
 Post hunc 6 in cotulâ rafa selibra data est.
 Octavus 7 ligulam misit sextante minorem:
 Nonus 8 acu levius vix cochleare tulit.
 9 Quod mittat nobis decimus jam non habet annus:
 10 Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

1 Saturnalibus in mense Decembri. 2 Beneficia subverti antiquiora, nisi illa posterioribus cumules. Plinius sec. epist. 4. l. 3. & Seneca 2. de benef. c. 11. Parum est dedisse, fovenda sunt beneficia, &c. 3 Libra octo unciarum cum semuncia. quæ Romanis bello atreitis defluxit ab uncis 12. 4 Misisti nummos quot mihi? mille. quid est? Ita Scriverius. cum prius esset quidam, ineptè conceptum compositumque à scolio librario, ex eo quod exaratum invenerat, quiddam? 5 Ad vasculum octo unciarum. 6 Cotyla seu calix positus vel celatus sex unciarum datus est. 7 Vasculum, mensuram quæ quartam partem cyathi continet. aliàs significat spathulam, gladiolum. 8 Al. acu levius micocbl. 9 Non invenit quod minus mittat. 10 Incipe rursus à primo anno, & perage, si placet, annua munera in circulum.

Dii ridiculi. XXXV.

- Quantum jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
 1 Si repetas, & si creditor esse velis,
 2 Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
 Coganturque dei vendere quidquid habent:
 3 Conturbabit 4 Atlas, 5 & non erit uncia tota,
 Decidat tecum quâ pater ipse deum.
 Pro 6 Capitolinis quid enim tibi solvere templis,
 Quid pro 7 Tarpeje frondis honore potest?
 8 Quid pro culminibus geminis matrona tonantis?
 9 Pallada prætereo; 10 res agit illa tuas.

Quid loquar 11 *Alciden, Phæbumque, piosque Laconas?*

12 *Addita quid Latio Flavia templa polo?*

Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est:

Nam tibi quod solvat non habet arca Jovis.

1 Si tibi rependi velles, nec donares. 2 Etiam si hastâ
positâ opes suas dñi deæque vendere velint. 3 Cedet foro.
4 Qui cælum humeris sustinere fingitur. *vel*, cœlicolæ quot-
quot sustinet Atlas. 5 Nec ipse Jupiter si velit tecum deci-
dere, poterit solvere unicam de asse. O miserum decoctorem
Jovem! 6 Capitolium incendio absumptum restituisi, &
novam ædem in Capitolio excitavisti Jovi custodi. Domit.
Sueton. cap. 5. 7 Coronæ quernæ, ut & laureæ Capitolinæ.
8 Quid pro geminis delubris tibi solvere potest Juno? 9
Cui Chalcidææ templum erexisti. Cassiod. l. 6. c. 11. cui sta-
tuam in cubiculo consecrasti & quinquatria. 10 Illa à te
stat; res tuas, rationes & consilia disponit; tibi familiare
numen est, Imò mater. ubi enim Domitianus audivisset ex
Vb. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret æternum Imperatorem,
nihil amplius voluit quàm se esse filium perpetuæ virginis Di-
anæ. 11 Herculi templum in viâ Appiâ positum & statuam.
ut & Apollini, & ex pietate Pollucis erga fratrem alterna-
tim immortalibus Castori & Polluci filiis Ledæ Lacenæ. 12
Templum Flaviæ gentis, quod cælum vertice tangit.

Rarus amans veri. XXXVI.

Dic verum mihi, Marce, dic amabo:

Nil est, quod magis audiam libentèr:

Sic & cum recitas tuos libellos,

Et causam quotiès agis clientis,

Oras, Gallice, me rogasque semper.

Durum est me tibi, quod petis, negare.

Vero verius ergò quid sit audi:

Verum, Gallice, non libentèr audis.

In cœnippetam. XXXVII.

COenes, Canthare, cum foris libenter :
Clamas, & maledicis, & minaris ?
Deponas animos truces, monemus :
Liber non potes, & gulosus esse.

Parasitus instruatur necesse est octavâ arte ingenuâ, hoc est, Adulatoriâ. gulosus cœnipeta loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit.

Amicus cœnæ non amicorum. XXXVIII.

Hunc, quem cœna tibi, quem mensa paravit ami-
Esse putas fidæ pectus amicitie ? [cum
Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non ti.
Tam benè si cœnem, noster amicus erit.

Errat, inquit Seneca, qui amicum in arrio quærit, in convivio probat.

De seipso. XXXIX.

IN Ote licet nobis sublimi pectore vates,
cui referet serus præmia digna cinis ;
Hoc tibi sub nostrâ 2 breve carmen imagine vivat,
Quam 3 non obscuris jungis, Avite, 3 viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus :
Quem non miraris, sed puto lector amas.
Majores majora sonent : mibi parva locuto
Sufficit in vestras sæpè redire manus.

1 Utcunquē sciam quantū carmine valeas, quantoque
 fablimiorem ipse potuisses imagini nostræ adiecisse inscripti-
 onem; subscribe tamen, si placet, hoc tetrastichon imagi-
 ni meæ, quam in bibliothecam tuam admittere dignaris.
 Al. *Non te celabit.* 2 Tetrastichon quod seq. *Ille ego
 sum, &c.* 3 Clariss. autorum imaginibus in bibliothecā
 mī.

De templo Flaviæ gentis. XL.

1 **D**um Janus hiemes, 2 Domitianus autumnos;
 3 Augustus annis commodabit æstates:
 4 Dum grande famuli nomen asseret Rheni
 Germanicarum magna lux calendarum:
 5 Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
 6 Dum voce supplex, dumque thure placabit
 Matrona dives dulce Julium numen:
 Manebit 7 altum Flaviæ decus gentis,
 8 Cum sole, & astris, cumque luce Romanā.
 Invisita quidquid condidit manus, 9 cælum est.

1 Quamdiu erunt hyemes, quarum medio mensi Janus de-
 dit nomen. 2 Quamdiu erit autumnus, cujus mensē Oc-
 tobrem Domitianus à se appellari voluit Domitianum. 3
 Quamdiu erunt æstates, in quibus mensis Sextilis ab Augusto
 denominatus est. 4 Dum magna & prima dies Septembris
 redit, qui à Domitiano nomen habet Germanici ob Germa-
 nos Rheni fluv. accolæ subactos. 5 Dum stabit capitollum
 Jovis à Tarpeia olim Sabinis proditum. 6 Dum matronæ
 Rom. thure & precibus colent Juliam Titi filiam quam Do-
 mitianus consecravīt relatam in deam. 7 Templum Fla-
 viæ gentis à Domitiano conditum. Suet. Domit. cap. 1. 5.
 & 17. 8 Quamdiu fulgebunt Sol, astra & gloria imperii
 Rom. locutio Ovidiana. *Cum sole & luna semper Aratus
 erit.* 9 Aeternum, ut cælum. ex scholâ Peripateticæ senten-
 tiæ.

Epitaphium Latini. XLI.

Dulce decus scenæ: ludorum fama, 2 Latinus
 Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ:
 Qui 3 spectatorem potui fecisse 3 Catonem,
 4 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
 Sed 5 nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
 Et 6 solâ tantùm scenicus arte feror;
 Nec poteram gratus * domino sine moribus esse:
 Interiùs mentes inspicit ille * deus.
 Vos me laurigeri 7 parasitum dicite Phœbi,
 Roma sui famulum dum sciat esse * Jovis!

1 Ego sum dulce decus, &c. ex persona Latini sepul-
 crum quod fit in Epitaphiis. 2 Celebris mimus, Domitiano charus.
 3 Intransem ut exeat tantùm. 4 In risum solvere gravissi-
 mos illos & continentissimos viros Curium & Fabricium. 5
 Non contraxit sibi lasciviam & improbitatem in theatris ex-
 primi solita. 6 Non animo, non moribus. * Domitiana
 7 Mimi & histriones, qui poetarum carmina recitabant, &
 pellabantur parasiti Apollinis.

In vetulam improbam. XLII.

SEcula Nestoreæ permensa, Philæni, senecta,
 2 Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquæ
 3 Euboicæ nondùm numerabas 4 longa Sibyllæ
 Tempora: 5 major erat mensibus illa tribus.
 Heu 6 quæ lingua filet! non illam mille 7 catalla
 Vincebant, nec 8 quæ turba Serapin amat:

*Nec matutini 9 cirrata caterva magistri,
Nec quæ 10 Strymonio de grege ripa sonat.
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Ne tua non possint eruere ossa canes.*

1 Tria secul. 300. annos, ut quidam volunt. ut alii 90.
cum ^{pariendi} ~~pariendi~~ ac generandi perfectius spatium annorum
30. periodum conficiat. Cal. Rhod. l. 19. c. 22. 2 Quasi
immatura, Ironicè. 3 Cumana. 4 Ætatem M annorum
ex voto suo ut tot annos viveret, quot manu complecteretur
arenæ corpora, &c. Ovid. Metam. l. 14. 5 Fingit Hyper-
bolicè poëta defuisse Philenidi 3. tantum menses de ætate
Sibyllæ. 6 Quam vocalis & Stentorea! 7 Servi in catastis,
id est, pegmatibus lignis venales expositi. 8 Isis sacerdotes
invento Osiri. 9 Pueri cirrati in scholis. Pers. satyr. l. v.
29. 10 Gruius, imminente tempestate, vel hyeme, mag-
no cum clangore è Thraciâ, cujus Strymon est fluv. advolan-
tibus.

Effigies pueri. XLIII.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni:
Hæc 1 pueri facies primaque formâ fuit.

Crevit hic vultus bis denis fortior annis;

Gaudebatque suas pingere barba genas:

2 Et libata semel summos modo purpura cultus

Sparserat. invidit de 3 tribus una soror,

Et festinatis incidit flamina pensis;

Absentemque patri rettulit urna rogam.

4 Sed ne sola tamèn puerum pictura loquatur,

Hæc erit in chartis major imago meis.

1 Infantis. 2 Et lanugo ejus subrufa semel refecta spar-
gerat summos cultus, id est, vestes, vel vultus, vel ut alii legunt

158 EPIGRAMM. DELECTUS

cultros, id est, novaculae. *Cultros* (inquit Jos. Scallig. in *Catullum*) intelligit *scilicet*, id est, cultros tonsorios. *3* *Parcis*. & *semper de tribus una necat*. *4* *Pictura* infantem ostendit, ipsa infans & interitura : carmen hoc meum fuisse vicennem testatur, monumentum picturæ certius & perennius.

Quid novi? XLIV.

A *Rtibus his semper cœnam, Philomusæ, mereris;*
Plurima dum fingis, sed quæsi vera refers.
Scis, quid in 1 Arsaciâ 2 Pacorus deliberat aulâ.
3 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata 4 resignas;
5 Victricem laurum quàm venit antè vides.
6 Scis quotiès 7 Phario madeat 8 Fove 9 fusca Syene
10 Scis quota de Libyco littore puppis eat :
11 Cujus Fuleæ capiti nascantur olive;
Destinet æthereus cui sua ferta pater.
12 Tolle tuas artes, hodiè cœnabis apud me ;
Hæc lege : ut narres nil, Philomusæ, novi.

1 *Parthicâ*. Parthorum reges ab *Arsace*, deinde *Arsaces* dicti. ut *Pontici*, *Mithridates*; *Ægypti*, *Ptolemæi*; *Armenii*, *Tigranes*; *Romani Imp. Caesares*, &c. *2* *Parthorum rex*. *3* *Fingis te referre posse copiarum Germanicarum & Sarmat. numerum*. *4* *Aperis, ac si tu rôsses secreta regni acceptis resignatisque literis ab illis*. *5* *A Sarmatis relatam*. *6* *Tu scis quotiès pluat in Ægypto, quod perrârè*. *7* *Ægyptio, à Pharo insulâ*. *8* *Pluviâ, imbre*: *Jupiter enim media ærâ regio, ima Luna, summa Minerva, qui magni hinc Dil.* *9* *Cujus incolæ à Sole colorantur*. *Syene* enim in confinibus *Ægypti* sub *Tropico Cancræ* directè locatur. *siquæ umbras, nusquam flectente Syene*. *Lucan.* *10* *Lynece vel Strabone perspicacior potes numerum referre navium Carthagini*

thaginis portu solventium. Plin. l. 7. c. 21. 11 Tu nōsti
quibus Cæsar coronas in quinquatriis sit daturus. 12 Ego
invito te, sub lege silentii.

Amicus usque ad arcam. XLV.

Gellius 1 ædificat semper: modo limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque seras:
Nunc has, nunc illas 2 mutat, reficitque fenestras.
Dum 3 tamē ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

1 Minutula nescio quæ semper reficit, ut ædificandi præ-
textu illiberalem tegat animum, ne quid in amicos erogat.

In tenui tenuis non gloria. XLVI.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitare placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.
2 Nos facimus 3 Bruti puerum, nos 4 Lagona vivum:
Tu 5 magnus 6 luteum, Gaure, Giganta facis.

1 Tibi videris. 2 Ego quidem parva facio carmina, sed
viva & vegeta, tu magna, sed stupida & mortua. 3 Epigr.
171. lib. 14. 4 Puerum elegantem, subdolæ ac fucate ver-
nitatis, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. Langona. 5 Mole
non arte & ingenio certans. 6 Πυλῶνον & γυγῶν. hoc
est, magnum malum, iurulentum opus condis. At populus
tumido gaudeat Antimache. Catull.

De libellis suis. XLVII.

Lector & auditor nostros probat, Aucte, libellos:
Sed quidam exactos esse poeta negat.
Non nimium curo: I nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

I Volo carmina mea magis placere benevolis & simplicibus lectoribus, auditoribusque: quàm æmulis & curiosæ strictæque censura poetis.

In prodigum. XLVIII.

***D**ixerat astrologus periturum te citò, Munna:
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
I *Bisque tuum decies non uno tabuit anno:*
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire citò?

** Jocus est in ambiguitate ut perire. quod Astrologus referebat ad vitam, poeta ad bona & fortunas, quæ Munna perdiderat fretus Astrologi predicto. I Viciès centena millia H S.*

Petit audacièr. XLIX.

Dum *I me captares, mittebas munera nobis:*
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
2 *Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,*
De caveâ fugiat ne male pastus aper.

I Amicitiam meam, vel hereditatem. 2 Eâdem enim arte servantur res, quâ acquiuntur.

Versus

Versus ex tempore. L.

L Ege nimis dura convivam scribere versus
Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

Neque enim ex tempore, neque inter pocula scribuntur
boni versus, Euripide & Virgilio digni. Aul. Gell. lib. 17.
Valer. Maximus. l. 10.

Vetus melius est. LI.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
1 I liber absentis pignus amicitie.
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor:
2 Grande tui pretium muneris auctor erit.
3 Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur
Quæ fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

1 In Galliam, ad Antonium. 2 Quod à me autore venit.
3 Quamquam sapor est oblata dulcis in unda; Gratius
ex ipso fonte bibuntur aquæ.

Invidiâ rumpantur ut ilia Codro. LII.

Rumpitur invidiâ quidam, carissime Jali,
Quod me Roma legit, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod turba semper in omni
Monstratur digito, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, tribuit quod Cæsar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.

Rum-

*Rumpitur invidiâ, quòd sum jucundus amicis,
 Quòd conviva frequens, rumpitur invidiâ.
 Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quòdque probamur:
 Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.*

Quis verè pauper. LIII.

N¹ *Ec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
 2 Nec tibi de bibulâ sarta palude teges:
 Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
 Nec sera, nec clavis, nec canis, atque calix.
 Tu tamen affectas Nestor dici atque videri
 Pauper, & 3 in populo queris habere locum.
 Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
 4 Non est paupertas, Nestor, habere nihil.*

¹ Sic Catullus epigr. 20. *Furi, quod neque servus est, neque arca, &c.* ² Nec teges seu storea ex ulvâ, scirpo, seu cannâ palustri. ³ Plebeius esse & proletarius. ⁴ Sed mera mendicitas.

In Avarum. LIV.

N¹ *Ummi cum tibi sint, opesque tantæ,
 Quantas civis habet, * paterve, rarus:
 Largiris nihil, incubasque gaze,
 Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
 Custodem 1 Scythici fuisse luci.
 2 Sed causa, ut memoras, & ipse jactas,
 Divæ filius est rapacitatis.
 3 Et quid tu fatuos, rudesque queris,
 Illudas quibus, auferasque mentem?
 3 Huic semper vitio pater fuisti.*

* Aut qui habet liberos, ut continet filios, & pater fuisti.
 Al. Paternè, *πάτερων*. 1 Aurei velleris sago suspensi in luco
 ante templum Martis. de quo Apollonius & Val. Flaccus in
 Argonauticis. Ovid. 7. Metamorph. Seneca in Medea. Hy-
 ginus 3. fab. Apollod. l. 1. &c. Alii leg. *Libyci*. 2 Sed
 arguis filium tanquam causam tuæ rapacitatis. 3 Quasi ve-
 ro tam fatui sumus, quibus hoc persuadeas. 4 Immo tute
 ipse vitil pater es. *Vel*, illi autor ad hoc vitium.

Ubi amicus, ibi patria. LV.

1 **D**ucit ad auríferas quòd me Salo Celtiber oras,
 2 Pendula quòd patriæ visere tecta libet,
 Tu mihi simplicibus, Mani, delectus ab annis,
 3 Et pretextatâ cultus amicitia,
 Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
 Dulcior, & vero dignus amore magis :
 4 Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pæni,
 Et poteram Scythicas hospes amare casas.
 Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
 5 In quocunque loco Roma duobus erit.

1 Cur redire velim in patriam meam, visurus Hispaniam
 aurifodinis celebrem, & Salonem, tu mihi causa es o Mani,
 &c. 2 Bilbilim in edito sitam. 3 Usque à pueris, qui præ-
 textam gerunt, amicitia culta. 4 Tecum vel in arenosis
 Africæ desertis, vel in inhospitali Scythiâ degerem. 5 Om-
 nis nobis locus pro Roma erit.

Obscurus scriptor. LVI.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse 1 Modestus;
 Et vix 2 Claranus, quid rogo, Sexte, iuvat?

Non

*Non lectore tuis opus est, 3 sed Apolline, libris :
Judice te major 4 Cinna Marone fuit.*

*5 Sic tua laudentur : sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & 6 sine Grammaticis.*

1 Grammaticus cujus meminit Tranquillus & A Gell. & Macrobius. 2 Grammaticus cujus meminerunt Seneca epist. 66. & Aufonius epist. 18. ad Ursul. 3 Sed divinatore Cædipo aliquo, Sibyllâ. imo ipso Apolline. 4 Poëta, autor egregii quidem laudatique operis, sed obscuri, & quo nec se scribere satis digna per modestiam profitetur Virgilius eclogâ 9. 5 Propter obscuritatem & intricatas tenebras. 6 Absque ope Grammaticorum interpretum. Quotus tamen quisque Grammaticorum, immo Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortuaria glossaria*) philosophorum hæc intelligit.

Pax viri boni. LVII.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
1 Quindecies ætas * Primus Olympiadas :
Præteritosque dies, & 2 tantos respicit annos :
3 Nec metuit Lethes jam prioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque :
Nulla fuit cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus : hoc est
Vivere bis, 4 vitâ posse 5 priore frui.

1 Annos LX. ex computatione Chronologorum, quibus Olympias est quatuor annorum spatium. an. LXXV. ex ratione poëtarum qui Olympiada pro quinquennio seu lustro usurpant. * Cognomen Antonii. 2 Extra fortunæ aleam positus, in quos fortuna jus perdidit. 3 Nec metuit mortem. 4 Jucundâ benè ætæ vitæ recordatione.

Patientia

Patientia coacta. LVIII.

IN *matutinâ nuper spectatus arenâ*
Mucius, imposuit qui sua membra focis;
Si patiens fortisque tibi durusque videtur,
2 Abderitanæ pectora plebis habes.
3 Nam cum dicatur tunicâ præsentem molestâ;
Ure manum: plus est dicere; non facio.

1 Manè pugnabant damnati cum bestiis, post meridiem qui ex bestiariis supererant, inter se. Lips. 3. Saturn. c. 15. Senec. epist. 7. *2* Stolidus es, *Verveum in patriâ crassoque sub aëre natum.* ut ait Juvenal. sat. 10. v. 50. ad quem, vide quæ nos. *3* Nam si damnato huic daretur conditio, ut representando Mucii manum exustam redimeret supplicium tunice molestæ, in qua pice, resinâ, bitumine cæterisque ignis alimentis illitâ ardendum illi fuerat: minus fortiter facit (saltem audaciter minus) parte quam toto corpore exusto.

Mors uxoris. LIX.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in *1* agro.
2 Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

1 Sepulchris consecrari agellum moris fuit. *2* Manent enim tibi dotes sepulcrum, vacatque thalamus novo conjugio.

Dona iniqua. LX.

NIl aliud loqueris, quam *1* Thesea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi Calliodore, parem.
Dispercam, si tu 2 Pyladi præstare matellam
Dignus es, aut 3 porcos pascere Perithoi.

Donavi

Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,

*4 Et lotam 5 (ut multum) terque quaterque togam.
Quid! quod 6 nil unquam Pyladi donavit Orestes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.*

1 Nobile amicorum par. **2** Vel infimo servitii munere defungi, ut præstare matulam, vel porcos pascere. **3** Fortè, quòd, in glandiferis Pindi sylvis degebat Perithous. **4** Et togam non usque adeò tritam, non ultra ter quaterve lotam. **5** Ex personâ poëtæ interpositum, indignantis togam imputatam, quasi magna illa res fiet. **6** Quippe qui omnia cum Pylade communicavit. quod quia tu non facis, sed multa negas, non es verus amicus.

Anthropophagi. LXI.

1 **A**ddixisti servum nummis, **2** herè, mille trecentis,
*Ut benè cænares, Calliodore, 3 semel:
Nec benè cænasti. nullus tibi quatuor emptus
Librarum 4 cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet, non est hic, improbe, non est
Piscis: homo est. hominem, Calliodore, voras.*

1 Vendidisti. **2** Heri. **3** Ex pretio servi vendidisti.
4 Cœnæ 3 sunt partes, antecœna, cœnæ caput, seu pompa,
& secundæ mensæ, seu bellaria.

Imago juvenis. LXII.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
*Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus, in hoc juvenem se videt ore senex.
1 Ars utinam mores, animumque effingere possit:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.*

1 Quod si oculis facies honesti cerneretur, mirificos sui amores excitaret. Plato. Spectabile hoc & imitabile picturam laudandi exemplar.

In sordidum. LXIII.

Improba Massiliæ quidquid 2 fumaria cogunt,
 3 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
Atte, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas 4 toxica seua vias:
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis 5 Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto causa tibi est; ne tua vina bibas.

1 Adulterantia vinum. 2 Loca colligendo fumo idonea.
3 Vina apothecis condita superponebantur fumarilis ut præ-
cocem maturitatem à fumi tenore traherent. Sed insaluber-
rima esse hæc vina testatur Plinius lib. 23. cap. 1. 4 Vina
insaluberrima. 5 Vina Setia nobilia è Setia Campania.

Epitaphium Scorpi. LXIV.

Ille ego sum Scorpis, clamosi gloria circi,
 Plausus, Roma, tui, deliciaeque 1 breues:
Invida quem lachesis raptum 2 trieteride nonâ,
 3 Dum numerat palmas, credidit esse senem.

1 Prærept. morte immaturâ. 2 Annos natum 27. 3
Propter victoriarum Circensium numerum posset Scorpis vi-
deri senex.

Jocus

Jocus in Rhetorem ignobilem. LXV.

Jura trium petiit à Cæsare discipulorum,
Assuetus semper Munna docere duos.

In miserum literatorem, qui cum non haberet 3. discipulos, petiit à Cæsare ius trium discipulorum. Jocus petitus à jure trium liberorum.

Verba danti verba dantur. LXVI.

Si donare vocas promittere nec dare, Cæse,
Vincam te donis, muneribusque meis.
Accipe 1 Callaicis quidquid fodit Astur in arvis,
Aurea quidquid habet 2 divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræâ niger invenit Indus in algâ;
Quidquid & in nidis 3 unica servat avis;
Quidquid 4 Agenoreo Tyros 5 improba cogit æno:
Quidquid habent omnes, accipe, 6 quomodo das.

1 Quicquid auri foditur in Hispaniâ. Gallæcia autem & Asturia Hispaniæ regiones sunt, aurifodinis quondam celebres. 2 Auroramanti fluens Tagus fl. Hispaniæ. 3 Phœnix. 4 Tyrio, purpureo. Tyros enim & Sidon Agenorina erant. 5 Inventrix purpuræ qua iterantur lana: vestes purpureas appellat Senec. epist. 115. lacernas coloris improbi. Improbum laborem appellavit Virgilius assiduum & iteratum. ita & vestes improbi coloris dibaphas & iteratas ab eo purpureo. & huc facit Plin. l. 9. c. 41. Non est satis abstulisse gemine nomen amethystum, rursus absolutus inebriatur Tyro ut sit ex utroque nomen improbum, simulque luxuria duplici.

6 Promissis sc.

In delicatum lectorem. LXVII.

Consumpta est uno si lemmate pagina, transis,
 Et breviora tibi, non meliora placent.
 Dives, & ex omni posita est instructa macello
 Cæna tibi, sed te 2 mattea sola juvant.
 3 Non opus est nobis nimium lectore guloso.
 Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

1 Stunum epigramma tam longum sit, ut paginam totam impleat. 2 Cupediæ & dulcioria. Athenæo l. 14. c. 23. maza.
 3 Nolo lectorem qui jocorum & acuminum cupidus saturari velit, sed qui solida expectat carmina & gravia, quasi caput convivii.

Laus Nervæ. LXVIII.

Frustra blandiciæ venitis ad me
 1 Attritis miserabiles labellis :
 2 Dicturus dominum, deumque non sum.
 Jam non est locus hac in urbe vobis :
 * Ad Parthos procul ite 3 pileatos,
 Et turpes humilesque supplicesque
 4 Pictorum & sola * basiate regum.
 Non est hic dominus, sed imperator,
 Sed justissimus omnium senator :
 Per quem de Stygiâ domo reducta est
 6 Siccis rustica Veritas capillis.
 Hoc sub principe, si sapis, caveto,
 Verbis, Roma, 7 prioribus loquaris.

1 Blanditiisne, an adoratione? 2 Non blanditurus Trajanô ut Domitiano quondam. * Parthi enim servilliter
 P regem

regem adorant, pedes illius osculati. 3 Cum ceteræ gentes, pileis raro uterentur, Parthi & Persæ gestabant mitras, tiaras, cidares, seu pileos turbinatos, ut hodiè Turcæ. 4 Picta veste seu soccis pictis utentium. 5 Soleas, calceos, soccos. 6 Inunctis & delibutis. 7 Servilibus, adulatoriis, quibus nuper sibi placebat Domitianus; quæ tamen non feret Trajanus.

Homines pueri mente. LXIX.

PLorat Eros, quoties maculose pocula murrhe
 Inspicit, aut pueros, nobiliusve 2 citrum.
 Et gemitus imo promit de pectore, quod non
 3 Tota miser coëmat 3 septa, feratque domum.
 Quam multi faciunt, quod Eros, sed 4 lumine sicco!
 Pars major 5 lacrymas ridet, & intus habet.

1 Quod non habet, unde hæc omnia emat, quæ licitari gestabat Mamurra. 2 Mensam citream. 3 Omnia quæ venalia exponunt in septis. 4 Sed tacitè, oculis, non lacrymantibus absque lacrymis. 5 Risu ficto coerces dissimulatque lacrymas, quas intus concepit.

Laus Scorpi aurigæ nobilissimi. LXX.

FRangat 2 Idumæas tristis * Victoria 3 palmas:
 4 Plange * Favor sævâ pectora nuda manu.
 5 Mutet * Honor cultus, & iniquis 6 munera flammis:
 6 Mitte coronatas Gloria mœsta comas.
 Heu facinus! 7 prima fraudatus, Scorpe, juvenia
 Occidis, & 8 nigros tam cito jungis equos.
 9 Curribus illa tuis semper properata, brevisque:
 Cur fuit & vite tam prope meta tue?

* Invidet

* Invitat ad luctus numina quondam Scorpo nobilissimo
 aurigatori faventia, Victoriā, Favorem, Honorem, Gloriā.
 1 Respicit ad publicum luctum, quo *Consul init fractis mæ-*
rentem fascibus urbem. Ovid. ad Liviam. 2 Idumæa extrema
 Judæ pars, palmæ ferax. *Arbusto palmarum dives Idume.*
 Lucan. 3 Signum victoriæ In certaminibus donabatur palma,
 quod depressa ea arbor non cedat, sed adversus pondus reni-
 tatur ac resurgat. Aristot. probl. Plutarch. Sympos. 4 Quis
 solebas plaudere, plausum in planctum converte. 5 Respicit
 morem publici luctus, quo patres Rom. depositis quæ ad
 ornatum pertinebant, atrati, sordidati, pullatique incede-
 bant. 6 Quæ munera rogo imponantur. vide Sueton. Jul.
 c. 84. Dion. August. Et de more laniandi crines in funere,
 vide quæ nos ad Senecæ Hippol. v. 1181. 7 Anno ætatis 27.
 8 Pro albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis
 equis, infernis, nigris. siquidem affectus & studia in morte &
 apud inferos manere fingunt poëta. 9 Ut semper victoriæ,
 ita & vitæ metam attingere properabas.

Laus vitæ rusticæ. LXXI.

Sæpe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas
 Miraris, Latîa factus in urbe senex :
 2 Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
 Et repetam saturæ sordida rura case.
 Illa placet tellus, in quâ res parva beatum
 Me facit, & tennes luxuriantur opes.
 Pascitur hic, ibi pascit ager : tepet 3 igne maligno
 Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
 Hic 4 pretiosa fames 5 conturbatorque macellus,
 Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
 Quatuor hic æstate togæ, pluresve teruntur :
 Autumnis ibi me quatuor una tegit.
 1, cole nunc reges : quicquid non præstat amicus,
 Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

1 Hispanas, ad quas anhelare videar, cum eas usque loquar,
 & tamen Romæ consenescam. 2 Patriæ appetam fluvios &
 agros. 3 Lignis multo emptis. 4 Arida cœna & famelica
 magno empta pretio. 5 In quo decoctis opibus conturban-
 tur rationes. Alii leg. *conturbaturque macellum*. Alii *con-*
turbatrixque macelli, Mensa, ibi.

In commiscentem versus operi suo.
 LXXII.

Quid, stulte, nostris versibus tuos misces?
 Cum 1 litigante quid tibi, miser, libro?
 2 Quid congregare cum leonibus vulpes,
 Aquilisque similes facere nocturnas quæris?
 3 Habeas licebit alterum pedem Ladae,
 Inepte, frustra crure ligneo curres,

1 Qui tibi litem intendit, & contra te dicit, *Fur es.*
 2 Quid nobilibus, claris, altisque carminibus inferis ignobi-
 les, tenebrosos, & claudicantes versus tuos? 3 Non magis
 convenit carminibus meis cum tuis, quam si quis haberet
 alterum pedem pernississimi cursoris Ladae, alterum ligneum.
 Ladae velocitatem celebrant Pausanias in Corinth. & Arcad.

Jocatur ne solvere cogatur. LXXIII.

Solvere, Pate, decem tibi me sestertia cogis:
 Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi
 Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: 1 tu qui
 Bis centena potes perdere, perde decem.

1 A majori lepidè jocatus rogat ut iuramentum 10. HS. ferat in se, qui tulit 200 in alio.

Vita quieta. LXXIV.

Vitam que faciunt beatiorē,
Jucundissime Martialis, hæc sunt :
 Res 1 non parva labore, sed 2 relicta ;
 4 Non ingratus ager ; focus perennis ;
 Lis nunquam ; 4 toga rara ; mens quieta ;
 Vires ingenue ; salubre corpus ;
 Prudens simplicitas ; 5 pares amici ;
 6 Convictus facilis ; sine arte mensa ;
 Nox non ebria sed 7 soluta curis ;
 8 Somnus qui faciat breves tenebras ;
 Quod sis, esse velis, nihilque malis,
 9 Summum nec metuas diem, nec optes.

1 Parce enim, duriter & anxie quæsitæ, anxie & non sine curis tenentur. 2 A patre seu majoribus. Paterna rura bonum exercet suum. vide & Senec. de beatâ vitâ. c. 23. 3 Qui semina reddit cum largo fœnore; qui spem non ementitur. 4 Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla. 5 Convivores faciles & jucundi. 6 Conviva, vel ipse cibus parabilis, nec mari, terrâ & aëre exquisitus. gula non irritata. 7 O quid solutis est beatius curis! Catull. 8 Somnus facilis, suavis, brevis. 9 Mortis non libido, non fuga. Senec. epist. 24. 70. 78, de beatâ vitâ cap. 5. &c.

Laus à viro laudato. LXXV.

Itera facundi gratum mihi pignus amici
 Pertulit, Ausonia dona severa toge :

*Quâ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæsarianus eques.*

Vilior hæc nobis alio mittente fuisset :

2 Non quâcunque manu victima cæsa 2 litat.

A te missa venit : possem nisi munus amare,

Marce, tuum : poteram 3 nomen amare meum.

Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,

Officium docti, iudiciumque viri.

1 M. Antonius Tolofanus misit mihi literas & togam elegantiore quam qua uti vellet Fabricius continens ille paupertatis cultor, imo qualem gestare voluisset luxuriosus Apicius, & ipse tener ac mollis Mecœnas. sic Juvenal. sat. 12. *vejrem purpuream teneris quoque Mecœnibus aptam.* **2** Non sacrificat, non impetrat. ita donum ab omni missum æque non placet. **3** Marci, quod mihi tecum commune.

Epitaphium histrionis. LXXVI.

Quisquis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.

Urbis deliciæ, salesque 1 Nili,

Ars & gratia, lusus & voluptas,

Romani 2 decus, & dolor theatri,

Hoc sunt condita, quo 3 Paris, sepulcro.

1 Ægypti. **2** Decus dum viveret, dolor ex morte ejus.
3 Histrion nobilis quem interfici iussit Domitianus, quod eum deperiret Domitia Augusta. Sueton. c. 3. Domit.

Agellum extenuat. LXXVII.

Donasti, Lupe, i rus sub urbe nobis :
Sed rus est mihi majus 2 in fenestrâ.

Rus hoc dicere, rus potes vocare ?

3 In quo ruta facit nemus Dianæ,

Argutæ tegit ala quod cicadæ,

Quod formica die comedit uno,

Clause cui solium rosæ corona est :

In quo non magis invenitur herba,

Quam 4 costi folium, piperve crudum :

In quo nec cucumis jacere rectus,

Nec serpens habitare tota possit.

5 Erucam malè pascit hortus unam,

Consumpto moritur culex salictò,

Et talpa est mihi fossor, atque arator !

Non boletus hiare, non mariscæ

Ridere, aut violæ patere possunt.

Fines nus populatur, & colono.

Tanquàm sus Caledonius timetur,

6 Et sublata volantis ungue Procnæ

In nido seges est hirundinino,

Non est dimidio locus Priapo.

Vix implet cochleam peracta messis,

Et mustum nuce condimus 7 picatâ.

Errasti, Lupe, literâ sed unâ ;

Nam quo tempore prædium dedisti,

Mallem tu mihi prandium dedisses.

1 Prædiolum urbanum. 2 Plebs Romana in fenestris alebat ad speciem hortorum flores & frutices. quod videmus in Hispaniâ & Italiâ monachos facere in fenestris ostendentes arbut-

arbuscula, malos citreas, hortulos pensiles, &c. 3 Quem hortum rata unica tegit obumbratque non secus ac si esset nemus Dianæ Aricinæ. *Hyperboticè, ut cætera que seq.* 4 Quæ non nascitur in Itallâ, uti nec piper. 5 Vermiculum qui olera depascitur. 6 Cujus segetem seu herbam uno impetu correptam aufert hirundo ad nidum condendum. 7 Allusum ad dolla & testas quæ picabantur ne vina exspirarent animam.

Precatur deos pro Nerva Trajano.
LXXVIII.

1 Sacra, 2 Laresque Phrygum, quos 3 Troja maluit
3 heres,

Quam rapere arsuras 4 Laomedontis opes:

5 Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,

Et 6 soror, & summi 7 filia tota patris:

Et 8 qui purpureis jam tertia nomina fastis

Fane refers Nervæ, vos precor ore pio:

Hunc omnes servate ducem, servate senatum:

Moribus 9 hic vivat principis, 10 ille suis:

1 Vita. Vestæ ignis æcis æterne, &c. Minerva, Jupiter, Juno. quos recenset disticho seq. qui tres æcis regiones referant, unde & penates dicti per quos penitus spiramus. vide Macr. Satur. 1. 3. c. 4. 3 Aeneas. vide Allim. 1. 3. Var. hist. c. 22. 4 Trojanas, à Laomedonte Priami Patre. 5 Effictus, inscriptus aureâ imagine. 6 Juno. 7 Minerva ἀμύτρον, è Jovis cerebro nata. patrima virgo. 8 Jane custos Factorum in quos referuntur nomina consulum, adeoque Nervæ, qui Imperii anno gessit tertium consularum, cum Virgin. Rufo. Junius de tertio consulatu Ulpian. Nervæ Trajani intelligit. 9 Senatus. 10 Nerva Imper.

Laus Nervæ. LXXIX.

Tanta tibi est recti reverentia, Cæsar, & æqui,
 Quanta Numæ fuerat: 1 sed Numa pauper erat.
 Ardua res hæc est, 2 opibus non tradere mores,
 Et cum tot 3 Cræsos viceris, esse 4 Numam.
 5 Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
 Elysium liceat si vacuare nemus:
 Te volet invictus 6 pro libertate 7 Camillus,
 Aurum 8 Fabricius, te tribuente, volet.
 Te duce gaudebit 9 Brutus: tibi Sylla 10 cruentus
 11 Imperium tradet, cum positurus erit.
 Et te 12 privato cum Cæsare Magnus amabit:
 Donabit totas & tibi 13 Crassus opes.
 Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
 Si 14 Cato reddatur, Cæsarianus erit.

1 Non itaque tam miranda atque ardua res in paupertate erat pietas & sanctitas. 2 Non efferrî & corrumpi à divitiis. 3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ Parthique reges. Xiphillin. Trajan. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa secundus Romanorum rex. 5 Si reviviscant ab inferis reversi antiqui illi clarique Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigramm. à precedenti tetraſticho diviſum. 6 Lips. l. 1. Epig. quæst. 5. legit præ libertate, quasi dicat, Camillus te principem malit quam suam illam libertatem. 7 Qui Romam à Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit. 8 Qui continentissimè in paupertate vivens munera sibi à Pyrrho & aurum à Samnitibus missum repudiavit. 9 Junctosne qui reges eiecit? an Marcus Brutus unus è Julii Cæs. percussoribus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consules 15, equites 260. 11 Ut quondam dictatorem deposuit, secessitque Puteolos. 12 Non rerum summam affestante, idque civili bello. 13 Liciniusne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem conscivit

scilvit Uticæ ne videret Casarem : tuâ tamen æquitate ad-
ductus à Casare stabit.

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Quintus.
MARTIALIS.

Liber ad Lectorem. I.

S I nimius videor , serâque ¹ coronide lon-
gus
Esse liber : legito pauca, libellus ero :
² Terque quaterque mihi finitur carmini
parvo
Pagina ; fac tibi me quàm cupis esse brevem :

¹ Signo absoluti operis in calce libri posito, hâc figura V.
vel 7. alæ scilicet cornicis, translatione ab ædificio, cujus
tam absoluti fastigio apponitur cornix.

² Poteris singulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

De mulione furdo. II.

M^Ulio viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? 1 furdus erat.

1 Innuit flagitioso domino magis placere servos furdos
 quos nemo roget de rebus dominorum. Mulio *muletier*,

Amico crede. III.

C^Um rogo te nummos 1 sine pignore, non habeo,
inquis.

Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.

Ecce reum 2 Carus te detulit: 3 adsit agellus.

Exilii comitem queris? 4 agellus eat.

1 Non vis mihi nummos mutuò dare nisi tibi agrum pigno-
 ri opponam, si mon champ ne vous en répond & ne vous est hy-
 potheque. 2 Causidicus & delator. de quo Plin. epist. 5. l. i.
 & Juvenal. satyra i. v. 36. 3 Tibi in iudicio, causam tuam
 agat agellus meus, cui magis credis quam mihi. *Scopie*.
 4 Non ego, vetus sodalis.

Vitia corporis. IV.

C^Rine ruber, niger ore, brevis pede, lumine * laesus,
Rem magnam praestas, Zoile, si bonus es:

Fronti magna fides, inquit Physiognomones, pronunci-
 antque cavendum ab iis quos signavit Deus.

* Sic MS. Bodleianus. Vulg. *luscus*.

Laus

Laus Silii Italici. V.

Silius hæc magni celebrat monumenta 2 Maronis,
Fugera facundi qui Ciceronis habet :
Hæredem, dominumque sui 2 tumulique, 3 Lavisqum;
 4 *Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.*

1 Silius Ciceronis atque Virgilli studiosissimus imitator,
 hujus aram religiosissime coluit, illius villas comparavit.
 Plinius Secun. lib. 3. Epist. 7. 2 Virgillii. 3 Ciceronis
 dium. 4 Erat enim orator & Poëta.

De Pileolo. VI.

Hœdinâ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Festivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse 2 calceatum.

1 Galericulo calotte ex hirsutâ hœdi pelle ad dissimulan-
 dam calvitiam. 2 Cum eadem tegeretur materiâ, quâ pe-
 des.

In habentem varios mores. VII.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem :
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

Amici ut amandi. VIII.

Triginta mihi, quatuorque messes
Tecum, si memini, fuere Fuli :
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.

Et ¹ si calculus omnis huc, & illuc
 Diversus bicolorque digerater :
² Vincet candida turba nigriorem.
 Si vitare velis acerba quædam,
 Et tristes animi cavere morsus,
 Nulli te facias nimis sodalem.
 Gaudebis minus, & minus dolebis.

¹ Si computemus felices nostros faustosque dies, quos
 more suo numerant Thraces nigris : albisque lapillis. ²
 Plures apparebunt fuisse boni dies quam mali.

Vera Nervæ commendatio. IX.

Contigit Ausonia procerum mitissimus aula
 Nerva : licet ¹ toto nunc Helicone frui.

Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
 Jam redeunt : longi terga dedere metus.

² Hoc populi, gentesque tue pia Roma precantur :
 Dux tibi, sit semper talis, & iste diu.

³ Macste animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
 Quos Numa, ⁴ quos hilaris posset habere Cato.

Largiri, præstare, ⁵ breves extendere census,
 Et dare quæ faciles vix tribuere dei,

⁶ Nunc licet, & fas est. ⁷ sed tu sub principe duro,
 Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

¹ Liberè vacare Musis, sub Imperatore qui Musis Poë-
 tique faveret. ² Quod habet versus Insequens, Dux tibi, &c.

³ Magis auctus sis animo, qualem pauci habent. Hortandi
 formula re benè gesta sumpta à sacris. Quoties enim victi-
 mæ Infundebatur thus aut vinum, dicebant, *Mactum est tau-*
rum, h. e. cumulata est hostia & magis aucta. Isidor. lib. 10.
 c. 10. ⁴ Quos mores posset habere Cato, nisi quod magis
 tetri-

tetricus fuit quam Nerva. supra. *bilaris clementia.* 5 Civium paupertatem opibus sublevare. 6 Sub principe tam pio, clementi, æquo : quandoquidem — 7 — Tu ipse O Nerva sub Nerone & Temporibus illis malis non dubitabas esse bonus.

Anus tripilis. X.

Toto verice * quot gerit capillos,
Annos si tot habet Ligeia, trima est.

* Est itaque tripilis seu trifilis.

Semper avarus eget. XI.

Habet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

In habentem amœnas ædes. XII.

IDaphnonas, platanonas & aërias cyparissos,
Et 2 non unius balnea solus habes,
Et tua cententis stat porticus alta columnis,
3 Calcatuſque tuo sub pede lucet onyx,
Pulvereumque fugax 4 hippodromon ungula plaudet,
Et pereuntis 5 aque fluctus ubique sonat.
Atria longa patent : sed nec cœnantibus usquam,
Nec ſomno locus eſt. 6 quam bene non habitas?

1 Laureta. 2 Magis ampla quàm pro privato homine.
3 Pavimenta ſternuntur Onychite lapide. 4 Spacium per quod currunt equi. ex *ἵππων* & *δρόμου*. 5 Fontium, ſcaturinginum in hortis diffluentium. 6 Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum.

Promiſſor

Promissor bibax. XIII.

O Mnia promittis, cum totâ nocte bibisti:
 Mane nihil præstas: Postume, I manè bibe!

† Ut eodem die præstas, neque excludant tibi quæ promissisti sobrio post somnum.

Divitum simulata offensio. XIV.

G Enus, Aucte, lucri divites habent iram.
 Odisse quàm donare vilius constat.

† Divites iratos se simulant & offensos, ut hominibus de se bene meritis pro mercede & muneribus odium rependant.

In hominem pessimum. XV.

M Entitur, qui te vitiosum, Zoile, dixit:
 Non vitiosus homo es, Zoile, sed * vitium.

* In abstracto & eminenter.

Honor mutat mores. XVI.

Sæpe rogare soles qualis sim, Prisce, futurus,
 Si fiam locuples, simque repentè potens.
 Quemquam posse putas mores narrare futuros?
 Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

‡ Multa vitia, quæ coercet & suppressit tenuis fortuna, ampla & sublimis manifestabit: magistratus indicabit virum.

Poëta

Poëta æmulus. XVII.

Scribebamus 1 epos: cœpisti scribere cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
 Transulit ad Tragicos se nostra Thalia coturnos:
 2 Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
 3 Fila lyre movi doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione novâ.
 Audemus satyras: 4 Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem:
 5 Quid minus esse potest, epigrammata fingere cupi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
 Elige quid nolis; quis enim pudor, omnia velle?
 Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

1 Carmen Epicum seu heroicum. 2 Tu quoque contulisti te ad tragœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est.
 3 Scripsi lyrica. 4 Satyrographus. 5 Quam scribere epigrammata.

Qui omnes laudant. XVIII.

NE laudet dignos laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

Cui omnia alba, qui malos æquè ac bonos promiscuè laudat, arguit se judicii infirmi, & vel livore vel adulatione præpediri. vide quæ Chrysippus, referente A. Gellio. l. 6. c. 1.

De Ligurra. XIX.

Versus, & breve 1 vividumque carmen
In te ne faciam, 2 times, Ligurra,

Et dignus cupis hoc metu videri :
 Sed frustra metuis, cupisque frustra.
 3 In tauros Lybici ruunt leones ;
 Non sunt papilionibus molesti.
 Quærus censeo, si legi laboras,
 4 Nigri fornicis ebrium poetam,
 5 Qui carbone rudi, putrique creta
 Scribit carmina, 6 quæ legunt canentes :
 7 Frons hæc stigmatè non meo notanda est.

1 Acumen enim est è virtutibus epigrammatis. 2 Dictis subindè te timere. 3 Al. fremunt. 4 Obscuro loci, & vilis notæ versificatorem. 5 Qui levi carbone cretæque versus inscribit parietì à tergo adium. 6 Quæ mandentur Dæ Clodacina. Qualia Tanusii Annales Seneca : & Catullo, Annales Veluti cacata charta. 7 Servilis tua frons non digna est cui ego inuram mansura carminis mel puncta.

Vera fortitudo. XX.

Q Uod nimium laudas, Cheræmon Stoice, mortem,
 Vis animum mirer suspiciamque tuum.
 1 O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
 Et stipulâ, & nigro pane carere potes !
 Rebus in angustis facile est contemnere vitam,
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

1 Non hoc facis ex virtute & fortiter, sed ex inopia rerum & pusillanimitate.

Sera dona post mortem. XXI.

N Il mihi das vivus : dicis post fata daturum.
 Si non es stultus, scis Maro * quid cupiam.

* Mortem tuam.

Q

Magna

Magna pete. XXII.

PArva rogas magnos : sed non dant hæc quoque magni.

1 Ut pudeat leuius te, Matho, magna roga.

1 Leuior quippe ignominia ex repulsâ in magnis quam parvis. & advertè Polyptoton in *magnos, magni, magna.*

Epitaphium canis Lydiæ. XXIII.

1 **A**mpbitheatrales inter nutrita magistros
 Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
 Lydia 2 dicebar, 3 domino fidiſſima dextra,
 Qui non Erigones mallet habere 4 canem :
 5 Nec qui, Dictæâ Cephalum de gente secutus,
 6 Lucifera pariter venit ad astra deæ.
 7 Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
 Qualia Dulichio fata fuere cani.
 8 Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
 Quantus erat 9 Calydon, aut, 10 Erymanthe, tuus.
 Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras,
 Non potui fato in nobiliore mori.

1 Inter Venatores qui curant venationes exhibendas in Amphitheatro nutrita. 2 *Prosopopæia canis.* 3 Domino meo aqua fida ac dextra propria, Alii leg. *Dextro*, ut sit *xi-eror.* 4 Meram, Hymeram seu Næram canem, quæ Erigone monstravit ubi pater Icarius à pastoribus Atticis occisus jaceret insepultus. Hygin. fab. 130. 5 Nec Lælaps canis à Jove custos Europæ appositus, quem à Minœ acceptum Procris conjugii suo Cephalo reliquit. Hygin. f. 188. & Ovid. 7. *Metamorph.*

Metamorph. 6 Ad Lunam, seu Dianam gaudentem venatione & canibus. *Vel, inter astra relatus est à Jove.* 7 Neque eram annosa ut ille Ulyssis canis Argus, qui reversum post viginti annos agnovit herum. Odyss. 17. & Aristot. lib. 6. histor. animal. 8 Obliquè ferienti instar fulminis, vel urenti: 9 Inesse enim aprorum dentibus igneam vim testatur Xenophon. 10 Sus Erymanthius, quem interemit Hercules. *Apostrophe.* 11 Quàm venatione & pugna in Amphitheatro.

In malum Poetam. XXIV.

UNcto Corduba latior Venafro,
* Histrâ 2 nec minus absoluta testâ.

Albi quæ superas oves Galesi,

3 Nullo murice, nec cruore mendax,

Sed tinctis gregibus colore vivo:

Dic vestro, rogo, sit pudor poëta,

Ne 4 gratis recitet meos libellos.

Ferrem, si faceret bonus poëta,

Cui possem dare mutuos honores.

Corrumpit 5 sine talione 6 cælebs,

7 Cæcus perdere non potest, quod aufert.

Nil est deterius latrone 8 nudo;

Nil securius est 8 malo poëtâ.

1 Olearum gloriæ facile principatum obtinuit Venafrum in Campania, secundas. * Histrâ Italiae peninsula. 2 Nec cedens testis olei seu olivarum Histrâ. 3 Non muricis sanguine seu succo purpureo tincta lana, sed nativo rutilo imbuta. Nec varios discet mentiri lana colores; Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Murice, &c. Virgil. 4 Impune cui nulla vel mala scribenti carmina non possum ego referre gratiam, illius recitans cum honore, ut ille mea. 5 Vindicta parilli. 6 Metaph. nihil scribens. 7 Non possis lege talionis agere cum cæco, qui alteri oculum cruerit. 8 Cui nihil est quod vicissim auferas.

Q 2

In

In detractorem. XXV.

IN Asutus sis usque licet, sis denique 2 nasus,
 Quantum noluerit ferre rogatus 3 Atlas,
 Et possis 4 ipsum tu deridere 4 Latinum,
 Non potes in nugas dicere plura meas,
 Ipse ego quam dixi. 5 quid dentem dente juvabit
 Rodere? 6 carne opus est, si satur esse velis.
 Ne perdas operam: qui se mirentur, in illos
 Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
 7 Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
 Nec matutinâ si mihi fronte venis.

1 Sis licet ingens irrisor. 2 Totus ex irrisione compositus & conflatus, deos rogabis totum ut te faciant, Fabulle nasum, dixit Catullus, sed sensu alio. 3 Hyperbolicè. 4 Empha. i. e. Mimum, qui & alios imitatione deridet. 5 Quid limam rodīs vipera? quid carmina mea reprehensoria, reprehensor? 6 Quæ cedat denti tuo mea reaget, ut loquuntur Phyci, pete dente poëtas magna profectos, in illos vel frange genuinum, in illos virus invidiæ tuæ & maledicentiæ evome. meæ istæ nugæ serpunt humi tutæ satis; & si opus sit, sui vindices. 7 Nec tamen planè nihil sunt mea hæc. excipientur candidis & festivis, si minùs placeant sobriis, severis, & imfranfis.

Pumilio. XXVI.

SI solum spectes hominis caput 1 Hectora credes.
 Si stantem videas, 2 Astyanacta putes.

1 Pu milio un nain. 2 Virum. 3 Puerum. sic Juvenalis de scœmina caput ædificante: Andromach. n. à fronte videtur, sicut minor est Pygmea Virgine, &c. satyrâ 6.

Canis

Canis vertagus. XXVII.

Non sibi, sed domino venatur I vertagus acer,
 Illæsum leporem qui tibi dente feret.

I Vertagus un levrier.

Notarius. XXVIII.

Currant verba licet, manus est velocior illis:
 Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

I Utut volubili fluat lingua, manus loquentem prævenit,
 vide Senec. epist. 91, & Auson. epigr. 138.

Persica, Nucipersica. XXIX.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
 2 Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

I Pêches, ou pêche-noix. 2 An quia in nativâ stirpe
 vilia; pruno infita fiunt nobillia? ut habet Pallad. lib. 4. de
 Ios. An quia in suâ Perside noxia & venenosa, sed translata,
 mutatoque cœlo & solo dulcia fiunt & salubria? ex opinio-
 ne Columellæ. vide Alciat. emblem. 142 & Claud. Minois. n.
 ad idem emblem.

Glires. XXX.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
 Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

I Plin. l. 8. c. 57. & l. 29. c. ult.

Cuniculus. XXXI.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris :
 Monstravit 1 tacitas hostibus ille vias.

1 Subterraneas, ab hoc animali cuniculos dictos. Vegetius.
 l. 4. c. 24.

Olivæ. XXXII.

Hæc quæ 1 Ficenis venit 2 subducta tapetis,
 3 Inchoat, atque eadem 4 finit olivæ dapes.

1 Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italiâ. 2 Subtracta,
 oleo non expresso integra. 3 Ad incitandum stomachum.
 4 Ad tollendum fastidium.

Lens. XXXIII.

Accepe 1 Niliacæ, Pelusæ munera, lentem :
 Vilior est alicâ, cavior illa fabâ.

1 Lens enim optima nascitur circa Peleusium opp. Ægypti, vulgo *Damiata*, alijs Roseto ad extremum Nili osium.
 Sic Pelusicæ curam aspernabere lentis Virgili Georg. 1.

Pavo. XXXIV.

Miraris quoties gemmantes explicat alas,
 Et potes 1 hunc sævo tradere, dure, coco ?

1 Spectaculum pulchrius quam ferculum, avem oculis
 quam gulæ gratiorem.

Cycnus. XXXV.

IUlcia defectâ modulatur carmina linguâ
 Cantator cynes funeris ipse suis.

1 Poëtis

1 Poëtis & quibusdam philosophis receptum, cycnum mortis præcium cum voluptate & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Jul. Scaliger, aliique sanioris iudicii.

Betæ. XXXVI.

1 **U**T 2 sapiant fatuæ 3 fabrorum prandia betæ,
O quam sæpe petet vina, piperque cocus ?

1 Poëtæ. 2 Insipida nisi condiantur. 3 Pauperum.

Lactuca. XXXVII.

1 **C**laudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa 2 dapes ?

1 Ut frigiditate suâ retunderet vini calorem. 2 Ad lubricandum ventrem, tollendum stomachi fastidium, & appetitum irritandum.

Phasianus. XXXVIII.

1 **A**rgivâ primùm sum transportata 1 carinâ,
Antè mihi notum nil, nisi 2 Phasis, erat.

1 Argo. 2 Fl. Colchorum, unde phasianos ab Argonautis transportatos arguit à nomine avis.

Corona rosea. XXXIX.

1 **D**at festinatas 1 Cæsar, tibi brumo coronas :
2 Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

1 Domitiane. 2 Naturâ suâ erant vernæ, in tuam gratiam hybernæ factæ sunt. Adulatoriæ.

Murices. XL.

Sanguine de nostro tinctas, ingratae, lacernas
Induis, 1 &, non est hoc satis, esca sumus.

1 Namque inter conchylia mensis inferuntur murices.

Locellus. XLI.

I Si quid adhuc superest in nostri 2 facie locelli,
Munus erit : 3 nihil est ; ipse locellus erit.

1 Petite bourse. 2 Fundo. 3 Si nihil reliqui sit, dabitur ipse locellus.

Tali eborei. XLII.

I Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem,
2 Munera me dices magna dedisse tibi.

1 Ludebatur talis quatuor, quandoque tribus. Talorum autem felicissimus iactus dicebatur Venus, ubi singuli tali diversam haberent faciem, comparentibus simul cane, ternario, quaternario & senione. 2 Grati erunt tibi tali isti quos tibi misi, per se quidem munus leve, sed propter ludi deposita magnum.

Turricula. XLIII.

Quae scit compositos manus improba mittere talos,
Si per me misit, 1 nil nisi vota facit.

1 Fortuna non arti locus est.

Lepus. XLIV.

Inter aves turdus, si quis me iudice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Nuces. XLV.

Alea parva nuces, & non damnosa videntur :
Sæpe tamen pueris 1 abstulit illa nates.

1 Nudavit ad pœnas si ultra diem permissum luserint.

Follis. XLVI.

Ite procul juvenes : mitis mihi convenit ætas :
1 Follis decet pueros ludere : folle senes.

1 Sed minore, qui vento distentus agitur facili manu.

Pica. XLVII.

Pica loquax certâ dominum te voce saluto :
Si me non videas, esse negabis avem.

Mensa citrea. XLVIII.

Accipe felices 1 Atlantica munera, sylvas :
2 Aurea qui dederit dona, minora dabit.

1 Citreas mensas ex Atlante monte Mauritaniz. 2 Si
ex auro puro puto fieret mensa, minoris tamen esset pretii
quam citrea.

* Canu-

* Canusinæ rufæ. XLIX.

Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis :
Et placet hic pueris, militibusque color.

* Lana è Canusinâ que subrufi coloris est.

I Viri Romani utuntur vestibus fusci coloris, Galli rufis è lanâ Canusinâ. & tamen pueri nostri gaudent rufo hoc colore, ut & milites, ex instituto Laconum quibus hic color in bello placebat, ne per vulnera effluens sanguis in vestibus alterius coloris incuteret suis terrorem, hostibus adderet animum.

Nives. L.

Non potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

I Non aquam nivium, sed decoctam nive reconditam ac refrigeratam.

Caprea. LI.

Pendentem summâ capream de rupe videbis,
Casuram speres, 2 decipit illa 3 canes.

I Respicit ad Virgilii versum, *Dumosa pendere procul de rupe videbo.* 2 Al. despicit. 3 Inter venandum.

Accipiter. LII.

Praedo fuit volucrum, famulus nunc aucupis : idem
Decipit, & I captas non sibi mœret aves.

I Dolet sibi pradam ab aucupe, cui servit, ereptam. vide Lil. Gyrald. dialog. 6. lib. I.

Fœnum. LIII.

Fraudatâ 2 tumeat facilis tibi culcitra 3 plumâ.
Non venit ad duros pallida cura toros.

1 In quâ non est pluma. Al. leg. *Frondata*, id est, frondibus. 2 Farciatur. 3 Alii *feno*.

Persona Germanica. LIV.

Sum figuli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

1 Sum larva, persona seu vultus fœcillis Batavi rufi. Pueris quippe terrori sunt larvati.

Hercules Corinthius. LV.

Elidit 2 geminos infans, nec respicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

1 Ex ære Corinthio. Plin. l. 35. c. 9. 2 Angues ab Herc. in cunis elisos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Livius in membranis. LVI.

Pellibus exiguis arctatur Livius 1 ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

1 A styli insurgentis granditate, an ab operis magnitudine & librorum 140. multitudine? vide Juvenal. sat. 7. v. 98.

Sal-

Sallustius. LVII.

Hic erit, ut perhibent 1 doctorem corda virorum,
Primus Romanâ Crispus in historiâ.

1 Quintiliani l. 2. c. 5. & l. 4. c. 2. Senecæ Rhet. l. 3. decl. & controvers. 25. l. 5. Corn. Tacit. 3. hist. Vell. Paterc. hist. 2. &c.

Mel Atticum, LVIII.

Hoc tibi 1 Thesei populatrix misit 2 Hymetti
3 Pallados à sylvis nobile nectar apis.

1 Attici, à Theseo rege. 2 Montis Attici. 3 Præfida Atticæ.

Favi Siculi. LIX.

Cum dederis Siculos mediis de collibus 1 Hyblæ,
2 Cecropios dicas tu licet esse favos.

1 Montis Siciliæ. 2 Atticos, à Cecrope rege.

Cocus. LX.

Non satis est ars sola coco; servire palato,
Atque cocus domini debet habere gulam.

1 Turnebus interpungit. Non satis est ars sola coco, servire palato, Atque cocus domini debet habere gulam.

Lucanus. LXI.

Sunt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, 2 putat.

1 Magis

1 Magis oratoribus quam Poëtis adnumerat eum Fabius
c. l. l. ro. historicis aliis. 2 Tum quia versu scriptus sum,
tum quia vendibilis.

Catullus. LXII.

Tantum magna suo debet () Verona Catullo,
1 Quantum parva suo () Mantua Virgilio.

1 Elegantes Antitheseis.

Calices gemmati. LXIII.

Gemmatum 1 Scythicis ut luceat 1 ignibus 2 au-
rum,
Adspice : quot digitos exuit iste calix !

1 Smaragdus. 2 Poculum aureum. 3 Eo processit luxur,
ut mali gemmas digitis detractas poculis inferant.

Crystallina. LXIV.

Frangere dum metuis, frangis crystallina : 1 pec-
cant
Secura nimium, sollicitæque manus.

1 Al. Peccat Securâ nimium, sollicitæque manu. per dili-
gentiam & curam æquè ac per negligentiam.

Calices vitrei. LXV.

Adspicis 1 ingenium Nili : quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties 2 perdidit auctor opus !

1 Atti-

1 Artificium Ægyptiorum in formandis vitreis calcebris
diversi coloribus, quos Adrianus Imp. *allaßomes* dixit. vide
Scalig. ad Propert. 14. 2 Fregit in ipso opere.

In amphitheatrum Cæsaris. LXVI.

Barbara 2 Pyramidum 3 fileat 4 miracula * Mem-
phis,
5 Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec 6 Triviæ templo 7 molles laudentur 8 honores;
9 Dissimuletque deum cornibus 10 ara frequens;
Aëre nec vacuo 11 pendentia 12 Mausolea
Laudibus immodicis Cares 13 in astra ferant.
Omnis 14 Cæsareo cedat 15 labor 16 amphitheatro:
Unum 17 præ cunctis fama loquatur 18 opus.

1 Ad Græcorum distinctionem, quibus alii omnes Bar-
bari. — * — Nobilissima Ægypti civitas hodie *Cant*.
2 Moles hæc altissimas in sepulchrorum usum non sine pro-
fusâ opum ostentatione reges Ægyptii extruxere, à quadra-
tâ basi decrescendo ascendentes in formam *πυγῆς*, unde &
nomen. post Herodotum, Melam. Plinium, Solinum,
Marcellinum, Diod. Siculum, &c. qui de his, lege Belloni-
um qui Pyramides quæ hodie visuntur, ipse dimensus est.
lib. 2. observ. c. 42, 43, & 44. 3 Signatè ad Barbaros &
ἀπαύστ. vel, fileat miracula, id est, non amplius miretur,
habeatve pro miraculis. 4 *Θεάματα*, conspicua seu specta-
da propter artificium opera, quæ septem numerantur. quibus
& alii septena altera adnumerant; quorum duo Jovis O-
lympici templum & Colossus Rhodius, quoniam ad plenam
enumerationem à Poëtâ sunt omisâ; 1. Scoppa censet vo-
luisse Martialem hanc epigram. amphitheatrum quinque his
structuris antepone, propter, 1 altitudinem, 2 celestem
tem, 3 statuas, 4 varietatem, & 5 nobilitatem, quem vide
Collect. l. r. c. 29. 5 Eorum qui laudant, imo regum
qui

qui Babylona condiderunt, sive urbis hortorum pensilium, murorumque amplitudinem respicias, sive assiduitatem operum. namque & ipse murus, cujus ambitus 350 circiter stadiorum erat, intra annum absolutus est, cum diebus singulis singula perficerentur stadia. alii legunt *Affyrum*; minus rectè. 6 Diana Ephesiae. Propter molles Jónas & Deam, festi summâ cum pompâ & mollitie celebratam. Alii propter signa affabre & ad vivum efficta. Virgil. *Spirantis mollis æra* & Flaccus. *molles imitabitur ære capillos*. Verum locum hunc proculdubio corruptum luxuriamque variae Criticorum tentarunt manus, necdum saluti restituerunt. 8 Columnas, statuas, signa, &c. alii, sacrificia. 9 Non usque adeò efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu factò illam longè superatam videamus. 10 Non Jovis Hammonis apud Nasamonas, quæ nec opibus nec structura erat insignis: vide Plutarch. lib. de animalium solertiâ, & in vitâ Thesei. & Politian. 52. Miscellen. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. 11 Ad altitudinem 140 pedum sublata columnisque innixa, summoque cacumini impositam quadrigam cujus equi suspensis alis volare videbantur: suspensa autem dicebantur quæ suffulta erant.

12 Mausoli regis Cariae tumulum, monumentum illi ab uxore Artemisia extructum. 12 Eleganter respicit ad *τὸ in aere pendentia*. 14 A Vespasiano auspicio incæptoque, à Tito F. perfectò & dedicato. 15 Opus speciosum. 16 In quo ederentur spectacula & venationes, absque scenâ, sedibus per gradus undequaque clauso, in quibus loca 87000, ovali formâ, ad cujus summitatem agrè visio humana pertingeret. vide Vitruvium, Marlianum. Lips. de Amph. &c. 17. Sic & MS. Bodl. Alii *pro*. 18 Amphitheatrum Cæsaris.

In opera publica Cæs. LXVII.

Hic ubi 2 sidereus 3 propius videt astra 4 colossus
 Et 5 crescunt mediâ 6 pegmata 7 celsa 8 viâ;
 9 Invidiosa feri 10 radiabant 11 atria 12 regis,
 13 Unaque jam totâ stabat in urbe domus.
 14 Hic ubi conspicui venerabilis amphitheatrî
 Erigitur moles; 15 stagna Neronis erant.
 16 Hic ubi miramur 17 velocia munera thermas,
 18 Abstulerat miseris tecta superbus ager.
 19 Claudia diffusas ubi porticus explicat 20 umbras,
 21 Ultima pars aulae deficientis erat.
 Reddita Roma sibi est; & sunt 22 te præsides, Cæsar,
 23 Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

1 In quartâ urbis regione. 2 Cui (dejecto Neronis ca-
 pite) Vespasianus solis vultum, 12 radiis insignem reposuit
 dicavitque Soli Sidereo Deo. 3 Legitur & propior, estque
Paibos Metonymicon. 4 Statua quam sibi Nero construxe-
 rat altam pedes circiter cxx. 5 Extruduntur vel ex se sur-
 gunt, erant enim——6——machinæ αὐτοκινηταὶ quæ ex se
 in sublime crescebant aut rursus decrescebant. 7 In ter-
 tium aut quartum tabulatum elata. 8 Sacra. 9 Odiosa,
 invisâ iis quorum ædes interceperat incendiarius Nero, ut
 in usum suum converteret. 10 Auro gemmisque. 11 Do-
 mus prius *Transitoria*, mox incendio absumpta restituta-
 que, *Aurea* nominata. Suet. Nero cap. 31. 12 Crudelis
 Tyranni Neronis. nomen autem regis semper Romanis in-
 visum. 13 Notum hoc è carmine illo, *Roma domus fiet*,
 &c. referente Suetonio Ner. cap. 39. Neronis enim do-
 mus à Palatio ad Esquillas usque pertinebat. 14 Inter
 Cælum montem & Esquillas. 15 Stagnum maris instar,
 circumseptum ædificiis ad urbis speciem. 16 In tertii
 urbis regione. 17 Celeriter extructa. 18 Incendio
 enim

enim & ruinis patriæ domum sibi extruxit, ad eamque arva, stagna, sylvas. prospectus, &c. Tacit. 15. Annal. 19 Quæ & Livia, aliis tamen à Liviâ diversâ. 20 Cum suas, tum vitis quæ subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacabat. Plinius lib. 14. cap. 1. 21 Extrema pars domus Aureæ, id est, juxta Esquillas in quintâ urbis reg. 22 Te imperatore. 23 Postquam opera & munera publica facta sunt, quæ nuper in privatas delicias occupârat Nero.

De gentium confluxu & congratulatione.
LXVIII.

Quæ tam seposita est, quæ gens tam 1 barbara, Cæsar
Ex qua spectator non sit in 2 urbe tuâ?
Vinit ab 3 Orpheo 4 cultor Rodopeius 3 Hæmo,
Vinit & epoto 5 Sarmata pastus equo;
Et qui 6 prima bibit deprensa flumina Nilî,
7 Et quem supremæ 8 Tethyos unda ferit.
Festinauit 9 Arabs; festinavere 10 Sabæi;
Et Cilices 11 nimbis hic maduere suis.
12 Crinibus in nodum tortis venere 12 Sicambri,
Atque 13 aliter tortis crinibus Æthiopes.
14 Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una
Cum verus patriæ diceris esse pater.

1 Ex Græcorum divisione mundi, quibus alii omnes Barbari dicti, imo ex suis qui non in Asia incolabant, quive non orerotundo, molliter & Atticè loquebantur. Ab asperâ enim & incultâ pronuntiatione Barbaros dictos censet Strabo lib. 14. I. C. Scalig. à Bar quod Arabicè Desertum sonat; more Hebræo geminato ad intentionem. Exerc. & in Theophrast. de pl. 2 Sede Imperiali. vel, à te restituta. 3 Ad montem Hæmum Orphei parentes habitârunt. 4 Thrax agriculturæ studi-

Audiosus. Rhodope enim mons Thraciæ. *quasi dicat, venerere Boreales incole.* 5 *Tariari, Russi, Poloni.* 6 *A Meridie.* Ægyptii & Afri apud quos Nilus primum fluere deprehenditur. neque enim fons Nili tum repertus. 7 *Ab occidente, qui ad Hesperium litus sitit.* *Alis Britannii,* quorum litora, ut & ultima Thule, maris fluctibus feriuntur. 8 *Uxor Neptuni Metonym. maris.* 9 *Ab Oriente,* è Nabathæâ, id est, Petreâ; & Sceniti, id est, deserta Arabia. 10 *E Felici Arabia.* 11 *Κρόκος παυρόμενος.* croci aqua diluti asperisionibus, quæ in theatro & Amphith. fiebant. Cilicia vero croco nobilis. 12 *Gu. Idri. Synesioch.* Germanii quorum insigne obliquare crinem nodoque substringere. Tacit. de Germ. & Juvén. 13 *Madido torquentes cornus cirro.* 13 *A naturâ, vel solis ardore, cum Germani artificio cirrati sint.* 14 *Lingua varia, acclamatio vero & mens eadem.* M S. Bodl. *Vox diversa sonat populorum: & vox tamen una est, Cum verum, &c.*

Ad Titum, quod expulerit delatores.
LXIX.

TURba gravis paci, placideque inimica quitti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
 2 *Tradita Getulis; 3 nec cepit arena nocentes;*
Et delator 4 habet, quod dabat exsilium.
 Exulat 5 *Ausoniâ profugus delator ab 5 urbe:*
 6 *Impensis vitæ principis annumeres.*

1 *Delatores, calumniatores fiscales, qui, sub Nerone divitum opibus insidiati, eos quo jure, quâ injuriâ accusationibus vexarant.* 2 *Relegata est in arenosâ & desertâ Africa loca. legunt alii Traducta est Gyaris, alii Cybiris.* MS. Bodl. *Getici.* Lipsius. cap. 11. lib. 2. de Cruce legit *Traducta est Titulum:* pro more noxiorum traducendi per forum seu Amphith. appensis collo titulis & inscriptionibus criminum. & Sueton. cap. 8. *Titi-delatores offide*

in foro fustibus & flagellis caesos, novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subiecti in servos aut venire, partim in asperissimas insularum auchi imperavit. Traditi sunt delatores Getulis, magistris scilicet leonum, ut eos ipsi suis leonibus laniandos obijcerent: quos tamen quum Arena non caperet, pulsi sunt quidem in exilium. Scalig. & Scriu. 3 Tantus est delatorum numerus, ut vix capiat eos Amphith. imo vix insula. Plinius in Panegyrico Trajani. 4 E talionis poenâ, quæ veteribus placuit. 5 Româ urbe Italiae ab Aufone Ulyssis & Calypsus n. 6 Curis, beneficiis, muneribus.

Fœminæ in Amphitheatro cum Leone
certamen. LXX.

Belliger 1 invictis quod 2 Mars tibi servit in armis,
Non satis est, Cæsar; servit & ipsa 3 Venus.
4 Prostratum Nemees & vastâ in valle 5 leonem
Nobile & Herculeum fama canebat opus,
6 Prisca fides taceat: nam post tua 7 munera, Cæsar,
Hec jam 8 fœmineâ vidimus acta manu.

1 In quibus ipsi viri non victi, sed victores sunt virorum & bestiarum quibuscum committuntur. 2 Virilis sexus. alludit autem ad morem gladiatorum venatorumque habitu dei alicujus pugnantium; nec non ad Amphith. Marti dedicatum, ut & theatrum Vereri. 3 Muliebris sexus. *avriselæ* Marti bellicosâ mollis & imbellis dea. infra not. 8. 4 Alii leg. Prostratum vastâ Nemees in valle leonem, ne otiosè abundet, &. 5 Quem confecit Hercules in sylva Nemeæ, inter Cleonas & Phliuntem. 6 Emphaticè, amplificatrix verè vetustas, quæ incerta in majus ferre solet. 7 Munera propriè ad gladiatorios ludos spectant: sed & includunt naumachias & venationes: quæ vel pugnae, ejusque bestiarum inter se commissarum, aut bestiariorum,

riorum, *Συνομαζων*, qui cum feris congregabantur, aut ubi vincti obiectabantur feris capitis rei, malefici, & miscelli Christiani: vel *direptionis* missilium per tesseras vel sine tessera. 8 Namque & in Romanam arenam descendere sustinuerunt scæmæ. Xiphilin. in Nerone & Tito. Suet. Ner. c. 11. Tacit. Annal. 15. Juvenal. sat. 1. V. 24.

Pœna Laureoli. LXXI.

Qualiter in 1 Scythicâ religatus 1 rape Promotheus
 2 Afficquam 3 nimio pectore pavit 4 avem:
 Nuda 5 Caledonio sic * pectora præbuit urso,
 6 Non falsâ pendens in cruce 7 Laureolus.
 Vivebant laceri membris stillantibus artus,
 8 Inque omni nusquam corpore corpus erat!
 * Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
 Vel domini jugulum foderat ense nocens;
 Tempia vel 9 arcano demens spoliaverat 9 auro;
 Subdiderat sevas vel tibi Roma faces.
 10 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
 In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

1 Caucaſo. 2 Interditi vel ſcentem — 3 — noctu in
 pœnas renaſcenti jecore — 4 — Aquilam. 5 E Scotiâ,
Syned. b. in Septentrionalibus enim plagis urſi maximi &
 caſſioni. * *Viſcera*. Bodi. MS. 6 Non ficto dramate, in
 quo quîs urſi pelle teſtus (uti Nero apud Suetonium cap. 29.)
 fictitium Laureolum dilaniare videretur; non in fictâ cruce,
 uti agebat Laureolum Lentulus (Juvenal. ſatyrâ 8. iudice)
 dignus verâ cruce: ſed verè totum corpus laceratus.
 7 Damnatuſ iſte Laureoli latronis urſo expoſituſ mimuſ ve-
 rè agens. 8 Totuſ eviſceratuſ, carne nudatuſ, nil niſi vultuſ.
ὁ δὲ μὲν ἐξ ὁμοῦ ἐγεν. * Verſuſ inſequenteſ quatuor tanquam
 ſpelli

spiritu relegantur ad nescio quem Panormitanum. 9 Ornatu, statuis, vasis templorum aureis, ἀνὰ θύρας: vel etiam privato auro templis custodia causâ deposito. 10 Admiserrat sanè aliquod crimen Laureoli illius latrocinio gravius.

De Dædalo. LXXII.

Dædale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quàm caperes pennas tunc habuisses tuas!

Simile quid de Icaro juxta Neronis ἐξαισίων decidente, vide apud Tranquill. Ner. cap. 12.

De Rhinocerote. LXXIII.

Prestitit exhibitus totâ tibi, Cæsar, arenâ,
Quæ non 1 promisit, prælia 2 rhinoceros:
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

1 Desperabantur promissi prælia Martis. 2 Cæsare scilicet promissi vult Jos. Scalig. hic ergo legit promissi. Quod mihi durius videtur quàm noster dare aut etiam ferre potuerit. 2 Ingens bellua cui nomen dedit τὸ ἐν ἀρχῇ τῇ ἐπὶ λέοντος, ἡ ἀλλο ἐστὶ αὐτὸ ἐν μέγα. Pausan. lib. 9. quamvis hæc relatio de 2 cornibus non ita gravi fide constet.

De Leone qui gubernatorem offendit.
LXXIV.

Læserat 1 ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam 2 notas contemnerare manus:

R 3

Sed

206 EPIGRAMM. DELECTUS

Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas;

Et qui non tulerat verbera, 3 tela tulit.

4 *Quos decet esse hominum tali sub principe mores,*

Qui jubet 5 ingenium mitius esse feris?

1 In custodem, rectorem, mansuetarium. 2 Magistri
coërcentis, vel fortè irritantis. 3 Venabula. jacula confici-
entium. 4 A minori. 5 Hemistichium ex Ovidiano illo,
eleg. 10. lib. 1. *Turpe erit ingenium mitius esse feris.*

De sue quæ ex vulnere peperit. LXXV.

I*Cta gravi telo, confossaque vulnere, mater*

Sus, 1 pariter vitam perdidit, atque dedit.

O quàm certa fuit librato dextera ferro!

Hanc ego 2 Lucinæ credo fuisse manum.

Experta est numen moriens utriusque Dianæ,

Quâque soluta parens, quâque perempta fera est:

1 Suam amisit, fuculo dedit. 2 Quæ certo jaculatur,
errare nescit. 3 Venatricis & obstetricis.

De eadem. LXXVI.

S*us fera 1 jam gravior, maturi 2 pignora ventris*

Emisit fœtum, vulnere facta parens.

Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.

3 O quantum est subitis casibus ingenium!

1 Partui proxima. 2 Rectius legas pignora. namque u-
nicum peperit fuculum, ceteri matris funere tumulari.
3 Casus ubique valet.

De Hercule infidente tauro ad coelum raptō.
LXXVII.

R *Aptus abit mediâ quod ad æthera taurus arenâ ;*
2 Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen 3 fraterna per æquora taurus,
At nunc 4 Alciden 5 taurus in astra tulit.
6 Caesaris, atque Jovis confer 7 nunc schema : juvençî
8 Par onus ut tulerint ; 9 altius iste tulit.

1 Pegmate. *ῥαγάς*, machinâ quâ in sublime rapiebantur personæ scenâ in aera, ut à Boreâ Orythia, ab Aurorâ Memnon, ab angibus Medea, &c. 2 Non tam machinamenti fuit artificium, quàm pii numinis aura, artî adspirans. 3 Neptunia regna, maria. 4 Domitianum (credo) vel Domitiani effigiem Herculis habitu, quem ipse affectavit, gentemque Flaviâ referri voluit ad Reatinos & comitem Herculis. vide Sueton. Vespas. c. 12. 5 Tauro huic ligneo Imperatorem inclusum volunt nonnulli, ut quadret schema cum Jove sub specie tauri : verum nec placet, nec opus est : namque—6—A Cæsare exhibitus in spectaculo hic tantus. 7 Putat Rutgerius hoc epigramm. ad Aruntium Stellam, inter alia, scriptum fuisse, legendumque, *confer nunc, Stella, juvenços*. 8 Fac eos tulisse par onus, quod tamen non fuit. ille enim puellam, hic herôa, &c. 9 Ludit in ambiguitate vocis *altî*, quod aliquando pro cœlo, quandoque pro mari sumitur. Jovis autem taurus Europam per mare, Cæsaris taurus Herculem per aëra (quod mari altius) tulit.

De supplice elephante. LXXVIII.

Q *Uod pius, & supplex elephas te, Caesar, adorat ;*
Hic modo qui tauro tam metuendus erat :
R 4 I Non

208 EPIGRAMM. DELECTUS

1 *Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.*

1 *Facit hoc non à magistro iussus & edocuit ut alibi elephantes: docile animal elephas & religiosum: Solem enim & Lynam naturæ instinctu adorat.*

De tigride quæ leonem laceravit. LXXIX.

L *Ambere securi dextram consueta magistri,
Tigris ab Hircano gloria 1 rara iugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:
2 Postquam inter nos est, plus feritatis habet.*

1 *Non ita frequens huc adducta ex Hircanills sylvis; videturque respicere ad morem surripiendi catulos Tigridis: cum enim foetus infidiis ereptos videt. insequitur raptorem animal perniciosissimum: ille unum abjicit e catulis, quem mater ad cubile reportat, rursusque raptorem insequenti alterum abjicit, mox tertium, &c. ita ille unicum vix natus navim conscendit. Plin. l. 8. c. 18. Solin. c. 21. 2 Ad nos tralata fortior & animosior facta est.*

Orpheus verè discerptus. LXXX.

Q *Uidquid in 1 Orphæo Rhodope spectasse theatro.
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi,
2 Reperunt scopuli, mirandaque 3 sylva cucurrit,
Quale fuisse 3 nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum 4 pecudum & genus omne ferarum,
Et supra vatem 5 multa pependit 5 avis.
Ipse sed 6 ingrato jacuit laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.*

1 Thre.

1 Threicis vallibus seu planicie ad Hæmum Rhodopenve, quæ ad similitudinem veri theatri refert poeta, ut Ovid. 11. Metamor. *Manades Orphei titulum rapuere theatri.* 2 Hæc autem vel per machinamenta *νευγαγασιν*; vel ab hominibus in truncis arborum scopulisque latitantibus movebantur. 3 Horti aureis pomis, id est, citrils (ut refert è Jubæ commentariis Æmylianus apud Athenæum lib. 3. c. 6.) insignes, quos habuerunt in ~~extremâ~~ Æthopiæ parte filia Hesperii fratris Atlantis. 4 Al. Pecori. alii *pecudum genus* ~~aque ferarum~~. sed acutiori sensu retineatur vetus lectio. neque enim pecudes domesticæ, sed feræ Orpheum infecit, quas voce illius blandâ citharæque sono delinitas crederes pecudes. 5 Filo vel reti coërcitæ tenuissimo ne avolarent, aves multæ. 6 Malè vatis musicam compensanti.

De rhinocerote. LXXXI.

1 *Solicitant 2 pavidum rhinocerotæ magistri,*
Seque diu magnæ colligit ira feræ,
Disperabantur promissi prælia Martis :
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque 4 gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Fastat ut impositas taurus in astra pilas.

1 Feras ad pugnam irritare solebant stimulis, igne, flagellis, pills, mappis. 2 Verentes ne in se bestiam moverent, Vel ne, si non moveretur in pugnam, populo displicerent qui lentas oderat pugnæ. 4 Gemino cornu infestum urum. Ita legendum divinabat I. Doufa, assensit Jos. Scalig. exponit Pet. Scriver, non ut vulgo *ursum*.

De naumachiâ. LXXXII.

SI quis ades longis 1 serus spectator ab oris,
 Cui lux prima 2 sacri muneris ista fuit:
 Nè te decipiat ratibus 3 navalis Enyo,
 Et par unda fretis; hic modo terra fuit.
 Non credis? 4 spectes, dum laxent æquora Martem;
 Parva mora est; dices, hic modo pontus erat.

1 Per itineris longinquitatem. 2 Qui jam primum spectas Naumachiam, Neptuno sacram, vel à Divo Casare exhibitam. 3 Prælium navale. Est autem Bellona, bellorum dea, Martis soror. 4 Expectes modo dum certamini finem faciant æquora emissæ.

Blanditur Cæsari. LXXXIII.

SEcula 1 Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
 2 Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
 2 Non Marathon taurum, 3 Nemæe frondosa leonem,
 Arcas Menalium non timuisset aprum.
 Hæc armata manus 4 hydre mors una fuisset;
 5 Huic percussa foret tota Chimæra semel.
 6 Ignipides posset 7 sine Colchide vincere tauros:
 Solvere & 8 Hesione solus, & 9 Andromedæ.
 10 Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
 His denas pariter per domuisse feras.

1 Adolescentem Domitiano charum in Sinesphitheatrales descendentem. 2 Nullum orbi à monstris fuisset negotium aut periculum. 2 Urbs illa Atticæ non timeret Cretæum taurum, ab Herc. casum, quod tamen Theæo adscribitur. 3 Non sylva Nemæa inter Cleonas & Philætem timuisset, leonem, non Arcadia aprum, quo confecti

Hercules. 4 Repullulantibus capitibus crescens malum
 uno ictu simul interfecisset. 5 Idem M. S. Bodl. habet.
 Hinc, id est, ab hac manu, vel uno ictu petiisset trifor-
 mul monstrum. 6 Al. *Æripides*, melius legas *Ignivomos*.
 7 Absque Medæ ope & arte. 8 Laomedontis filiam ceto
 expositam quam asseruit Herc. 9 Cephei & Cassiopes fi-
 liam, quam ceto expositam liberavit Theseus. 10 Ite jam,
 subducite rationes, comperletis Herculis labores per om-
 nem vitam non excessisse XII. numerum: Carpophorus uno
 spectaculo XX. stravit feras.

De Prisco & Vero gladiatoribus.

LXXXIV.

Cum traheret Priscus, traheret certamina Verus,
 Effet & æqualis Mars utriusque diu;

1 Missio sepe 2 viris magno clamore petita est:

Sed Caesar legi paruit ipse sue.

Lex erat 3 ad digitum positâ concurrere palmâ:

Quod licuit, 4 lances, donaque sepe dedit.

Inventus tamen est finis discriminis æqui;

Pugnare pares, succubere pares.

Misit utrique 5 rudes, & 6 palmas Caesar utrique:

7 Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.

Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Caesar,

Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

1 Missio erat quoties laesus aut victus victori eripiebatur
 à principe vel munerario ex faventiâ populi, quam signifi-
 cabat pressio pollicis. 2 Gladiatoribus. 3 Concorso digi-
 torum à dimicatione palmam inter se sortiti. Petr. Scri-
 veris quem vide. Alii sublato digito se victum agnoscere.
 ex. 4 Obsonia in lances & dona, ut reficeret animum-
 que adderet gladiatoribus, vel populo quo patientius ferret
 longæ

212 EPIGRAMM. DELECTUS LIB. V. MART.

longæ pugnae moram. 5 Scipiones; quibus veterani gladiatores donati in signum magisterii, liberi ab arena in reliquam vitam pronuntiabantur. 6 Praesentis certaminis praemia. 7 Missionem, palmam, & rudem.

Carmen festinatum. LXXXV.

* **D**A veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat, Caesar qui placuisse tibi.

* Hæc disticha, vel mutta sunt & corrupta, vel Martialis non sunt, ex fragmentis illi adscribuntur.

EPI.

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Sextus.
E Veteribus Poëtis.

CATULLUS.

Mittit libellum suum. I.

QUoi dono 1 lepidum novum libellum
Aridâ modo 2 pumice expositum?
3 Corneli, tibi. namque tu solebas
Meas 4 esse aliquid putare nugas,
Jam tum, cum ausus es 5 unus Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis,
Doctis, 6 Jupiter, & laboriosis!
Quare 7 habe tibi quidquid hoc libelli est,
Qualecunque, quod 8 ô patrona virgo
Plus uno maneat perenne sæclo.

1 Genus Epigrammatum Catulli tenerum, molle, lax-
um, purum, delicatum, multis ita gratum, ut Catullum
longè Martiali præferant. Cum his alii præsus sentire non
possunt. Ut enim, alunt, in Catullo sit aliquid ex iis quas
III mirantur virtutibus, ea tamen plerumque rerum
inani-

inanitas est, ut istis vitiis abundè compenſetur, illa qualiscunque, quā commendatur, elegantia. Itaque teneritudinem illam Catulli multo latinæ linguæ usū exprimunt nonnulli: Martialis vim, acumen, ingenium paucissimi aut nulli adhuc expreſſerunt. 2 Hæc expoliebantur libri pellibus obducti. 3 Transpadanus ille & conterraneus Catulli, qui nobis scriptam reliquit Astici vitam. 4 Latina phraſis & Ciceroni usurpata, ex Græco tamen sumpta, *πέντα* significat autem versus suos à Cornelio existimari alicujus pretii. 5 Idem tamen fecerat Atticus, ut sæpe Cicero testatur in Epistolis: nisi forrè plura sit amplexus ille Nepos quàm Atticus, ut solus verè dici possit omnium temporum historiam in tres libros contulisse. 6 Exclamando lege. 7 Totum hunc libellum qualiscunque sit, à me tibi oblatum accipe. 8 Minerva Bibliothecarum custos, & artium patrona.

Faselli laus & dedicatio. II.

Faselus ille, quem videtis hospites,
 2 Ait fuisse navium celerrimus
 Neque ullius natantis 3 impetum trabis
 Nequisse præterire, sive 4 palmulis
 Opus foret volare, sive 5 linteo.
 Et hoc 6 negat minacis Adriatici
 6 Negare litus, insulasve Cycladas
 Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
 Propontida, truce[m]ve Ponticum sinum,
 Ubi iste, 7 post faselus, antea fuit
 8 Comata sylva. Nam Cytorio in iugo
 9 Loquente sæpe sibilum edidit 9 comæ:
 10 Amastri Pontica, & 11 Cytore buxifer
 Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
 Ait faselus: 12 ultimâ ex origine.

Tuo stetit dicit in cacumine,
 13 Tuo imbuisset palmulas in æquore :
 Et inde tot per 14 impotentia freta
 Herum tulisse, 15 levâ, sive dexterâ
 Vocaret aura, sive 16 utrumque Juppiter
 Simul secundus incidisset 16 in pedem ;
 Nec ulla vota litoralibus Diis
 17 Sibi esse facta, cum veniret à mare
 Novissimo hunc ad usque limpidum lacum.
 Sed hæc prius fuere ; nunc 18 reconditâ
 19 Senet quiete, seque dedicat tibi
 Gemelle Castor, & 20 gemelle Castoris.

1 Genus parvi navigii. 2 Scilicet facelus, quem loquentem inducit. 3 Omnibus se ait navibus cursu & celeritate præstitisse. 4 Remis ; palmula le bout large de la rame. 12 se prend icy pour la rame. 5 Velis. 6 Ait fore ut hoc verum esse fateatur Adriaticum mare. 7 Qui deinde in fasciolum compactus est. 8 Frondifera. 9 Frondibus sibilantibus. 10 In vocativo lege : est autem civitas Pontii. 11 Mons ibidem. 12 A principio. 13 Tuis primam in aquis palmulas tinxisse. 14 Ferocia, periculosa, regi nescia. 15 Sive ventus dextrâ, sive levâ aspiraret. 16 Pes in navis, chorda quâ vela tenduntur. Itaque sensus est : sive Jupiter propitius utrumque velum tetendisset. 17 Se fecisse ; quod pateat integrum sibi esse ut cui velit se dedicet. 18 Senescit. 19 In portum recepta. 20 Pollux.

Ad Marcum Tullium. III.

Dilectissime Romuli nepotum
 Quot sunt, quotque fuere, Marce Tulli ;
 Quæque post aliis erunt in annis,
 Gratias tibi maximas Catullus

Agit:

*Agit : pessimus omnium Poëta :
Tanto pessimus omnium poëta ;
Quanto tu optimus omnium patronus.*

Linteum repetit furto surreptum. IV.

M *Arrucine Asini, i manu sinistra
Non bellè uteris in joco, atque vino :
Tollis lintea neglegentiorum.
Hoc falsum esse putas ? Fugit te inepte.
Quamvis sordida res, & invenusta est.
Non credis mihi ! Crede Pollioni
Fratri ; qui tua furta vel talento
Mutari vellet : est enim 2 lepōrum
Disertus puer ; ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte ;
Quod me non movet 3 æstimatione,
Verum est 4 μνημόσυνον mei sodalis.
Nam sudaria 5 Setaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus
Et Veranius : hoc amem necesse est,
Ut Veraniolum meum & Fabullum :*

i Quia utebatur ad furandum, licet per jocum : simile exemplum refert Tacitus cujusdam Senatoris, qui cum i Claudio vocatus ad cœnam surriperet vasa aurea, Julius e jusdem Claudii filiis postea acceptus est. **2** Vera utilitatis gnarus. **3** Precio. **4** Monumentum. **5** Setabis hinc Hispaniæ, hinc Setaba lintea.

Mali scripti jocosa detestatio. V.

IN te plus oculis meis amarem,
Fecundissime Calve, munere isto
Odissem te 2 odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quidve sum locutus,
Cur me tot malè perderes poëtis ?
2 Isti Dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum !
Dii magni horribilem & sacrum libellum !
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
3 misisti; continuo ut die 4 periret,
Saturnalibus, 5 optimo dierum
Non, non hoc tibi, false; sic abibit.
Nam 6 si luxerit, ad librariorum
Curræ scrinia. Cæsios, Aquinos,
Suffenûm omnia colligam 7 venena.
Ac te 8 his suppliciis remunerabor.
Vos hinc interea, valete, abite
Illuc, unde 9 malum pedem tulistis,
Sæcli incommoda, pessimi Poëtæ.

1 Epigramma facetè scriptum, & verè Catullianum; è quo quatuor refecimus versus obscuros, & cæterorum luminis officientes. 2 Quo Vatinium prosequor; quo Vatinius dignus. Vide ejus Nebulonis elogium in Ciceronis Oratione adversus ipsum scripta. 3 Frequens execratio apud Comicos, præsertim Terentium; Qui illum omnes dii perdunt. 4 Misisti. 5 Ut me ejus lætio conficeret. 6 Jucundissimo & ad voluptatem comparato. 7 Ubi primum postera dies illuxerit. 8 Mala poemata. 8 Has à te pœnas exigam. 9 Potius existimo malum legi per interjectionem, phrasi usitatâ; vel apud Ciceronem: *Qui sunt, malum, isti pindenisse*, Epigramma hoc cæteroquin elegans, cum in optima

mam definat sententiam. Nonnihil tamen inquinatur humilior proverbio; quod vitii genus non omnino satis veteribus cautum est. Sed forte nec inter ipsos humile censebatur. Utut sit quisquis hoc ad nostram poesim transferet, non mediocriter aberrabit à pulchro.

Vitia sua nemo videt. VI.

Suffenus iste, Varre, quem probè nosti,
 Homo est venustus, & dicax, & urbanus,
 Idemque longè plurimos facit versus.
 Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
 Perscripta, nec sic, ut fit, in 2 palimpsesto
 3 Relata; 4 chartæ regie, novi libri,
 Novi 5 umbilici, lora rubra, 6 membrana
 Directa plumbo, & 7 pumice omnia equata.
 Hæc cum legas, 8 tum bellus ille, & urbanus
 Suffenus, unus caprimulgus aut fossor
 Rursus videtur: 9 tantum abhorret ac 10 mutat.
 11 Hoc quid putemus esse? qui modo 12 scurra,
 Aut si quid hæc re 13 tritius videbatur,
 Idem 14 inficeto est inficetior rure,
 Simul poemata attigit: 15 neque idem unquam
 Equè est beatus, ac poema cum scribit:
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur.
 Nimirum 16 idem omnes fallimur; neque est quisquam
 Quem non in aliquâ re videre 17 Suffenum
 Possis. 18 Suus cuique attributus est error;
 Sed non videmus, mantice quod in tergo est.

¶ Multorum in hæc vana jactatio qui non bona sed plura scribere gaudent quos facit Horatius passim illudit & præsertim Satyr. 4. de Lucilio loquens;

*Nam fuit hoc vitiosum ; in horâ sæpe ducentos,
Ut magnum, versus dictabat, stans pede in uno.*

2 Tabellarum erat genus, in quibus, quod scriptum erat, deleri poterat, ut rursus in iisdem scribi posset, tabella deletitia, à πάλιν rursus & ἴσω five ἴαιω deleo. 3 Relata, perscripta. 4 Alio nomine, macrocolon, genus membranæ nobilioris. 5 Genus ornamenti libris jam perfectis addi solitum ex ligno, cornu, auro, aut aliussmodi materiâ, hinc locutio, ad umbilicum perducere, id est ad absolutionem, perfectionem. 6 Membrana directa, parchemin recté. 7 Pumice expoliebantur libri. 8 Tum ille qui modo videbatur elegans ; nunc dum leguntur inepta planè & insulsa ejus carmina, caprimulgi aut fossoris officio dignior videtur quàm poete. 9 Tantum ille in versibus à consuetâ ipsi in sermone elegantia desciscit. 10 Mutatur, neutrum pro passivo. 11 Undenam oritur talis error. 12 Urbanus, dicax, facetus. 13 Exercitatus, magis in dictariis jaculandis contritum, puto enim accipi in bonam partem. 14 Inficetus idem est quod infacetus, inurbanus, ut sit sensus ; Suffenum qui modo videbatur urbanus, simul ac poemata attigit, ipso rure rusticiorem, minùs urbanum. 15 Et tamen ille nusquam sibi magis placet quàm cum versus pangit. 16 Eodem quo ille nos errore deludimus ; in nostris viriis dignoscendis cæci sumus. 17 Sua ineptè mirantem, nec propria vitia cognoscentem. 18 Nota fabula quam breviter Phædrus l. 4. Peras imposui Jupiter nobis duas.

Ineptus Rîsus. VII.

*E*Gnatus quod candidos habet dentes

1 Renidet usquequaque : 2 seu ad rei ventum est

Subsellium, cùm orator excitat fletum,

Renidet ille : 3 seu pii ad rogum fili

Lugetur, orba cum flet unicum mater,

Renidet ille : quicquid est, ubicunque est,

S 2

Quod

*Quodcunque agit, renidet: Hunc habet morbum
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum:
Nam risu inepto res ineptior nulla est.*

1 Ut candorem dentium ostendet. 2 Cum in iudicium venit ut advocati munere fungatur. 3 Major ex pil filii morte luctus, major etiam ex unci.

In maledicum. VIII.

Quam te mala mens, miselle Ravide,
Agit præcipitem in meos jambos?
Quis Deus tibi 1 non bene advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
2 An ut pervenias in ora vulgi?
Quid vis? Quâlibet esse notus optas?
3 Eris: quandoquidem meam superbè
Diu jam patientiam fatigas.

1 Non legitimo ritu placatus. 2 An avidus es famæ quælis-
cunque, etiam malæ. 3 Supple notus, & meâ quidem o-
perâ, qui te per urbem insignem cantari faciam, ut ait Ho-
ratiûs.

Jocus in malum scriptum. IX.

O Funde noster, 2 seu Sabine, seu Tiburs.
Nam te esse Triburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum ledere: at, quibus cordi est,
3 Quovis Sabinum pignore esse contendunt.
Sed seu Sabine, sive veriùs Tiburs,
Fui libenter in tuâ suburbanâ
Villâ, malamque pectore expuli tussim:
4 Non immerenti quam mihi meus venter,

*Dum sumptuosas appeto, dedit, cœnas.
 Nam 5 Sextianus dum volo esse conviva,
 Orationem in Attium petito rem
 Plenam veneni, & pestilentie, legit.
 Hic me 6 gravedo frigida, & frequens tussis
 Quassavit, usque dum in tuum sinum fugi,
 Et me recuravi 7 ocimœque & urticâ.
 Quare refectus maximas tibi grates
 Ago, quod non es ulta peccatum :
 Nec jam recuso, si nefaria scripta
 Sexti 8 recepto, quin gravedinem, & tussim,
 9 Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus :
 Qui tunc vocat me, cùm malum legit librum.*

1 Quinque illi primi versus nihil ad rem profusus, nec nostros ferremus ita nugantes; verum hæc venia antiquis concedatur. 2 Tiburtis agri amœnitas celebrata. Sabini non ad-o. Et ob hanc causam fortè poetra mavult fundum suum esse Tiburtem quàm Sabinum. Vel etiam fortè quod Sabinus ager vectigalis vel militibus attributus. De amœnitate Tiburis vide Horat. od. 1. 1. *Laudabunt alii claram Rhodon aut Mylenen.* 3 Parati sunt quovis pignore opposito de hoc pugnare. 4 Quia dum voluptati & palato nimis confuso, valetudini atque auribus non peperci. 5 Sextii pro quo extat oratio Ciceronis. 6 Genus est catarrhi. 7 Farago est diversarum herbarum quâ boves purgabantur. hinc vulgare nomen, *de la dragée aux chevaux.* 8 Recepero. 9 Potas hunc sibi imprecaturum mala; at elegantius imprecationem vertit in Sextium.

Ad seipsum de adventu veris. X.

*J*Am ver egelidos refert tepores,
*J*am coeli furor æquinoctialis,

S 3

Jucun-

222 EPIGRAMM. DELECTUS

*Jucundis Zephyri silescit auris.
Linguantur Phrygii, Catulle, campi,
Nicaeaeque ager uber aestuosa.
Ad claras Asiae volumus urbes.
Jam mens praetrepidans avertit vagari :
Jam leti studio pedes vigescunt.
O dulces Comitum valete cœtus
Longè quos simul à domo profectos,
Diversos variae viae reportant.*

Epigramma versibus satis elegans, jejuno & exiguo sensu
Hominis improborum felicitatem indignè ferentis brevem &
jucundam imaginem continet.

Ad seipsum de strumâ & Vatinio. XI.

Quid est, Catulle, quid moraris emori?
1 Sella in curuli 2 Struma Nonius sedet :
3 Per consulatum pejerat Vatinius.
Quid, est, Catulle, quid moraris emori?

1 Quod insigne fuit nobilium magistratum. 2 Praetor
hoc nomine, verè struma civitatis & foeda cicatrix. 3 Vati-
nius operâ Pompeii Consul fuit. Hic ergo per suum consu-
latum pejerabat : nunquam enim verè jurabat.

De Arrio vocales asperante. XII.

Commoda dicebat, si quando commoda vellet
Dicere, & hinfidias Arrius infidias :
Et tum mirificè sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinfidias :
Credo sic mater, sic Liber avunculus ejus,
Sic maternus avus dixerat, atque avia

*Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures ;
 Audiebant eadem hæc leniter, & leviter :
 Nec sibi post illa metuebant talia verba
 Cum subito assertur nuntius horribilis,
 Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
 Jam non Ionios esse, sed Hionios.*

Multis Epigramma hoc valdè facetum, imò etiam Quintillano nobile visum. Ego viros eruditissimos vidi qui illud infra mediocria deicerent. Lusus enim tenuis in homine blaso vocales asperante ; quod genus obvium & perfacile, nec valdè urbanum est.

Amantium furor. XIII.

O Di & amo, quare id faciam fortasse requiris,
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

I Commentarii loco esse possunt Terentiani versus, ex quibus dysticon illud expressum est ;

*O indignum facinus ! Nunc ego
 Et illam sceleratam esse & me miserum sentio,
 Et tædet & amore ardeo ; & prudens, sciens
 Vivus, vidensque perco ; nec quid agam scio.*

In Cæsarem. XIV.

N Il nimium studeo Cæsar, tibi velle placere,
Nec scire utrum sis albus, an ater homo.

I Contumellarum maximâ scilicet contemptu : hic ulciscitur Cæsarem.

E variis Poëtis Antiquis.

CICERO.

Jocus in fundum Varronis. XV.

IFundum Varro vocat quem possim mittere fundâ,
 Ni tamen exciderit quâ cava funda patet,
 Extractam puto 2 situlam cum ponit in horto
 Ulterius standi non habet ille locum.

1 Epigramma ex genere hyperbolicorum, quod totum parum elegans esse ostendimus in Praefatione; reliquum tamen ad exemplum eorum quæ sine causâ mirata est vetustas: laudatur enim à Quintiliano quasi facetum. Nisi forte ille Ciceroni parcere voluit. nam præclarè idem continud admonet l. 8. c. ult. non alio genere dicendi magis in cacozellam iri quam illo hyperbolico. 2 Situla genus vasis ad hauriendam aquam; un sceau.

Lauræ Tullii liberti Ciceronis, in fontes
 calidos salubres oculis, qui post obitum
 Ciceronis in ejus villa eruperunt.

XVI.

IQuo tuâ, Romane vindex clarissime lingue,
 Sylva loco melius surgere jussa vires,
 Atque Academiæ celebratam nomine villam
 Nunc reparat cultu sub potiore Vetus:
 Hic etiam apparent lymphæ non ante repertæ.

Languida

*Languida quæ infuso lumina rore levant.
Nimirum locus ipse sui Ciceronis honori
Hoc dedit, hâc fontes cum patefecit ope;
Ut, quoniam totum legitur sine fine per orbem,
Sint plures, oculis quæ medeantur, aquæ.*

I Epigramma hoc ob ipsius celebritatem in hanc collectionem inseruimus. Est tamèn ex vitioso falsorum genere de quo multa in præfatione. Prorsus enim de sanandis eorum qui Ciceronem legerent oculis, in patefaciendo illo fonte, natura cogitauerat, nunquàm, Repertum est in scriptis Plinii maioris lib. 31. c. 2.

VIRGILIUS.

*Laus Augusti post victoriam Actiacam.
XVII.*

*N*Octe pluit totâ, redeunt spectacula manè :
Divisum imperium cum fove, Cæsar habet.

I Ne Virgillii Poetarum Principis nulla hic mentio fieret, visum est hoc epigramma referre ab Augusto quondam totoque Romano Populo mirificè laudatum. Cujus autorem cum requireret, Bathyllus quidam mediocris Poeta, tacente Virgilio, sibi illud adscripsit. Quamobrèm donatus honoratusque à Cæsare fuit. Quod æquo animo non ferens Virgilius, valvis Augusti affixit quater hoc principium: *Sic vos non vobis*. Postulabat Augustus ut hi versus complerentur. Quod cum frustra cæteri conati essent, Virgilius præposito disticho subjunxit.

*Hos ego versiculos feci, tulit alter honores :
Sic vos non vobis nidificatis aves.*

Sic

*Sic vos non vobis vellera feritis oves :
 Sic vos non vobis mellificatis apes.
 Sic vos non vobis fertis aratra boves.*

S E N E C A.

De temporum mutabilitate. XVIII.

* **O**mnia tempus edax depascitur, omnia carpit :
 Omnia sede movet, nil finit esse diu.
 Flumina deficiunt, profugum mare littora siccant,
 1 Subsidunt montes, & juga celsa ruunt.
 Quid tam parva loquor ? 2 moles pulcherrima cœli
 Ardebit flammis tota repente 3 suis.
 Omnia mors poscit. 4 Lex est, non pœna, perire.
 Hic, aliquo, mundus, tempore, nullus erit.

* Hoc Epigramma versibus nobile, materiâ excelsum, non
 tam acumine quam perpetuâ quâdam majestate commenda-
 tur. 1 Aliquid ex hujus versus pulchritudine detrahit, quod
 duo illius membra idem significare videantur. 2 Quædam
 apud Ethnicos mundi per conflagrationem dissolvendi opi-
 nio vigeat, à sacris fortè litteris hausta aut traditione pro-
 pagata. 3 Suis, id est ex ipsius orbis incendio erumpenti-
 bus. 4 Falsum si de hominibus intelligas, quos non natura,
 sed peccatum morti mancipavit ; sed ita ferebat gentium
 cæcitas. Mira autem brevis & vis in hac sententiâ. Lex
 est non pœna perire.

Magnatum consortia fugienda. XIX.

* **I**ngentes dominos, & 1 famæ nomina clara,
 Illustrique 2 graves nobilitate domos,
 Devita, & longè cautus fuge. 3 contrahe vela,
 Et te littoribus cymba propinqua vehat.

4 In plano tua sit semper fortuna, 5 paresque
 Noveris. Ex alto magna ruina venit.
 Non bene cum parvis junguntur grandia rebus.
 Stantia namque 6 premunt, præcipitata 7 ruunt.
 Mitte superba pati fastidia, spemque caducam
 Despice; 8 vive tibi, nam moriere tibi.

* Pulcherrimum Epigramma ex intimis hominum sensibus
 & affectibus ductum, innatæ omnibus superbiz superiorum
 impatienti suavissimè blandiens, nobili, excelsâ & verâ sen-
 tentiâ conclusum. 1 Homines famâ celebratos. 2 Oneros-
 as, an potius amplas & magnas. 3 Cave nè totis velis ven-
 tus acceptus in altum te efferat, infra mediocritatis tuæ li-
 mites te cohibe. 4 Non in lubrico, non in prærupto loco
 undè timeatur casus. 5 Paribus te adijunge. 6 Oneri &
 molestiæ sunt. 7 In eandem ruinam secum te trahunt, ob-
 ruunt. Adivè dictum puto, ruunt, ut & spumas salis cre-
 ruebant. Virg. 8 Expressit inde Tertullianus suum illud
 dictum; Nemo alii nascitur, moriturus sibi.

Seneca in Corsicâ exulans. XX.

Barbara præruptis inclusa est Corsica saxis,
 Horrida, desertis undique vasta locis.
 Non poma Autumnus, segetes non educat æstas :
 Canaque Palladio munere bruma caret:
 Umbrarum nullo ver est letabile foetu,
 Nullaque in infausto nascitur herba solo :
 Non panis, non haustus aquæ, non ultimus ignis.
 Hic sola hæc duo sunt, exul, & exilium.

Mediocre Epigramma quod excerptum duximus ad o-
 scendendam Senecæ exulantis mollitiem & infrañionem.

Ejus-

Ejusdem exulis quærela. XXI.

Occisi jugulum quisquis scrutaris amici
Tu, necdum miserum me satis esse putas :
Desere confossum. victori vulnus iniquo
Mortiferum impressit mortua sæpe manus.

Et hoc Epigramma eodem etiã consilio selectum.

Exulis Senecæ quærela. XXII.

Quisquis es, (& nomen dicam ? dolor omnia cogit)
Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis :
Et non contentus tantis, subitisque ruinis
Stringis in extinctum tela cruenta caput :
Crede mihi, vires aliquas natura sepulchris
Attribuit, tumulos vindicat umbra suos.
Ipsos, crede, Deos hoc nunc tibi dicere, 1 Livor.
Hoc tibi nunc, Manes dicere, crede, meos :
Res est sacra, miser, noli mea tangere fata,
2 Sacrilegæ bustis abstinuere manus.

In hoc Epigrammate præter magnificentiam quandam & incitationem, præcipuè afficit animos legentium hic versus *Res est sacra miser.* Nam quia quisque veretur fieri miserum, ideò sacrari miserorum conditionem mirificè gaudet. Discant inde lectores illud quod in poematis vel tibis & scriptis vocant delectabile, nihil aliud esse, quàm verba & sententias legentium affectibus attemperatas. quas qui solertiùserunt & exhibet, hic potentiùs movet & validiùs delectat. 1 Livor. id est livide, ut scelus pro scelerato. 2 Etiam sacrilegi à violandis tumulis abstinent.

In malignè jocantem. XXIII.

CArmina mortifero tua sunt suffusa veneno,
 Et sunt carminibus pectora nigra magis:
 Nemo tuos fugiat, non vir, non fœmina dentes,
 Haud puer, haud ætas undique tuta senis.
 Utque furens totas immittit saxa per urbes
 In populum: sic tu verba maligna jadis.
 Quare tolle, jocos. non est jocus esse malignum:
 Numquàm sunt grati, qui nocuere sales.

In hoc Epigrammate præcipuè notanda extrema sententiâ,
 de quâ diximus in præfatione, cùm totum genus malignorum
 Epigrammatum rejiceremus.

INCERTORUM AUTORUM.

Judicium de Virgilio. XXXIV.

DE numero vatum si quis seponat Homerum,
 Proximus à primo tùm Maro primus erit:
 Et si post primum Maro seponantur Homerum:
 Longè erit à primo, quisque secundus erit:

Vulgare dictum continet non inconcinè expressum, quod
 Quintilianus sic extulit l. 10. c. 1. Utar inquit, iisdem ver-
 bis que ex Afro Domitio juvenis accepi, qui mihi interroganti
 quem Homero crederet maximè accedere: secundus, inquit,
 Virgilium est, proprior tamèn primo quam terciò. Is antiquo-
 rum fuit de Virgilio & Homero sensus, quorum hæc in parte
 judicium valdè requirit Scaliger, & cum Scaligero ferè om-
 nes,

Illu-

Illustres Græciæ ruinæ. XXV.

G Ræcia bellorum longâ succussa ruinâ
 Concidit, 1 immodicè viribus usa suis.
 Fama monet; fortuna perit; cinis ipse jacentis
 Visitur, & tumulo est nunc quoque sacra suo.
 Exigua ingentis retinet vestigia fame:
 Et magnum infelix nil nisi nomen habet.

Epigramma grandi nec ambizioso ornatu. Ex eorum genere quæ tota splendida acumen nec habent nec requirunt.
 1 Id est malè usa & sine modo.

De eodem argumento. XXVI.

Quisquis 1 Cecropias hospes cognoscis Athenas,
 Quæ veteris famæ vix tibi signa dabunt:
 Hasne 2 Dei, dices, cælo petière relicto?
 Regiaque innumeris hæc fuit una deis?
 Idem 3 Agamemnonias, dices, cum videris arces:
 Hæc victrix 4 victâ vastior urbe jaces?
 Hæc sunt, quas meritò quondam est mirata vetustas.
 Magnarum rerum magna sepulcra vides.

Eodem argumento quo superius eodem ferè stilo & ornatu: pungit aliquantò acrius extremus versus, non indecorum ex audaci metaphorâ leporem captans. Sed quid Poetam mirare? cum audaciùs adhuc in solutâ oratione Sulpicius ruinas, urbium, earum dixerit esse cadavera. Eodem quoque spiritu dixit Sannazarius, de Part. Virg. Cum regna peritiam moriantur & urbes.

1 Ita dicta à Cecrope rege biformi. 2 Multis in causis ut cum Neptunus & Minerva ut de imponendo illi nomine certarent; Mars ut in Areopago Judicaretur.

Mitto alias fabellas quæ hic congeri possent. 3 Agamemnonias arces, id est Mycenæ. 4 Victâ urbe Trojâ quam Rex Mycenarum Agamemnon expugnavit.

Boni infelices, impii felices. XXVII.

M Armoreo 1 Licinus tumulo jacet. at Cato parvo;
Pompeius nullo. 2 Credimus esse Deos?

2 In hunc sensum erumpebant obscurati Gentilium animi, quotiès improbos felices, probos autèm infelices animadvertent. Ad Christianis illustris ubique videtur Dei providentia, siue bonos temporariis flagellis probet, & ad contemptum terrenæ felicitatis erudiat; siue malorum quædam beneficia caducis beneficiis remuneretur, aut malas eorum, cupiditates, concessâ ad tempus eorum quæ expetunt usurâ, ulciscatur.

In Cappadoces. XXVIII.

Vlpera Cappadocem malè sana momordit: at ipsa
Gustato periit sanguine Cappadocis.

Alii viperis lethiferum esse Cappadocum sanguinem, quod breviter duobus versiculis expressum non piguit referre.

Decoctoris jocus. XXIX.

Cum sua decoctor subeuntem limina furem
Quærere speratas, nocte videret, opes:
Nocte quid in nostris circumspicis ædibus, inquit,
Hic ego nil mediâ cernere luce queo.

Epigramma satis facetum, nec longè accersito sale conditum.

De

De Acone & Leonilla. XXX.

Iumine Acon dextro; capta est Leonilla sinistro,
 Et potis est formâ vincere uterque Deos.
 Blande puer lumen quod habes, concede parenti:
 Sic tu cæcus Amor; sic erit illa Venus.

† Epigramma à multis celebratum, nec immeritò; Non enim sua elegantia, suo pretio caret.

Fratricida. XXXI.

Mævius à castris miles melioribus, ausus
 Hostilem saltu præcipitare ratem:
 In damnum felix, & victor ut impius esset,
 Nescius occiso fratre superbus erat.
 Dùm legit exuvias, hostiliaque arma revellit,
 Fraternos vultus oraque nota videt.
 Ille ferox; quid lenta manus nunc denique cesses?
 Iustius hoste tibi, qui moriatur, adest.
 Fraternali res nulla potest defendere cædem:
 Mors tua sola potest, morte levanda tuâ est.
 Viximus adversis, jaceamus partibus iisdem,
 Dixit, & in dubio est utrius ense cadat.
 Ense meo moriar maculato cæde nefandâ;
 Cui moreris, ferrum quo moriari, dabit.
 Dixit & in fratrem fraterno concidit ense;
 Victorem & victum condidit una manus.

1 A partibus stans melioribus. 2 Saltu se in hostilem rem injicere. 3 Damno suo felix, victoriâ implius. 4 Tumulo, neci dedit.

EX ANTHOLOGIA
GRECORUM POETARUMSpartana fugacem filium interficiens.
XXXII.

A Bello reducem natum Spartana, petentem
 Cum vidit celeri patria testa pede,
 Irruit, & nudi pectus transverberat hastâ,
 Et super occiso mascula verba dedit;
 Quin morere, ô Sparta, dixit, non vera propago,
 O mentite genus, & patris, & patriæ!

Ex genere historicorum est, in quibus utilitas magis quam
 elegantia spectata est.

Ubique labor. XXXIII.

E Cquam quisque viam vitæ secet? acria tantum
 Furgiaque, & lites aggerit omne forum;
 Cura domi est, & rure labor; maris æquor aranti
 Horror adest; peregrè si quid habes, metus est;
 Si nihil, hoc miserum; sequitur, connubia tristis
 Anxietas; careas conjuge, solus eris:
 Sollicitat soboles, orbatque carentia prolis:
 Stulta juvenia fere est, firma senectâ parùm:
 Alterutrum ergò optes, aut numquàm in luminis oras
 Venisse; aut natum morte repente frui.

Satis elegantèr hoc epigramma humana vitæ miseriâs
 pingit,

pingit, nec aliter sentire debuerunt qui nullo fidei lumine imbuti, cum mala quibus hic premimur ignorare non possent, de felicitate alterius vitæ cogitare non potuerunt. Ausonius item hoc argumentum venustè quidè, sed latius persectus est, & ob eam causam locum hic habere non potuit.

Hercules custos fure non melior. XXXIV.

Optimus Alciden aries, vel pinguior agnus
Placat, & in toto victima lecta grege:
At fugat ille lupos: sed si custosve, lupusve
Custodita vorat, ⁊ quid pepulisse iuvat?

⁊ Quid profuit lupos abegisse.

Avarus. XXXV.

Ditis opes retines, animum sed pauperis: ergo
Heredi dives, pauper es ipse tibi.

Niobe. XXXVI.

Istud sepulchrum intus cadaver non habet:
Extra, sepulchrum non habet cadaver hoc:
Imò sepulchrum ipsa, & cadaver est sui.

Cogita Nioben lapidem factam, nec te fallat hoc acumen,
ex ipsâ quidè materlânatum, non laboriosè quæsitum, nec
tamèn exquiritum.

Alexandri statua. XXXVII.

Fortis Alexandri vultum Lysippus, & audax
Expressit pectus; vis, puto, in ære latet:

ÆNUS

*Æneus ille Jovem sic compellare videtur ;
Cessit terra mihi ; Jupiter astra cole :*

*Aliquid habet magnifici, non assurgit tamèn ultra medio-
cra.*

CLAUDIANUS.

In sphæram Archimedis. XXXVIII.

Jupiter in parvo cùm cerneret æthera vitro,
Risit, & ad superos talia dicta dedit :
Hæcine mortalis progressa potentia curæ ?
Jam 1 mens in 2 fragili luditur 2 orbe 1 labor.
3 Jura poli, 4 rerumque fidem, 5 legesque Deorum,
Eccè Syracusius transtulit arte senex.
6 Inclusus variis famulater spiritus astris,
Et 7 vivum certis motibus 8 urget 7 opus.
10 Percurrit proprium 9 mentitus 9 signifer annum,
Et simulata novo 11 Cynthia mense redit ;
Jamque suum volvens audax industria mundum
Gaudet & humanâ sydera mente regit.
Quid falso 13 insontem tonitru 12 Salmonea miror ?
Æmula naturæ parva reperta manus.

Sphæram vitream fabricârat Archimedes Mathema-
ticorum princeps in quâ cœlestes motus cernebantur,
cursumque suum peragebant astra, tam incertantia quàm
erratica. Hoc opus itâ nobile habitum est, ut ejus ima-
go Sepulchro Archimedis superposita sit. Quâ notâ Ci-
cero Ignoraturn à popularibus Archimedis sepulchrum
detexisse se gloriatur l. 5. Tuscul. Ita, inquit, nobilissima
Gratiæ civitas quondam, imò etiâ doctissima, sui civis

*unius acutissimi monumentum ignorasset, nisi ab homine Appi-
mate didicisset. 1 Mundi machina. 2 Spharâ vitreâ. 3 Coeli
motus rato ordine procedentes. 4 Naturâ constantiam &
æqualitatem. 5 Leges à Deo mundo impositas, à quibus ille
nunquam discedit. 6 Diceret in hac spharâ quendam velu-
ti animum & mentem esse. 7 Quod ex motu vivum esse
possis putare. 8 Movet. 9 Zodiacus in spharâ expressus.
10 Percurrere Zodiacum dixit, pro eo quod erat à planetis
ipsum percurri. 11 Luna in hac spharâ singulis mensibus
renovatur. 12 Regem Elidis qui cum Jovis tonitru, ære, &
cornipedum cursu simularet equorum, à Jove idus fulmine
interiit, ita Poetæ fabulantur. 13 Qui præ Archimede in-
sons fuit, cum ipse solum tonitru, hic totum mundum maxi-
mum Deo opificium simulaverat.*

AUSONIUS.

Modestè fortunâ utere. XXXIX.

F*ama est fœtilibus cœnâsse Agathoclea regem,
Atque abacum Samio sæpè onerâsse luto.
Fercula gemmatis cùm poneret horrida vasis:
Et misceret opes, pauperiemque simul:
Querenti causam, respondit: Rex ego qui sum
Sicania, figulo sum genitore satus.
Fortunam reverentèr habe, quicumque repente
Dives, ab exili progredièrè loco.*

Historicum Epigramma satis utili sententia conclusum.
Ne insolentèr fortunâ tuâ abutaris, sed modestè ac verècundè
eâ fruire; Ità esto quod es, ut memineris qui fueris.

Vene-

Venenum veneno pulsum. XL.

* **T**oxica Zelotypo dedit uxor mæcha marito :
 Nec satis ad mortem credidit esse datum :
 Miscuit argenti lethalia pondera vivi :
 Cogeret ut celerem vis geminata necem.
 1 Dividat hæc si quis, faciunt discreta venenum,
 Antidotum sumet, qui sociata bibet.
 Ergo inter sese dum noxia pocula certant
 Cessit lethalis noxa salutifera.
 Quam pia cura Deum ! prodest crudelior uxor.
 Et cum fata volunt, bina venena juvant.

* Historicum. 1 Si quis seorsim vel toxicum sumat, vel
 argentum vivum.

Echo ad pictorem. XLI.

Vane, quid affectas faciem mihi 1 ponere, pictor,
 2 Ignotamque oculis sollicitare deam ?
 3 Aëris & linguae sum filia, mater 4 inanis
 Indicii, vocem quæ sine mente gero.
 5 Extremos pereunte modos à fine reducens,
 Ludificata sequor verba aliena, meis.
 Auribus in vestris habito 6 penetrabilis echo :
 Et si vis similem pingere, pinge sonum:

1 Stimulare & effingere. 2 Cur mihi oculis tuis mo-
 lestiam facessis. Cui me oculis tentas attingere, quæ ocu-
 lis cerni non possum. 3 Echo enim est vox repercussa :
 vox aer à lingua ad palatum dentesque collisus. Exi-
 mie Virg. Vocisque offensa resultat imago. 4 Inane

indiciū dicit, quia mente carens; vox enim hominis hoc sensu inanis dici non potest, quia cum mente conjuncta est. Omnes quidem syllabas repetit Echo, sed extrema tantum audiantur, quia vox loquentis impeditur simul cum illa exilior sonus ab Echo percussus audiatur. 6 Quæ penetrat & pervadit aures.

De varietate fortunæ. XLII.

Qui laqueum collo nectebat, repperit aurum;
Theaurique loco deposuit laqueum.
 At qui condiderat, postquam non repperit aurum:
Aptavit collo, quem reperiit laqueum.

Facetus eventus.

Spartharum mulierum fortitudo. XLIII.

Mater Lacæna clypeo obarmans filium,
1 Cum hoc, inquit, aut 2 in hoc redi.

1 Extremæ erat infamiæ clypeum abjicere. *2* Scilicet mortuus: mortuos enim super clypeos referebant. De matrum Lacænarum fortitudine vide August. Ep. 38.

Ad Philomusum Grammaticum. XLIV.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est:
Doctum, & Grammaticum te, Philomuse, putas?
Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita condas;
Mercator hodiè, cras citharædus eris.

Tabula Rufi. XLV.

HÆc Rufi tabula est. nil verius. ipse ubi Rufus?
In cathedrâ: quid agit? **I** Hoc, quod & in tabulâ:

I Nempè tacet.

De Diogene Cynico Philosopho. XLVI.

PEra, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta supellex
Ista fuit Cynici: sed putat hanc nimiam.
Namque cavis manibus cernens potare bubulcum,
Cur, Scyphe, te, dixit, gesto supervacuum?

Historicum.

Ad Notarium velocissimè excipientem.
XLVII.

***P**Uer notarum præpetum,
Soters minister advola.

Bipatens pugillar expedi,

Cui multa fandi copia.

Punctis peracta singulis,

Ut una vox absolvitur.

Evolvo libros uberes

Instarque dense grandinis,

Torrente linguâ perstrepo.

Tibi nec aures ambigunt,

Nec aucupatur pagina.

Et mota parcè dextera,

Volat per æquor cereum.

T 4

Quum

240 EPIGRAMM. DELECTUS

*Quum maximè nunc proloquor:
Circumloquentis ambitu:
Tu sensa nostri pectoris,
Vix dicta jam ceris tenes.
1 Sentire tam velox mihi
Vellem dedisset mens mea:
Quam præpetis dextra fugâ
Tu me loquentem prævenis.*

* Non ineitè hœc epigrammate describitur ars nobilissima, & magnæ utilitatis, quæ temporum injuriâ, & hominum negligentia intercudit. 1 Utinam tam celeritè res mente perciperem, quam tu eas notis ex primis.

Epitaphium Didonis. XLVIII.

I*nfelix Dido nulli benè nupta marito:
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.*

Julius Cæsar. XLIX.

I*mperium, binis fuerat solem ne quod olim
Consulibus, Cæsar Julius obtinuit.
Sed breve jus regni, solâ 1 trieteride gestum,
Perculit 2 armata factio seva toge.*

Hæc Cæsarum elogia quatuor quæque versibus comprehensa licet alioqui multis in locis inconcinna, tamèn ad juvandam puerorum memoriam selecta sunt; non enim Cæsarum modò nomina & seriem, sed quandam etiam cujusque morum effigiem continent. 1 Tribus annis, post quos in senatu à Bruto & Cassio interfectus est. 2 Non in bello sed in pace. Tago pacis habitus.

Octavianus Augustus. L.

Ultor, successorque dehinc Octavius, idem
Cæsar, & Augusti nomine nobilior.
longeva, & numquam i dubiis violata potestas,
In terris positum credidit esse deum.

i Incertis & adversis. Quancquàm cruenta illius pax, tum
 multorum nobilium cædibus tam cladibus Varianis & Lolli-
 anis, tamèn ista non fuerunt tanti, ut statum imperii labe-
 facerent.

Tiberius Nero. LI.

Prenomen Tiberi i nactus Nero, prima juventæ
Tempora, laudato gessit in imperio.
Frustrà dehinc solo Caprearum clausus in antro,
Que prodit vitiis, credit operta locis.

Elegantè Tacitus Tiberii vitam in varia tempora distin-
 gult; *Morum, inquit, tempora illi diversa; egregium virâ fa-*
mâque quoddam privatæ, vel in imperiis sub Augusto fuit: oc-
cultum ac subdolum fingendis virtutibus donec Germanicus ac
Drusum superfuere: idem inter bona malaque mixtus incolumi
matre: instabilis sævitia, sed obiectis libidinibus, donec Se-
janum dilexit timuitve: postremò in scelera simul ac dedeco-
ra prorupit postquàm remoto pudore & metu suo tantum inge-
niis utebatur.

Caius Caligula. LII.

Post hunc castrensis caligæ cognomine Cæsar
Successit, 2 sævo sævior ingenio:
Cædibus, incestisque dehinc maculosus, & omni
Crimine pollutum, qui superavit, 3 ævum.

B Tac.

1 Tac. i. Annal. *Infans in castris genitus, in contubernio legionum eductus, quem militari vocabulo Caligulam appellabant, quia plerumque ad concilianda vulgi studia eo tegmine pedum induebatur.* 2 Hoc est Tiberio crudeli crudelior. 3 Antonium: Germanicus enim ex Antonia Antonii filia genitus. An Tiberium notat, qui Germanicum adoptaverat, & sic avus Caligula dici potest.

Claudius Cæsar. LIII.

Claudius 1 *irrisa privato in tempore vite,*
2 *In regno specimen prodidit ingenii.*
3 *Libertina tamen, 4 nuptarum & crimina passus,*
5 *Non faciendo nocens, sed patiando fuit.*

1 Ob stuporem; adeo ut mater Antonia siquem infanti tarditate vellet significare, ipso Claudio tardior & hebetiorem appellaret. 2 Cum de ridiculo fuisset privatus, Princeps tamen aliquod specimen edidit ingenii. 3 Libertorum, Pallantis, Narcissi, & Calisti, penes quos regnante Claudio imperium fuit. 4 Messalina scilicet & Agrippina, quarum illa impurior, hæc ambitiosior. 5 *Qui non veras peccare cum possit, jubet.* Senec. Vide Cicer. i. de Offic. de duplici injustitiæ genere præclare differentem.

Nero. LIV.

Aeneadum generis qui 1 *sextus, & ultimus heres,*
Polluit & clausit 2 *Julia sacra Nero.*
2 *Nomina quot pietas, tot habet quoque crimina vita;*
Disce ex Tranquillo que meminisse piget.

1 Sextus à Julio Cæsare qui genus ad Æneam referebat. 2 Juliam familiam. singulis familiis sua sacra. V. Cicer. de Leg. 3 Matrem Agrippinam, uxorem
Oda.

Octaviam, mox etiã Poppæam, fratrem Brittanicum, præceptorem Senecam interfecit; pessimus filius, pessimus maritus, pessimus frater, pessimusque discipulus.

Servius Galba. LV.

Spem frustrate senex, privatus sceptrâ mereri
Visus es, imperio proditus inferior.
Fama tibi melior juveni: sed justior ordo est,
complacuisse dehinc, displicuisse prius.

1 Secutus est Poeta Taciti sententiam; sed non est affectus elegantiam. Ille enim sic in elogio Galbæ; *Quinque principes prosperâ fortunâ emensus, & alieno imperio felicior quàm suo.... Ipsi medium ingenium, magis extra vitia quàm cum virtutibus, fame nec incuriosus, nec venditor, pecuniæ atque non appetens, suæ parvus, publicæ avarus. Major privato visus, dum privatus fuit, & omnium consensu capax imperii, nisi imperasset hist. l. 1.*

Marcus Otho. LVI.

A Emula polluto gesturus sceptrâ Neroni,
Obruitur 2 celeri raptus Otho exitio.
Fine tamen laudandus erit: qui 3 mortē decorâ
Hoc solum fecit nobile, quod periit.

1 Hanc de futuro principatu Othonis suspicionem dabat vita ante principatum flagitiosissima, nomenque ipsius Neronis ab illo in militum gratiam assumptum. 2 Nam post Imperii novaginta dies sibi ipse vim attulit. 3 Hujus causas ipse expressit apud Tacitum, suos dimittens; *Hunc, inquit, omnium, hanc virtutem vestram ultra periculâ objicer, nimis grande vitæ meæ pretium puto. Alii diutius imperium tenuerim, nemo tam fortiter reliquerit: An ego tantum Romanæ patri, tot egregios exercitus, sterni rursus, & Reipub. eripi poterat. Ipse quoque Tacitus de illo; Tantumdem apud posteros meruit bonæ famæ, quantum malæ.*

Aulus

Aulus Vitellius. LVII.

VItæ sors, 1 mors fœda tibi, nec digne Vitelli,
 Qui fieres Cæsar : 2 sic tibi fata placent.
*Umbra tamèn brevis imperiï, quia præmia regni
 Sæpè indignus adit : non nisi dignus habet.*

1 Quippè à populo innumeris antè contumelis affectus tan-
 dèm in Gemoniis occisus est. 2 Adeò tibi fata indulgent,
*Principatum ei detulere qui ipsum non noverant, inquit Ta-
 citus.*

Divus Vespasianus. LVIII.

Querendi attentus, 2 moderato commodus usu,
 Auget, 3 nec reprimit Vespasianus opes.
 4 Olim qui dubiam privato in tempore famam,
 5 Par aliis princeps, transtulit in melius.

1 Attentior enim ad rem fuisse traditur, & nullum turpe
 lucrum duxisse. *Antiquo cultu victuque, inquit Tacitus,*
qui ejus parsimoniâ solutos Romanorum mores astrictos fu-
isse affirmat. 3 Opes suas rationis modo coercere non potest.
 4 Acumen ex Tacito ; *Ambigua, inquit, de Vespasiano fama,*
solutusque omnium ante se principum, in melius mutatus est.
 5 Par vel optimis.

Titus Vespasianus. LIX.

Felix imperio, 2 felix brevitate regendi,
 3 Expers civilis sanguinis, orbis amor ;
 4 Unum dixisti moriens te crimen habere.
 5 Sed nulli de te, non tibi credidimus.

1 Habuit

1 Habuit enim flagrantissima populi Romani studia.
 2 Metus enim erat ne in deterius, ut sapè fit, prolaberetur.
 3 Belli civilis contra Vitellianos nullam partem attigit Titus, & interim in Oriente mansit. 4 Notat hoc Dion, & variis suspicionibus indagat, l. 66. 5 Sed te alicujus esse criminis reum, nulli credidimus, ne tibi ipsi quidè.

Domitianus. LX.

H Altèrèd edideras 1 dominos 2 gens Flavia, justos:
 Cur duo quæ dederant, tertius eripuit?
 3 Vix tanti est habuisse illos, quid dona bonorum
 Sunt brevia. Æternum, quæ nocuere, dolent.

1 Vespasianum & Titum. 2 Familia Vespasianorum, quam obscuram & sine ullis majorum imaginibus asserit Tranquillus. 3 Hos versus illustrat Epigramma Martialis.

*Flavis gens quantum tibi tertius abstulit hæres?
 Pene fuit tanti non habuisse duos.*

Nerva. LXI.

Proximus extincto, moderatur sceptrum, tyranno
 Nerva senex, princeps nomine, 1 mente parens,
 Nulla viro soboles; imitatur adoptio prolem;
 Quam legisse juvat, quam genuisse velit.

1 Plinius in Panegyrico ad Trajanum; Eodemque animo dicitur Nerva parem suum factum esse, quo erat omnium.

Tra-

Trajanus. LXII.

A Ggreditur regimen 1 viridi Trajanus in ævo,
 Belli laude prior, 2 cætera patris habens.
 Hic quoquæ prole carens, sociat sibi sorte legendi,
 Quem fateare bonum, 3 diffiteare parem.

1 Annos enim natus 42. adoptione ad imperium ascitus est. De eo Plinius; Jam firmitas jam proceritas corporis, jam honor capitii & dignitas oris, ad hoc ætatis indeflexa maturitas, nec sine quodam munere Deum, festinatis senectutem insignibus, ad augendam majestatem cesaries, nonne longè latèque principem ostentant? 2 Uterque optimus erat, inquit Plinius, dignusque alter eligi, alter eligere. 3 A Trajano ille tam longè absuit, quàm longè ab illo mali.

Alius Hadrianus. LXIII.

A Elius hinc subiit mediis præsignis in actis:
 * Principia, & finem fama notat gravior.
 Orbis & hic; sociatque virum documenta daturum,
 Adsciti quantum præmineant genitis.

* Sub initia & finem principatus varios variis suspitionibus, Senatores morte multavit: hinc tanta in se Senatus odia concitavit, ut vix à rescindendis ejus actis, Antonini successoris lacrymæ precesque Senatum dimoverint.

Antoninus Pius. LXIV.

A Ntoninus abhinc regimen capit: ille 1 vocatu
 Consultisque pius, 2 nomen habens meriti.
 Filius huic fato nullus: sed lege suorum
 3 A patriâ sumpsit, qui regeret patriam.

1 Et nomine & prudentiâ. 2 Ex merito nomen habens.
 3 Imperatoris omnibus, elegi debet ex omnibus, inquit Plinius.

Marcus Antoninus. LXV.

Post Marco tutela datur; qui 1 scita Platonis
 Fecit; 2 ad imperium patre Pio melior.
 Successore suo, moriens, sed principe pravo,
 Hoc solo patriæ, quod 3 genuit, nocuit.

1 Platonis dogmata factis in imperio executus est. 2 Ad
 imperium regendum optimo patre magis aptus & idoneus:
 ille enim solum pacis artibus clarus, hic etiam bellicis. 3 Fi-
 lium commodum sibi dissimilem, & ipso Nerone multo pejo-
 rem habitum.

Commodus. LXVI.

Commodus insequitur, pugnis 1 maculosus arene,
 2 Thracidico princeps 3 bella movens gladio.
 4 Eliso tandem persolvens gutture pœnas,
 Criminibus fassus 5 matris adulterium.

1 Infamis. 2 Thracico gladiatorio. 3 Qui nulla, nisi in
 arena bella gerebat. 4 Nam cum venenum sibi à Martiâ
 pellice datum evomisset, illa robustum adolescentem immi-
 sit, qui ipsi cervices frangeret. 5 Faustinae de cujus integri-
 tate non bella fama. vitâ flagitiosissimâ ac degenerare, se ab
 Aurelii sanguine alienum probavit.

Helvius Pertinax. LXVII.

Helvi, iudicio, & consulto, lecte, 1 senatûs,
 Princeps decretis prodite, non studiis.

Quod

*Quod doluit 2 malefida cohors, 3 errore probato :
4 Curia quòd castris cesserat, imperio.*

1 Helvii Pertinacis electio in Imperatorem à Senatu magno assensu confirmata, cum ille hunc honorem praefectis recusaret, vide Herod. 2 Praetoriani milites. 3 Cum imperatorem illum à Senatu potius quàm à se factum animadvertent. 4 Quia jus eligendi Imperatores à Senatu ad castra & milites transferat.

Didius Julianus. LXVIII.

D*i bene, quòd 1 spoliis Didius non gaudet optimi:
Et citò 2 perjuro præmia adempta seni.
Tuque, Severè pater, titulum nè horresce novantis.
Non rapit imperium vis tua, sed recipit.*

1 Imperio quod à militibus emerat. 2 Qui nec ipsum militibus donativum reddidit, quod ipse promiserat.

Severus Pertinax. LXIX.

I*mpiger 1 egelido movet arma Severus ab Histis,
Ut 2 parricide regna adimat Didio.
Punica origo illi : sed qui virtute probaret,
Non obstare locum, quum valet ingenium.*

1 Glaciali, gelido. 2 In se enim cadis Pertinaciam obum, Pictione cum militibus facta, contraxit.

Bassianus Antoninus Caracalla. LXX.

D*issimilis virtute patri, & multò magis illi,
Cujus 1 adoptivo nomine, te perhibes.*

2 *Fratris morte nocens, punitus sine cruento,
In risu populi tu 3 Caracalla magis.*

1 Alexandri cujus sibi nomen assumebat. 2 Getæ quem in ipso maris gremio obtruncavit. 3 Caracalla dictus erat ob vestis cujusdam Puniceæ usum. An ergo id dicit Ausonius, Caracallam suo sanguine cruentatum ridente populo magis fuisse Caracallam, id est non solum veste sed & corpore cruentum & puniceum?

Opilius Macrinus. LXXI.

Pincipis hic custos sumptum pro Cæsare ferrum,
Vertit in auctorem cæde, Macrinus iners.
Mox cum prole ruit. gravibus pulsare querelis
Cesset perfidiam : quæ patitur, meruit.

1 Cum peractum sibi à Caracalla mortem comperisset Macrinus, imminens exitium interfecto insidiatore vitavit. Sed brevi desertus à suis, ab Heliogabali militibus, cum filio Diadumeno cæsus est.

Antoninus Heliogabalus. LXXII.

Tunc etiã augustæ sedis penetralia fœdas,
2 Antoninorum nomina falsa gerens?

1 Tunc etiã Imperatorum sedem polluit. 2 Falso enim præbatur Caracallæ filius.

SEPTEM SAPIENTUM
SENTENTIÆ;

Bias Prienæus. LXXIII.

Quænam summa boni? mens quæ sibi conscia recti.
 Pernicies homini quæ maxima? solus homo alter.
 Quis dives? qui nil cupiat. Quis pauper? avarus.
 Quæ dos matronæ pulcherrima? Vita pudica.
 Quæ casta est? De quâ mentiri fama veretur.
 Quid Prudentis opus? Quàm possit, nolle nocere.
 2 Quid stulti proprium? non posse, & velle nocere.

1 Cicero de Offic. 1. 2. Nullatam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur. 2 Cicer. in Epist. ad Appianum; Quod si essem eâ perfidiâ, quâ sunt ii qui in nubes conferunt, tamen eâ stultitiâ cerè non fuisset, ut aut in obscuro odio apertas inimicitias, aut in quo tibi nihil nocerem, stenderem nocendi voluntatem.

Pittacus Mitylenæus LXXIV.

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.
 Bono probari malo, quàm multis malis.
 Demens superbis invidet foelicibus.
 Demens dolorem ridet infeliciū.
 Pareto legi, quisque legem sanxeris.
 Plures amicos re secundâ compara.
 Paucos amicos rebus adversis proba.

Gleco

Cleobulus Lindius. LXXV.

Quanto plus liceat, tam libeat minùs.
 2 Fortune invidiæ est immeritus miser.
 Felix criminibus nullus erit diù.
 Ignoscas aliis multa; nihil tibi.
 Parcit quisque malis, perdere vult bonos.
 Majorum meritis gloria non datur.
 3 Turpis sæpè datur fama minoribus.

1 Senec. Troad.

Minimum decet liberè, cui multum licet.

2 In fortunæ odium cedit, si quis citra culpam sit miser,
 hinc illa vox impia Lucani de Pompeio;

—Crimenque deùm crudele notavit.

3 Immerita.

Periander Corinthius. LXXVI.

Numquàm discrepat utile à decoro.
 Plus est sollicitus, magis 1 beatus.
 Mortem optare malum, timere pejus.
 Fax, ut libeat, quod est, necesse.
 Multis terribilis, caveto multos.
 Si fortuna juvat, caveto 2 tolli.
 Si fortuna tonat, caveto 3 mergi.

1 Beatum hic intellige opulentum, usu apud Latinos crebro. Horat.

—Puerisque beata creandis

Uxor.

id est locuples juxta multos. Expresfit autem hanc sententiam eleganter idem. Horat.

Crescentem sequitur cura pecuniam

Majorumque fames.

2 Insolescere, extolli. 3 Quasi à fluctu, sic à calamitatibus
 obrul, Horat. *Adversis rerum immersabilis undis.*

Solon Atheniensis. LXXVII.

Dico tunc beatam vitam, cum peracta fata sint:
 2 Par pari jugator conjux. quicquid impar,
 3 dissidet.
 4 Non erunt honores unquam fortuiti muneris.
Clam coarguas propinquum, quem palam laudaveris,
 5 Pulcrius multo parari, quam creari nobilem.
Certa si decreta fors est, quid cavere proderit?
Sive sint incerta cuncta, quid timere convenit?

1 Ovid. — *Dicique beatum*
Ante obitum nemo supremæque funera debet.
 2 Idem Ovid. *Si bene vis nubere, nube pari.*
 Juvenalis enim.

Intolerabilius nihil est, quam fœmina dives.
 3 Non bene convenit. 4 Nunquam fortuna tantum vale-
 bit, ut verum honorem quasi suum munus cui velit, largi-
 tur. 5 Nobilitatem factis consequi, quam genere.

Chilo Lacedæmonius. LXXVIII.

Nolo, minor me timeat, despiciatque major:
Vive memor mortis, uti sis memor & salutis.
 1 Tristia cuncta exuperans aut animo, aut amico,
 2 Tu bene si quid facias, non meminisse fas est.
Quæ bene facta accipias, perpetuo memento.
Grata senectus homini, quæ parilis juventa,
Illà juventa est gravior, quæ similis senecta.

1 Aut propriâ fortitudine aut amici solatio. 2 Cicer. de
Amic. Beneficia meminisse debet in quem collata sunt, non
commemorare qui contulit.

Thales Milefius. LXXIX.

TUrpe quid ausurus, te sine teste time.
Vita perit, mortis gloria non moritur,
Quod facturus eris, dicere sustuleris.
Crux est, si metuas, vincere quod nequeas.
Cum verè objurgas, sic inimice juvas:
Quum falsò laudas, tunc & amice noces.
Nil nimium satis est. ne sit & hoc nimium.

Ausonii Villula. LXXX.

SAlve, herediolum, majorum regna meorum,
Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.
Quod mihi jam senior, properat à morte, relinquit,
Eheu nolueram tam citò posse frui.
Iusta quidem series patri succedere; verum
* Esse simul dominos, gratior ordo piis.

* Cum patre simul possidere prædia piis magis in voto
est.

Monosticha de ærumnis Herculis.
LXXXI.

PRima i Cleonæi tolerata ærumna i leonis.
Proxima Lernæam ferro, & face contudit hy-
dram.
Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.

254 EPIGRAMM. DELECTUS

*Æripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona baltæo.
Septima in Augeis stabulis impensa laboris.
Ostava expulso numeratur 2 adorea 3 tauro.
In Diomedeis victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Undecimo mala Hesperidum 5 districta triumpho.
Cerberus extremi suprema est meta laboris.*

* De his omnibus vide Diction. Poetic. 1 Quem occidit in Nemæâ silvâ juxta Cleonas, & cujus pellem postea gefit pro insigni. 2 Gloria, ab adore frumenti genere pretiosissimo apud Romanos, ex quo libationes diis fiebant.

Adorea liba. Virg.

3 Qui Cretam insulam devastabat. 4 Diomedis Thraciæ regis qui equos humanis carnibus pascebat. 5 Rapta, decerpta.

Ausonius Paulino. LXXXII.

PAulino Ausonius. 1 Metrum sic suavit, ut esses
Tu prior: & nomen prægrederere meum.
Quamquàm & 2 fastorum titulo prior, & tua Roma
Præcessit nostrum sella curulis ebur.
Et quæ jamdudum tibi palma poetica pollet,
3 Lemnisco ornata est: quo mea palma caret.
Longævæ tantum superamus honore senectæ.
Quid refert? cornix non ideo ante 4 Cycnum.
Nec quia mille annos vivit 5 Gangeticus ales,
Vincit centum oculos, regie pavo, tuos:
Cedimus ingenio, quantum precedimus ævo.
6 Assurgit muse nostra camena tuæ.
Vive, vale: & totidem venturos congere 7 Faxos,
Quot tuus, aut noster 8 conservare patres.

Honori Sancti Paulini datum est ut hoc Epigramma, ceteroqui valdè mediocre exciperetur. 1 Nequè enim constaret versus, si more Romano suum nomen praposuisset, scripsissetque Ausonius Paulino. 2 Uterque enim Consul fuit, sed ante Ausonium Paulinus. 3 Lemnisco ornata palma honorabiliores erant, hinc Cicero, *Lemniscata palma*, pro insigni. Lemniscus autem est tania & vitta. 4 Gracè libertate penultimam corripit satis durè. 5 Phoenix, ut opinor. 6 Cedit, & se inferiorem fatetur: vide quid discipulo tribuat præceptor. 7 Annos à Jano initium ducentes. 8 Simul vixère.

Theodosio Augusto Ausonius. LXXXIII.

Scribere me Augustus jubet, & mea carmina poscit,
 Pœnè rogans: blando vis later imperio.
 Nil dubites authore bono. Mortalia quærunt
 Consilium: 1 certus jussa capeffe Dei.
 2 Non habeo ingenium: Caesar sed jussit: habebo.
 Cur me posse negem, posse quod ille putat?
 Invalidas vires ipse excitat; & juvat idem,
 Qui jubet. 3 obsequium sufficit esse meum.

1 In rebus quæ prudentiâ humanâ administranda sunt, consilio locus est, non in his quæ sunt jussu divino. 2 Verba sunt segnitiei responsantis. 3 Ego partes obsequii tantum mihi sumo; cetera ipse ministrabit.

*Sixtus tertius Summus Pontifex.**Inscriptio baptisterii. LXXXIV.*

Gens sacrandæ polis hic semine nascitur almo,
 Quam fecundatis Spiritus edit aquis.
Virgineo fœtu genitrix Ecclesia, natos
Quos spirante Deo concipit, amne parit.
Cœlorum regnum sperate hœc fonte renati
Non recipit felix vita semel genitos.
Fons hic est vita, & qui totum diluit orbem,
Sumens de Christi vulnere principium.
Mergere peccator sacro purgande fluente,
Quem veterem accipiet, proferet unda novum.
Insors esse volens isto mundare lavacro,
Seu patrio premeris crimine, seu proprio.
Nulla renascentum est distantia, quos facit unum
Unus fons, unus spiritus, una fides.
Nec numerus quemquam scelerum, nec forma suorum
Terreat. Hoc natus flumine, sanctus eris.

Sic D. Paulinus in idem argumentum.

Hic reparandarum generator fons animarum,
 Vivum divino lumine flumen agit.
Sanctus in hunc cœlo descendit spiritus amnem.
Cœlestique sacras fonte maritat aquas ;
Concipit unda Deum, sanctamque liquoribus almis,
Edit ab æterno semine, progeniem.
Mira Dei pietas ! Peccator mergitur undis :
Mox eadem emergit justificatus aquâ.

*Sic homo, & occasu, felici functus, & ortu,
Terrenis moritur, perpetuis oritur.
Culpa perit, sed vita redit; vetus interit Adam,
Et novus æternis nascitur imperiis.*

*Magnus Felix Ennodius Episc.
Ticinenfis.*

Ara victoriæ everfa. LXXXV.

Dicendi palmam 1 *Victoria tollit* 2 *amico,*
Transit ad 3 *Ambrosium,* 4 *plus favet ira Deæ.*

Epigramma valdè mediocre; quod non rejciendum eâ re duximus, quia rem celeberrimam in memoriam redigit. 1 *Dea Victoria.* 2 *Symmacho ethnico qui cultum istius Deæ restaurari ab Imperatore postulabat.* 3 *Qui quod volebat obtinuit, ut ara, Victoriæ scilicet, destrueretur.* 4 *Irata erat Dea Victoria, Ambrosio cultum ejus oppugnant; propterea Symmacho defendenti; & tamèn victor Ambrosius exiit. Ergò plus prodest iratam habere Victoriâ, quam proptiam.*

BOETIUS.

Inconstantia fortunæ. LXXXVI.

Carina qui quondam 1 *studio florente peregi,*
Flebilis, heu! mæstos cogor inire modos.
Eccè mihi 2 *lacræ distant sribenda camæna,*
Et 3 *veris elegi fletibus ora rigant.*

4 *Hic*

258 EPIGRAMM. DELECTUS

- 4 *Has saltè nullus potnit pervincere terror,
Ne nostrum comites prosequerentur iter.*
5 *Gloria felicitis quondam, viridisque juventa,
Solatur mæsti nunc mea fata senis.*
*Venit enim properata malis, inopina senectus,
Et dolor ætatem jussit inesse 6 suam.*
7 *Intempestivi funduntur vertice cani,
Et tremit effæto corpore 8 laxa cutis.*
*Mors hominum felix, quæ nec se 9 dulcibus annis
Inserit, & mæstis sæpè vocata venit.*
*Eheu! quam surdâ miseros 10 avertitur aure,
Et flentes oculos claudere sæva negat.*
*Dùm levibus malefida bonis fortuna faveret,
Penè caput tristis merserat hora meum;*
11 *Nunc quid fallacem mutavit nubila vultum,
Protrahit ingratas impia vita moras.*
*Quid me felicem toties jactastis amici?
Qui cecidit, stabili non erat ille gradu.*

Erunt, qui hoc metrum, Elegiam magis quàm Epigramma esse censentur: sed nos Epigrammatis nomine latè uti malimus; quàm nimiam diligentiam hos versus elegantissimos excludere. Certè elausula ejusmodi est quæ etiàm aptè Epigramma concludat. Hos autèm versus ut & totum de consolatione Philosophiæ opus aureolum, scripsit Boëthius in carcerem à Theodorico Rege Ariano, ob fidem catholicam conjectus, ubi & postea casus est. 1 Dùm florente fortunâ, musarum studia paritèr flourerent. 2 Scissis præ luctu vestibus & capillo. 3 Tristia & luctuosa propria elegorum materia. Hinc Ovid. in eleg. de morte Tibulli;

*Flebilis heu mæstos Elegeia solve capillos!
Hæc nimis ex vero jam tibi nomen habes!*

Post tamèn variæ item materiæ elegis tractatæ, 1 Asy. & Gra. luctus. 4 Pernoctant enim nobiscum, peregrinantes, russi-

*rufficantur, inquit Cicero. 5 Musæ quæ florenti ætati orna-
mento fuerant, nunc afflicta senectuti solatio sunt. 6 Se-
nectutem addictam doloribus ætatem; hic Terentius. Se-
nectus ipsa est morbus. 7 Pracoces & immaturi, quia non-
dum ætate senex sum. 8 Laxa, id est, rugosa, macilenta.
9 Juventû florenti. 10 Averfatur, se avertit, novè dictum.
11 Quasi diceret; juvenem penè mors oppressit, nunc à mi-
sero senè refugit.*

Qui nil cupit, nil metuit. LXXXVII.

Quisquis composito serneus ævo,
Fatum sub pedibus dedit superbum,
Fortunamque tuens utramque 2 rectus,
Invictum potuit tenere vultum;
Non illum rabies, minæque ponti
Versum 3 funditus excitantis æstum,
Nec ruptis quoties vagus caminis
Torquet fumificos 4 Vesevus ignes,
Aut celsas soliti ferire turres
Ardentis via fulminis movebit.
Quid tantum miseri feros tyrannos
Mirantur sine viribus furentes?
Nec speres aliquid, nec extimescas:
Exarmaveris impotentis iram:
At quisquis trepidus pavet, vel optat,
Quod non sit stabilis, sui que juris,
Abjecit clypeum, locoque motus
Nescit, quâ valeat trahi, catenam.

1 In vitâ undique ordinatâ, ut loquitur Junior Plinius, vel
fortè placidâ, componere enim est sedare. Non nostrum in-
ter nos tantas componere lites. Virg. 2 Non averso vultu sed
oculis immotis & irretortis. 3 Eodem quo Virgilius
sensu

260 EPIGRAMM. DELECTUS

sensu, & imis stagna refusa vadis, mari susque deque everso.
 4 Mons in Italiâ non longè à Neapoli, de cujus tristi incendio vide insignem Plinii junioris Epistolam, ubi Plinii avunculi casum narrat, qui cum curiosius inviseret recentem Vesuvi conflagrationem, vapore sulphureo & cinere suffocatus est. 5 Metaphora à militibus qui gradu demoveantur; de constantiâ mentis dejectus est.

Mundus archetypus. LXXXVIII.

O Qui perpetuâ mundum ratione gubernas,
 Terrarum, cælique sator, qui tempus ab ævo
 Ire jubes, stabilisque manens 2 das cuncta moveri;
 Quem non 3 externæ pepulerunt fingere cause
 Materie fluitantis opus; verum 4 insita summi
 Forma boni, livore carens: tu cuncta superno
 Ducis ab exemplo, pulcrum pulcherrimus ipse
 Mundum mente gerens, similique 7 in imagine formans:
 Tu 8 numeris elementa ligas, ut frigora flammis,
 Arida convenient liquidis, ne purior ignis
 Evolvat, aut 10 mersas deducant pondera terras.
 Da pater augustam menti conscendere 11 sedem,
 In te 12 conspicuos animi desigere visus.
 Disjice terrenæ, 13 nebulas, & pondera, molis,
 Atque tuo splendore 14 mica: tu namque serenum,
 Tu requies tranquilla piis: te cernere finis:
 Principium, vector, 15 dux, semita, terminus idem:

1 Ab initio temporum. 2 Immotus omnia moves. 3 Deus nullam habet causam extrâ seipsum; universa enim propter semet ipsum operatus est dominus.

4 Idæa τὴ ἀγαθὴ quam in ipsa mente divinâ Plato constituebat, quamvis aliam præceptori mentem Aristoteles assignerit. 5 Quæ nulli se invidet, & idcirco se in operâ suâ effundit. 6 Immutabilibus rerum mutabilium rationibus,

quæ

quæ in mente divinâ æternum vivunt. 7 Ad Archetypi illius mundi imaginem, mundum externum fingens, nisi fortè de ipso Dei filio melius intelligatur, qui est figura substantiæ ejus, ita ut similitudo non excludat τὸ ὁμοίον. 8 Certè temperatione, modo & mensurâ. 9 Ne imbecilliora à valentioribus destruantur. 10 Ne terra pondere suo infra locum suum deprimatur. 11 Scientiæ tuæ lumen inaccessum. 12 Perspicaces, lucidos. 13 Offusam menti à corpore caliginem. 14 In mentibus scilicet nostris. 15 Illustrantur hî versus eximio Sancti Prosperi loco, in Carmine de Ingratis ;

*Hec (gratia) ut cujusquam studio affectuque petatur,
Ipsa agit, & cunctis lux est ventientibus ad se :
Ergò ad iter per iter ferimur ; sine lumine lumen
Nemo videt : vitam sine vitâ acquirere mors est.*

EPI-

EPIGRAMMATUM

Delectus Liber Sept.

F RECENTIORIBUS POETIS.

JACOBUS SANNAZARIUS.

De Poggio Florentino historico amantiore
patriæ, & mendaciore. 1.

DUm patriam laudat, damnat dùm Pog-
gius hostem;
1 Nec malus est civis, 2 nec bonus histo-
ricus.

Jacobus Sannazarius qui sibi Atili sinceri nomen adoptavit, Neapoli equestri familiâ natus, vario Poëseos genere floruit, hetruscæ scilicet & latinæ, eplicis, satyricis, & aliis modi carminibus. Vixit annos 72. cujus tumulum Bembus ornavit hoc disticho :

*Da sacro cineri flores ; hic ille Maroni
Syncerus munda. proximus ut tumulo.*

Poggius autem de quo hoc Epigramma, Theologiz doctor, & Historicus, Laurentii Vallæ acerbissimus inimicus, interfuit Concilio Constantensi, Quintilianum & Asconium

orbi reddidit. Claruit anno 1420. Romæ sepultus. 1 Quia patria amans vel plàs satis. 2 Quia mendax, & idè in primam illam historię legem peccat, ut nequid falsi dicat, ne quid veri non audeat.

* De mirabili urbe Venetiis. II.

* Nobilissimum Epigramma, & carè à Venetis emptum, qui pro singulis versibus magnum aureorum numerum Sannazario dederunt: non tamèn undique perfectum; est enim è genere fabulosoform, de quo diximus in præfatione.

Viderat Hadriacis Venetam Neptunus in undis
 1 Stare urbem, & toto ponere jura mari:
 Nunc mihi 2 Tarpejas quantumvis 3 Jupiter arces
 Objice, & illa tui 4 mœnia Martis, ait.
 Si pelago Tibrim præfers, urbem aspice utramque;
 5 Illam homines dices, hanc 7 posuisse Deos.

1 Immotam manere; magna vis in hoc verbo. 2 Romanas, Capitollinas; à rupe Tarpeiâ, cui nomen Inditum à Tarpeiâ virgine à Sabinis obrutâ clypeorum congestu. Vide Plut. in Rom. 3 Jovi sacrum Capitollum fuit. 4 A Romulo Martis filio extructa. 5 Romam. 6 Venetias. 7 Fundasse. Uno versu Virgilius hoc verbo in utroque sensu utitur;

—moresque viris & mœnia ponet.

Quemadmodum hic noster jura ponere, supra dixit, hic urbem posuisse.

De Cæsare Borgiâ. III.

A Ut nihil, aut Cæsar vult dici Borgia: 1 quidni?
 Cum simul, & Cæsar possit, & esse nihil?
 1 Quid-

1 Quidni alterutrum velit, cum utrumque assequi possit,
ut Cæsar sit nomine, & re nihil? utrumque reverâ assecutus
est; nam post mortuum patrem omni ditone spoliatus, at-
que in carcerem coniectus ab Hispanis, cum hinc agrè eva-
fisset, non ita multò post in Navarrâ militans miserè interit.
Is est Alexandri 6. Supremi Pontificis filius, vir projectæ, &
omnibus notæ audaciæ, crudelitatis, & perfidiæ.

De patria Homeri. IV.

SMyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos,
Athenæ,

1 Cedit jam : Cælum patria Mæonida est.

Non poterant pueri brevius hoc discere, quam illo disty-
cho, quod eâ tantum gratiâ excerptum est. 1 Ne discepte-
tis amplius de patriâ Homeri.

POETÆ ITALI.

ANDREAS NAUGERIUS.

De Pythagoræ simulachro. V.

Quem toties vixisse, animâ redeunte, renatum
Mutato, fama, est, corpore Pythagoram :

Cerne iterum ut docti 2 cælo generatus Asyla

Vivat : ut antiquum servet in ore decus.

3 Dignum aliquid certè voluit ; sic fronte severâ est.

4 Sic in se magno pectore totus abit.

5 Posset & ille altos animi depromere sensus :

Sed veteri obstrictus 6 religione flet.

Naugerius patricius Venetus, erat orator, historicus, poetæta, Ciceronis æmulus & Catullus. Martiali sic infensus, ut quotannis statò die musis dicato (vide hominis ineptiam) ejus libros cremaret. 1 Astruebat enim metempsychosin, & se in bello Trojano Panthoïdem Euphorbum fuisse fingebat. Vide Ovid. 15. Metamor. 2 Sculptus instrumento Asylæ sculptoris; hic ergo cælum accipe pro eo quod vernaculè dicimus *un ciscan*, alias, *un burin*. 3 Magnum aliquid in mente agitat. 4 Cogitabundus videtur; & ut Græci loquuntur *συνεξ*. Pers. de Philos. *Obstipe capite, & figentes lumine terram*. 5 Quodd filet, proposito & religione fieri divisiim videtur, non necessitate. Sic enim scitè sculptus est, ut loqui posse videatur, si voluerit. 6 Nota Pythagorici silentii in quinquennium inditi religioſa observatio; hanc Pythagoras servat in statuâ. falsum acumen.

ANTONIUS TEBALDEUS.

Victo parcere, quàm vincere gloriosius.
VI.

GLoria vincendi iuncta est cum militè, Caesar;
Caesar, parcendi gloria sola tua est.

1 Sumpta est sententia ex Marcellianâ; Nihil sibi ex istâ laude centurio, nihil præfectum, nihil cohorti, nihil turma decerpit. Vide totum locum præclarissimum. Floruit Tebaldeus Catolo V. Imperatore.

THOMAS PORCATIUS.

In Christum crucifixum. VII.

PRO servis dominus moritur, pro fontibus insons,
Pro ægroto medicus, pro grege pastor obit.

X

Pro

*Pro populo rex mactatur, pro milite ductor,
 Proque opere ipse opifex, proque homine ipse Deus.
 Quid servus, sons, egrotus, quid grex, populusque,
 Quid miles, quid opus, quidve homo solvit? Amer.*

Epigramma versibus durius, & generis non admodum elegantis, cum ille vocum ad unum aliquid relatarum congestus abhorreat à naturâ, sed tamen in hoc genere laudandum.

JANUS VITALIS.

Antiquæ Romæ ruinæ illustres. VIII.

Quid Romam in mediâ quæris novus advena Româ,

Et Romæ in Româ nil reperis mediâ:

Aspice murorum moles, præruptaque sexa,

Obrutæque horrenti vasta theatra situ:

Hæc sunt Roma: 1 viden velût ipsa cadavera tanta

Urbis adhuc spirent imperiosa minas?

2 Vicit ut hec mundum, nisi est se vincere: vicit,

A se non victum nequid in orbe foret.

Nunc victâ in Româ, victrix Roma illa sepulta est,

Atque eadem victrix victæque Roma fuit.

3 Albula Romani restat nunc nominis index,

Qui quoque nunc rapidis fertur 4 in æquor aquis.

Disce hinc quid possit fortuna, immota labascunt,

5 Et quæ perpetuò sunt agitata manent.

De hoc Epigrammate vide præfationem. 1 Audax metaphora; sed quâ usus, ut diximus, Sulpitius, in epist. ad Ciceron. Cum vero, inquit, leco tot oppidorum cadavera projecta jaceant. 2 Orbe devicto in se arma verterunt Romani, quod furoris proprium. In eandem sententiam Seneca in Hercule

culæ furente; *Quævis Alcide parem? Nemo est nisi ipse;*
bella jam secum gerat, Horat. Luc. initio lib 1. Populumque
potentem in sua viâtrici conversum viscera dextrâ. & idem e-
legantèr & gravitèr; Quid in arma furentem Impulerit po-
populum, qui pacem excusserit orbi. Invida fatorum series, sum-
misque negatum Stare diu; nimiumque graves sub pendere
lappw. 3 Tlbris olim sic dictus. 4 Mare inferum. 5 Flu-
mina quæ in motu ac fluxu perpetuo.

ANGELUS COLOTIUS.

Epitaphium Lascharis. IX.

Dilectus musis, 1 & rebus natus agendis,
Quem 2 gravida imperiis protulit alta domus.
 3 Tot freta dum curris, totque invia regna pererras,
Ausoniâ tandem, Lascharis, urbe jaces.
 4 Sed situs in patriâ es, Graio licet orbe remotus;
Nulla est virtuti terra aliena suæ.

1 Carolo enim & Ludovico Gallie regibus operam in le-
 gationibus navavit. 2 Erat ille è familiâ Paleologorum, quæ
 Constantinopolitanum Imperium diu tenuit. 3 Totum enim
 orientem lustrarat, jussu Laurentii Medicei, ad conficien-
 dam illam insignem bibliothecam Florentinam. 4 Romæ
 quidem & longè à patriâ; sed ut ait Ovid. *Omne solum*
foris patriâ est.

POMPONIUS GAURICUS.

De statua Medææ. X.

Quod natos feritura ferox Medea 1 moratur,
Præstitit hoc magni dextera Timomachi.
 X 2 *Tardat*

*Tardat amor facinus, strictum dolor incitat enssem,
Vult, non vult natos perdere & ipsa suos.*

P. Gauricus Italus Poëta, scriptor indiligens, sed curiosus etiã in metallicis, infano captus amore nusquã comparuit, in mare proculdubiò projectus, aut aliã ratione è medio sublatus. I In tabellã videlicet in quã sculptor æstum illum & dubitationem Medæ de filiis interficiendis deliberantis expresserat.

HERCULES STROZA.

De Callirhoë quæ viva sepulta est. XI.

B*is vixit semel orta, bis hęc composta sepulcro est,
Post sua Callirhoë funera, facta parens.
Fœta erat: exanimis tumulatur: at excita partu
Poscit opem: eruitur: mox parit, atque perit.*

Mirabilis eventus breviter & elegantè expressus.

Epitaphium pro Joanne Pico Mirandulã. XII.

J*oannes jacet hęc Mirandula, cœtera norunt
Et Tagus, & Ganges, forsan & Antipodes.*

Picus Mirandulanus nobili & principali familiã, sed nobiliiori ingenio, & cui nihil d. fuerit nisi maturitas, & mellorum studiorum delectus: magnam enim ætatis partem in Philosophiæ cabalæ, scholasticæ etiam Theologiæ arcanis perscrutandis consumpsit. O si ille hoc totum in scripturis & Patribus impendisset! Mira tamèn in illo indoles, imò eloquentia, & ubertas, quam satis indicat epistola ex tempore conscripta ad Hermolaum; inter epistolas virãm illustrium. Oblit Eloren-

rentiæ anno ætatis 33 eo ipso die quo Florentiam ingressus
est Carolus octavus in nobili illâ expeditione Italicâ.

Epitaphium boni & periti procuratoris.
XIII.

Procuratori fido inprimis, & bono,
Quibus i parentes lacrymis, non te fugit,
Viator, usquàm si lites nosti & forum;
Sin minimè nosti, nosse tu nusquàm velis:

i Supremos honores habeas.

THOMAS MUSCONIUS.

In Victoriâ Columnâ uxorem Davali
Marchionis de Pescaire. XIV.

Non vivam sine te, mi Brute, exterrita dixit
Porcia, & ardentes sorbuit ore faces.
Te, Davale, extincto, dixit, Victoria, vivam
Perpetuò mæstos sic dolitura dies.
Utraque Romana est; sed in hâc Victoria victrix,
Perpetuò hæc luctus sustinet, illa semel.

Victoria illa uxor Davali à multis scriptoribus celebrata
est, ob singularem virtutem & eruditionem, quæ tanta in eâ
fuit, ut res gestas mariti hetruscis versibus prosecuta sit, quos
aiunt soli demùm Petrarchæ concedere. Davall res præclare
gestas multis libris pertexuit Jovius, quos consule. Occidit
autem Ticini in eâ pugnâ in quâ captus est Franciscus pri-
mus. Hujus scriptoris Epigrammata gravitatem & orna-
tum non habent, sed acumine & indole non carent, merito-
que inter mediocria recensentur.

JOANNES AUDOENUS.

Ad Medicos & Jurisconsultos. XV.

Ulc^{er}ibus, Galene, vales tantummodo nostris :
Stultitiâ nostrâ, Justiniane, sapis.

Ad quemdam pauperem medicum.

XVI.

P^harmaca das egroto : aurum tibi porrigit ager.
Tu morbum curas illius, ille tuum.

In ædificatores sepulchrorum. XVII.

N^e pereat tua fama, struis tibi, Paule, sepulchrum ;
Tamquàm non possint ipsa sepulchra mori.

Mentiris. XVIII.

M^entiris ! cave militibus ne dixeris unquàm :
Majus eo nullum dedecus esse putant :
Mentiris, tantum qui dedecus esse putatis,
Mentiri quare creditis esse decus !

Vir bonus. XIX.

Sⁱ quicquid rarum carum est, pretiumque meretur,
Crede mihi, res est, vir, pretiosa, bonus.

Ad

Ad Principem. XX.

S*I non audires, ô princeps, falsa loquentem,
Auderet falsum dicere nemo tibi.*

In Battum. XXI.

B*atte, tacenda ultrò loqueris, veniamque precaris;
Visne tibi veniâ nil opus esse? tace.*

Battus quemvis loquacem notat, quia Battus in lapidem
versus ob loquacitatem. vid. Metamor.

Nec temerè, nec timidè. XXII.

O*mnia despera prudenter: & omnia spera
Fortiter: ut caveas omnia, nil metuas.*

In doctum insipientem. XXIII.

P*lurima degustat stomachus, nil concoquit ager,
Sic tuscis, fateor, multa; nihilque sapis.*

Bombix. XXIV.

A*rte meâ pereo, tumultum mihi fabricor ipse,
Fila mei fati duco, necemque neo.*

Speculum. XXV.

F*ingere non Phidias, nec Apelles pingere motum
Novit: tu Phidiâ plus, & Apelle facis.*

Via lata & angusta. XXVI.

IN latum te, angusta, locum, nisi semita ducat,
Ducet in angustum, te via lata, locum.

Mortificatio. XXVII.

Mortuus ut vivas, vivus moriaris oportet :
Assuesce ergo prius, quàm moriari, mori.

Philantia. XXVIII.

CRimina qui cernunt aliorum, nec sua cernunt;
Hi sapiunt aliis, desipiuntque sibi.

De variis in Angliâ fidei architectis.
XXIX.

Sortitur sibi quisque fidem, sibi quisque magistrum :
Numquam plus fidei perfidieque fuit.

Prudens simplicitas. XXX.

UT nulli nocuisse velis, imitare columbam;
Serpentem, ut possit nemo nocere tibi.

Credulitas. XXXI.

Qui cuius quidvis credit, malè creditur illi :
Quo mihi plus credis; hòc tibi credo minùs.

Poëta

Poëta mittit seipsum. XXXII.

Quid mittam? Mihi me præter nil suppetit: ergò
Me tibi do; magnum me tibi munus habe.

Responsio ad superius. XXXIII.

Quod mihi misisti nihil est; nihil ergò remitto:
Te mihi donasti, et te tibi reddo, vale.

et Acutum, at malignius Epigramma.

In Ponticum sexagenarium. XXXIV.

Qui, dum vixisti, nulli benefeceris unquam,
Incipies fieri, Pontice, quando pius?

Omnia pauperibus, dicis post fata relinquam:

Qui post fata sapit, Pontice, serò sapit.

In Philautum. XXXV.

Se solum Labienus amat, miratur, adorat:
Non modò se solum, se quoquè solus amat.

Deus. XXXVI.

Omnia cum videat, nulli Deus ipse videtur.
Solutus ubiquè patet, solus ubiquè latet.

Sententia ex Augustino sumpta: Deus ubiquè secretus, &
ubiquè notus est, quem nulli licet, ut est, cognoscere, quem
nulli permittitur ignorare.

Con-

Contemptus mundi. XXXVII.

Felicem vitam vis vivere? Spernito vitam.
Vivit enim miserè, cui sua vita placet.

Cui nemo placet, nulli placet. XXXVIII.

Laudas, Gaure, nihil; reprehendis cuncta; vides
Ne placeas nulli, dum tibi nemo placet.

Cibis pauperes, divites egent fame.
XXXIX.

Gallinas pingues, perdices, & phasianos,
 Divitibus mittis, pauperibusque nihil.
Mittere persona vis convenientia cuique?
Mitte cibos miseris, divitibusque famem.

In hoc epigrammate illud incommodum, quod in redditione numeret ea, quorum ante non meminerat: nihil enim pauperibus missum dixerat: unde alternantem sententiam claudere debu- rat hoc modo; divitibusque nihil. Sed qui hoc frigidum, maluit dicere famem, cujus ante mentio nulla.

THEODORUS BEZA.

Epitaphium Francisci Valesii Galliarum
 Delphini. XL.

Hunc etiam juvenem extinctum, rogo, cerne, viator,
Hei mihi, cur vivum dicere fata vetant!

Hic

*Hic est, quo niti regnum debebat avitum,
 Spes patriæ nuper, spes quoque prima patris.
 Pro quibus intrepidus fortem dùm fertur in hostem,
 Ipse illum Mavors vidit, & obstupuit.
 Aggressusque dolo, & crudelis fraude veneni
 Sustulit; heu magnis fraus benè nota viris!
 Macte tamen Princeps: nam te mors ipsa fatetur,
 Non aliter vinci quàm potuisse dolo;
 Nempè erat hoc reliquum, 2 Pellæi ut Principis acta
 Equares, simili te quoque fraude mori.*

1 Erat hic filiorum Francisci I. Galliæ Regis natu maximus, florentia juvenem veneno interceptus; cujus criminis suspicione aspersus est Carolus V. ex indicio venefici; meritorum an secus, divisim alii judicent. 2 Alexandri è Pellæa Macedoniæ opido oriundi veneno item sublato cum Babylo-nem esset ingressus.

Epitaphium Guilielmi Langæi Insubriæ
 Proregis. XLI.

L Angeus ille magnus hic jacet lector,
 Unus Minervam colere doctus & Martem,
 Quo nemo melior pace vixit, aut bello.
 Vite genus habes: mortis en genus discet:
 Etate consumptâ laboribus multis;
 Suis suorumque omnium ferè exhaustis
 Bonis in usum Galliæ suæ, tandem,
 1 Quàm plus Milone aut Curione deberet,
 Interiit. Ergo pauper occidit, dices:
 Imo locuples cui patria debuit tantum.

Simi-

Similia de hoc Langæo omnes historici, de quo hæc Caroli V. Imperatoris vox memoria prodita : *plura illum Regi suo verbis, quam ceteros duces armis conficere* ; Ea erat in ejus verbis autoritas & pondus. 1 Ciceronis amicis multo ære alieno oppressis.

Francisci Borbonii, Ducis Anguiennensis
Epitaphium. XLIII.

QUum nupèr gladios, & fortem evaseris a hostem,
Hic, Francisce, jaces, nec tamèn ense jaces.
Sed nec in hostili potuisti occumbere campo,
Nec fortis forti victus ab hoste cadis.
Sedibus at patriis, belli simulacra cipientem
Missa infelici sustulit arca manu.
Arca olim, ut credo, stygiâ compacta cupressu,
Arca eheu quantâ 3 nobilitata nece !
Arca, in quâ 4 Parcam Mavors absconderat ipse,
Audiit ut factis 5 æmula facta suis.
Sic igitur, miserande, cadis, nec cernere longum
Illa tuâ licuit parta trophæa manu !
At si nobiscum vis, ô fortuna, joculari ;
Cur istis mors est seria mixta jocis ?

1 En tristis illius eventus brevem historiam. Cum ludibundi juvenes globis ex nive compactis, domum hinc oppugnarent, inde defenderent, deficiente nive unus ex oblectis arcam temerè dejecit, quæ subiecti fortè fortunâ Borbonii caput fregit ; sic ille graves improvidi lusus pœnas persolvit. 2 Insignem ille apud Cerisolas victoriam de Hispanis retulerat. 3 Celebrata ; sed in malam partem accipe. 4 Mortem durè fabulosè. 5 Suis æqualia.

BUCHA.

BUCHANANUS.

Amator sui sine rivali. XLIV.

Nescio an inspēxi Narcissi, Posthume, fontem,
 Hoc scio, deliras, Posthume, amere tui.
 Ille tamē meritò : 2 nam quod malè sanus amabat,
 Antè quidē id multis causa 3 furoris erat.
 At tua non paulò est major vesania, qui te,
 4 Sed sine rivali, Posthume, solus ames.

Buchananus Scotus, Poëta elegantissimus, varis casibus
 jactatus, inopem ferè & erraticam vitam duxit in Scotiâ, in
 Angliâ, in Galliâ, in Lusitaniâ. Hujus Epigrammatis vulga-
 re argumentum, vulgare acumen, commodè tamen tractatum.
 1 Nescio an inspexeris. 2 Nam Narcissus meritò se amabat
 eum tam multè ipsius amore arderent. 3 Insaniâ, vel sim-
 pliciter amoris 3 quo sensu sæpè furor usurpatur apud poë-
 tas, ut apud Virg. in Eclog. Seu quicumque furor. 4 Cic.
 de Hirtio ; Quàm seipse amans sine rivali !

Ad amicum difficilem. XLV.

Odisti Selium : teneris mihi semper ab annis
 Charus, & illēsā perstitit ille fide.
 Hic mihi tu 1 Pyladen, & 2 inanem mentis Orestem,
 3 Et Samie jactas pectora fida scholæ :
 Miq̃ue vocas ficti 4 fucatum nomen amici,
 5 Quod nec amemus idem, nec fugiamus idem.
 Ergo tibi jus est nostros odisse sodales,
 Nec mihi fas, hostem, fiet, amare tuum ?

Sci-

278 EPIGRAMM. DELECTUS

Scilicèt haud æqua jamdudum lege coimus,
 6 Nec ferimus parili conditione jugum :
 7 Cùm per me tibi sint vel iniqui fræna doloris
 Libera, tu noster, 8 vis famuletur amor.
 Nil igitur, dices, veteri tribuetur amico ?
 Do : sed amicitie jure reposco vicem.
 Odero, si jubeas, Selium tibi scilicèt hostem,
 Si, mihi, tu Selium, quòd sit amicus, ames.

In hoc Epigrammate cæteroquen eleganti nimiam viri e-
 ruditi loquacitatem quidam notavère. 1 Piladès & Orestes
 nobile par amicorum. 2 Furiosum & emoræ mentis, ob inter-
 sectam matrem furis agitatum. 3 Damonem & Pythiam Py-
 thagoreos, quorum alter vadem se mortis pro altero præsti-
 tit Dionysio tyranno, alter autem die dicta se sistens amicum
 liberavit, imò & seipsum ; miratus enim illorum amorem
 Dionysius, offensione deposita, rogavit, ut tertium se in a-
 micitiam adscriberent. Vide Cicer. 3. de Officiis. Pytha-
 goras autem ex Samo oriundus, unde Samia schola pro ejus
 secta. 4 Vocas nō fucatum amicum. 5 Quam unam cer-
 tissimam esse amoris notam docet Aristoteles in Rhetorici ;
 undè hoc effatum ; Eadem velle & eadem nolle ea demum
 vera amicitia est. 6 Iniquis conditionibus nostra amicitia
 constituta est. 7 Cùm per me tibi liceat amicis meis vel i-
 nique succensere. 8 Vis serviat iracundiæ tuæ, & illius at-
 bitrio abjiciatur.

In Zoilum. XLVI.

Frustrà ego te laudo, frustrà me, Zoile, ledis.
 Nemo mihi credit ; Zoile, nemo tibi.

Præpostera pietas. XLVII.

Cum patre nil vivo tibi conveniebat : iniquis
 Litibus ¹ extincti, diffidiiisque senem.
 Defunctum nunc thure colis, tumulumque coronas
 Floribus, & ² magnâ mole sepulcra locas.
 Quamlibet his tumeas, pietas præpostera certè est,
 In patre nil præter ³ funus amare patris.

¹ Extincti. ² Magnâ mole sepulchra locas facienda ; &
 secunda marmora locas sub ipsum funus. Hor. ³ Ovid.
 Filium ante diem patrios inquiris in annos.

In Budæum. XLVIII.

Gallia quod Græca est, quod Græcia barbara non est,
 Utraque Budæo debet utrumque suo.

Guillelmus Budæus vir de litteris optimè meritis incredi-
 bilis. Stylo durior & horridior ; ideoque Erasmo post-
 habitus à Francisco I. Et certe viro tanto ars & dispositio
 nonnihil defuit, ut testatur docta commemoriorum ejus in-
 linguam Græcam, sed rudis & indigesta moles.

Henrico Borbonio. XLIX.

Borbonie spes illa domus, patriæque patrisque,
 Nunc patris & patriæ, Borbonidumque dolor :
 Hic situs Henricus ; violas asperge viator.
 Næ, bona quæ fuerit vita, reare brevem.
¹ Sat vixit, benè qui vixit ; spatium brevis avi
 Ignavi numerent tempore, laude boni.

Epita-

Epitaphium jurè laudandum brevitate, gravitate, ornatu. Sententiâ quidè vulgarè conclusum, sed non vulgarè nitore expressa. Is est, ut arbitror, Henricus Borbonius Marchio de Beaupreau, qui annos natus quatuordecim, equo intercurrentum excussus, succedentis alterius equi pedibus obtritus est. Cum hoc extinctus est regis stirpis ramus. Vide Sammarthanum in ejus elogio. 1 Senec. *Adhuc illam metimur non tempore. Nam licet ætas imperfecta sit, una perfecta est. Non ut diis vivamus curandum est, sed ut sapi.*

Carolo Cossæo Brixiaci Comiti. L.

Carolus hic situs est modicâ Cossæus in urna,
Pyramidum dignus cui tegat ossa labor.
Patria Brixiacum, genus alto è sanguine Cossi,
Nec proavum inferior nobilitate 1 torus.
Ingenium felix, facies gratissima, vicit

2 Nemo manu juvenem, consilioque senem.

Quæcumque armiseris inimica est natio Francis,
Auxit eum titulis Marte coacta novis.

Cum Batavo Germanus, Iber, Ligur, Insuber, Anglus,
Laudavere fidem, ceu tremuere manum.

Quod mortale fuit, rapuit mors: fama vivescit,
Dum domus Hectoridum regia sceptrâ geret.

Cossæus ille sub Francisco primo, & Henrico secundo multis bellicis facinoribus inclaruit. A Cambrensi pacificatione regem Henricum, quoad potuit, dehortari conatus est. Et dum vixit militaris virtutis effigis fuit. 1 Uxor tori particeps. 2 Hasta juvenum, consilium senum. Clausula nimis vulgaris, nonnihil hoc Epitaphium dedecorat: de clausulis autem vulgaribus vide præfationem.

> Chry-

Chrysalus. LI.

Dives opum, pauperque animi plus possidet auri
 2 Chrysalus, in 3 sulvâ quàm vehit 4 Her-
 mus aquâ.

Possidet 5 inclusum sic cœci carceris umbris:

Nec procul infernis, ut reor, à tenebris.

6 Et decies unâ, vel sæpius, inspicit horâ.

Et numerans miseras usque fatigat opes.

Nec satis hoc, centum ferratis limina portis

Addita, centenis ferrea claustra seris.

Custodesque canes, atque horridus ære satellites

Excubat ad clausas pervigilatque fores.

Non miser uxori, non audent credere natis:

7 Frigida, non pictis, quos habet ara, deis.

Formidat si vermis humo, mus exeat antro,

Si lucem 8 Progne sub trabe figat opus.

Sî trabibus laxum suspendit aranea cassem,

Esse putat nummis retia tensa suis.

Si sol 9 semotas penetret, vel luna fenestras,

Et tenuem fudit læ inopina diem;

Oblinit oxtemplò rimas, ne scilicet aurò

10 Inficiat radios 11 ille vel illa suos.

Nec minus obscuras formidat luce tenebras;

Et latebras, promptas ad scelus omne duces:

Ipse suum veluti furem luctatus in umbram,

12 Gypsatas metuant 13 credula corda thœni:

Hæc labor, hæc miseri spectat vesania vort,

Et trepidi semper corde 14 micante mitus.

Poßt inopis curas, & inania tædia vita,

Dives ut ad Stygias isse feratur aquas.

*Atque opibus mortem cœu placaturus 15 avaram,
Semper inops vivit, ne moriatur inops.*

Epigramma elegantissimis versibus contextum, sed nimis hyperbolis viciatum, ideoque tantum ad exemplum appositum generis hujus nec probandi, nec imitandi. 1. Horat. *Magnas inter opes incps.* 2. Auri amore captum, avarum intellige. 3. Propter arenas aureas. 4. Minoris Asiæ fluvius juxta Dorilaum, qui Pactolo auctus Smyrnam alluit, & aureas arenas devolvere dicitur. 5. Aurum. Sed quomodo non procul ab inferno, si sol radios imittere in latebras illas poterat, ut infra dicit. 6. Festive hoc Euclione expressit Comicus, qui videndus. 7. Quia raro adolethura, ne sumptum faciat. 8. Hirundo. Nam in domus penetralibus opes abdidit. 10. Tingat. Aliquid abradat ex auro. 11. Sol aut Luna. 12. Apparentem eredo in gypsato, parie te umbram, vel manus quomodocumque ex gypso, aut in gypso sculptas, obscurius dictum quam decebat in tam illustri epigrammate; forte commodius scripsisset, & pictas, i. umbram manuum suarum in pariete depictam. 13. Propter timorem. Sic Seneca; *Prona est timori semper in pejus fides.* 14. Micare, proprie dicitur de vanarum & arteriarum pulsu. 15. Avaram dicit mortem, quia rapit omnia.

Ad Mariam illustrissimam Scotorum Reginam. LII.

Nymphæ, 1 Caledonia quæ nunc feliciter ora
2 Miffa per innumeros scepra tueris avos:
Quæ 3 sortem antevenis meritis, virtutibus annos
Sexum animis, morum nolilitate genus:
Accipe (sed 4 faciles) 5 cultu donata latino
Carmina, fastidici nobile regis opus,
Illa quidem 6 Cyrrha procul & 6 Permesside Lympha,

7. *Penè sub Arctoi sidere nata poli.*

Non tamen ausus eram & malè natum exponere fœtum,

9. *Ne mihi displiceant, quæ placuere tibi.*

Sed quod ab ingenio domini sperate nequibant,

Debebunt genio forsitan illa tuo.

1 Antiquum id Scotiæ nomen. 2 Longâ majorum serie ad se transmissa. 3 Fortunam regiam. 4 Benigna, eleganter. 5 In latinos versus translata, quod optis nunc in omnium est manibus. 6 Loca musis sacra, Poetarum ineptiis celebrata. 7 In septentrione facta carmina. 8 Non ausus essem in publicum edere fœtum non faventibus Musis editum. Equidem præter psalmos nonnullos magis elaboratos, solitus Buchananus nitor in iis desideratur. 9 Ne improbare necesse haberem, quæ tu probasses.

AD eandem. LIII.

1 **D**O quod adest; opto 2 quod abest; tibi dona darentur

Aurea, fors animo si foret aqua meo.

Hoc leve si credis, paribus me ulciscere donis :

3 *Et quod abest, opta tu mihi, 4 da quod adest.*

1 Elegans & faceta argutia. 1 Versus. 2 Omnium bonorum affluentem copiam, quâ careo. 3 Tibi scilicet. 4 Opta per quibus abundas.

BIBERMANUS.

S. Kunigunda inter ignes illæsa. LIV.

TEstatara viro saluum Kunigunda pudorem,
 In candente libens vomere fecit iter :
 Exploratorem sed ubi pede contigit ignem,
 Non fuit in plantâ sensus, in igne fuit.

Comitis Palatini filia, Henrico secundo Imperatori nupta, virginitatem in matrimonio servavit, & falsâ criminatione appetita, castitatem suam probavit eo modo qui in epigrammate, refertur. Hæc ratio probandæ castitatis à multis postea Conciliiis prohibita est.

De Viatore Hierichuntino. LV.

Ambulat incauto dum per loca devia passus,
 Fertur in hostiles inscius erro globos :
 Hi captum sternuntque solo, crebrisque laceffunt
 Tuberibusque caput, vulneribusque latus.
 Ille sed exanimi miserandus voce laborat
 Inclamare piam praterentis opem.
 Audiit hinc mystes clamantem, hinc assecla mystæ;
 Auxiliaturos hos ratus ager erat.
 Verùm mysta fugit, mystæ fugit assecla. Quicquid
 Latro facit sicâ, fecit uterque fugâ.

Relictum hoc Epigramma uti sequens, quod satis aptè aliæ
 cui picture inferibi possit.

De eodem. LVI.

SEmianimum vidit Samarita jacere cadaver,
 Festinamque tulit, quam dare quirit, opem.
 Nam postquam ingentes plagarum advertit hiatus,
 Admovit medicâ sedulus arte manus.
 Excepitque sinu, lenique perunxit olivo,
 Et calido fovit vulnera lota mero.
 Mox ubi manantes repressit sindone rivos,
 Membra laboratis intulit ægra toris.
 I levis, æger ait, meque aspernare sacerdos,
 Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

JANUS DOUZA.

Barbâ sapiens, moribus insapiens. LVII.

Quod sapiens vulgò, quod vir, Mariane, videris,
 Acceptum barbæ fer, Mariane, tuæ;
 Quod mihi nec sapiens, nec vir, Mariane, videris,
 Moribus acceptum fer, Mariane, tuis.

Joannes Douza nobili familiâ, Orator item & Poëta. Notus in Salustium edidit & varia Poëmata, vixit anno 1604. Extat illius Epigrammatis unum hoc selectum, & quidem valdè mediocre. 1 Ascribe, assigna. Multos ad sapientiæ famam barba commendat; hinc festivè Horatius:

Inssit sapientem pascere barbam.

BARLÆUS.

Amstelodamum. LVIII.

URbs spatiosa, potens opibus, tellisque superba,
 Viribus invidiam, crimina lege domat.,
 Civibus aucta novis, nunquam stat finibus isdem,
 Latius expansis mœnibus hospes abit,
 Quicquid mortalis fingit solertia curæ,
 Vel natura suo parturit alma sinu.
 Illa dabit, totoque parans commercia mundo.
 Nunc emere, & totam vendere semet amat.
 Moschus, Arabs, Persæ, Maurus, Judæus, uterque,
 Quod ferat, hûc, rursusque auferat, Indus habet.
 Hanc dum mundus adit, mundumque hæc ipsa pererrat,
 Non urbs fixa loco, sed vagus orbis erit.

Sux potentix æmulos viribus frænat. Uterque Indus
 vel in Oriente vel in Occidente positus.

In scriptorem ineptum. LIX.

Nulla tuis quare reddatur epistola chartis,
 Quæris? Ne posthâc scribere sæpe velis.

PAS.

PASCHASIUS.

Tardi Clientis tardus Patronus. LX.

Arnus nupèr adit novus cliens me,
 Ut patrociniū suū subirem :
 Suscepi fateor lubens volensque,
 At nil obtulit Arnus advocato.
 Paucis post rediit diebus Arnus,
 Ut causam peragam rogat molestus,
 Sed arno mihi non datur vacare.
 Idem postea tertio atque quarto
 Et quinto vacuus domum revisit,
 Meque sollicitè angit, urget, instat,
 Sed nil proficit ille plus apud me.
 Hinc cælum variis ciens querelis,
 Accusat malè, meque seque damnat,
 Quod talem sibi nactus est patronum :
 In summâ nihil Arnus ipse credit,
 Suo vivere tardius patrono :
 Et est tam tamen hic cliens supinus ;
 Ut se non putet esse tardio rem.

Ad solvendum scilicet.

Officiis nonnunquam emuntur
 inimicitiae. LXI.

Mutua cū centum sestertia, Marce, rogares,
 Per sanctum obtestan nomen amicitiae,

Y 4

Non

*Non habeo, dixi, & si forsitan arca recondat,
 Hæc tibi habe paucis, hoc tibi non habeam.
 Protinus exclamas, cælumque ululatibus implens,
 Officio quereris me cecidisse meo.
 Siccinè amicitiam nostram, inquires, perdis? at inquam,
 Tanti in inimicitias non emo, Marce, tuas.*

i Quia dum reposcerem, inimicum me tibi fieri necesse
 esset.

Nimius contator. LXII.

D*Um dubius fuit hæc aut illâc, dum timet anceps,
 Ne malè quid faciat, nil benè Quintus agit.*

Scitè & sapienter dictum.

Philippus. LXIII.

N*Il non Asper agit, pro me si fortè rogetur,
 Quicquam agere: at nusquam commodat Asper
 equum.*

*Quæro operam aut studium; Studium mihi protinus
 Asper*

Non negat: at nusquam commodat asper equum.

i *It, redit, & currit pro me, si fortè rogetur.*

Currere: sed nusquam commodat Asper equum.

Quum sapias, ô Asper, quam te benè noscis, amice,

Pluris quam teipsum qui facis, Asper, equum.

Acutum Epigramma; ut aliquanto malignius.

i *Imitatione ductum ex Horatio. It redit, & narrat.*

In Judicem. LXIV.

Mille mihi nummos subtraxerat Heliodorus,
 In quem bella fori litigiosa paro.
 Causam agit in vinculis, longoque examine utrimque
 Res trahitur, negat is, contra ego teste probo.
 Convictus tandem furti damnatur, eidem
 Poena & perpetui scribitur exilii.
 Resitui argentum decernitur : at prius à me
 Mercedem iudex exigit ipse suam.
 Sic qui iudicio mihi reddi mille putabam,
 Exhaustis primis, altera mille dedi.
 In ius ô iterum iudex veterator eamus,
 Mille ego perdideram, millia bina rapis.

Ad Achillem Harlæum Baumontium
 in Parisiensi Senatu Præsidem. LXV.

Quod nullam iudex sectaris principis aulam,
 Integer & vitæ, propositique tenax,
 Et rigidus iusti custos, pietatis, honesti,
 Temporibusque istis non potes esse malus :
 Hac superis primò, tum debes omnia patri,
 Quem tu iustitiâ, quem pietate refers.

IN POSTHUMUM.

Miser suo iudicio verè miser. LXVI.

Errat Posthumium fœlicem qui putat : ipse
 Posthumius miserum se putat, & miser est.

Ploratur lacrymis amissa pecunia veris.

LXVII.

Omnia pauperibus moriens dedit Harpalus, haeres
Ut se non fittas exprimat in lachrymas.

Inconstans. LXVIII.

Diruis, adificas, mutas quadrata rotundis,
Præcipitque ruunt omnia consilio.
Tum quid consuluit levitas, ratione tueris :
Mi caveas, fies cum ratione miser.

Francisci primi Galliarum regis morientis
ad Erricum filium verba. LXIX.

Nato hæc Franciscus dixisse novissima verba
Fertur, & in gemitus prosiluisse pius.
In primis venerare Deum, charissime fili,
Mox tibi sit populi cura suprema tui.
Dixit, & occubuit. Duo ne præcepta putat :
Alterutri si quis desit, utrique deest.
Nam cui nulla Dei cura est, nec cura suorum est ;
Et cui non populi cura, nec ulla Dei.

Epitaphium Justiniani Imperatoris.
LXX.

Flavius, Augustus, felix, pius, inclitus, Afri,
Vandalici, Alani victor & Imperii,
Francicus, Anticus, & Goticus, Germanicus, idem
Alamannicus, hoc marmore contegitur.

Quis

*Quis docet hæc ? lapis unus : at, hæc spes vana potentum ?
Tot titulos, mutum non nisi marmor habet.*

Non quicquid cum antiquis convenit, ex
antiquis sumptum. LXXI.

Purima me veterum sensa expressisse fatebor,
Ni fatear, fur sim, vel furiosius ego.
Multa sed ex aliis falso sumpsisse putabis,
Quæ mea percipiam dicier, & mea sunt,
Conveniunt tamen hæc antiquis : Dii male perdant
Antiquos, mea qui præripuere mihi.

Jugum conjugii. LXXII.

Nulla dies nobis, non horula præterit una,
Non punctum, nullus temporis articulus ;
Quo non (væ !) miseris servis succenseat uxor ;
Succensetque mihi nî simul ipse querar.
Illius ad nutum totus componor, & idem
Pacificus cum sim, tristia bella gero.
Sic mihi pax bello, sic bellum pace paratur,
Et placidè ut possim vivere, vivo miser.
Sic vel cum servis, vel conjuge litigo ; sic est
Hei mihi ! conjugium litigiosus amor.

NICOLAUS FABER.

Ex Græco Nazianzeni in tetraësticis.
LXXIII.

Nemo suo damno, tibi sit quam magna potestas,
Sentiat officiis plurima posse proba.,

Quan-

*Quantula enim laus est, vel multum posse nocere ?
Frigidus hoc serpens, hocque sicut a potest.*

Medioctre ac utile epigramma. Theodorus. inquit Cicero
Tuscul. 5. Lyfimacho mortem minitanti. *Magnus vero, in-
quit, effecisti, si cantharidis vim consecutus es.*

SCÆVOLA SAMMARTHANUS.

Ad amplissimum virum Philippum Hur-
altum Chevernium Franciæ Can-
cellarium. LXXIV.

Clare senex, veteri cū ductus origine sanguis
Armoricos longo stemmate jactat avos.
Cujus, & in dubiis, Regi prudentia, rebus,
Cognita, & adverso tempore certa fides,
Supremum hoc meruere decus, regnique labantis
Molem ingentem humeris imposuere tuis.
Si vacat, & gravium magna inter pondera rerum
Annii memorem non piget esse chori,
Hoc etiam tenui quos edimus arte libellos
Sume lubens, vatis dulce jocantis opus.
Quid vetat ingenuis post seria lufibus uti,
Ingratasque hilari pellere fronte minas ?
Dura tot humanam vexent cum tædia vitam,
Tristitia qui letis temperat; ille sapit.

Hujus elogium habes apud Sammarthanium lib. 3.
elogiorum his verbis. Philippum Huraltum Chevernii
Comitem ex Britannicâ nobilitate oriundum, Belæa ma-
ter

ter formis quoque nobilis ultimo partu Posthumum edidit, cum Rodolphus pater aliquot antè mensibus Neapolitano bello periisset. Adolescentem exceptit Academia Pictaviensis, legum studio celeberrima, cui tamen ita se dedit, ut historiarum interim & earum artium quæ ad Imperii gubernacula pertinerent aliquanto curiosior, unum ferè Tacitum aut Cominium, & alios ejusdem notæ scriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidianâ lectione mirificè delectaretur. Scilicet generosi adolescentis egregia jam tum indoles viam sibi ad intima Principum consilia, tanquam naturâ duce per hæc studia parabat, ac muniebat. Nec tantæ spei postee defuit ad facilem eventum præsens, & opportuna sortis occasio. Duxit enim uxorem Philippus Christophori Thuarii Senatûs Principis filiam, qui vir clarissimus, & in assiduâ tanti muneris functione occupatus, cum ab Henrico Regis fratre ad Cancellarii dignitatem invitaretur, maluit eam ad generum suum deferri, unde præcipuus illi deinceps patuit ad Regem futurum autoritatis & gratiæ locus. Cui demum absenti, & è Sarmatiâ reditum in Galliam, audito fratris funere, molliènti sic adfuit, ejusque rationibus adeo cautè, fideliterque prospexit, ut nunquam ingratus Princeps matris quidem autoritate, sed salutaribus Huralti consiliis assertum sibi, & servatum fuisse Imperium non obscure profiteretur, neque porro conquiesceret, donèc eum in supremo Togatæ militiæ gradu collocaret: lubrico illo quidem & ancipiti, sed in quo tamen vir incomparabili prudentiâ vel inter medios aulæ fluctus, & latentes æmulo- rum insidias perstitit incolumis, & in perpetuo prosperitatis tenore diu permanlit; nullam instabilis & iniquæ fortunæ vicem experturus, nisi optimus Princeps qui detectâ multorum perfidiâ desertum se turpiter à suis & proditum sentiret, suspicionem idèd plerisq; omnes quantumvis probatos, & fideles ministros, atque in iis Huraltum ipsum Regiâ pepulisset ac summovisset. Verum altero post anno revocavit eum novus Regni successor Henricus IV. & pristinæ dignitati resti-
tuit.

restituit. Erat statura mediocri, specie decora, moribusque suavissimis: nulli se in accessu difficilem aut asperum, nulli in rosum ostendebat, eâ comitate vultus, eâque blandi sermonis efficaciâ, ut etiam eos qui repulsam paterentur, nunquam nisi lætos, ac benè sperantes à se dimitteret. Nec eò minus gravitatem in consiliis, & insignem totius rei Gallicæ peritiam, quodque miremur in tantâ negotiorum multitudine & varietate paratam semper, & expeditam acerrimi judicii vim præferbat. Sane constat ejus interritum Regi maximo, & omnibus aulicis valde fuisse tristem, & acerbum. Longè tamen acerbiorum futurum, nisi amplissimi viri Pomponii Belleuræi successoris eo loco dignissimi admirabilis integritas cum singulari doctrinâ & longissimo rerum usu conjuncta, huic facile desiderio modum adferrent. Vixit ad septuaginta duos annos, vivido semper ingenio, & sensibus integerrimis; annoque tandem supra mille & quingentos undecentesimo, sextili mense apud Chevernum suum, ubi natus erat, mortuus est, ac ibidem in majorum conditorio juxta parentis ossa; quæ Capuâ jussit in Galliam asportari, tumultatus.

Ad Franciscum Sanlucium Picardiæ
Proregem. LXXV.

NE tibi quid desit, reſeras 1 ut totius Achillem,
Dum pia pro patria fortiter arma geris.
2 Quondam etiam dulces Musæ digressus in hortos
Aonium 3 patrio pectine tangis 4 ebur.
Nec placidam tractare 4 Chelyn post horrida bella
Negligit hostili sanguine tincta manus.
Quos titulos, quæ non meruit præconia laudum,
6 Quique canenda gerit, quique gerenda canit?

1. Arma cantibus sociantem. 2. Aliquando. 3. Versibus gallicis ludis. 4. Citharam eburneam. 5. Lyræ
pædis

pacis animam. Lusus in verbo de quo diximus in præfatione.

In quosdam hujus ætatis scriptores.
LXXVI.

Quid juvat obscuris involvere scripta latebris?
Ne pateant animi sensus, tacere potes.

Ad Petrum Ronfardum. LXXVII.

ÆMula dum Latiis Ronfardi Gallica nostri
Conor ego in Latios vertere scripta modos:
Me vis agit major solito, ignotaque per auras
Abripit hinc tanti spiritus ille viri.
Quique olim proprio cum plestra furore moverem,
Vix bene sum nota serpere visus humi,
Summa feror super astra: juvat quoscunque poetas
Despicere, & sacri pectinis esse patrem.
Sic olim ætheriis aquila dum regulus alis
Suscipitur, reliquas despicit altius aves.

Quanto olim in prætio Ronfardus extiterit, & omnium illius ætatis in eum congestæ laudes, hoc unum Epigramma satis testatur. Sed ipsum nunc negligi non mirabitur quisquis fucatam & temporariam pulchritudinem à verâ & perenni novit internoscere. Scilicet rudes ad huc Gallicæ Poëtes populorum aures facile fuit Ronfardo qualibuscunque versibus detinere. At postquam acrioribus studiis vera nostra Poëtes elegantia cepit inquiri, Ronfardi illic vicia patuerunt, admiratio concidit. Quod totum contra Virgilio accidit ob eam quam diximus in præfatione causam. i. Latinorum carminum dignitatem assequentia. Olim, id est aliquando.

BARCLAIUS.

Epitaphium Selenissæ. LXXVIII.

BUstæ vides, sævique hospes monimenta doloris,
 Bis moritur, quæ se est iudice digna mori.
 Non effare tamen seu verba gravantia manes,
 Seu placidâ faciunt quæ leve pondus humo.
 Huic tumulto pacemque nefas, 1 Simuloscæ precari,
 Dic tantum ut merita es, sit precor umbra tibi.
 Nempe Selenissæ est, dubium furiosæ magisne
 Læserit, an læsam sit magis ultæ fidem.

Selenissæ ficta persona in Argenidis fabulâ, de quâ hæc accipe quæ ad hujus Epigrammatis intelligentiam sufficiunt. Ingens illa arcanum donis à Rege Sardinæ corrupta prodiderat, mox peridiæ convicta, tantum inde pudoris cepit, ut necem sibi ipsa consciverit. Furiarum stimulos faces umbras excruciantes.

De Margaretâ Valesiâ Navarræ Regina.
LXXIX.

O Patria, ô arces, ô dulcia testæ parentum,
 unde 1 avus, unde 2 pater, 3 tres unde ex ordine
 fratres
 Sceptra tulere mei, mene ô agnoscitis arces ?
 Illa ego sum, cui vos cunabula cara dedistis,
 Et patrio ingentem cultu jactastis alumnam ;
 Stirpe deas, & fronte deas, & sidera vultu
 Cum premerem, 4 amborum spes ambitiosa procorum;

4 Nunc conjux vidua, & vani cum nomine regni,
 6 Rupibus è nudis, longique è carcere montis
 Excedo. Sed & hic causas infesta dolendi
 Disponit fortuna mihi, 7 monstratque colendam
 Quæ mihi successit, 8 quique, ah, de corpore nostro
 Debit esse puer. Nec jam contendere promptum
 Damnavit dudum miseram fecitque nocentem
 9 Cum tali certâsse viro. Jam cedere divi,
 Feliceque sequi juvat, & subscribere fato.
 O dolor! an potui victos inflectere vultus,
 10 Despectosque orâsse viros? Ne credite, vivam,
 Jamdudum perii, jamdudum extincta supersum;
 Et vivo, & morior toties; Me funere longo
 Nempe mori decuit, quæ tot per secula clarum
 Induco tumulis suprema Valesia nomen.

1 Franciscus primus. 2 Henricus secundus. 3 Francis-
 cus 2. Carolus 9. & Henricus tertius. 4 Henrici Guisii, &
 Henrici Navarræ regis. 5 Quia ab Henrico 4. repudium
 ipsi missum est. 6 Ubi diu in quodam velut exilio dege-
 re coacta est. 7 Reginam Mariam Medicæam quæ in ejus
 thorum successerat. 8 Rex Galliæ Ludovicus 13. 9 Cum
 Henrico 4. similtates exercuisse. 10 Olim illa Henricum
 despectui habuerat multò in Guisium propensior.

NICOLAUS BORBONIUS.

In depictam Carthusiæ majoris vasti
 montis solitudinem. LXXX.

HAs sterilis saltus rupes, & inhospita saxa
 Ne deserta voces: omnia plena Deo.

*Hæc I pater angustis in cælum callibus ibat
 Noster, inaccessas impiger ire vias :
 Quemque nec in mediis invenerat urbibus unum
 Quærebat cupidus colle silente Deum.
 Credo equidem sancto Brunonis pectore, & istic
 Nomen in ardenti ceu latuisse rubo.*

Clausula hujus Epigrammatis non satis belle è superioribus versibus fluit, reliqua ornatissima sunt. I Bruno Majoris Carthusiæ totiusque Ordinis conditor.

**In opera Philosophica Crassotii eximii
 Philosophi. LXXXI.**

Post cineres authoris, abi, securus edacis
*Invidia, meritâ luce, libelle, frui :
 Fixerit hac vivo dentem : fortuna negavit
 Quæ bene pro meritis, non satis æqua, solet
 Omnis eo sortis vis est consumpta maligna,
 Et nasci fato jam meliora potes.
 Alterum, in excensis sera amplexabitur atas,
 Quem seu spreverunt secula, Aristotelem.*

Viventi enim Crassotio non satis æqua hominum judicia fuerunt : credo illius incultâ & horridâ specie alienata : at posthumis ejus operibus quæ debébant existimatio reddita est. Aristotelicæ Philosophiæ peritissimum fuisse Crassotium omnes fatentur, imò ipso Aristotele in plerisque subtiliorem : nusquam enim ille major quàm cum ab Aristotele discodit.

Erudita ignorantia. LXXXII.

Qui curiosus postulat 1 totum suae
Paterè menti, ferre qui non 2 sufficit
Mediocritatis conscientiam suae,
Iudex iniquus, aestimator est malus
Suique, naturaeque : nam rerum parens,
3 Libanda tantum quae venit mortalibus,
Nos scire pauca, multa mirari jubet.
Hic primus error author est peioribus :
Nam qui fateri nil potest incognitum,
4 Falso necesse est placet ignorantiam.
Magis quiescet animus, errabit minus
Contentus eruditione 5 parabili ;
Nec quaeret illam, si qua quaerentem fugit.
Nescire quaedam magna pars sapientiae est.

Epigramma egregium pulchris, & gravibus sententiis eleganter expressis refertum. 1 Totum posuit pro eo quod est omnia. 2 Non potest, non valet, qui se tam exigua rerum scientia praeditum aegre fert. 3 Non intus scrutanda, sed strictim tantum, & leviter attingenda. 4 Subtilius & ideo obscurius dictum; hoc tamen credo sensu, necesse est ut multis falsis assentiatur, dum nihil sibi incognitum fateri vult. 5 Quae facile parari potest.

Ostenda loquitur. LXXXIII.

A Rea parva 1 ducum, 2 totus quam respicit orbis,
3 Celsior una malis, & 4 quam damnare ruinæ,
Z 2 Nunc

Nunc quoque fata timent, 5 alieno in littore resto.
 Tertius annus abit : 6 toties mutavimus hostem,
 Sævit hyems pelago, morbisque furentibus æstas,
 Et minimum est quod fecit Iber ; crudelior armis
 In nos orta lues, 7 nullum est sine funere funus,
 Nec perimit mors 8 una semel. Fortuna quid hæres ?
 Quâ mercede tenes mixtos in sanguine 9 manes ?
 Quis 10 tumulos moriens hoc occupet hoste perempto
 Quæritur, & sterili tantum de pulvere pugna est ?

Hoc Epigramma proculdubio nobile Gallicis versibus reddidit Malherbius in poematis, notum est Ostendæ obsidionem per tres annos durasse, obsessis novos semper aggeres, nova propugnacula struentibus, in quæ prioribus depulsi sese recipiebant, ut ad extremum exigua tantum area superesset. 1 Quam Duces tum Batavi, tum Hispani, certaminis campum delegerant. 2 In quam arrecti sunt omnium animi. 3 Calamitatibus nacta celebritatem. 4 Nondum audent fata decernere ut ab Hispanis capiatur. 5 Hispanorum ditione undique circumcessa. 6 Dum novi subinde milites obsidioni succedrent. 7 Singulæ mortes alias item mortes contagione accersunt. 8 Plures in quemque conflunt causæ, moriendi fames, frigus, lues, &c. 7 Non jam homines vivos, sed meras umbras sanguine concretas. 10 Tumulos vocat quia exigua illa area mortuorum corporibus tumulandis vix satis erat.

In Obitum I. Lipsii. LXXXIV.

Hoc quoque ser totam, sed tristis, fama per orbem :
 I Ille diu plausus, deliciæque tuæ,
 Quem populis unum cunctis narrare solebas,
 Occidit, & tantum vivit in ore tuo.
 Omnis ad exequias, qua sol oriturque, caditque,
 Hoc est, qua legitur Lipsius, orbis eat.

*Præcipue aspicias 2 domini cum Tibridis arces,
 Fac septem resonet vox lacrymosa 3 jugis :
 Lipsius occubuit, 4 cui quantum defuit ævi,
 Tantum nescitur maxima Roma tui.*

1 Lipsius. 2 Quod urbem Romam olim terrarum dominam præterfluat. 3 Septem collibus urbis Romæ. 4. Miram enim curam Lipsius posuit in veteris Romæ monumentis eruendis & illustrandis.

In mortem Scaligeri. LXXXV.

UNica lux sæcli, 1 genitoris gloria, nemo
 Quem 2 puerum, nemo credidit esse 3 senem :
 Tam sibi par semper, quam 4 cunctis celsior unus,
 Et qui se 5 totum debuit ipse sibi :
 Exuperans famâ quos æquat sanguine 6 reges,
 Sceptrigeris majus nomen adeptus avis,
 Hic jacet ille capax immensi Scaliger ævi,
 Nec sibi mors unquam plus licuisse putet.
 Quid querimur raptum ? mens est quâ vivitur : annos
 Ille tot 7 exegit mente, quot orbis habet,
 Omnia dum retrò mundi vestigia quarit,
 Quarentem retrò destituere dies.
 Emensus populos, 8 & 8 dissona gentibus ora,
 Ambierat quantum lumine Phœbus obit.
 9 Testatur natura tibi non defuit ille :
 Tu gentes alias sæcula plura dares.
 Ultrâ Scaligerum nihil est : nec Scaliger ultrâ :
 Ille tui finem repperit, ille sui.

Josephi Scaligeri elogium in quo multas fuisse litteras fatentur omnes. 1 Julii Scaligeri. 2 Ob adultam

& præcoccem maturitatem. 3 Ob vividum, & nulla ex parte debilitatum ingenium. 4 In humanioribus literis vel chronologicis rebus. 5 Eruditionem suam non aliunde mutuatus est. 6 Ortos se sanguine principum semper Scaligeri venditarunt. 7 Præclatum certe inventum Julianæ periodi illi debetur; sed utrum in reliquis ea diligentia fuerit, lege Petavium. 8 Fuit in Scaligero magna variarum linguarum notitia. 9 Non dubito quin his Grotii hyperbolis aliquantum lector succenseat.

In effigiem Scaligeri in Bibliothecâ servatam. LXXXVI.

*Inter mille libros (nec sedes dignior ulla)
Quæ tulit immensus Scaliger, ora vides:
Mille libros hospes nimium ne respice, major
Hic, tibi quem monstro, bibliotheca fuit.*

Aliud. LXXXVII.

*Cum i plutei doctis turgerent undique chartis,
Quas velit æterno fama fovere sinu,
Exheredavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit post se scripta videre diem.
Heu nimium duras è miti pectore leges,
Pro quibus impietas magna sit esse pium!
Digna sit hæc pænâ præsens quæ vivitur ætas,
2 Nempe hæc quæ Titios, Scoppiadasque tulit.
Sed quò posteritas meruit non posse doceri?
Aut quid fecerunt tam bona scripta mali?
Parce pater, si nos rectè tibi cuncta monenti,
Credere in hoc uno credimus esse nefas.*

*Publica sunt isthæc; semel ut te fata dederunt
 Omnibus, inde potest jam nihil esse tuum.
 Sit tamen, ut mandas: nequeunt vel pressa latere,
 Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
 Quicquid nescitur, solitis quæretur in istis,
 Hinc sibi responsum maxima turba petet,
 Quanta nec Euboicæ celebravit virginis antrum,
 Nec tripodes mediæ quos habet ore locus.
 Quid juvat in populos has non dimittere chartas?
 Scaligeri circum scrinia mundus erit.*

1 Armaria Bibliothecarum. 2 Obtrechatores Scaligeri.

In Meursii lexicon græcobarbarum.
 LXXXVIII.

Accipe quem tibi dat, lector studiose, laborem
 Meursius, hæc chartâ Græcia tota patet.
 Non quæ Socratico quondam sermone locuta est,
 Quæ Macetûm linguæ fulmine fregit opes:
 Sæd qualis moriens in regni sede superbi,
 Singultus olim, mæstaque verba dedit,
 Cum Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
 Heu malè vicinis præda futura Getis!
 Doctrinæ, cultusque parens (quis credere possit?)
 Græcia, quâ demptâ barbarus orbis erat.
 Huc cecidit: Græcos velit ut qui discere libros,
 Debeat hinc Græcam discere barbariem.

1 Multas Philippi Macedonum molitiones orationibus
 suis disturbavit Demosthenes, irrito tamen ad ultimum
 eventu.

In Effigiem Henrici magni Regis Galliarum. LXXXIX.

Quantum aliis reges, hic tantum regibus extat,
 In bello, & belli victor, & ipse sui.
 Hic ille Henricus, quo, Gallia, dante recepit
 Fracta decus, mores barbara, pauper opes.

In orationes Danielis Heynsii. XC.

Jam Demosthenicæ 1 citior unda
 Linquis 2 Pegaseos, amice, fontes,
 Regnans eloquio solutiore :
 Dum nunc ingenii fluentis æstum
 Libertas tibi Tulliana 3 laxat :
 Nunc facundia Plinium secuta
 Constringi studet 4 arctiore gyro :
 Nunc docti Seneca refert acumen
 Densis pagina seminata gemmis,
 Heynsi, vive diu, diuque de te
 Certent Suada potens, novemque musæ.
 Quicquid 5 nominibus prioris ævi
 Æternam potuit parare famam,
 Hoc in te liceat stupere solo,
 Millenis facibus superba nox est,
 Astrum sufficit unicum diei.

Epigramma comptis & elegantibus versibus, vulgaribus sententiis. 1 Qui sitis. 2 Poeticam relinquis ut ad solutam orationem te transferas. 3 Qui amplioribus periodis explicandi ingenii copiam præbet. 4 Quia Plinius numeris ad strictior. 5 Celebratis prioris ævi scriptoribus.

In Illustrissimi Principis currus
veliferos. XCI.

Hætenas immensum Batavi decurrimus æquor,
Oceani nobis invia nulla via est.
Videre Amstelias vada Calpetana carinas,
Vidit in opposito littore fuscus Arabs :
Quaque Magellanum cohibent freta servida mundum,
Quaque procellosas lava colorat aquas ;
I Quaque ruit Ganges cognato turbidus avro
In mare, & Arctoo quâ riget unda gelu ;
Nerea Cattorum soboles consumpsimus omnem
Jam nihil est ultra ; velificatur humus,

I Nimiam in enumerando diligentiam non satis vitavisse
Grotium censuerunt viris acuti qui propterea duos illo,
versus reseccandos existimabant.

FAMIANUS STRADA.
Fidicinis & Philomelæ certamen.

XCII.

Jam sol à medio pronus deflexerat orbe
Mitius è radiis vibrans crinalibus ignem
Cum fidicen propter Tiberina fluentia, sonanti
Lenibat plectro curas, æstumque levabat
Ilice defensus nigrâ scenâque virenti.
Audiit hunc hospes sylvæ Philomela propinqua,
Musa loci, nemoris Siren, innoxia Siren,

Et

Et prope succedens stetit abdita frondibus, albe
 Accipiens sonitum, secumque remurmurat, & quos
 Ille modos variat digitis, hac gutture reddit.
 Sensit se fidicen, Philomelâ imitante, referri,
 Et placuit ludum volucris dare; plenius ergo
 Explorat citharam, tentamentumque futura
 Præbeat ut pugna, percurrit protinus omnes
 Impulsu pernice fides. Nec segnius illa
 Mille per excurrens varia discrimina vocis
 Venturi specimen præfert argutula cantûs,
 Tunc fidicen per fila movens trepidantia dextram,
 Nunc contemnenti similis diverberat ungue,
 Deperditque pari chordas & simplice ductu:
 Nunc carptim replicat, digitisque micantibus urget,
 Fila minutatim, celerique repercutit ictu.
 Mox silet. Illa modis toridem respondet, & artem
 Arte refert. Nunc ceu rudis, aut incerta canendi
 Projicit in longum, nulloque plicatile flexu
 Carmen init, simili serie, jugique tenore
 Præbet iter liquidum labenti in pectore voci:
 Nunc cæsim variat, modulisque canora minutis
 Delibrat vocem, tremuloque reciprocatur ore.
 Miratur fidicen parvis è faucibus ire
 Tam varium, tam dulce melos: majoraque tentans
 Alternat mirâ arte fides: dum torquet acutas,
 Inciditque graves operoso verbere pulsas,
 Permiscetque simul certantia rauca sonoris,
 Ceu resides in bella viros clangore lacessat.
 Hoc etiam Philomela canit: dumque ore liquenti
 Vibrat acuta sonum, modulisque interplicat aquis;
 Ex inopinato gravis intonat, & leve murmur

Turbinat introrsus, alternantique sonore
 Clarat & infuscat, ceu Martia classica pulset.
 Scilicet erubuit fidicen, irâque calente,
 Aut non hoc, inquit, referes Citharistia silva,
 Aut fractâ cedam citharâ. Nec plura locutus,
 Non imitabilibus plectrum concentibus urget.
 Namque manu per fila volat, simul hos, simul illos
 Explorat numeros, chordâque laborat in omni,
 Et strepit, & tinnit, crescitque superbius, & se
 Multiplicat relegens, plenoque choreumate plaudit,
 Tum stetit expectans, si quid paret amula contrâ.
 Illa autem, quamquam vox dudum exercita fauces
 Asperat, impatiens vinci simul advocat omnes
 Nequicquam vires; nam dum discrimina tanta
 Reddere tot fidium nativâ & simplice tentat
 Voce, canaliculisque imitari grandia parvis;
 Impar magnanimis ausis, imparque dolori
 Deficit, & vitam summo in certamine linquens
 Victoris cadit in plectrum, par nacta sepulchrum:
 Usque adeo, & tennes animas ferit amula virtus!

Hic est ille Strada quem scripta Belgicarum barbarum
 historia satis nobilem fecit: scripsit idem prolusiones
 quasdam, sive orationes initio prælectionum à se recitatas, in
 quarum unâ non infeliciter varios Poëtarum characteres
 imitatur: ex eâ sumptum est illud carmen in quo Claudia-
 num sibi proposuit effingendum, an belle ipsi cesserit imi-
 tatio alii judicent; ipsum certe carmen per se elegans &
 dignum quod in similibus argumentis alii imitentur.

VINCENTIUS GUINISIUS.

De sanctâ Felicitate filios ad mortem
exhortante. XCIII.

Ite mea, ô quondam, nunc Christi pignora, dixit,
Dum natos mortem vidit adire parens.
Ite & magnanimo testetur sanguine virtus,
Non vos feminei germinis esse genus.
Vos ego ponè sequar & quæ vestrae credita vita
Mater eram, vestrae filia mortis ero,
O plusquam mater ! his prolem enixa ! nec illud
Exiunxisse genus, sed peperisse fuit.

De sacro jejunio. XCIV.

Desinite in medio jejunia quarere luxu.
Atque inopem victum dicere mille dapes:
Ingluvies est & rabies foedissima ventris,
Sive sit hæc cælo, seu saturata mari.
Jejunum non esca facit quæ sita sub undis.
Mutant delicias æquora, non prohibent.

De eodem argumento. XCV.

Quid juvat exiguis jejunia ponere mensis,
Et sese tenui debilitare cibo ?
Si gravis est vitii animus, si pectus onustum
Criminibus, saties si tibi nulla mali est :
Non domat is corpus, dapilus, qui parcit opimis :
Qui vitii anum non alit, ille domat.

LIB. VII. GUINISIUS.
INCERTORUM AUTORUM.

409

De 1 Matilde Imperatrice. XCVI.

O Rtu magna, viro major, sed 2 maxima prole,
Hic jacet Henrici filia, sponsa, parens.

1 Hæc patrem habuit Henricum 1. Regem Angliæ, virum
Henricum IV. Germaniæ Imperatorem, filiumque Henricum
II. ejusdem Angliæ Regem. 2. Et prole quidem illa maxima
& longè felicissima fuit. Henricus enim II. ejus filius, ut
scripsit, qui tum vixit Ivo Præsul Carnotensis: Rex optimus
apud Britannias, Normannarum, & Aquitanorum Dux felici-
cissimus, & primus tam amplitudine rerum, quam splendore
virtutum. Quam strenuus, quam, magnificas, quam
prudens, & modestus ab ipsâ, ut dicam, infantia, nec ipse
livor silere, nec dissimulare potest, cum opera recentia & ma-
nifesta sint, & à Britanniarum finibus ad Hispania limites
virtutis suæ protenderit, & continuaverit titulos. De hoc au-
tem Epigrammate sic in suâ Britannia Camdenus, cui vul-
gatum debetur; Accipe, inquit, distichum tumulto Mathæ-
dis inscriptum, & illud meo sanè judicio Musis faventibus na-
tum.

In statuam equestrem Ludovici XIII.
positam Parisiis in circo regali.
XCVII.

QUod bellator hydros pacem spirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, mitescere pardos,
Et depressa jugo submittere colla leones
Despectat LODOVICVS equo sublimis ahenò,
Non digiti, non artifices finxere camini,
Sed virtus, & plena Deo fortuna peregit;

Ar.

*Armandus fidei vindex, pacisque sequester,
 Augustum curavit opus, populisque verendam
 Regali voluit statuam consurgere circo ;
 Ut post civilis depulsa pericula belli,
 Et circum domitos armis felicibus hostes,
 Æternum dominâ Lodoicus in urbe triumphet.*

Inscriptio armamentarii Regii Parisien-
 sis vulgò dicti Arsenal. XCVIII.

A *Etna hæc Henrico vulcania tela ministrat ;
 Tela giganteos debellatura furores.*

SEN-

SENTENTIÆ ILLUSTRIORES
Ex antiquorum Poetarum
Principibus selectæ.

PLAUTUS.

I.

S At habet 1 favitorum semper qui rellè facit.

1 Favitorum pro fautorum antiquè dictum.

II.

*Opulento homini hoc servitus dura est :
Magis miser est 2 divitis servus.*

2 Id est, hoc ipso dura est servitus quo opulento homi-
ni servitur.

III.

*Satin parva res est voluptatum in vitâ atque in etate
Agunda, 3 præ quàm quod molestum est.*

3 Si cum molestiis conferas.

IV.

*Semper oculatæ sunt nostræ manus; credunt quod vi-
dent.*

V.

4 Necessè est facere sumptum, qui querit lucrum.

4 Ita Terentiis: Pecuniam in loco negligere maximum
interdum est lucrum.

Non

VI.

Non decet superbum esse hominem servum.

Homines omnes servi erga Deum : nemo Ergo superbiat.

VII.

*4. Verisimile non est hominem pauperem
Pauillum parvi facere quin nummum petat
Dimmodo morata veniat, dotata est satis.*

5 Exemplum est conjecturæ, quæ tamen sæpè fallit.

VIII.

Festo die si quid prodegeris

6 Profesto egere liceat nisi peperceris.

6 Non festo.

IX.

*Nam quæ indotata est, ea in potestate est viri :
Dotata mactant, & malo, & damno viros.*

X.

Enimvero Dii nos, 7 quasi pilas, homines habent.

7 Hominum vitam ac fortunas parvi æstimant.

XI.

*Tum denique omnes nostra intelligimus bona,
Quum quæ in potestate habuimus ea amisimus.*

XII.

Ut sæpe summa ingenia in occulto latent.

XIII.

Nam doli non doli sunt, 8 nisi astu colas.

8 Nisi astu tractes & gubernes.

Nam

XIV.

*Nam ferè maxuma pars morèm hunc homines habent;
Dum id impetrant boni sunt, sed ubi jam penes se ha-*
bent,

Ex bonis pessimi, & fraudulentissimi sunt.

XV.

Fortuna 9 humana fingit artatque, ut lubet.

9 Humanas res pro libito componit, solvit, adstringit.

XVI.

Est profecto Deus qui quæ nos gerimus auditque, &
videt.

XVII.

Meus mihi, suis cuique est charus.

XVIII.

Est miserorum ut malevolentes sint, atque invidèant
bonis.

XIX.

Cur ego te non novi? R. Quia mos obvilisci hominibus,
neque novisse 10 quovis nihili sit faciunda gratia.

A quo nihil amplius speres.

XX.

Noli amabo verberare lapidem, ne perdas manum.

XXI.

Plerique homines quos cum nihil refert pudet.

Ubi pudendum est, ibi deserit eos pudor,

Quum magis usus est ut pudeat.

XXII.

Pol quidem meo animo ingrato homine nihil 11 impersius.

11 Id est perniciosius, gravius, molestius.

XXIII

Malefactorem amitti satius, quam relinqui beneficium.

XXIV.

Nimio præstat 12 impendiosum te quam ingratum dicier :

Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali :

12 Id est prodigum & effusum in sumptus.

XXV.

Unum hoc scito, nimio celerius

Venire quod molestum est, quam id quod cupidè petas.

XXVI.

Hospes nullus, tam in amici hospitium 13 divorti potest, Quin ubi triduum continuum fecerit, jam odiosus fiet; Tametsi dominus non invitas patitur, servi murmurant.

13 Pro divertere.

XXVII.

14 Quod eorum causâ obsonatum est culpant, sed comedunt tamen.

14 De iis facere dictum qui nimio apparatu excipi se querantur.

XXVIII.

Nemo 15 solus sapit.

16 Feliciter is sapit qui periculo alieno sapit.

15 Sine consilio. 16 Scitum est; periculum ex aliis facere.

XXIX.

In pertusum ingerimus dicta dolium.

XXX.

Omnes res perinde sunt ut agas, ut eas magni facies.

XXXI.

*Benè 17 ubi quid discimus consilium accidisse, hominem cautum eum.**Esse declaramus; stultum autem illum cui vortit malè.**17 Ex eventis homines judicamus, sed nonnunquam malè.*

XXXII.

Magnum hoc vitium vino est, pedes captat primum, Luctator dolosus est.

XXXIII.

*18 Viam qui nescit quà deveniat ad mare, Eum oportet amnem quærere comitem sibi.**18 Longiorem quidem amnis & certam demonstrat viam ad mare.*

XXXIV.

Pluris est oculus testis unus, quam auriti decem.

TERENTIUS.

I.

*1 Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant.**1 Re. hoc dicitur in anxiam & morosam diligentiam.*

2 Sic vita erat ; facile omnes perferre, ac pati
 Cum quibus erat cumque unâ, his se dedere,
 Eorum obsequi studiis, advorsus nemini,
 Nunquam proponens se illis ; ita facillimè
 Sine invidiâ laudem invenias, & amicos pares.

2 Egregia imago compositi adolescentis, imò viri aulici.

III.

3 Obsequium amicos, veritas odium parit.
 3 Obsequium hoc sensu primus Terentius dixit.

IV.

Id arbitror apprimè in vitâ utile, ut ne quid nimis.

V

*Dum in dubio est animus paulo momento hûc illûc im-
 pellitur.*

VI.

*Quoniam id fieri quod vis non potest, velis id quod
 possis.*

VII.

*Facile omnes cum valemus, recta consilia agrotis damus,
 Tu si hîc sis aliter sentias.*

VIII.

*Neutiquam officium liberi esse hominis puto,
 Cum is nihil promereat postulare id gratia apponi sibi.*

IX.

*Verum illud verbum est vulgo quod dici solet,
 Omnes sibi malle melius esse, quàm alteri.*

X.

Amantium ira amoris integratio est.

XI.

Scio, coactus tuâ voluntate es.

XII.

4 *Nihil ne esse proprium cuiquam !*

4 *Nihil ne ab ullo perpetuo constanterque possideri ; id enim est proprium apud latinos. Virg. Propria hac si dona fuissent.*

XIII.

Fallacia alia aliam trudit.

XIV.

*Paulûm interesse censes ex animo omnia
Ut fert natura facias, an de industriâ ?*

XV.

*Here quæ res in se neque consilium, neque modum
Habet ullum, eam consilio regere non potes :
In amore hæc omnia insunt vitia ; injuriæ,
Suspiciones, inimicitia, induciæ,
Bellum, pax rursus, incerta hæc si tu postules
Ratione certa facere, nihilo plus agas
Quam si des operam, ut cum ratione insanias.*

XVI.

*Di immortales ! homini homo quid præstat : stulto in-
telligens
Quid interest !*

XVII.

5 *Imperavi egomet mihi,
Omnia assentari. Is quæstus est multo aberrimus.
5 Assentationis effigies.*

XVIII.

6 *Omniū rerum, heus vicissitudo est!*

6 *Guifiana Sententia.*

XIX.

7 *Tacent, satis laudant.*

7 *Eo ipso quo rem sibi invisam vituperare non audent, extra reprehensionem esse consentiunt.*

XX.

Quod cavere possit, stultum admittere est;

Malo ego nos prospicere, quam hunc ulcisci acceptam Injuriā.

XXI.

Omnia prius experiri, quam armis, sapientem decet.

XXII.

Novi ingenium mulierum.

Nolunt ubi velis, ubi nolis capiunt ultro.

XXIII.

Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius.

XXIV.

8 *Primum ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim.*

Me hujus quidquid facio id facere maxime causā meā Verum si idem vobis prodest, vos non facere, triserta est.

8 *Multum habet elegantiae sic simpliciter cupiditatem confiteri satis suapte vi apparentem, nec dissimulare frustra quod regi non potest.*

XXV.

Homo sum, humani à me nil alienum puto.

Quem

XXVI.

Quem ferret si parentem non ferret suum?

XXVII.

Bona fortunæ perinde sunt ut illius animus qui ea possidet.

Qui uti scit, ei bona : qui non uti ter rectè, mala.

XXVIII.

*Verum ubi animus semel se cupiditate d. vinxit malâ,
Necesse est consilia consequi consimilia.*

XXIX.

Scitum est periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu fiet.

XXX.

Quam 9 iniqui sunt patres in omnes adolescentes judices,

Qui æquam esse censent nos jam à pueris ilico nasci senes,

Ex suâ libidine moderantur, nunc quæ est, non quæ olim fuit.

9 Veritatem aliquam habet sententia in patres quosdam nimio plus rigidos, nec satis ætati puerorum indulgentes.

XXXI.

Ea res dedit tum existimandi copiam,

Coridianæ vitæ consuetudinem

Quò cujusque ingenium ut sit declarat maximè.

XXXII.

— — — 10 *Haud stultè sapiis*

Siquidem id sapere est velle te id, quod non potest contingere,

Aut hæc cum illis sunt habenda, aut illa cum his amittenda sunt.

to In eos dictum qui mala & bona invicem nexa volunt dissociare, & secretis malis bonis frui contra naturam.

XXXIII.

Dies adimit aegritudinem hominibus.

XXXIV.

Vehemens in utramque partem Menedeme es nimis.

XXXV.

Nam deteriores omnes finis licentiâ.

XXXVI.

*Ita comparatam esse naturam omnium,
Aliena ut melius videant & dijudicent,
Quam sua. An eò fit, quia in re nostrâ aut gaudio
Sumus præpediti nimio, aut aegritudine?*

XXXVII.

Næ ista herclè magno conatu magnas nugas dixerit.

XXXVIII.

Fus summum sæpè summa est malitia.

XXXIX.

*Nulla est tam facilis res quin difficilis fiet,
Quam invitus facias.*

XL.

*Nonne id flagitium est, te aliis consilium dare,
Foris sapere, tibi non posse auxiliari?*

XLI.

*Nam qui mentiri aut fallere insuerit patrem;
Tantò magis audebit ceteros.*

XLII.

XLII.

*Pudore & liberalitate liberos
Retinere satius esse duco quàm metu.*

XLIII.

*Et errat longe meâ quidem sententiâ,
Qui imperium credat gravius esse aut stabilius,
Vi quod sit, quàm illud quod amicitia adjungitur.*

XLIV.

*Malo coactus qui suum officium facit,
Dum id resciri posse credit, tantisper cavet;
Si sperat fore clàm, rursus ad ingenium redit:
Ille quem ex beneficio adjungas ex animo facit;
Studet par referre, præsens absensque idem erit.*

XLV.

*Hoc patrium est, potius consuefacere filium
Suâ sponte rectè facere, quàm alieno metu.
Hoc pater ac Dominus interest; hoc qui nequit,
Fateatur se nescire imperare liberis.*

XLVI.

*Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est
lucrum. R. Ego spem pretio non emo.*

XLVII.

Quid facias, ut homo es, ita morem geras.

XLVIII.

*Omnes quibus res sunt minus secunda, magis sunt ne-
scio quo modo*

*Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,
Propter suam impotentiam, se semper credunt negligi.*

XLIX.

Ita vita est hominum quasi cum ludas tesseris,

*Si illud quod maximè opus est jactū non cadit ;
 Illud quod cecidit fortè, id arte ut corrigas.*

————— L. —————

Multa in homine

*Signa insunt, ex quibus conjectura facile fit,
 Duo cum idem faciunt, sepe ut possis dicere,
 Hoc licet impune facere huic, illi non licet,
 Non quò dissimilis res sit, sed quò qui facit.*

————— LI. —————

*Ad omnia alia etate sapimus rectius ;
 Solum unum hoc vitium affert senectus hominibus,
 Attentiores sumus omnes ad rem, quam par est.*

————— LII. —————

*Nunquam ita quisquam bene subductà ratione ad vi-
 tam fuit,
 Quin res, etas, usus, semper aliquid apportet novi,
 Aliquid moneat ; ut ea quæ te scire credas, nescias,
 Et quæ tibi putâris prima, in experiundo ut repudies.*

*Nunquam ita quisquam rectè de vitâ agenda delibera-
 vit, &c.*

————— LIII. —————

*Proh Deum atque hominum fidem ! Quod hoc genus
 est, quæve est hæc conjuratio,
 Ut omnes mulieres eadem aequè studeant, nolintque
 omnia,
 Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ul-
 lam reperias ?
 In eodem omnes mihi videntur ludo doctæ ad mali-
 tiam.*

Non

LIV.

Non maxumas, quæ maxumæ sunt interdum iræ, injurias

Faciunt: nam sæpè est quibus in rebus alius ne iratus quidem est.

Cum de eâdem causâ est iracundus sæctus inimicissimus.

Pueri inter se quàm pro levibus noxiis iras gerunt, Quia propter quia enim qui eos gubernat animus infirmum gerunt.

Idem illæ mulieres sunt fermè ut pueri, levi sententiâ.

LV.

II. Qui amat cui odio ipse est, his facere stultè ducit: Laborem inanem ipse capit, & illi molestiam affert.

II Sententia hæc etsi primâ fronte videatur mansuetudini christianæ adversa, tamen bene intellecta cum eâ facile conciliatur: non enim de ipso amore interiore loquitur, sed de externis amoris officiis quæ inimicis adhibere tam non necesse est, cum illis ipsi magis ab alienantur & exasperantur.

LVI.

Omniis nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus.

O fortuna ut nunquam perperis es bona!

LVII.

Humine imperito nunquam quidquam injustius, Qui nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

Vir-

VIRGILIUS.

I.

I **T**rahit sua quemque voluptas.

1 Necesse est secundum id operari quod magis delectat.

II.

2 Quis enim modus adsit amor?

3 Nullus; quia cupiditate suâ res non veritate metitur.

III.

————— Non omnia possumus omnes.

IV.

An qui amant ipsi sibi somnia fingunt?

V.

Omnia 3 fert ætas, animum quoque.

3 Aufert.

VI.

Omnia vincit amor.

VII.

————— 4 Labor omnia vincit

5 Improbus, & duris urgens in rebus egestas.

4 Industria. 5 Assiduus.

VIII.

————— 6 Sic omnia satis

In peius ruere, ac retrò sublapsa referri.

6 Omnia fato defluunt & collabuntur.

IX.

7 *Nec verò terra ferre omnes omnia possunt.*
 8 *Non omnia ingenia iisdem rebus apta.*

X.

— *Adeo in teneris consuescere multum est!*

XI.

— 8 *Laudato ingentia rura,*
Exiguum colito.

8 πολλὰ χαίρειν οὐκ? Multam salutem dic ingentibus
 ruribus. Est enim hic ea vis verbi *laudare*, quemadmodum
 & *ἐθαίρειν* apud græcos, ut notat Plutarch. tract. de leg.
 poetis.

XII.

0 *fortunatos nimium bona si sua vident*
Agricolas, quibus ipsa procul discordibus armis
Fundit homo facilem victum 9 justissima tellus.
 9 *Tellus non ingrata laboribus.*

XIII.

10 *Felix qui potuit rerum cognoscere causas,*
Atque metus omnes, & inexorabile fatum
Subiecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

10 Sultus qui hoc speret in hac mortali vitâ.

XIV.

Optima quaque dies miseris mortalibus ævi
Prima fugit, subeunt morbi, tristisque senectus
Est labor, & dura rapit inclementia mortis.

XV.

Præcipuum jam inde à teneris impende laborem.

XVI.

XVI.

Tantus amor laudum, tanta est victoria cura!

XVII.

— *Viamque insiste domandi,
Dum faciles animi juvenum, dum mobilis aetas.*

XVIII.

Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

XIX.

— *Alitur vitium, vivitque II regendo.*

II Regendo, id est dum regitur: passivè sumptum.

XX.

*Continuo culpam ferro compesce, priusquam
Dira per incautum serpsit contagia vulgus.*

XXI.

In tenui labor, II at tenuis non gloria.

II Enitescit enim non minus in levibus ars & industria,
quam in gravibus.

XXII.

Ingentes animos angusto in pectore versant.

XXIII.

— *Si parva licet componere magnis.*

XXIV.

— *Rege incolumi mens omnibus una est;
Amisso rupere fidem.*

XXV.

— *Tantane animis caelestibus ira?*

XXVI.

— *Servitque animis ignobile vulgus.*

XXVII.

———— Furor arma ministrat.

XXVIII.

———— Dabit Deus his quoque finem.

XXIX.

———— Forsan & hæc olim meminisse iuvabit :
Durate , & vosmet rebus servate secundis.

XXX.

———— Ponuntque ferscia Pæni
Corda, volente Deo.

XXXI.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

XXXII.

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

XXXIII.

———— Timeo Danaos, & dona ferentes.

XXXIV.

———— Et quæ sibi quisque timebat.

Unius in miseri exitium conversa tulère,

XXXV.

Una salus victis nullum sperare salutem.

XXXVI.

———— Dolus an virtus, quis in hoste requirat ?

XXXVII.

Heu nihil invitis fas quemquam fidere divi !

XXXVIII.

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacæna,
Culparumve Paris, verum inclementia Divum
Hæc evertit opes.

Faci-

XXXIX.

—— *Facilis iactura sepulchri est.*

XL.

Dis aliter visum.

XLI.

—— *Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames!*

XLII.

*Vivite felices quibus est fortuna peracta
Jam sua.*

XLIII.

Degeneres animos timor arguit.

XLIV.

*Heu vatum ignara mentes! Quid vota furentem,
Quid delubra juvant?*

XLV.

—— *Tacitum vivit sub pectore vulnus.*

XLVI.

—— *Quis fallere possit amantem?*

XLVII.

Omnia tuta timens.

XLVIII.

Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis?

XLIX.

Fata obstant, placidasque viri Dens obstruit aures,

L.

—— *Varium & mutabile semper
Femina.*

LI.

Littus ama—— Alcyon alii teneant:

LII.

——— Possunt, quia posse videntur.

LIII.

Tutatur favor Euryalum, lachrymaque decora :
Gratior ac pulchro veniens de corpore virtus.

LIV.

Non vires alias, conversaque numina sentis ?
Cede Deo.

LV.

——— Deus ipse faces animumque ministrat.

LVI.

——— Quò fata trahunt retrahantque sequamur :
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

LVII.

Exigui numero, sed bello vivida virtus.

LVIII.

Mene salis placida vultum, fluctusque quietos
Ignorare jubes ? Mene huic consistere monstro ?

LIX.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.

LX.

Desine fata Deum flecti sperare precando.

LXI.

Quisque suos patimur manes.

LXII.

Parcere subiectis, & debellare superbos.

LXIII.

Sævit amor ferri, & scelerata insania belli.

LXIV.

Aude, hospes, contemnere opes, & te quoque dignum
Finge Deo, rebusque veni non asper egenis.

LXV.

————— *Sua cuique Deus fit dira cupido.*

LXVI.

————— *Speravimus ista,
Dum fortuna fuit.*

LXVII.

————— *Spes addita suscitât iras.*

LXVIII.

Audentes fortuna juvat.

LXIX.

*Numina nulla premunt; mortali urgemur ab hoste,
Mortales; totidem nobis animæque, manusque.*

LXX.

*Stat sua cuique dies; breve & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ; sed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus.*

LXXI.

*Nescia mens hominum fati sortisque futuræ,
Et servare modum rebus sublata secundis.
Turno tempus erit, magno cum optaverit emptum
Iutaetum Pallanta.*

LXXII.

Rebe diu, res si qua diu mortalibus ulla est.

LXXIII.

————— *Experto credite.*

LXXIV.

————— *Cuncti se scire fatentur,
Quid fortuna ferat populi, sed dicere mussant.*

LXXV.

Nulla salus bello.

LXXVI.

Cur ante tubam tremor occupat artus ?

LXXVII.

*Multa dies, variusque labor mutabilis ævi
Retulit in melius, multos alterna revivens
Lusit, & in solido rursus fortuna locavit.*

LXXVIII.

———— *Vocat labor ultimus omnes.*

LXXIX.

———— *Pulchramque petunt per vulnera mortem.*

LXXX.

———— *Forsan miseros meliora sequent ut.*

LXXXI.

Usque adeone mori miserum est ?

LXXXII.

———— *Nec me tua fervida terrent
Diſta, ferox; Dii me terrent, & Jupiter hostis :
Ulterius ne tende odiis.*

HORATIUS.

I.

Nil mortalibus arduum est.

II.

I Pallida mors æquo pulsat pede
Pauperum tabernas, Regumque turrets.

I Le pauvre en sa cabane où le chaume le couvre Est sujet
à ses loix.

Et la garde qui veille aux barrières du Limbre
en deffend pas nos Rois.

III.

Vita summa brevis spem nos vetat inchoare longam.

IV.

2 *Quid sit futurum cras, fuge querere ;
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Appone.*

2 Epicurea sententia, sed quam non ægrè feceris Christi-
anam. Vetat enim Christus sollicitam de castino curam.

V.

—— *Spatio brevi
Spem longam reseces, dum loquimur fugerit invida
Ætas, carpe diem quàm minimùm credula postero.*

VI.

*Durum ; sed levius sit patientiã,
Quicquid corrigere est nefas.*

VII.

3 *Valet ima summis
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens.*

3 Sæptum è Græco τὰ δὲ ὑπὲρ τὰ νύκτα δὲ τοῦ ζῶντος
ὁ ἄβυσσος.

VIII.

—— *Quid nos dura refugimus
Ætas ? Quid intactum nefasti liquimus ?*

IX.

*Latius regnes avidum domando
Spiritus, quàm si Libyam remotis.*

*Gadibus jungas; & s uterque Pænus
Serviat uni.*

4 Tyrri & Carthagenenses.

X.

*Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitem pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus s albo
Corpore languor.*

s Pallido.

XI.

*Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis,
Ab insolenti temperatam
Letitiâ, moriture Deci.*

XII.

*Omnes eodem cogimur; omnium
Versatur urna; serius, ocius
Sors exitura.*

XIII.

*Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidendâ
Sobrius aulâ.*

XIV.

*Sepius ventis agitur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulgura montes.*

XV.

*Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem, benè præparatum
Pectus.*

XVI.

*Rebus angustis animosus, atque
Fortis appare, sapienter idem
Contrahes ventonimium secundo
Turgida vela.*

XVII.

*Quid aternis minorem
Consiliis animum fatigas?*

XVIII.

*6 Quod quisque vitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas.*

6 Nemo satis prospexit quid sibi in singulas horas vitandum sit.

XIX.

*Eheu fugaces Posthume, Posthume,
Labuntur anni, nec pietas moram
Rugis, & instanti senectæ
Afferet, indomitæque morti.*

XX.

*Privatus illis census erat brevis;
Commune, magnum.*

XXI.

*Non enim gaze, neque consularis
Summovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tæta volantes.*

Quid

XXII.

*Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? Quid terras alio calentes
Sole mutamus? Patriæ quis exul
Se quoque fugit?*

XXIII.

*Truditur dies die,
Novaque pergunt interire luna.*

XXIV.

———— *Æqua tellus
Pauperi recluditur, 7 Regumque pueris.*

7 Id est Regibus. Phrasis Græca.

XXV.

———— *Æquâ lege necessitas
8 Sortitur insignes, & imos:
Omne capax movet urna nomen.*

8 Sortes educit tum nobilium, tum plebeiörum.]

XXVI.

———— *Sed timor & minæ
Scandunt eodem quò dominus, neque
Decedit arata triremi, &
Post equitem sedet atra cura.*

XXVII.

Dulce & decorum est pro patriâ mori.

XXVIII.

*Iustum & tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis Tyranni.*

B b 4

9

Quid

9 *Mente quatit solidâ, neque Auster
Dux inquieti turbidus Adriæ.
Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruina.*

XXIX.

Vis consili expers mola ruit suâ.

XXX.

*Fœcunda culpæ secula nuptias
Primum inquinavêre & genus & domos :
Hoc fonte derivata clades
In patriam, populumque fluxit.*

XXXI.

*Damnosa quid non imminuit dies !
Ætas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores mox daturos
Progeniem vitiosiore.*

XXXII.

*Aurum per medios iræ satellites,
Et perumpere amat saxa.*

XXXIII.

*Quantò sibi quisque plura negaverit,
A Diis plura feret.*

XXXIV.

Magnas inter opes inops.

XXXV.

*Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. Multa petentibus
Desunt multa. Bene est cui Deus obrulit
Parcâ, quod satis est, manu.*

XXXVI.

*Virtutem incolumem odimus.
Sublatam ex oculis querimus invidi.*

XXXVII.

*Quid tristes querimonie
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vana proficiunt!
Magnum pauperies opprobium jubet,
Quidvis & facere & pati.*

XXIX.

*Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo sub lare pauperum
Cenæ, sine auleis & ostro
Sollicitam explicuere frontem.*

XL.

*Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus,
Ridetque, si mortalis ultrâ
Fas trepider. Quod adest memento
Componere æquus.*

XLI.

—— Ille potens sui
*Latusque deget, cui licet in diem
Dixisse, vixi.*

XLII.

*Fortuna sævo læta negotio,
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmutat inertos honores.*

Nunc

*Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Laudo manentem ; si celeres quatit
 Pennas, resigno quæ dedit, & meâ
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperiem sine dote quero.*

XLIII.

*Fortes creantur fortibus & bonis :
 Est in juvencis, est in equis patrum
 Virtus nec imbellem feroces,
 Progenerant aquila aquila columbam.*

XLIV.

*Doctrina sed vim promovet insitam :
 Paulùm sepultæ distat inertia
 Celata virtus.*

XLV.

*Quî fit Mecænas, ut nemo quam sibi sortem,
 Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
 Contentus vivat, laudet diversa sequentes !*

XLVI.

——— *Ridentem dicere verum,
 Quid vetat !*

XLVII.

*At bona pars hominum decepta cupidine cæcâ,
 Nil satis est, inquit, quia tanti quantum habeas sis.*

XLVIII.

*Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
 Quos ultra citraque nequit consistere rectum.*

XLIX.

Neglectis urenda filix inascitur agris,

L.

Eheu

*Quàm temerè in nosmet legem sancimus iniquam ?
 Nam vitiiis nemo sine nascitur. Optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est
 Cum mea compenset vitiiis mala, pluribus hisce
 (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 Si volet, hâc lege in trutinâ ponetur eâdem.*

æquum est

Peccatis veniam poscenti reddere rursus.

LI.

*——— Avidas vicinum sunus ut ægros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit ;
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Absterrent vitiiis.*

LII.

*Judice quo ? Nosti populo, qui stultus honores
 Sæpe dat indignis, & famæ servit ineptus,
 Qui stupet in titulis & imaginibus.*

LIII.

*——— Nil sine magna
 Vita labore dedit mortalibus.*

LIV.

*——— Ridiculum acri
 Fortius & melius magnas plerumque secat res.*

LV.

*Est brevitæ opus ut curvat sententia, neu se
 Impediat verbis lassas onerantibus aures.*

LVI.

Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint.

Scrip-

*Scripturus ; neque te ut miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus.*

LVII.

—— — *Malè verum examinat omnis
Corruptus iudex.*

LVIII.

Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.

LIX.

————— *Corpus onustum
Externis vitiis animum quoque pręgravat una.*

LX.

*Ad casus dubios fidet sibi certius, hic qui
Pluribus assuërit mentem corpꝰque superbum,
An qui contentus parvo, metuensque futuri
In pace ut sapiens aptaret idonea bello ?*

LXI.

—— — *Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium.*

LXII.

*Si quis emat cytharas, emphas comportet in unum
Nec cytharæ studiis, nec musa deditus ulli :
Si scalpra & formas non futor ; nautica vela
Adversus mercaturis, delirus, & amens
Undique dicatur meritis. Qui descrepat istis,
Qui nummos aurumque recondit, nescius uri
Compositis, metuensque velut contingere sacrum ?
Nimirum insanus paucis videatur, eò quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.*

LXIII.

O major tandem parcas insane minori,

LXIV.

Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.

LXV.

Et genus & virtus nisi cum re, vilior alga est.

LXVI.

*Pars hominum gaudet viriis constanter, & arget
Propositum; pars multa natat, modo recta capeffens,
Interdum pravis obnoxia.*

LXVII.

----- *Laudas*

*Fortunam & mores antiquæ plebis, & idem
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis quod clamas rectius esse,
Aut quia non firmus rectum defendis & hæres,
Ne quicquam cæno cupiens evellere plantam.*

LXVIII.

*Quisne igitur liber? sapiens, sibi que imperiosus:
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
terrent.*

*Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis, & in seipso totus teres atque rotundus.*

LXIX.

----- *Ingenium res*

Adversa nudare solent, celare secunda.

LXX.

Et mihi res, non me rebus submittere conor.

LXXI.

Est aliquo prodire tenus, si non datur ultra.

LXXII.

*Virtus est vitium fugere, & sapientia prima,
Stultitiâ caruisse.*

LXXIII.

————— *Hic murus æneus esto,
Nil conscire sibi, nullâ pallescere culpâ.*

LXXIV.

Quicquid delirant reges, plebuntur Achivi.

LXXV.

————— *Vivendi rectè qui prorogat horam,
Rusticus expectat dum defluat annis, at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.*

LXXVI.

*Quod satis est cui contingit, nil amplius optet.
Non domus aut fundus, non aris acervus & auri
Ægrotò domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. Valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus benè cogitat uti.*

LXXVII.

Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit.

LXXVIII.

*Omnem crede diem tibi diluxisse supremum :
Grata superveniet quæ non sperabitur hora.*

LXXIX.

*Ira furor brevis est : animum rege ; qui nisi paret
Imperat, hunc frænis, hunc tu compeſce catenâ.*

LXXX.

*Quo semel est imbuta recens servabit odorem,
Testa diu.*

LXXXI.

*Nil admirari, propè res est una, Numicî,
Solaque, que possit facere & servare beatum.*

LXXXII.

*Naturam expellas furcâ, tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim fastidia vitrix.*

LXXXIII.

*Quem res plus nimio delectavere secunde,
Mutatæ quatient. Sed quid mirabere, pones
Invitus.*

LXXXIV.

Cælum, non animum mutant, qui trans mare currunt.

LXXXV.

*Strenua nos exercet inertia; Navibus atque
Quadrigis petimus benè vivere. Quod petis hinc est,
Est Volubris, animus si te non deficit æquus.*

LXXXVI.

*Pauper enim non est cui rerum suppetit usus:
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil
Divitiæ poterunt regales addere majus.*

LXXXVII.

*Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum,
Cui placet alterius sua nimirum est odio sors.
Stultus uterque locum immeritum causatur iniquè,
In culpa est animus qui se non effugit unquam.*

LXXXVIII.

Stultorum incurata malus pudor ulcera celat.

LXXXIX.

Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat

*Servus ; habes prætium, loris non uveris, aio.
Non hominem occidi ; non pasces in cruce corvos.*

XC.

Virtus est medium vitiorum utrinque reductum.

XCI.

— *Qui cupiet, metuet quoque.*

XCII.

*Percussatorem fugito, nam garrulus idem est,
Nec retinent patula commissa fideliter aures.*

XCIII.

*Qualem commendes etiam atque etiam inspicere, ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.*

XCIV.

*Urit enim splendore suo qui prægravat artes
Infra se positas : extinctus amabitur idem.*

XCV.

*Discit enim citius, imminitque libentius illud
Quod quis deridet, quam quod probat, & veneratur.*

XCVI.

*Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo
Laudat venales qui vult extrudere merces.*

XCVII.

*Si tibi nulla sit finiret copia lymphæ
Narrares medicis ; quod quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes ?*

XCVIII.

— *Pictoribus, atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas :*

*Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
Serpentes avibus 1 gementur, tygribus agni.*

1 Copulentur & sub uno jugo exhibeantur.

XCIX.

In vitium ducit culpæ fuga.

C.

*Sumite materiam vestris qui scribitis aquam
Viribus; & versate diu quid ferre recusent,
Quid valeant humeri; cui læta pœnent erit res,
Nec facundia deferet hunc, nec lucidus ordo.*

CI.

*Multa renascentur quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus
Quem penes arbitrium est & vis, & norma loquendæ.*

CII.

*————— Si vis, me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi.*

CIII.

*Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.*

CIV.

*Imberbis juvenis tandem custode remoto
Gaudet equis, canibusque, & apricè gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis cupidusque, & amata relinquere pœnix.*

CV.

Conversis studiis ætas animusque virilis

C c

Que-

*Quærit opes & amicitias, inservit honori,
Commisisse cavet quæ mox mutare labore.*

CVI.

*Multa senem circumveniunt incommoda, vel quod
Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti ;
Vel quod res omnes rimidè, gelidèque ministrat,
Dilator, spe longus, iners avidusque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis æsti
Se puero ; censor, castigatoremque minorum.*

CVII.

——— *Carmen reprehendite, quod non
Multa dies & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.*

CVIII.

Verbaque provisam rem non invita sequentur.

CIX.

*Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatore, I et vivas hinc ducere voces.*

I Non mortuas, ut è libris.

CX.

*Vir bonus & prudens versus reprehendet inertes,
Culpabit duos, incomptis illinet atrum
Transverso calamo signum, ambitiosa recidet
Ornamenta, parum claris lucem dare coget.*

CXI.

——— *Versus inopes rerum nugæque canoræ.*

CXII.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Quic.

CXIII.

Quicquid precipies, esto brevis.

CXIV.

—— 2 *Mediocribus esse poetis*

Non homines, non Di, non concessere columnæ.

2 Rationem reddit Horatius : quia in necessariis est mediocribus locus : at in voluptuariis non nisi eximia probantur. Idem habet Crassotius.

LUCRETIIUS.

Lucretium, quia in ordine suo prætermisus est, malimus tamen hoc in loco reponere, quam omnino cmittere, ne id quod ex operibus ejus excerpimus, quantulumcumque sit, hoc in libro desideraretur.

I.

——— Olim
Religio peperit scelerosa, atque impia facta.

II.

*Sed veluti pueris absinthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci, flavo que liquore,
Ut puerorum atas improvida ludificetur
Laborum tenuis, interea perpotet amarum
Absinthii laticem : volui sic suave loquenti
Carminè Pierio rationem exponere nostram.*

III.

*Suave mari magno turbantibus æquora ventis,
E terra magnum alterius spectare laborem ;*

*Non quia vexari quemquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas quia cernere suave est.
Suave etiam bellicertamina magna tueri,
Per campos instructa, tuâ sine parte pericli :
Sed nil dulcius est bene quàm munita tenere
Edita doctrinâ sapientum templa serenâ :
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palantes quærere vitæ.*

IV.

*Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt : sic nos in luce timemus
Interdum nihilo quæ sunt metuenda magis, quàm
Quæ pueri in tenebris pavitant, metuuntque futura.*

V.

*Quo magis in dubiis hominem spectare periclis
Convenit, adversisque in rebus noscere qui sit :
Nam veræ voces tum demum pectore ab imo
Ejiciuntur, & eripitur persona, manet res.*

VI.

*O miseras hominum mentes ! ô pectora cæca !
Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periclis
Degitur hoc ævi quodcumque est !*

VII.

*Porro puer, ut sevis projectus ab undis
Navita, nudus humi jacet infans indigus omni
Vitali auxilio, cum primum in luminis oras
Nixibus ex alvo matris natura profudit,
Vagituque locuta lugubri complevit, ut æquum est,
Cui tantum in vitâ restet transire malorum.
At variæ crescunt pecudes, armenta feræque.*

Nec

*Nec crepitacillis opus est, nec cuiquam adhibenda est
 Almæ nutricis blanda, atque infracta loquela,
 Nec varias querunt vestes pro tempore cæli.
 Denique non armis opus est non mœnibus altis
 Quæis sua tutentur; quando omnibus omnia large
 Tellus ipsa parit, naturaque Dædala rerum.*

Pulcherrimè idem solutâ oratione Plinius Historicus persequutus est in Præfatione lib. 7. *Ceteris variè, inquit, tegumenta natura tribuit, testas, cortices, coria, spinas, villos, setas pilos, plumas, pennas, squammas, vellera; hominem tantum nudum & in nuda humo natali die abjicit, ad vagitus statim & ploratum. Ab hoc lucis rudimento jacet manibus pedibusque revinctis flens animal ceteris imperaturum & à supplicii vitam auspicatur, unam tantum ob culpam, quia natum est. Heu dementiam, ab his initiis existimantium ad superbiam se genitos. Nec inelegantur Cicero in libris de repub. ab Augustino laudatus. 14. contra Julianum. Idem Tullius, inquit, hominem dicit non ut à matre sed ut à novercâ naturâ editum in vitam, corpore & nudo, & fragili & infirmo; animo autem anxio ad molestias, humili ad timores, molli ad labores, pronò ad libidines, in quo tamen inesset tamquam obrutus quidam divinus ignis ingenii, & mentis*

MANILIUS.

I.

PER varios usus artem experientia fecit,
 Exemplo monstrante viam, speculataque longè
 Deprendit tacitis dominantia legibus astra.

II.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,

*Et labor ingenium miseris dedit, & sua quemque
 Advigilare sibi jussit fortuna premendo.
 Seducta in varias certârunt pectora curas,
 Et quæcunque sagax tentando reperit usus,
 In commune bonum commentum læta dedere,
 Omnia conando docilis solertia vicit.*

III.

*Quis credat tantas operum sine numine moles,
 Ex minimis 1 cæcoque creatum fœdere mundum?
 2 Si fors ista dedit nobis fors ipsa gubernet.*

1 Sine intelligentiâ & ratione. 2 Ostendit mundum à
 fortuito coalescere non potuisse, quia certâ ratione guber-
 natur.

IV.

Ornari res ipsa negat, contenta doceri.

V.

*Quid tam sollicitis vitam consumimus annis,
 Torquemurque metu, cæcâque cupidine rerum,
 Aeternisque senes curis dum quærimus ævum
 Perdimus, & nullo votorum sine beati,
 Victuros agimus semper, nec vivimus unquam,
 Pauperiorque bonis quisque est qui plura requirit,
 Nec quod habet numerat, tantum quod non habet optat;
 Cumque sui parvos usus natura reposcat,
 Materiam struimus magna per vota ruine,
 Luxuriamque lucris emimus, luxuque rapinas,
 Est summum census pretium est, effundere censum.*

VI.

Solvite mortales animos curamque levate,

Torque

*Totque supervacuis vitam deflere. quævelis ;
Fata regunt orbem, certâ stant omnia lege.*

VII.

Nascentes morimur, finisque ab origine pendet.

VIII.

*— Quid mirum, noscere mundum
Si possunt homines, quibus est & mundus in ipsis.
Exemplumque Dei quisque est in imagine parvâ ?*

OVIDIUS.

I.

*S*cilicet ut saluum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicenda fides.
*Si non Eurylaus Rutulos cecidisset in hostes
Hyracida, Nisi gloria nulla foret.*

II.

*In pretio pretium nunc est, dat census honores,
Census amicitias ; pauper ubique jacet.*

III.

*Omne solum forti patria est, ut piscibus aquor,
Ut volucris vacuo quicquid in orbe patet.*

IV.

*Fertilis assiduo si non renovetur aratro
Nil nisi cum spinis, gramen habebit ager.*

V.

*Nescio qua natale solum dulcedine cunctos
Ducit, & immemores non sinit esse sui.*

VI.

_____ intra
Fortunam debet quisque manere suam.

VII.

*Eximia est virtus præstare silentiò rebus :
 At contrà gravis est culpa tacenda loqui.*

VIII.

*Terra salutiferas herbas eademque nocentes
 Nutrit, & urtica proxima sæpè rosa est.*

IX.

*Tempore ducetur longo fortasse cicatrix,
 Horrent adnotas vulnera cruda manus.*

X.

*Tempore crevit amor, qui nunc est summus, habendi ;
 Vix ultra quo jam progrediatur habet.
 Creverunt & opes, & opum furiosa cupido,
 Et cum possideant plurima, plura petunt.
 Sic quibus intun u't suffusâ venter ab undâ,
 Quo plus sunt pot.e plus sitiuntur aque.*

XI.

Interdum lacrymæ pondera vocis habent.

XII.

*Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas,
 Hæc ego contentos auguror esse Deos.
 Hæc facit ut veniat gratus quoque pauper ad aras,
 Et placeat caso non minus agna bove.*

XIII.

*Conscia mens reffi famæ mendacia videt,
 At nos in vitium credula turba sumus.*

XIV.

XIV.

Quo quisque est major, magis est placabilis ira.
 Et faciles motus mens generosa capit.
 Corpora magnanimo satis est postrasse leoni,
 Pugna suum finem, cum jacet hostis habet.
 At lupus, & turpes instant morientibus ursi,
 Et quæcumque minor nobilitate fera est.

XV.

Terretur minimo pennæ stridore columba,
 Unguibus, accipiter, saucia facta tuis.
 Haud procul à stabulis audet discedere, siqua
 Excussa est avidi dentibus agna lupi.

XVI.

Laudamus veteres, sed nostris utimur annis.

XVII.

Æra nitent usu, vestis bona querit haberi :
 Canescant turpi testæ relicta sitæ.

XVIII.

Luxuriant animi rebus plerumque secundis,
 Nec facile est æquâ commoda mente capi.

XIX.

Sit piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox,
 Et doleat quoties cogitur esse ferox.

XX.

Non est in medico semper relevetur ut ager,
 Interdum doctâ plus valet arte malum.

XXI.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo
 Imperus h'c sacre semina mentis habet.

*Leniter ex merito quidquid patiare, ferendum est :
Que venit indignè pœna dolenda venit.*

*Pascitur in vivis livor, post fata quiescit,
Tunc suus ex merito quemque tuetur honor.*

*Serò respicitur tellus, ubi fune soluto
Currit in immensum panda carina salum.*

*Cui peccare licet peccat minus ; ipsa potestas
Semina nequitie languidiora facit.
Nitimur in vetitum semper cupimusque negata,
Sic interditiis imminet æger aquis.*

*Si non peccassem, quid tu concedere posses ?
Materiam venia fors tibi nostra dedit.*

In causâ facili quemvis licet esse disertum.

*Non faciliè invenes multis in millibus unum
Virtutem pretii qui putet esse sui.
Ipse decor recti facti si præmia desint,
Non movet, & gratis penitet esse probum.*

*Ludit in humanis divina potentia rebus,
Et certam præsens vix habet hora fidem.*

XXX.

*Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit,
Et sensus cum re consiliumque fugit.*

XXXI.

*Ne quoddam officiis odium quærat in ipsis:
Sit suus in blandâ sedulitate modus.*

XXXII.

*Principiis obsta, serò medicina paratur,
Cum mala per longâ convaluere meras.*

XXXIII.

*Jam propera, nec te venturas differ in horas,
Qui non est hodie, cras minus aptus erit.*

XXXIV.

*Otia si tollas, periëre cupidinis arcus,
Contemptæque jacent, & sine luce facès.
Queritur Ægistus, quare sit factus adulter?
In promptu causa est, desidiösus erat.*

XXXV.

*Ut corpus redimas ferrum patieris & ignes,
Arida nec sitiens ora levabis aquâ.
Ut valeas animo, quidquàm tolerare negabis:
At pretium pars hæc corpore majus habet.*

XXXVI.

*Livor iners vitium mores non exit in altos,
Utque latens imâ vipera serpit humor.*

XXXVII.

Res est solliciti plena timoris Amor.

XXXVIII.

*— Tardè quæ credita lædunt,
Credimus.*

Er-

Errat,

Quisquis ab eventu facta notanda putat.

XL.

Credula res amor est.

XLI.

*Acceptissima semper**Munera sunt, author quæ pretiosa facit.*

XLII.

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

XLIII.

Meminerunt omnia amantes.

XLIV.

Leve fit, quod bene fertur onus.

XLV.

*Qui dabit, is magno fiet mihi major Homero.**Crede mihi res est ingeniosa dare.*

XLVI.

*Qui non vult fieri desidiosus, i amet.**i Vera enim charitas, ut ait toties Divus Augustinus, vacare non potest.*

XLVII.

Ut ameris, amabilis esto.

XLVIII.

Dos est uxoriam lites.

XLIX.

Secum habet ingenium, qui cum libet, accipe dici.

L.

Cede repugnanti, cedendo victor abibis.

LI.

Quod malè fers, assuesce, feres benè.

Qua

LII.

Quæ non profunt singula, multa juvant.

LIII.

Enervant animos cythrae, cantusque, Lyraeque.

LIV.

Heu quàm difficile est crimen non prodere vultu !

LV.

*Nulla est sincera voluptas,
Sollicitumque aliquid lætis intervenit.*

LVI.

Medio tutissimus ibis.

LVII.

In via virtuti nulla est via.

LVIII.

In audaces non est audacia tuta.

LIX.

*Ultima semper
Expectanda dies homini est, dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet.*

LUCANUS.

I.

*Scelera ipsa, nefasque
Hæc mercede placent.*

i Pessimè hæc sententiâ Lucanus utitur, qui id de Nerone dicit, cui bella civilia Cæsaris & Pompeii aditum ad imperium paraverunt : at non inicitè idem accommodari potest quibusdâ culpis, & peccatis, è quibus Deus pro suâ sapientiâ magna nonnunquam bona, magnam utilitatem elicit.

II.

II.

2 *Summisque negatum
Stare diu ; nimioque graves sub pondere lapsus,
Nec se Roma ferens.*

2 *Causas illas affert Lucanus everſæ Reipublicæ.*

III.

*In ſe magna ruunt : lætis hunc numina rebus
Creſcendi poſuere modum.*

IV.

*Nulla fides regni ſociis, omniſque poteſtas
Impatiens conſortis erit : nec gentibus ullis
Credite, nec longè fatorum exempla petantur ;
Fraterno primi maduerunt ſanguine muri.
Nec pretium tanti tellus, pontuſque furoris
Tunc erat, exiguum dominos commiſit aſylum.*

3 *Muri ſive potius ager quo primùm Roma ſepta eſt.
Nota Romuli & Remi hiſtoria de quâ vide Livium lib. 1.*

V.

*Quæ mare, quæ terras, quæ totum poſſidet orbem:
Non cepit fortuna duos.*

VI.

*Nec quemquam jam ferre poteſt, Cæſarve priorem
Pompeiuſve parem. Quis juſtius induit arma,
Scire neſas ; magno ſe iudice quiſque tuetur :
Viſtrix cauſa Diis placuit, ſed viſta 4 Catoni.*

4 *Nobilis at horribilis impietas ex quâ cognosci poteſt,
quâ Deos ſuos Ethnici parvi fecerunt.*

VII.

— 5 *Stat magni nominis umbra.*

5 Hoc de Pompeio Lucanus, quod commodè in eos transluleris, qui viribus defecti ante partem se famam sustentant.

VIII.

— 6 *Gaudetque viam fecisse ruinam.*

6 Cæsar.

IX.

— 7 *Mensuraque juris
Vis erat.*

7 Tantum sibi quisque licere putabat, quantum poterat.

X.

— 8 *Partiri non potes orbem,
Solut habere potes.*

8 Curionis ad Cæsarem verba sunt.

XI.

— 9 *Arma tenenti
Omnia dat, qui iusta negat.*

9 Hoc Cæsaris verbum inscripsit statuae suae Annas Memorantius Franciae Connestabilis.

XII.

10 *Solis nosse Deos, & cæli numina vobis,
Aut solis nescire datum.*

— *Certe populi quos despicit Arctos,
Felices errore suo; quos ille timorum
Maximus, haud urget leti metus, inde ruendi
In ferrum, mens prona viris, animaeque capaces
Mortis, & ignarum reditura parcere vita.*

10 De Druidis hoc dictum, quibus religio à cæteris Ethnicis planè diversa. Erant enim in eà opinione, cujus author Pythagoras, animas è corpore exeuntes in alia migrare corpora, quam Metempsychosim vocant. Sed si stulta illa persuasio, tantum in illis poterat ad amovendam formidinem, quanto plus in Christianis valere debet felicitis immortalitatis & certæ resurrectionis expectatio?

XIII.

— — — — — *Sic quisque pavendo
Dat vires fama; nulloque authore malorum
Quæ finxere, timent.*

XIV.

*O faciles dare summa Deos, eademque tueri
Difficiles!*

XV.

— — — — — *11 Nunc flere potestas
Dum pender fortuna ducum, cum vicerit alter
Gaudendum est.*

11 Simulanda lætitia.

XVI.

— — — — — *Trahit ipse furoris
Impetus, & visum est lenti, 12 quasisse nocentem.*

12 Tardi sibi viderentur illi carnifices, si nocentes ab innocentibus secernere curavissent.

XVII.

*Ille fuit vitæ Mario modus, omnia passo
Quæ pejor fortuna potest, atque omnibus usu
Quæ melior. —*

XVIII.

Invenit insomni volentem publica curâ.

*Fata virum, casusque urbis, cunctisque timentem,
Securumque sui.*

XIX.

13 *Accipient alios, facient te bella nocentem.*

13 Brutī ad Catonem verba.

XX.

*Lege Deūm, minimas rerum discordia turbat :
Pacem summa tenent.*

XXI.

*Sed quò fata trahunt, virtus secura sequetur :
14 Crimen erit superis & me fecisse nocentem.*

14 En illius sapientis pietatem.

XXII.

15 *Uni quippe vacat studiisque odiisque carenti,
Humanum lugere genus.*

15 Catoni.

XXIII.

*— Hi mores, hæc duri immota Catonis
Secta fuit ; servare modum, finemque tenere,
Naturamque sequi, patriæque impendere vitam ;
Nec sibi, sed toti genitum se credere mundo.
Huic epula, vicisse famem : magnique Penates,
Submovisse hyemem tecto. —*

*— Urbi pater est urbiq; maritus ;
Iustitiæ cultor, rigidi servator honesti,
In commune bonus : nullosque Catonis in actus
Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas. 16.*

16 Sibi nata, id est, propter se experta voluptas, non
utilitati serviens, falso tamen hoc de Catone dictum,
D d quæ

quem aiunt sæpè crapulæ & ebrietati operam dedisse. Unde Horatius de illo.

Narratur & Prisci Catonis,

Sæpè mero caluisse virtus.

Sed tamèn ipsa sententia per se præclara longèque hæc in parte severior Stoicorum Philosophia quam nostratum Casuistarum, qui voluptates sensuum per se expeti posse impudenter affirmant.

XXIV.

——— 17 *Tot rebus iniquis*

Paruimus vilti : venia est hæc sola pudoris,
Degenerisque metus, nil jam potuisse negari.

17 Solita eorum excusatio qui nolunt brachia tendere contra torrentem, & vitam impendere vero.

XXV.

Audendo magnus tegitur timor.

XXVI.

—— *Quidquid multis peccatur, inultum est.*

XXVII.

—— *Rheni mihi Cæsar in undis*

Dux erat, hîc socius. Facinus quos inquinat, æquat.

XXVIII.

—— 18 *Quidquid gerimus fortuna vocatur.*

Nos fatum sciat esse suum : licet omne Deorum
Obsequium speres, irato milite, Cæsar,
Pax erit.

18 Cæsarianorum militum in seditione oratio.

XXIX.

——— 19 *Stetit aggere fulrus,*

Cespitis, intrepidus vultu, meruitque timeri
Non metuens.

19 Cæsar.

XXX.

— *An vos momenta putatis*

Ulla dedisse mihi? Nunquam sic cura Deorum

20 *Se premit, ut vestrae morti, vestraque saluti*

Fata vacent: Procerum motus hæc cuncta sequuntur.

20 *Se premit & diiicit in rem tam humilem.*

XXXI.

21 *Infelix, quantâ Dominum virtute parasti!*

21 *De Scæva milite Cæsariano qui solus penè totam Pompeianam aciem sustinuit.*

XXXII.

22 *Hoc placet, ô superi, cum vobis vertere cuncta*

Proposuitum, nostris erroribus addere crimen.

Cladibus irruimus, nocituraque poscimus arma.

22 *Indè sumpta est celebrata Paterculi sententia lib. 2. cuiuscumque Deus fortunam mutare constituit, Consilia corrumpit: & Annianus, manum incipientibus fati hebetari sensus hominum, & obtundi.*

XXXIII.

— 23 *Multos in summa pericula misit*

Venturi timor ipse mali.

23 *Fugiendo inquit Livius in media sæpè ruitur fata: & Seneca, Multi ad fatum venère suum, dum fata timent.*

XXXIV.

— — — *Vivit post funera magnus*

Sed fortuna perit: quod desles illud amasti.

XXXV.

— — — — — *Exeat Aulâ.*

*Qui volet esse pius : virtus & summa potestas
Non cœunt.*

XXXVI.

————— *Serpens, sitis, ardor, arena
Dulcia virtuti : gaudet patientia duris.
Letius est, quoties magno sibi constas honestum.*

XXXVII.

————— *Sic concitus irâ
Excussit galeam suffecitque omnibus unda.*

XXXVIII.

*Estne Dei sedes, nisi terra & pontus, & aër,
Et cœlum & virtus ? Superos quid quærimus ultra ?
Jupiter est quodcumque vides, quocumque moveris.*

XXXIX.

*Illic Pellai proles Vesana Philippi
Fœlix prædo jacet.
Terrarum fatale malum, fulmenque quod omnes
Percuteret patitèr populos, & sidus iniquum
Gentibus.*

XL.

*Nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur,
Venalesque manus ibi fas, ubi maxima merces.*

S E N E C A.

I.

————— *Ira quæ tegitur nocet.
Professa perdunt odia vindictæ locum.*

II.

Levis est dolor, qui capere consilium potest.

III.

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

IV.

Nunquam potest non esse virtuti locus.

V.

Fortuna opes auferre, non animum potest.

VI.

Si judicas, cognosce; si regnas, jube.

VII.

Iniqua nunquam regna perpetuò manent.

VIII.

*Qui statuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.*

IX.

*Confide regnis, cum levis magnas opes
Huc illuc ferat casus. Hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodesse miseris.*

X.

Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.

XI.

Anor timere neminem verus potest.

XII.

Gravis ira regum est semper.

XIII.

*————— Cui prodest scelus
Is fecit.*

XIV.

Tibi innocens sit, quisquis est pro te nocens.

XV.

————— *Quisquis in primo obstitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit :
Qui blandiēdo dulcē nutrit vitium,
Sero recusat ferre, quod subiit jugum.*

XVI.

* *Fortem facit vicina libertas senem.*

* Tacitas eodem sensu. Præter ferociam animi extremi
sepectâ liber.

XVII.

*Quid pœna præsens consciæ mentis pavor
Animusque culpâ plenus, & semet timens ?
Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.*

XVIII.

Quod non potest, vult posse, qui nimium potest.

XIX.

Pars sanitatis velle sanari fuit.

XX.

Alium filere quod voles, primus file.

XXI.

Cui omnium fit culpa, paucorum scelus ?

XXII.

————— *Qui timide rogat,
Docet negare.*

XXIII.

Honestâ quadam scelera successus facit.

XXIV.

Cura leves loquuntur, ingentes stupent.

XXV.

——— *Scelere velandum est scelus.*

XXVI.

I Tutissimum est inferre, cum timeas, gradum.

I Eodem sensu Lucanus, Audendo magnus tegitur timor.

XXVII.

*O vita fallax! abditos sensus geris,
Animisque pulchram turpibus faciem induis:
Pudor impudentem, celat audacem quies,
Pietas nefandum.*

XXVIII.

——— *O. nimum potens
Quanto parentes sanguinis vincolo tenes
Natura! quam te colimus, inviti quoque!*

XXIX.

Haud quisquam honestè flere, quod voluit, potest.

XXX.

Quanti casus humana rotant!

XXXI.

*Minus, in parvis fortuna furit,
Levisque ferit leviora Deus.*

XXXII.

——— *Non capit unquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeia domus,
Circa regna tonat.*

*Volat ambiguus
Mobilis alis hora, nec ulli
Præstat velox fortuna fidem.*

XXXIII.

—— *Regium hoc ipsum reor
Adversa capere.*

XXXIV.

—— *Qui pavet vanos metus,
Veros fatetur.*

XXXV.

—— *Odia qui nimium timer,
Regnare nescit.*

XXXVI.

*Qui sceptrâ duro sævus imperio regit ;
Timet timentes, metus in authorem redit.*

XXXVII.

*Quidquid excessit modum
Pendet instabili loco*

XXXVIII.

*Fatis agimur, cedite fatis,
Non sollicitæ possunt curæ
Mutare rati stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus venit ex alto.
It cuique ratus, præce non ullâ
Mobilis, ordo ; Multis ipsum
Timuisse nocet ; multi ad fatum
Venere suum, dum fata timent.*

XXXIX.

Juvenile vitium est regere non posse imperium.

XL.

Quo plura possis, plura patienter feras.

XLI.

*Violenta nemo imperia continuit diu.
Moderata durant.*

XLII.

— — *Quoque fortuna alius
Evexit ac levavit humanas opes;
Hoc se magis suppressere felicem decet,
Variosque casus tremere, metuentem Deos
Nimium faventes. Magna momento obrui
Vincendo didici.*

* *Tu me superbum, Priame, tu timidum facis.*

* *Tua clades, ô Priame, & me superbum facit, quia te vici, & timidum, quia celsa ruere posse demonstrat.*

XLIII.

Qui non vetat peccare cum possit, jubet.

XLIV.

Est regis alti spiritum regi dare.

XLV.

Præferre patriam liberis regem decet.

XLVI.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.

XLVII.

Minimum decet libere, cui multum licet.

XLVIII.

— — *Levia perpassi sumus
Si flenda patimur.*

Hic

XLIX.

*Hic mihi malorum maximum fructum abstulit
Nihil timere.*

L.

Miserrimum est timere cum speres nihil.

LI.

Grave pondus illum, magna nobilitas premit.

LII.

Miser occupet præsidia, securus legat.

LIII.

Leuius solet timere, qui propius timet.

LIV.

Generosa in ortus semina exurgunt suos.

LV.

Dediscit animus serò quod didicit diu.

LVI.

———— Domini pudet,
Non servitutis.

LVII.

*Dulce mærenti populus dolentum,
Lenius luctus lacrymæque mordent,
Turba quas fletu simili frequentat :
Ferre, quam sortem partuntur omnes,
Nemo recusat.*

LVIII.

*Sidunt ipso pondere magna,
Ceditque oneri fortuna suo.*

LIX.

——— *Quicquid in altum.*

Fortuna tulit, ruitura levat.

LX.

— *Redire cum perit, nescit pudor.*

LXI.

Per scelera semper sceleribus certum est iter.

LXII.

Quod ratio nequit, sæpe sanavit mora.

LXIII.

Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.

LXIV.

Det ille viam facile, cui veniâ est opus.

LXV.

Id esse regni maximum pignus putant.

Si quid aliis non licet, solis liceat.

LXVI.

Pretia comparata vincitur pretio fides.

LXVII.

O quam miserum est nescire mori.

LXVIII.

Mortem aliquid ultra est? Vita si cupias mori.

LXIX.

—— *Novit paucos*

Secura quies, qui velocis

Memores ævi, tempora numquam

Reditura tenent; dum fata sinunt

Vivite læti, properat cursu

Vita citato. volucrique die

Rota precipitis vertitur anni.

At gens hominum fertur rapidis

*Obvia fatis, incerta sui.
Stygias ultro quærimus undas.*

LXX.

Altè virtus animosa cadit.

LXXI.

————— *Finis alterius mali,
Gradus est futuri.*

LXXII.

————— *Prosperum ac fœlix scelus,
Virtus vocatur.*

LXXIII.

————— *Quod nimis miseri volunt,
Hoc faciliè credunt.*

LXXIV.

————— *Imo quod metuunt nimis
Nunquam amoveri posse nec tolli putant.
Prona est iimori semper in pejus fides.*

LXXV.

Quem sæpe transit casus aliquando invenit.

LXXVI.

————— *Qui genus jactat suum,
Aliena laudat.*

LXXVII.

————— *Alieno in loco
Haud stabile regnum est.*

LXXVIII.

Ars prima regni est posse te invidiam pati.

LXXIX.

Sequitur superbos ultor à tergo Deus.

LXXX.

Cogi qui potest, nescit mori.

LXXXI.

Imperia dura tolle, quid virtus erit?

LXXXII.

Non est ad astra mollis è terris via.

LXXXIII.

Quemcumque miserum videris, hominem scias.

LXXXIV.

Quemcumque fortem videris, miserum neges.

LXXXV.

*O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!*

LXXXVI.

— *Quæ fuit durum pati,
Meminisse dulce est.*

LXXXVII.

— *Quos cogit metus
Laudare, eosdem reddit inimicos metus.*

LXXXVIII.

Rex velit honesta, nemo non eadem volet.

LXXXIX.

— *ubi non est pudor
Nec cura juris, sanctitas, pietas, fides,
Instabile regnum est.*

XC.

Nefas nocere vel malo fratri puta.

XCI.

Sæpe in magistrum scætra redierunt sua.

XCII.

*Ut nemo doceat fraudis & scelerum vias,
Regnum docebit.*

XCIII.

—— *Magna nolentem quoque
Consilia produnt.*

XCIV.

*Regem non faciunt opes :
Rex est qui posuit metus
Et diri mala pectoris
Mens regnum bona possidet.
Rex est qui metuit nihil :
Rex est quique cupit nihil.*

XCV.

*Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.*

XCVI.

Est miser nemo, nisi comparatus.

XCVII.

Cum quid datur spectabis, & dantem aspice.

XCVIII.

Venenum in axro bibitur.

XCIX.

Serum est cavendi templus in mediis malis.

C.

Pejor est bello timor ipse belli.

CI.

Vos, Quibus rektor maris atque terra

*Jus dedit magnum necis atque vitæ,
 Ponite inflatos, tumidosque vultus.
 Quicquid à vobis minor extimescit,
 Major hoc vobis Dominus minatur.
 Omne sub regno graviore regnum est.*

CII.

*Quem dies vidit veniens superbum,
 Hunc dies vidit fugiens jacentem.
 Nemo confidat nimium secundis,
 Nemo desperet meliora lapsis.*

CIII.

*Nemo tam divos habuit faventes
 Crastinum ut possit sibi polliceri,
 Res deus nostras celeri citatas
 Turbine versat.*

CIV.

*Proprium hoc miseros sequitur vitium,
 Numquam rebus credere laetis,
 Redeat felix fortuna licet,
 Tamèn afflicto gaudere piget.*

CV.

————— *Tantis in malis vinci malum est.*

CVI.

*Eripere vitam nemo non homini potest,
 At nemo mortem : mille ad hanc aditus patent.*

CVII.

————— *Non est virtus ut putas.
 Timere vitam, sed malis ingentibus
 Obstare, nec se vertere, ac retro dare.*

CVIII.

Invisa nunquam imperia retinentur diu.

CIX.

Contempsit omnes ille, qui mortem prius.

CX.

*Pauci reges non regna colunt,
Plures fulgor convocat aulæ.*

CXI.

Id facere laus est quod decet, non quod licet.

P E R S I U S.

I.

1 *Q*uis expedituit psittaco suum $\chi\alpha\iota\tau\epsilon$,
Picasque docuit nostra verba conari?
Magister artis ingenique largitor
Venter, **2** negatas art ifex sequi voces.

1 Quis docuit psittacum expeditè suum $\chi\alpha\iota\tau\epsilon$ pronunciare?

2 Qui callet imitari voces à naturâ sibi non concessas.

II.

O curas hominum! ô quantum est in rebus inane!

III.

——— **3** *Usque adeone
Scire tuum nihil est, nisi te scire id sciat alter?*

3 Vulgaris sententia & ipso usu sordida.

IV.

— 4 *Nec nocte paratum
Plorabit, qui me volet incurvasse quereli.*

4 *Lacrymas nocte paratas profundet.*

V.

5 *Nec pluteum cadit, nec demorsos sapit ungues.*

5 *In indiligentia poemata.*

VI.

*O curvæ in terras animæ, & cœlestium inanes !
Quid juvat hoc templis nostros imittere mores ?*

VII.

Dicite Pontifices, in sacro quid facit aurum ?

VIII.

6 *Udum & molle lutum es ; nunc nunc properandus, &
acri
Fingendus sine fine rotâ.*

6 *In juvenum ætatem convenit.*

IX.

7 *Ad populum phaleras ; ego te intus & in cute novi.*

7 *Ad populum ablega vanum illum ornatum, quo te
jactas.*

X.

*Magne pater Divûm, sævo punire Tyrannos
Haud aliâ ratione velis, cum dira libido
Moverit ingenium ferventi tincta veneno ;
8 Virtutem ut videant, intabescantque relictâ.*

8 *Erit etiam hæc damnatorum maxima poena.*

XI.

9 *Est aliquid quò tendis & in quod dirigis arcum
An passim sequeris corvos testâque lutoque,
Securus quò pes ferat ; atque ex tempore vivis ?*

9 *In eos qui in diem vivunt.*

XXII.

10 *Discite ô miseri, & causas cognoscite rerum ;
Quid sumus, aut Quidnam victuri gignimur ; ordo
Quis datus ? — Quem te Deus esse
Fussit, & humanâ qua parte locatus es in re.*

10 *Hecum nihil sciebat ipse, qui hæc dixit.*

XIII.

Tange miser venas, & pone in pectore dextram.

XIV.

*Respice quod non es ; tollat sua munera cerdo,
Tecum habita, & noris quàm sit tibi curta supellex.*

XV.

*Ut nemo in sese tentat descendere, nemo
Sed precedenti spectatur mantica tergo.*

XVI.

11 *Cadimus, inque vicem præbemus crura flagellis.
Vivitur hoc pacto.*

11 *Aliis obirectamus ; alii nobis obrectant.*

XVII.

12 *Non equidem hoc studeo bullatis ut mihi nugis
Pagina turgescat, dare Pondus idonea fumo.*

12 *In tumidos scriptores.*

XVIII.

*Mille hominum species & vitæ discolor usus,
Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.*

XIX.

*13 Cras hoc fiet, idem cras fiet. Quid quasi magnum
Nempe diem, donas. Sed cum lux altera venit
Fam cras besternam consumpsimus. Ecce aliud cras
Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.*

13 In dilatores.

XX.

Vive memor lethi, fugit hora: hoc, quod loquor, inde est.

STATIUS.

I.

*————— Nos, vilis turba caducis
Diservire bonis, semperque optare parati,
Spargimur in casus. Celsâ tu mentis ab arce
Despicias errantes, humanaque gaudia rides.*

II.

*————— O cæca nocentum
Consilia! ô semper timidum scelus!*

III.

Dulce loqui miseris, veteresque reducere quæstus

IV.

*Da spatium tenuemque moram; male cuncta ministras
Impetus.*

 JUVENALIS.

I.

A *Ude aliquid brevibus 1 gyaris & carcere dignum
Si vis esse aliquid ; probitas laudatur & alget.*

1 Gyara maris Ægei insula, in quam exules deportantur.

II.

2 *Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum
Majestas.*

2 Nihil tam sanctè colimus, quàm divitias.

III.

3 *Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat
Posteritas ; eadem cupient facientque minores,
Omne in præcipiti vitium stetit.*

3 Vitia ad summum pervenêre.

IV.

4 *Fronti nulla fides.*

4 Oculi, vultus, frons persæpè mentiuntur.

V.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas.

VI.

5 *Nemo repente fuit turpissimus.*

5 Quibusdam quasi gradibus ad summam turpitudinem ascenditur.

VII.

6 *Quid Romæ faciam ? mentiri nescio.*

6 Commodè hoc a l'aulam transtuleris, de quâ Lucanus
Exeat aulâ qui volet esse pius.

VIII.

*Quis nunc diligitur nisi conscius, & cui fervens
Æstuat occultis animus semperque tacendis ?*

IX.

7 *Græculus esuriens in cælum jusseris ibit.*

7 De Assentatoribus rectè dicitur.

X.

*Quantum quisque suâ nummorum condit in arcâ,
Tantum habet & fidei ; jure licet & Samothracam
Atque Deos omnes ; Contemnere fulmina pauper
Creditur atque Deos, Diis ignoscentibus ipsis.*

XI.

8 *Nil habet infelix paupertas durius in se
Quàm quod ridiculos homines facit.*

8 Digna Ethnicis sententia, qui nulla exempla beati pauperis esse putaverunt. Aliter pii & verè Christiani sentiunt, quibus contra nihil videtur in paupertate felicius, quam quod homines abjectos atque adeò humiles facit.

XII.

*Haud facilè 9 emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi.*

9 Ad altiorem statum ascendunt.

XIII.

— 10 *Hæc vivimus ambitiosâ
Paupertate omnes.*

10 Convenit hoc dictum in multos, qui dum ambitioni
serviunt immodicis sumptibus rem familiarem exhausti-
unt.

XIV.

— 11 *Nihil est quod credere de se
Non possit cum laudatur Diis æqua potestas.*

11 Quasculumque adulationes, quamlibet absurdas patia-
tur, & merito sibi tribui putant.

XV.

— 12 *Sed quid violentius aure tyranni !*

12 Cum scilicet reprehenditur & admonetur.

XVI.

13 *Ille igitur nunquam direxit brachia contra
Torrentem, nec civis erat, qui libera posset
Verba animi proferre, & vitam impendere vero.*

13 Hoc de quodam Cirspo, quo l idem in omnes illos
convenit qui malis temporibus se accommodant, & dum
nimis salutem consulunt, parum consulunt veritati.

XVII.

— 14 *Nobilitas sola est atque unica virtus.*

14 Vulgaris sententia.

XVIII.

15 *Rarus enim ferme sensus communis in illâ
Fortunâ.*

15 In multos nobiles belle cadit, quibus pulchrum est
imperitos et absurdos esse.

XIX.

— 16 *Tollas licet omne quod usquam est
Auri atque argenti ; spoliatis arma supersunt.*

16 In eos qui dum populum nimis onerant tributis, si ipsos ad rebellionem compellunt.

XX.

17 *Omne animi vitium tanto conspectius in se
Crimen habet, quanto major qui peccat habetur.*

17 Pulcherrima sententia, sed paulò communior.

XXI.

— *Nam lingua mali pars pessima servi.*

XXII.

— *Quid enim ratione timemus ?
Aut cupimus ?*

XXIII.

18 *Cantabit vacuus coram latrone viator.*

18 Tria sententia.

XXIV.

— 19 *Sed nulla aconita bibuntur
Fistilibus.*

19 Quia venenis magnæ hereditates petuntur.

XXV.

— *Et qui nolunt occidere quemquam,
Posse volunt.*

XXVI.

— 20 *Nam qui nimis poscebat non res
Et nimias poscebat opes, numerosa parabat*

*Excelsæ turris tabulata, unde altior esset
Casus, & impulsæ princeps immane ruinæ.*

20 De Sejano hoc dicitur; sed commodè de omnibus dici potest qui Sejanum imitantur.

XXVII.

— 21 *Quis enim virtutem amplectitur ipsam
Præmia si tollas?*

Ut 21 pateat eos non virtutem sequi, sed præmia.

XXVIII.

— 22 *Mors sola fatetur
Quantula sint hominum corpuscula.*

11 Quia vivis nihil fatas amplum est, sed cupiditate omnia amplectuntur.

XXIX.

*Nil ergo optabunt homines? Si consilium vis
Permites ipsis expendere numinibus quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt Dii,
Cavior est illis homo, quàm sibi.*

XXX.

*Interea gustus elementa per omnia querunt.
Numquam animo pretiis obstantibus. 23 Interius si
Attendas, magis illa juvant, quæ plaris emuntur.*

23 Plus enim illos in luxu suo juvat ambitio, quàm gula voluptas

XXXI.

Exemplo quodcumque malo committitur, ipsi

Dis-

*Displicet auctori. 24 Primo est hæc ultio, quod, se
Judice, nemo nocens absolvitur, 25 improba quamvis
Gratia fallaci Prætoris vicerit urnâ.*

24 Ob morsus conscientiæ, quos sedare non potest.

25 Quamvis iudices gratiâ corruerint.

XXXII.

————— *Ducimus autem*

Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,

26 *Nec jactare jugum vitâ dedicere magistrâ.*

26 Et humanæ conditioni sponte se submittere multo
rerum humanarum usu didicerunt.

XXXIII.

Committunt eadem dixit ergo crimina fato,

Ille crucem sceleris præteritum tulit, hic Diademi.

XXXIV.

————— *Majore tumultu*

Planguntur nummi, quam funera. Nemo dolorem

Fingit in hoc casu — —

Ploratur lacrymis amissa pecunia 27 veris.

27 Non fictis, ut in luctu propinquorum.

XXXV.

At vindicta bonum vita jucundius ipsa :

Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis

Interdum, aut levibus videas flagrantia causis.

Chrysipus non dicet idem, nec mite Thaletis

Ingenium, 28 dulciq; senex vicinus Hymetto,

Qui partem acceptæ sæva inter vincula cicutæ

Accusatori nollet dare.

28 Socrates.

XXXVI.

XXXVI.

————— *Minuti*

Semper & infirmi est animi, exiguique voluptas
Ultio.

XXXVII.

————— *Cur tamèn illos*

Evasisse putes, 29 quos divi conscia fasti
Mens habet attonitos, & surdo verberè cedit,
Occultum quatiente animo tortore flagellam?

29 Pulchrè conscientie laniatus effingit.

XXXVIII.

30 Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,
Facti crimen habet.

30 Notanda sententia, quâ damnatur Pharisæica virtus,
 manum tantum à flagitio cohibens, non animum.

XXXIX.

Mobilis & varia est fermè natura 31 malorum,
Cum scelus admittunt, 32 superest constantia; 33
quod fas
Atque nefas tandem incipiunt sentire, peractis
Criminibus.

31 Improborum. 32 Firmi & constantes sunt. 33 Trans-
 actâ voluptate flagitii quâ cæcabantur, accedente fastidio,
 & conscientie morsu.

XL.

————— *Dociles imitandis*
Turpibus & pravis omnes sumus.

XLI.

Sic natura jubet, velocius & citius nos
Corrumpunt vitiorum exempla domestica, magnis
Cum subeunt animos autoribus.

Nil

XLII.

*Nil dictu fœdum visuque hæc limina tangant,
Intra quæ puer est.*

XLIII.

*34 Undè tibi frontem libertatemque parentis,
Cum faci. s pejora senex ?*

34 Quo jure tibi sumis paterno in castigando severitatem ?

XLIV.

*Sponte tamen juvenes imitantur cetera ; solam
Inviti quoque avaritiam exercere jubentur :*

*35 Fallit enim vitium specie virtutis & umbrâ,
Cum sit triste habitu, vultuque, & veste severum.*

35 Vitium enim avaritiæ, patrimonii & prudentiæ nomine pretextitur.

XLV.

*Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit ;
Et minus hanc optat, qui non habet.*

XLVI.

*— 36 Nam dives qui fieri vult ;
Et cito vult fieri.*

36 Convenit in nostros publicanos.

XLVII.

*— 37 Lucri bonus est odor ex re
Qualibet.*

37 Sententia Vespasiani.

XLVIII.

38 Unde habeas querit nemo ; sed oportet habere.

38 Exprimat hic improborum vocem.

Sensit

XLIX.

*Sensit Alexander, testâ cum vidit in illâ
 39 Magnum habitatorem, quanto felicior hic qui
 Nil cuperet, quàm qui totum sibi posceret orbem,
 Passurus gestis æquanda pericula rebus.*

39 Diogenem, quem in dolio vidit.

L.

40 *Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicit.*

40 Quia sapientia est congruere naturæ.

LI.

*Tantis parta malis curâ majore metuque
 Servantur, misera est magni custodia census.*

SILLUS ITALICUS.

I.

*———— Blandoque veneno
 Desidiæ, virtus paulatim evicta senescit.*

II.

*Explorant adversa viros ; perque aspera duro
 Nititur ad laudem virtus intèrrita clivo.*

CLAUDIANUS.

I.

*———— Tolluntur in altum,
 Ut lapsu graviore ruant.*

Desi-

II.

*Desinat elatis quisquam considere rebus ;
Omnia mors æquat.*

III.

Semper inops, quicumque cupit.

IV.

*Vivitur exiguo melius ; natura beatis
Omnibus esse dedit, si quis cognoverit uti.*

V.

Eben quàm brevibus pereunt ingentia causis !

VI.

*Si metuis, si prava cupis, si duceris irâ,
Servitii patiêre jugum, tolerabis iniquas
Interius leges. Tunc omnia jure tenebis,
Cum poteris rex esse tui.*

VII.

*Nec tibi quid liceat ; sed quid fecisse docebit
Occurrat, mentemque domet respectus honesti.*

VIII.

Qui terret, plus ipse timer.

IX.

*Tu civem, patremque geras ; tu consule cunctis,
Nec tibi ; nec tua te moveant, sed publica vota.*

X.

————— *Componitur orbis
Regis ad exemplum ; nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quàm vita regentia.*

XI.

Inquinat egregios adjuncta superbia mores.

Sola

XII.

— Sola Deos equat clementia nobis.

XIII.

*Quàm benè depositum terris, ut dignus iniqui
Fructus consilii primis autoribus instet !*

XIV.

*Asperius nihil est humili, cum surgit in altum,
Cuncta ferit, dum cuncta timet deservit in omnes,
Ut se posse putent.*

XV.

*Sed quàm cæcus inest vitiis amor omne futurum
Despicitur, suadentque brevem præsentia fructum ;
Et ruit in vetitum damni secura libido :
Dum mora supplicii lucro, serumque quod instat,
Creditor.*

XVI.

Damna minùs consueta movent.

XVII.

*Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque latè
Fortunæ secura nitet, nec fascibus ullis
Erigitur, plausuve cupit clarescere vulgi,
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis ;
Divitiis animosa suis, immotaque cunctis
Casibus, ex altâ mortalia despicit arce.*

XVIII.

*Qui fruster pœnâ, servet, legumque videtur
Vindictam præstare sibi.*

XIX.

— — — Dis proximus ille est,

Quem

*Quem ratio, non ira movet ; qui facta rependens
Consilio punire potest.*

XX.

*————— Peragit tranquilla potestas,
Quod violenta nequit, mandataque fortius urget
Imperiosa quies.*

XXI.

*Est aliquid meriti spatium, quod nulla furentis
Invidia mensura capit.*

XXII.

*Fallitur egregio quisquis sub principe, credit
Servitium ; numquam libertas gravior extat,
Quàm sub rege pio.*

XXIII.

*Publicus hinc ardescit amor, cum moribus equis
Inclinat populo regale modestia culmen.*

XXIV.

Mars gravior sub pace latet.

D. LABERII, P. SYRI,
& aliorum veterum Sententiæ, Jambicis versibus singulis comprehensæ, ordine alphabetico.

A.

I.

A B alio expectes, alteri quod feceris.

II.

Animus, vereri qui scit, scit tuto ingredi.

Anx-

III.

Auxilia humilia firma consensus facit.

IV.

Aut amat, aut odit mulier: nil est tertium.

V.

Ad tristem partem strenua est suspicio.

VI.

Ames parentem, si æquus est: si alter, feras.

VII.

Amici vitium nō feras, prodis tuum.

VIII.

Absentem lēdit, cum abrio qui litigat.

IX.

Amans quod suspicatur, vigilans somniat.

X.

Ad calamitatem quilibet rumor valet.

XI.

Amici mores noveris, non oderis.

XII.

Ægrè reprecandas, quod finis consuescere.

XIII.

Amicum ita habeas, posse ut fieri hunc inimicum scias.

XIV.

Amare, & sapere, vix à Deo conceditur.

XV.

Apertè mala cū est mulier, tum demū est bona.

XVI.

Avarus, nisi cū moritur, nil rectè facit.

XVII.

Avaro quid mali optes, nō ut vivat diu?

XVIII.

Atena nobis, nostra plus aliis placent.

XIX.

Ad pœnitendum properat, citò qui judicat.

XX.

Aleator quantum in arte est, tanto est nequior.

XXI.

Alterius damnum gaudium haud facias tuum.

XXII.

Aurum irritat, non satiat pecunia.

XXIII.

Amicos res optimæ pariunt, adversæ probant.

XXIV.

Audenda virtus crescit, tardando timor.

XXV.

Arcum intensio frangit, animum remissio.

XXVI.

Amicitia semper prodest, amor & nocet.

XXVII.

Amicum ledere ne joco quidem licet.

XXVIII.

Amicitia pares aut accipit, aut facit.

XXIX.

A morte semper homines tantumdem absumus.

XXX.

Amicum perdere, est damnorum maximum.

XXXI.

Amor misceri cum timore non potest.

XXXII.

Es debitorem leve, grave inimicum facit.

B

XXXIII.

Bis est gratum quod opus est, ultro si offeras.

XXXIV.

Bonarum rerum consuetudo pessima est.

XXXV.

Beneficia dare qui nescit, injustè petit.

XXXVI.

Bonum est fugienda aspicere in alieno malo.

XXXVII.

Beneficium accipere, libertatem vendere est.

XXXVIII.

Bona nemini hora est, ut non alicui sit mala.

XXXIX.

Bis emori est, alterius arbitrio mori.

LX.

Beneficia plura recipit, qui scit reddere.

LXI.

*Bis peccas, cum peccanti obsequium adcommo-
das.*

XLII.

Bonus animus læsus gravius multo irascitur.

XLIII.

Beneficia dando accepit, qui digno dedit.

XLIV.

*Bonus animus nuquam erranti obsequium adcommo-
dat.*

XLV.

Beneficia qui dedisse se dicit, petit.

XLVI.

*Bonitatis verba imitari, major malitia est.**Bis*

XLVII.

Bis vincit, qui se vincit in victoriâ.

XLVIII.

Benignus etiâ dandi causam cogitat.

XLIX.

Bis interimitur, qui suis armis perit.

L.

Benè dormit, qui non sentit, quàm malè dormiat.

LI.

Bonorum crimen est officiosus miser.

LII.

Beneficium ubi des dignis, omnes obliges.

LIV.

Bonis nocet, quisquis perpercerit malis.

C.

LV.

Civis potest accidere, quod cuiquam potest.

LVI.

Consuetâ vitia ferrimus, non reprehendimus.

LVII.

Crudelis in re adversa est objurgatio.

LVIII.

Cui semper dederis ; ubi negas, rapere imperas.

LIX.

Crudelem medicum intemperans ager facit.

LX.

Cum inimico nemo in gratiam tuto redit.

LXI.

Citius venit periculum, cum contemnitur.

LXII.

Casta ad virum matrona parendo imperat.

LXIII.

Cito ignominia fit superbi gloria.

LXIV.

Consilio melius vincas, quam iracundiâ.

LXV.

Cuius dolori remedium est patientia.

LXVI.

Cotidiè damnatur, qui semper timet.

LXVII.

Comes facundus, in viâ pro vehiculo est.

LXVIII.

Citò improborum lata ad perniciem cadunt.

LXIX.

Contemni est gravius stultitiæ, quam percuti.

LXX.

Cotidie est deterior posterior dies.

LXXI.

Cupiditate tarda est ipsa celeritas.

LXXII.

Conjunctio animi maxima est cognatio.

LXXIII.

Cui plus licet, quam par est, plus vult, quam licet.

LXXIV.

Caret periculo, qui etiam tutus caret.

LXXV.

Casus quem sæpè transit, aliquando invenit.

D.

LXXVI.

Discipulus est prioris, posterior dies.

LXXVII.

Dolor decrescet, ubi qua crescat, non habet.

LXXVIII.

Desunt insipia multa, avaritiæ omnia.

LXXIX.

Dari bonum quod potuit, auferri potest.

LXXX.

Discordia fit carior concordia.

LXXXI.

Deliberandum est diu, quod statuendum est semel.

LXXXII.

Difficilem oportet aurum habere ad crimina.

LXXXIII.

Dammum appellandum est cum malâ famâ lucrum.

LXXXIV.

Ducis in consilio posita est virtus militum.

LXXXV.

Despicere oportet quod possis deperdere.

E.

LXXXVI.

Etiā innocentes cogit mentiri dolor.

LXXXVII.

Ex vitio alterius sapiens emendat suum.

LXXXVIII.

Etiā obliuisci quod sis, interdum expedit.

LXXXIX.

Ex hominum quæstu facta fortuna est dea.

XC.

Etiā qui faciunt, odio habent injuriam.

XCI.

Eripere telum, non dare irato, decet.

XCII.

Etiā capillus unus habet umbram suam.

XCIII.

Eheu quā miserum est fieri metuendo senem !

XCIV.

Excelsis multo facilius casus nocet.

XCV.

Eget minus mortalis, quo minus cupit.

XCVI.

Exeritur opere nequitia, non incipit.

XCVII.

Etiā sanato vulnere cicatrix manet.

XCVIII.

Fortuna cum blanditur, captatum venit.

XCIX.

Fortunam citius rapias, quàm retineas.

C.

Formosa facies muta commendatio est.

CI.

Fortuna nimium quem fovet, stultum facit.

CII.

Fatetur facinus is, qui iudicium fugit.

CIII.

Felix improbitas optimorum est calamitas.

CIV.

Feras, non culpes, quod vitari non potest.

CV.

Furor fit lesa sæpius patientia.

CVI.

Fidem qui perdit, perdere ultra nil potest.

CVII.

Fides unanima undè abit, eò nunquam redit.

CVIII.

Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.

CIX.

Frustrà cum ad senectam ventum est, repetas adolescentiam.

CX.

Fer difficilia, ut & facilia perferas.

CXI.

Fortuna vitæ est: tùm cum splendet, frangitur.

CXII.

Feras quod lædit, ut, quod & prodest, feras.

CXIII.

Fortuna quæ se, eodem & inclinât favor.

CXIV.

Factum tacendo crimen facias acrius.

CXV.

Felicitas nutrix est iracundiæ.

CXVI.

Frequens vindicta paucorum odium reprimit.

CXVII.

Fortuna usu dat multa, mancipio nihil.

CXVIII.

Fortuna magna, magna domino est serveris.

CXIX.

Facilius crescit, quàm inchoatur, dignitas.

CXX.

Fortuna multis dat nimis, nulli satis.

G.

CXXI.

Gravius nocet, quodcumque inexpertum accidit.

CXXII.

Gravior est inimicus, qui latet in pectore.

CXXIII.

Gravissimum est imperium consuetudini.

CXXIV.

Geminat peccatum, quem delicti non pudet.

CXXV.

CXXV.

Graviora quadam sunt remedia periculis.

H

CXXVI.

Heu quàm difficilis gloria custodia est.

CXXVII.

Heu quàm est timendus qui mori tutum putat !

CXXVIII.

Homo qui in homine calamitoso est misericors, meminit sui.

CXXIX.

Honestæ turpitudinis est pro bonâ causâ mori.

CXXX.

Habet in adversis auxilia, qui in secundis commodat.

CXXXI.

Heu quàm miserum est ab eo lædi, de quo non possis queri !

CXXXII.

Hominem experiri multa, paupertas jubet.

CXXXIII.

Heu dolor quàm miser est qui in tormento vocem non habet !

CXXXIV.

Habet suum venenum blanda oratio,

CXXXV.

Homo totiens moritur, quotiens amittit suas.

CXXXVI.

Honestus rumor alterum est patrimonium.

CXXXVII.

Homo vitæ commodatus, non donatus est.

Huic

CXXXVII.

Huic quàm multa pœnitenda incurrunt viventi diu?

CXXXVIII.

Hæredis fletus, sub personâ risus est.

CXXXIX.

Hæredem ferre utilius est, quàm querere.

CXL.

Habent locum maledicti crebra nuptiæ.

I.

CXLI.

Inferior nescit, quic kquid peccat superior.

CXLII.

Inimicum ulcisci, vitam accipere est alteram.

CXLIII.

Invitum cùm retineas, exire incitas.

CXLIV.

Ingenuitatem ladis, cùm indignum rogas.

CXLV.

In nullum avarus bonus est, in se pessimus.

CXLVI.

Inopi beneficium bis dat, qui dat celeritèr.

CXLVII.

Instructa inopia est in divitiis cupiditas.

CXLVIII.

Invitat culpam, qui peccatum præterit.

CXLIX.

*Jucundum nihil est, nisi quod reficit varietas.**Irritare.*

CL.

Irritare est calamitatem, cum te felicem vocaveris.

CLI.

Ingratus unus miseris omnibus nocet.

CLII.

In amore semper mendax iracundia est.

CLIII.

Invidia tacitè sed inimicè irascitur.

CLIV.

Iratum breviter vites, inimicum diu.

CLV.

Injuriarum remedium est oblivio.

CLVI.

Iram qui vincit, hostem superat maximum.

CLVII.

In malis sperare bene, nisi, innocens, nemo solet.

CLVIII.

In vindicando criminosa est celeritas.

CLIX.

Inimicum, quamvis humilem, docti est metuere.

CLX.

In calamitose risus etiam injuria est.

CLXI.

Judex damnatur, cum nocens absolvitur.

CLXII.

In rebus dubiis plurima est audacia.

CLXIII.

Nà crede amico, ne sit inimico locus.

Iratus

CLXIV.

Iratuſ etiam facinuſ conſilium putat.

CLXV.

Id agas, ne qui tuopſe te merito oderit.

CLXVI.

Improbè Neptunum accuſat, qui iterum naufragium facit.

CLXVII.

Ignoscito ſapè alteri, numquam tibi.

CLXVIII.

Inſanuſ omniſ furere Credit ceteroſ.

L

CLXIX.

Loco ignominia eſt apud indignum dignitaſ.

CLXX.

Lawſ nova niſi oritur, etiam vetuſ amittitur.

CLXXI.

Leviſ eſt fortuna: cito repoſcit, quod dedit.

CLXXII.

Lex univerſa eſt, qua jubet naſci & mori.

CLXXIII.

Lucrum ſine damno alteriuſ fieri non poteſt.

CLXXIV.

Lingua eſt mali loquax mentis indicium male.

M

CLXXV.

Malignoſ fieri maximè ingrati docent.

CLXXVI.

Multis minatur, qui facit uni injuriſm.

CLXXVII.

Mora omnis odio est ; sed facit sapientiam.

CLXXVIII.

Mala causa est, quæ requirit misericordiam.

CLXXIX.

Miserrima fortuna est, quæ inimico caret,

CLXXX.

Malus est vocandus, qui suâ causâ est bonus.

CLXXXI.

Malus bonum ubi se simulat, tunc est pessimus.

CLXXXII.

Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit sibi.

CLXXXIII.

Minor est quàm servus, dominus, qui servos timer.

CLXXXIV.

Magis haeres fidus nascitur, quàm scribitur.

CLXXXV.

Magno periculo custoditur quod multis placet.

CLXXXVI.

Malè vivunt, qui se semper victuros putant.

CLXXXVII.

Maledictum interpretando facias acrius.

CLXXXVIII.

Malè secum agiteger, medicum qui heredem facit.

CLXXXIX.

Mens incorrupta miseriam corrumpitur.

CXC.

*Minus decipitur, cui negatur celeritèr.**Mus at*

CXCI.

Mutat se bonitas irritata injuriâ.

CXCII.

Mulier quæ sola cogitat, malè cogitat.

CXCIII.

Malefacere qui vult, nusquàm non causam invenit.

CXCIV.

Malè, imperando, summum imperium amittitur.

CXCV.

Malum consilium consultori pessimum est.

CXCVI.

Magnanimo injuriæ remedium oblivio est.

CXCVII.

Miser dici bonus vir esse non potest.

CXCVIII.

Mortem timere crudelius est quàm mori.

CXCIX.

Magister infidelis est resti metus.

N.

CC.

Non peccant oculi, si animus oculis imperet.

CCI.

Nil proprium ducas, quod mutarier potest.

CCII.

Non citò perit ruinâ, qui primum timet.

CCIII.

*Nullus tantus quæstus, quàm quod habes parcere.**Nunquam*

CCIV.

Nunquam periculum sine periculo vincitur.

CCV.

Nulla est tam bona fortuna de qua nil possis queri.

CCVI.

Negandi causa avaro nunquam deficit.

CCVII.

Nil eripit fortuna, nisi quod & dedit.

CCVIII.

Non est tuum, fortuna quod fecit tuum.

CCIX.

Non est beatus, ipse qui se nesciat.

CCX.

Nimum altercando veritas amittitur.

CCXI.

Necessitatis est remedium paucitas.

CCXII.

Nulli imponas quod ipse non possis pati.

CCXIII.

Nil turpius, quam vivere incipiens senex.

CCXIV.

Non est bonitas esse bonitas esse meliorem pessimo.

CCXV.

Nunquam satis est, quod improbe spei datur.

CCXVI.

Non est pusillum si quid maximo est minus.

CCXVII.

Nunquam secura est prava conscientia.

Negat

CCXVIII.

Negata est magnis sceleribus semper fides.

CCXIX.

Neceſſe eſt multos timeat, quem multi timent.

P.

CCXX.

Perpetuò vincit, qui utitur clementiâ.

CCXXI.

Pars beneficii eſt, quod petitur, ſi cito neges.

CCXXII.

Parere ſcire, par imperio gloria eſt.

CCXXIII.

Puras Deus, non penas, adſpicit manus.

CCXXIV.

Pati neceſſe eſt multa mortalem mala.

Q

CCXXV.

Quàm ſæpè veniam, qui negaverat, petit !

CCXXVI.

Quàm pœnitenda incurrunt vivendo diu !

CCXXVII.

Quod facere turpe eſt, dicere ne honeſtum puta.

CCXXVIII.

Quid quiſque poſſit, niſi tentato, neſciit.

CCXXIX.

Quod neſcias, damnare ſumma eſt temeritas.

CCXXX.

*Quod vult haber, qui velle quod ſatis eſt poteſt.**Ridiculum*

R

CCXXXI.

Ridiculum est nocentis odio perdere innocentiam.

CCXXXII.

Repentè dives nemo factus est bonus.

CCXXXIII.

Res inquieta est in seipsam felicitas.

S

CCXXXIV.

Sapè dissimulare, quàm ulcisci satius fuit.

CCXXXV.

Semper redundat ipse in auctores timor.

CCXXXVI.

Secretè amicos admone, lauda palàm.

CCXXXVII.

Spes præmii, laboris est solatium.

CCXXXVIII.

Stultum est timere, quod vitare non potes.

CCXXXIX.

Stultum imperare reliquis, qui nescit sibi.

CCXL.

Sapè oculi & aures vulgi testes sunt mali.

CCXLI.

Suspecta semper ornamenta eumentibus.

T

CCXLII.

Tam deest avaro quod habet, quàm quod non habet.

CCXLIII.

Timidus vocat se cautum, parum sordidus.

G g

Veterem

Veterem ferendo injuriam invitas novam.

Velox consilium sequitur pnitentia.

Virium fuit, nunc mos est adfentatio.

SENTENTIÆ BREVES,
Ex Illustrioribus Autoribus Græcis, La-
tinis & Hispanis excerptæ.

1. *Principium dimidium totius.* Hesiodus.

Ἄρχὴ ἡμῶν πάντος.

2. *Frustrâ habet, qui non utitur.* Homerus.

3. *Eodem collyrio mederi omnibus.* Hieron.

Leges, admonitiones, & objurgationes, non oportet omnibus easdem admovere.

4. *Annulus aureus in naribus suis.* Proverb c. 11.

Ubi res quæpiam per se præclarè illic adhibetur, ubi minimè addecet.

5. *Gladiator in arenâ consilium capit.*

Pro eo quod est, ab eo sperare emolumentum, cui ne sit quidem, quod auferri queat.

6. *Caput artis est decere quod facias.* Quintil.

7. *Exactâ viâ viaticum querere.* Cic. Seneca.

Quadrat in scæges ayaros

8. *Alio.*

8. *Aliori in medicus, ipse ulceribus scates.* Plutarchus.
 ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἔλκεισι βρύων.

9. *Haudquaquam difficile, Atheniensem Athenis laudare.* Aristoteles.

οὐ χαλεπὸν Ἀθῆναιος ἐν Ἀθῆναις ἐπαινεῖν.

Dictum est propter encomia orationesque panegyricas, quæ Athenis ex more exhibebantur iis, qui fortiter oppetissent in bello; in quibus, quia plurima dicebantur in laudem populi Atheniensis, prœnis auribus audiebantur.

10. *In re malâ, animo si bono utare, adjuvat.* Plautus.

Fortiter ferendo vincitur malum, quod evitari non potest.

11. *Magistratum gerens audi & justè & injustè.* Solon.

Ἀρχὼν εἴκει καὶ δικάως καὶ ἀδίκως.

Sumptum aiunt ex Solonis elogiis. Admonet, ut qui, in tractandis Reip, muneribus versatur, patientissimis sit artibus.

12. *Asinus asino, & sus sui pulcher.* Alcim.

Ὅν τ' ὄν καλλεῖ, ὅς τ' ὄν.

13. *Non luctu, sed remedio opus in malis.* Homer.

14. *Ne depugnes in alieno negotio.* Homer.

15. *Quæ supra nos, nihil ad nos.*

τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, ὑδὲν περὶς ἡμᾶς.

Dictum Socraticum in Astrologos. Torqueri potest in illos qui de negotiis Principum aut Theologiæ mysteriis temerè loquuntur. Verrere licebit & in contrarium; Quæ supra nos, nihil ad nos.

16. *Mores amici noveris, non oderis.* Porphyr.
 Φίλος τρέφεις γίνωσκε, μισήσης ὃ μὴ.
17. *Novos amicos dum paras, veteres cole.* Hermol.
18. *Neque nulli sis amicus, neque multis.* Hesiod.
19. *Amicorum omnia communia.* Pythagor.
20. *Vultu sæpè leditur pietas.* Cicero.
21. *Amicus magis necessarius, quàm ignis & aqua.* Plutarch.
22. *Intempestiva benevolentia nihil à similitudine dif-
 fert.* Suidas.
23. *Multas amicitias silentium dīremīt.* Aristot.
 Πολλὰς φιλίας ἀπερσηρεῖα διέλυσιν.
24. *Amicus usque ad aras.* Aulus Gell.
25. *Animo egrotanti medicus est oratio.* Plutarch.
 Ψυχῆς νοσήσεως εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.
26. *Conciliant homines mala.* Aristot.
27. *Quæculi ad amicitiam parum apti.* Herodot.
 Οἱ φιλομεμφεῖς εἰς φιλίαν ἐκ ἐρυθείες.
28. *Felicitas multos habet amicos.* Theogn.
 Ἐυτυχία πολύφιλος.
29. *Amicus certus in re incertâ cernitur.* Ennius.
30. *Viri infelicis procul amici.* Aristides.
 Ἄνδρες κακῶς πράσσοντες ἐκποδῶν φίλοι.
31. *Sapientes principes sapientium congressu.* Plato.
 Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν σωῆσιν.

32. *Amicitias immortales esse oportet.* Cicero.
 33. *Qui non Zelat, non amat.* August.
 34. *Magister artis amor.* August.
 35. *Vel capillus habet umbram suam.* Publius.
 36. *Ut possumus, quando ut volumus, non licet.* Terent.
 37. *Mortuo leoni & lepores insultant.* Homerus.

Vulgare Philonis Elogium, quod nosse expedit.

38. *Affidua stilla saxum excavat.* Homerus.
 ῥανὶς ἐν δειχῶσι κοιλαίνει πέτρην.
 39. *Dicendo dicere discunt.* Zenod.
 Ἐκ τῆς λέγειν τὸ λέγειν πορίζεται.
 40. *Exercitatio potest omnia.* Perian.
 Μελέτη πάντα δυνάσται,
 41. *Hoc age.* Homer.

Cum aliquem Jubemus esse attentum, dicimus, Hic esto, aut hoc age.

42. *Consulendum & consiliis parendum.* Homer.
 43. *Fortes fortuna adjuvat.* Tullius. Terentius.
 44. *In discrimine apparet qui vir.* Aristor.
 45. *Sapiens sua bona Secum fert.* Suidas.
 Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν ἑστίαν.
 46. *Tranquillo quilibet gubernator est.* Seneca.

47. *Gratia brevitatis comes.*

Χάρις βραυτοῦσιν ὁπαδῶ.

48. *Pauciloquus, sed eruditus.* Varro,

49. *Neque cecum ducem, neque amentem consultorem.*
Aristoph.

50. *Unus vir, nullus vir.* Plato.

Εἷς ἀνὴρ, ἑδὲς ἀνὴρ.

Sensus est nihil egregium præstari posse ab uno homine.

51. *Sine ope divinâ nihil valeamus.* Homerus.

Πάντες ὃ θεῶν χεῖρας ἀνδρωποι.

52. *Ne gladium tollas mulier.* Homerus.

Ne suscipias negotii molem, cum nequeas auxiliari.

53. *In magnis voluisse sat est.* Tibull.

54. *De alieno liberalis.*

55. *ut sementem feceris, ita & metes.* Cicero.

56. *Qualis vir, talis oratio.* Seneca.

57. *Protinus apparet quæ plantæ frugiferae futura.*
Seneca.

58. *Consilium res sacra.* Zenod.

59. *E flammâ cibum petere.* Terent.

Hoc est, quidvis cibi causâ pati & facere.

60. *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.* Paulus.

ἁθεῖρουν ἡδὲ χρηστὰ ὁμιλίαι κακά.

Menan.

Menander senarius, quem Divus Paulus haudquaquam gravatus est, in 1. Corinthiorum epistola citare. Celebratur & hic senarius à Græcis;

Κακοῖς ὁμιλῶν κ' αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Malus ipse fies, si malis convixeris.

61. *A bonis bona disce. Theogn.*

62. *Nihil est inanius, quàm multa scire.*

Πολυμαθημοσύνης ἔκρεστος ἐστὶν ἄλλο.

63. *Multa regum aures atque oculi. Lucianus.*

64. *Bis dat, qui citò dat.*

65. *Heroum filii noxa.*

Ἄνδρῶν ἡρώων τέκνα πῆμαί τε.

Manet & hodie vulgatus jocus; Ex sapientissimis patribus stultissimos propagari liberos.

66. *Difficilia quæ pulchra. Solon.*

67. *Quot servi, tot hostes. Seneca.*

68. *Hostium munera, non munera.*

69. *Homo homini lupus.*

70. *Homini diligenti semper aliquid superest. Chryl.*

Qui verè diligens in negotio nunquàm sibi fatiscit.

71. *Flamma fumo proxima est. Plautus.*

72. *Ne puero gladium. Suidas.*

Subaudiendum, commiseris.

73. *Quid caco cum speculo? Stobæus,*

G 8 4

74. *Asinus*

74. *Afinus portans mysteria.* Aristoph.

In eum dicebatur, qui præter dignitatem in munere quopiam versabatur.

75. *In eburnâ vaginâ plumbeus gladius.* Diogen.

76. *Dives aut iniquus est aut iniqui hæres.* Hieron.

77. *Satietas ferociam parit.* Theogn.

78. *Vestis virum facit.*

Εἵματα ἀνὴρ.

79. *Nemo benè imperat nisi qui paruerit imperio.*
Aristot.

Οὐκ ὄζειν εἶ ἄρξειν μὰ ἀρχθένῃα.

80. *Boni ducis bonus comes.*

81. *Arbore dejectâ quisvis ligna colligit.* Juvenal.

Δρυὶς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλευέται.

82. *Solus sapit.* Homerus.

83. *Si tanti vitrum quanti margaritum.* Tertull.

84. *Mali principii malus finis.* Aeolus.

85. *Respublica virum docet.* Plutarch.

86. *Post malam segetem ferendum est.* Seneca.

87. *Tunc canent cygni, cùm tacebunt gracculi.* Greg.
Nazianzenus.

88. *Odi puerulos praecoci sapientiâ.* Apuleius.

89. *Festina lentè.*

90. *Priscè*

90. *Priscis credendum.* Tullius.
 91. *Ignis, mare, mulier, iria mala.* Homer.
 92. *Optimum obsonium labor.*
 93. *Qui non litigat, cælebs est.* Hieron.

Quia conjugati semper rixas habent:

94. *Simia est simia, etsi aurea gestet insignia.* Lucian.
 95. *Simiarum pulcherrima deformis est.* Plato.
 96. *Nemo mortalium omnibus horis sapit.* Plinius.
 97. *Malum vas non frangitur.* Sophocl.
 98. *Ne quare mollia ne tibi contingant dura.* Phurn.
 99. *Duos qui sequitur lepores, neutrum capit.*
 100. *Spem pretio emere.* Terent.
 101. *Semper agricola in novum annum dives.*
 Ἀεὶ γεωργὸς εἰς νέωτα πλέσιθ.
 102. *Scipioni arundineo inniti.* Isaias.
 103. *Non est ejusdem multa & opportuna dicere.*
 Menand.
 Χωεὶς τότ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.
 104. *Levisima res oratio.* Synesius.
 105. *Ignavis semper feriæ sunt.*
 106. *Fontes ipsi sitiunt.* Cicero.
 107. *Dulce bellum inexperto.* Veget.

108. *Compendiaria res improbitas, virtusque tarda.*

Σύντομος ἡ πονηρία, βραδέως ἡ ἀρετή.

109. *Insania non omnibus eadem.*

110. *Canes timidi vehementius latrant.*

111. *Leonem larvâ terres. Diogen.*

112. *Mortuo verba facis. Plautus.*

113. *Reti ventos venaris. Lucianus.*

114. *Aranearum telas texere. Basilus.*

115. *Cum diis pugnare. Cicero.*

Θεομαχίῳ.

116. *In cælum jaculari. Zenod.*

117. *Contra stimulum calces. Hieron. Terent.*

118. *Ver ex anno tollere. Herodor.*

119. *Umbra pro corpore.*

120. *Lachrymâ nihil citius arescit. Tullius.*

121. *Multa noris oportet quibus Deum fallas.*

122. *A fonte puro pura defluit aqua. Theogn.*

123. *E se finxit velut araneus.*

124. *Tempus omnia revelat. Tertull.*

125. *Neque mel neque apes. Tryph.*

Μήτε μέλι μήτε μέλισσας.

I In eos dici solitum qui recusant incommodum ferre, quod sit cum commodo quopiam conjunctum.

126. *Serere ne dubites.* Columell.

Ne pigeat ejusmodi rerum aliquid moliri, è quibus parum dispendii, sed plurimum emolumentum possit proficisci.

127. *Proba est materia, si probum adhibeas artificem.*
Plaut.

Egregia quidem indoles si recte instituitur.

128. *Obedientia felicitatis mater.* Æschines.

Πειθαρχία ὅτι τῆς εὐπραξίας μήτηρ.

129. *Lupus pilum mutat non mentem.*

130. *Seneſtus ipſa morbus eſt.* Terent.

131. *Corpus ſine peſtore.* Horat.

132. *Rofam quæ præteriit ne quæras iterum.* Aristoph.

133. *Moleſtum ſapientem apud ſtultos loqui.* Diogen.

Ἀρχαλέον φρονέοντα παρ' ἀφροσι πολλ' ἀγροδέν.

134. *In pace leones, in prælio cervi.*

135. *Eſurienti ne occurras.* Theocr.

Fames enim exasperat iracundiam.

136. *Figulus figulo invidet. Faber fabro.* Hesiod.

Καὶ κεραμεὺς κεραμῶϊ κολέει καὶ τέκτονι τέκτων.

137. *Inimicus & invidus vicinorum oculus.* Alcipp.

138. *Expertes invidentiæ Muſarum foreſ.*

Ἀφρόνοι Μουσῶν δύραται.

139. *Jaſtantia comes invidia.* Homer.

140. *Optat*

140. *Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.*
Horatius.

141. *Fertilior seges est alieno semper in agro.* Ovid.

142. *Non licet in bello bis peccare.*

143. *Quod index auro, id aurum homini.*

144. *Iustitia virtutem in se complectitur omnem.*
Aristot.

Ἐν τῷ Δικαιοσυνῇ συλλήβδω παῶ ἀρετ' ὄν.

145. *Ad amissum applica lapidem, non ad lapidem amissum.* Plutarchus.

146. *Nemo quemquam ire prohibet publicâ viâ.*
Plautus.

147. *Quod aliis vitio vertas ipse ne feceris.* Homerus.

148. *Unguis in ulcere.* Cicero.

Cicero in Clodium qui populum fame jam exasperatam concionibus insuper seditiosis in rabiem agebat: *Ut tu, inquit, in hoc ulcere tanquam unguis existeres.*

149. *Veritas simplex oratio.* Diogen.

150. *Maturè fias senex.* Cicero.

Maturè fias senex, si diu velis esse senex.

151. *Venter auribus caret.* Plutarch.

152. *Qui quæ vult dicit, quæ non vult audiet.* Terent.

153. *Ignis non extinguitur igni.*

154. *Oleo incendium restinguere.* Plato.

155. *Nota*

155. *Nota res mala, optima.* Plautus.

Dictum est apud Plautum sub personâ senis, suadere con-
nantis amico ne uxorem malam repudiaret, aliam ducturus,
propterea quod plerumque fit, ut qui commutat primum,
pro malo pejus accipiat, tum ignotum pro noto, insuetum
pro familiari.

156. *Sibi parat malum qui alteri parat.* Aristot.

157. *Colubrum in sinu fovere.* Æsop.

158. *Nemo læditur nisi à seipso.* Diogen.

159. *Malum benè conditum ne moveris.* Virgil.

160. *Facem bibat, qui vinum bibit.* Aristoph.

161. *Fumum fugiens in ignem incidi.*

162. *Fecundi aucti labores.* Cicero.

163. *ubi quis dolet, ibidem et manum habet.* Plut.

Ὅποι τις ἀλγῆ, καὶ σε καὶ τὴν χεῖρ ἔχει.

Plutarchus huc torquet, ubi quid sive dolet, sive delectat,
ibi quisque linguam habet.

164. *Meminisse gaudet laborum qui servatus est.*

Ἀλλ' ἢ δὴ τὸ σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

165. *Conscientia mille testes.* Quintil.

Heu quàm difficile est crimen non prodere vulgi.

166. *Nosce teipsam.* Plato.

Juvenalis: E cælo descendit,

Γ' νῶθι σεαυτὸν.

167. *Se-*

167. *Secum vivere.*

Confine est cum illo : *Tecum habitare.*

168. *Ne vities musicam.* Plutarch.

Μὴ κακουργεῖ τὴν μουσικὴν.

Ne loquaris discrepantia, ne nova moliaris.

169. *Ubi paveris impera.*

170. *Fucunda rerum vicissitudo.* Aristot.

Μετὰ βολὴ πάντων γλυκύ.

171. *Iniquum petendam ut equum feras.* Quintil.

172. *Summum cape, & modicum habebis.* Zenod.

173. *Donum quodcumque aliquis dat, proba.* Strabo.

174. *Ingens telum necessitas.*

175. *Feras non culpes quod vitari non potest.* Gellius.

176. *Deum sequere.*

177. *Mortuis non convitiandum.* Homerus.

178. *Fugulare mortuos.*

179. *Carpet citius aliquis quam imitabitur.* Diogen.

Μομήσειαί τις μάλλον ἢ μιμήσειαί.

180. *Tollenda mali occasio.* Homerus.

181. *Non semper erit aestas.* Hesiod.

182. *Cum licet fugere, ne quære litem.* Alcibiad.

183. *Oderint dum metuant.* Cicero.

184. *Bonæ leges malis ex moribus procreantur.* Macrobi.

185. *Multi*

185. *Multa docet fames.*

Πολλῶν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκαλος.

186. *Querendæ facultates, deinde virtus.* Diogen.

187. *Mendico ne parentes quidem amici sunt.*

188. *Lunæ radiis non maturefcit botrus.* Plutarch.

Convenit in eos qui conantur quod ob defectum virium non queunt perficere.

189. *Quod volumus sanctum est.* Augustinus.

190. *Patriæ fumus igne alieno luculentior.* Lucianus.

*201. *Multi te oderint, si teipsum ames.*

202. *Sine rivali diligere.* Auson.

203. *Preces armata.*

M. Tullius πρὸς ἀνάγκην appellat suasionem cum necessitate vique conjunctam, quales sunt Principum preces: Tacitus; Preces erant quibus contradici non posset.

204. *Pinguis venter sensum non gignit tenuem.* Hier.

Παχὺς γαστήρ λεπτὸν ἐτίχλει νόον.

205. *Homo homini Deus.*

206. *Ex otio negotium.* Lucian.

207. *Nequicquam sapit qui sibi non sapit.* Plautus.

208. *Quod adest boni consule.* Homer.

209. *Senesco semper multa addiscens.* Solon.

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενός.

210. *Nec passim, nec omnia, nec ab omnibus.* Ulpian.

Nam inhumanum à nemine accipere : sed passim vilissimum est, & omnia avarissimum.

211. *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere.*

Sueton.

Hodie vulgò celebratum durat, ubi quis est exactat durior atque instantior.

212. *Summum jus summa injuria.* Cicero.

213. *Destitutus venis remos adhibe.* Hermol.

Cum res non succedit ut volumus, ad alia præsidia confugiendum est.

214. *Optimum alienâ insaniâ frui.* Plinius.

215. *Satius est inicitis mederi quam fini.* Suidas.

216. *Post bellum auxilium.* Suidas.

217. *Ægroto dum anima est, spes est.* Cicero.

218. *Spes alunt exules.* Euripid.

219. *In beato omnia beata.* Horat.

A divitibus omnia magnificè fiunt.

220. *Mulierem ornat silentium.* Cophos.

221. *Quam quisque novit artem in hac se exerceat.*
Cicero.

222. *Inscitia confidentiam parit.* Thucidid.

223. *Aliam ætatem alia decent.*

224. *Emere*

224. *Emere malo, quàm rogare.* Suidas.
 225. *Ante tubam trepias.* Zenod.
 226. *Mulier imperator & mulier miles.* Plutarch.

Quoties totum negotium ignavis commissum est.

227. *Vir fugiens & denus pugnabit.* Plutarch.
 Ἄνθρωπος ὁ φεύγων καὶ πάλιν μάχισσai.
 228. *Initio confidens in facto timidus.* Eustath.
 229. *Lingua bellare.* Aristoph.
 230. *Cum adsit via, semitam queris.* Homer.
 231. *Fumos vendere.* Martial.

Principum benevolentiam simulate commendationis officio per occasionem familiaritatis pretio vendere.

232. *Leonis catulum ne alas.*

Admonet adagium non esse fovendam potentiam quæ leges possit opprimere.

233. *Leonina societas.*

Cum omne commodum ad unum aliquem redit, reliquis vi fraudatis.

234. *Dimidio vite nihil differunt felices ab infelicibus.* Plutarch.

Somno qui velut forperator dimidium vite aufert.

235. *Vita hominis peregrinatio.* Plato.
 236. *Longa regum manus.* Ovidius.
 237. *Inest & formica bilis.* Lucianus.
 Ἔνστι καὶ μύρμηκας χολή.
 238. *Malè parva malè dilabuntur.* Plautus.
 239. *Malis ter mala.* Socrates.
 Τοῖς κακοῖς τεῖρά κακὰ
 240. *Si cuique mores fingunt fortunam.* Cornelius Nepos.
 241. *Vindicta tarda sed gravis.* Homer.
 242. *Adoraturi sedeant.* Plutarch.
 243. *Præterita semper meliora.* Diogenes.
 Ἀεὶ τὰ πέρυσσι βελτίω.
 244. *Felix qui nihil debet.*
 245. *Bos lassus fortius figit pedem.* Hieron.

SENTENTIÆ BREVES,
 e foliis Græcis excerptæ.

1. *Præstat principio mederi, quàm finì.*
 Ἀρχῇ ἰάσθαι πολὺ λυτίον ἢ τελευτῇ.
 2. *Tutius est tacere quàm loqui.*
 Ασφαλέστερον τὸ λέγειν τὸ σιγᾶν.
 3. *Sponte*

3. Sponte Deus bona emittit.

Ἀτομάτως ὁ θεὸς ἀνίησι τ' ἀγαθὰ.

4. Vir sapiens forti melior.

Βίληρ ὁ ἀλκήεν ἔφθον σοφισμὲν ἀνὴρ.

5. Brevis volupstas mox doloris est parens.

Βραχύια τέρψις ἡδονῆς τίκτει δὲ πῶν.

6. Vetus sumus non capitur laqueo.

Γέρων πύδνη ἔχ' ἀλίσκεται πάλιν.

7. Frustra senem lapsam in iuventa corrigit.

Γέρων δ' ὁρθῶν φλαυρὸν ἔσ' ἔτι πῶν.

8. Senectus omnimoda mutilatio; omnia habet, et omnium indiget.

Γῆρας ὁλόκληρος ἐστὶ πῶρος, πάντα ἔχει, καὶ πᾶσιν ἐνδεὲς.

9. Senectus atque paupertas duo sunt vulnera immedicabilia.

Γῆρας καὶ πένια δύο τραύματα ἀναιδέα.

10. Lingua maledica improba mens; argumentum.

Γλῶσσα βλάστημος δεινολίας κακῆς ἑλεγχέει.

11. Lingua demens pene conciliatrix.

Γλῶσσῃ ματαία ζῆμια προστελεῖται.

12. Lingua quæ vadit urbem instaurans, et rursum illam subvertens?

Γλῶσσα πορεύεται πόλιν ἀναρθρώσασθαι, καὶ πάλιν κατεσφύλασθαι.

13. *Silentium & taciturnitas, ð mulier, uestrum decorat genus.*

Τυνωξὶ κόσμον ἢ σὺν φέρει.

14. *Confide verum proloquens, nunquam cades.*
Θάρσει λέγων τ' ἀληθές, ἢ σφαλῇ ποτέ.

15. *Deo favente livor haud quicquam potest, at non favente nil potest ullus labor.*

Θεῷ διδόνῃ, ἔδεν ἰχθυὶ ρόδον, ἢ μὴ διδόντος
ἔδεν ἰχθυὶ κοπῇ.

16. *Nempe oriosis nullus adfistit Deus.*

Θεὸς τὰ τοῖς ἀρχαῖον ἢ παρὲς αἰῶνα.

17. *Melula lingua ventris abstinentia.*

Ἰαμα γλώττης ἐγκράτεια κοιλάδας.

18. *Ubi enim timor, ibi est pudor.*

Ὅταν γ' δέῃ, ἐνθα ἢ αἰδώς.

19. *Aequalitas bellum non parit.*

Ἰσὺ πόλεμον ἢ ποιεῖ.

20. *Tempus anima lei.*

Καιεὶς ψυχὴ σπείραμα.

21. *Audire nempe quàm loqui prestat male.*

Κακῶς ἀκούειν κρώατον ἢ λέγειν κακῶς.

22. *Honestas paupertas prior quàm opes mala.*

Καλῶς πενιὰς ἢ πλετοῖν κακῶς.

23. *Commune naufragium omnibus est consolatio.*

Κοινὸν ναυάγιον τοῖς πάνσι παρηγορῖον.

24. Præstat ipsum esse plurimi, quam res plurimam possidere.

Κρείσσον αὐτὲς εἶναι πολλῷ ἀξίαις, ἢ κекτῆσαι πολλῷ ἀξία.

25. Optima loquere, pulcherrima fac.

Λύγην μὲν τὰ ἀεικῶ, πρῶτην δὲ τὰ κάλλιστα.

26. Lapis qui voluitur aliam non generat.

Λίθος κολιδοῦντος, οὐκ ἐ-ποιεῖ.

27. Lupus pastor.

Λύκος ποιμὴν.

28. Certamen non admittit causationes.

Ἀγὼν ἐν δόξαισι σκηλεῖται.

29. Os officio carens.

Ἀτύρωτον στόμα.

30. Infructuosus rebus in malis pudor.

Αἰδώς γὰρ ἐν κακοῖσις ἐστὶν ἀφελής.

31. Audi quæ ex corde dicuntur.

Ἀκούε τὰ ἐκ καρδίας.

32. Non id quod magnum est, pulchrum est: sed id quod pulchrum, magnum.

Ἄρα ἐστὶ τὸ μέγα οὐ τὸ καλόν, ἀλλὰ τὸ καλὸν μέγα.

33. Delicti causa, melioris ignorantia.

Ἀμαρτίας αἰτία, ἀμαρτίῃς δὲ κρείσσονη.

34. Simul da, et accipe.

Δός μοι δίδου καὶ λαμβάνε.

35. Viri probi tyrannidem pulchrum est pati.

Ἀνδρὲς ὑπὸ ἰσθλῆς καὶ τυραννείᾳ καλόν.

36. Si amicos oderimus, quid faciemus iis qui nos oderunt.

Ἄντῶς φίλους μισῶμεν τὶ ποίησομεν τοὺς μισῶντας.

37. Nullum rebellionē majus est malum.

Ἀναρχίας ἢ μείζον ἢ ἔστιν κακόν.

38. Si claudio cohabitares, subclaudicare disces.

Ἄν χωλῷ παροικήσης ὑποσκαλεῖν μαθήσῃς.

39. Omne solum viro forti patria est.

Ἄπαντα ἢ χθρὸν ἀνδρὶ ἡμεῖς πατρίς.

40. Sermo simplex veritati convenit.

Ἀπλῆς ὁ μῦθος τῇ ἀληθείᾳ ἔφθ.

41. Prudentia sunt unīversa subdita.

Ἄπαντα δούλα τῇ φρονείᾳ καδίσταται.

42. Trepidum opes, at gratum animo sunt malum.

Δειλὸν δ' ὁ πλῆθος καὶ φιλόψυχον κακόν.

43. Gladius calumniā acutior, modo gladii calumniatorem antevertat.

Διαβολῆς ὀξύτερον τὸ ξίφος, οὐ το ξίφος ἀποφθάσει τὸ διαβάλλοντα.

44. Lixam parit lix, poxam item poxam parit.

Δίκην δίκην ἔτικτε καὶ βλάβην βλάβη.

45. Quarentibus bona vix obveniunt, mala autem ei qui non quarentibus.

Διζητούσι

Διζυμφοῖσι τ' ἀγάθα μέλιν παραγίγναι, τὰ δ' ἡ κακὰ καὶ μὴ διζυμφοῖσι.

46. *Bis pueri senes.*

Δίς παῖδες οἱ γέροντες.

47. *Turpe est eundem bis ad lapidem impingere.*

Δίς πρὸς τὸν αὐτὸν αἰσχροῦ προσκρούειν λίθον.

48. *Ad imbecilles imbecillis advenis.*

Εἰς ἀδανῦντας ἀδυνῶν ἐλθόντας.

49. *unus vir non omnia videt.*

Εἷς ἀνὴρ ὅσον παντ' ὁρᾷ.

50. *Ex asperu hominibus nascitur amor.*

Ἐκ τοῦ εἰσπορᾶν γίγνεται ἀνδράποισ ἐρᾶν.

51. *Ex unguibus leonem.*

Ἐκ ὧν ὀνύχων τὸν λέοντα.

52. *Me quidem si insaniant, te autem si sapiant.*

Ἐμὲ μὲν εἰ μανῶσι, σὲ δ' εἰ σωφρονῶσι.

Phocionis responsio adversus nescio quam imperantem sibi occinentem te Phocion interficient Athenienses.

53. *Solertiâ capiuntur quæ alioqui capî nequeunt.*

Ἐπινοίας διηρᾶται τὰ ἀδύνατα.

54. *Res juvenum, consulta virum, sunt vota senectæ.*

Ἔργα νέων, βέλαι δ' μέσων, δίχα δ' γερνίων.

55. *Aut opportunum silentium, aut sermoneum utilem habe.*

Ἡ στυγὴ καίριον, ἢ λόγον ὠφέλιμον.

56. Modestius de se sentire, aut plus virium habere oportet.

Ἡ φροσὴν ἔλασσον, ἢ δυνάμει δὲ μείζον.

57. Ubi virtuti suae honos deest, improbitas licentius grassatur.

Μὴ τιμωμῆς ἀρετῆς, ἢ κακίας παρρησία ζέλει.

58. Certamen exile haud decus magnum parit.

Μικρὸν δ' αἰγῶν θ' ἔμεγ' ἐρχέται κλέθ.

59. Una hirundo non facit ver.

Μία χειρὶδὼν ἴσθ' ὃ ποιῶ.

60. Odi sophisticum quisquis haud sapit sibi.

Μισῶ σοφιστὴν ὅστις ἐχ' αὐτῷ σοφός.

61. Asti laboris nulla habetur gratia.

Μοχθὴ γὰρ ἔστι τῇ παρελθόντ' ἀδύθ.

62. Stultus tacere nescit.

Μωρὸς σιωπᾶν ὁ δύναται.

63. Mens videt, sed mens audit.

Νῦν ἴσθ' ὃ νῦν ἀκούω.

64. Servare leges patrias pulchrum ac bonum.

Νόμοις ἑταῖς τοῖς ἐγχωρίοις καλόν.

65. Par cum Diis parentibus lege est honos.

Ἰσὺς θ' ἀρετῶν ἰσοθέοις τιμὰς νέμει.

66. *Morore morbum perpeti minus grave.*

Νόσον πολὺ κρείττον ἐστὶ ἢ λυπὴν φέρειν.

67. *Morbus amicitia assentatio.*

Νόσος φιλίας ἢ κολακεία.

68. *Lignum curvum nunquam rectum.*

Εὐλὸν ἀγκύλον ἐδεσσι δὲ οὐδὲν.

69. *Deo volente ridet et flet quilibet.*

Ἐπὶ τοῖς θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ καὶ φέρεται.

70. *Communis Mars perimentem sepe perimit.*

Ἐπὶ τοῦ Εὐστάθου καὶ τοῦ Κλεόφους καὶ ἑτέρων.

71. *Punit superbos se gerentes Jupiter.*

Ὁ Ζεὺς κολάζει τοὺς ἀγαν ὑψηλοῦς.

72. *Domus amica domus optima.*

Οἶκος φίλος, οἶκος ἀεὶς.

73. *Domini manere convenit felicibus.*

Οἶκοι μόνον δεῖ καλῶς διαμένονα.

74. *Vinum et pueri veraces.*

Οἶνον καὶ παῖδες ἀληθεῖς.

75. *Ines liberi quidem mali, servi, autem prodi.*

Οἱ ἱσχυροὶ, ἐλεύθεροι, μὲν κακοί, δούλοι δὲ ἀγαθοί.

76. *Mundus scēna, vita transitus, venisti, vidisti, abisti.*

Ὁ κόσμος σκηνή, ὁ βίος παράσχος, ἦλθες, εἶδες, ἀπῆλθες.

77. *Tempus levabit sospitator omnium.*

Ο κοινός ἰατρός σι θεραπεύσει χρόνῳ.

78. *Oratio quidem admirabilis, sed qui illam profert non credendus.*

Ο μὲν λόγῳ θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων ἀπίστος.

79. *Quisquis bis naufragium faciet frustra Neptunum accusat.*

Ὅστις δις ναυαγήσει μάτῳ μέμνηται Ποσειδῶνα.

80. *Non finit me dormire aut negligentius agere Miliadae trophæum.*

Οὐκ ἔα με καθεύδειν ἕταρα θυμῶν το Μιλτιάδου
τρόπαιον. Vox Themistoclis.

81. *Non potes Phocione amico & assentatore uti.*

Οὐκ ὀφείλω φιλῶνι φίλῳ κρηῶν καὶ πάλαι.

82. *In eo quod non necessarium est, necessario uteris.*

Οὐκ ἐν δύνοντι χρῆται τῷ δύνοντι.

83. *Nil prorsus equi cogitat vir urbis.*

Οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον ἀσυκτός ἀνὴρ.

84. *Homini cum Deo nefas contendere.*

Οὐκ ἔστι πρὸς δαίμονα ποτὶ μάχης.

85. *Non locus virum, sed vir locum gloriosum facit.*

Οὐχ ὁ τόπος ἢ ἀνδρα, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ αὐτὸν ἔντα-
μον ποιεῖ.

86. *Clavis clavo pellitur.*

Πάπλοσ παπάλω πέσσεται.

87. *Paupertas sapientiam sortita est.*

Περίη σοφίω ελαχεν.

88. *Multa cadunt inter calicem supremæque labia.*

Πολλά μετὰ ξύ σέλοι κώληκος η̄ χόλκος ἀρε.

89. *Nempe, ut loquantur, gloria est labor parens.*

Πόνος γδ φς λόγουσιν δουλοίης πατήρ.

90. *Me copiose multa ob invidiam docuit, ut multa post audita, nil discam tamen.*

Πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον· ὅσῳ
ἀκύνων πολλά μηδέτ ἐν μάθῳ.

91. *Sæpe etiam est stultus vanae opportuna locutus.*

Προσάκεις η̄ μωρὸς ἀνὴρ κτ' καίειον εἶπεν.

92. *Quæ manibus tenentur meliora sunt iis quæ expectantur.*

Τὰ ἐν χερσὶ κεχλόμενα, μοίζονα· ὅτι ἤν' τρεσθ
καμμένων.

93. *Opes amicos compræant mortalibus.*

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὐρίσκει φίλοις.

94. *Veritatem reticere, autum est sepelire.*

Τὸ σγᾶν τιμὴ ἀλήθειαν χρυσὸν ὅτι θάπτειν.

95. *Amans, circa rem amatam cæcus redditur.*

Τυφλεται περὶ τὸ φιλέμενον ὁ φιλῶν.

96. *Audere*

96. Audere multa, ut multa peccentur facis.

Τὸ πολλά τολμᾶν, πολλά ἀμαρτάνειν ποιεῖ.

97. Quae consequi non possis, ne aggrediaris.

Τῶν ἀνευρίκων μὴ ὀπιχείρει.

98. Pulchrorum etiam autumnus pulchur est.

Τῶν καλῶν καὶ τὸ μέλειπτερον καλὸν ὄσιν.

99. Nam laborantem etiam Deus iuvat simul.

Τῷ γὰρ πορεύῃ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

100. Plurimum calculus vincit.

Τῶν πλειόνων ἡ ψῆφος νικᾷ.

101. Ab aequitate vincit pulchrum ac bonum.

Ἐπὶ τῇ δικαίᾳ δ' ὄσιν ἐπ' αὐτῷ καλόν.

102. Formidabilior cervorum exercitus duce Leone, quam leonum ceruo.

Φοβερότερόν ὄσιν ἐλέφρων στρατοπέδον ἡγεμόνι λέοντι, ἢ λεόντων ἐλάφῃ.

103. Amate inerte, nil ab odio discerpas.

Φιλεῖν ἀκαίρως ἴσον ὄσιν τῷ μισῇ.

104. Amans quae non oportet, non amabis quae oportet.

Φιλῶν ἃ μὴ δεῖ, ἢ φιλήσεις ἃ δεῖ.

105. Amat enim Deus omnia eminentia deprimere.

Φιλεῖ γὰρ θεὸς τὰ ὑπερχοῖα πάντα κολῆει.

106. Mortalem existentem non oportet alium sapere.

Φρονεῖν ὃ θνητὸν ὄντι ἢ χρὴ μέγα.

107. Tuamet lyra utitor, non proximi.

Χρῶ τῇ σεαυτῆς λύρᾳ, μὴ τῇ τοῦ πέλαος.

108. Magistratus virum demonstras.

Ἀρχὴ ἀνδρῶν δείκνυσθαι.

109. Tacere oportet, aut silentio potiora loqui.

Χρὴ σιγαῖν, ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν.

110. Auro loquente sermo inanis omnis est.

Χρυσὸν λαλῶντες, πᾶς ἀπερχομένηται λόγος.

111. Persuadet paucum quidlibet, silens tamen.

Ποιθεῖν ὅς οἱ δεῖ καὶ σίφους μὴ λέγειν.

112. Probrum artis medica imperitorum, manifesta laus est medicorum.

Ψόγος ἀνιάτρων ἔπαινος ἀντικρυς ἰατρῶν.

113. Mons parturivit, deinde murem enixus est.

ᾠδινεν ὄρος, οἷτα μὴν ἀπέκλειεν.

114. Cui nihil satis, huic etiam nihil turpe.

Ὡς ἱκανὸν εἶναι, τέτρω γὰρ αἰσχρόν, εἶναι.

115. Tace puer, multum boni in silentio.

Ὡς παῖ, σιώπα, πόλλ' ἔχει σιωπῇ καλῇ.

FINIS.

SUBJUNGITUR

Alterius Delectus Specimen,

Ex nuperis, maxime,

POETIS

Ab Electoribus

PRÆTERMISSIS.

Londini, Anno 1686.

Præfatio.

DIvenditâ propè Editione Londinen-
 si *Delectus Epigrammatum*, cum no-
 vam Bibliopola meditaretur cuperetq;
 ut ea Auctario aliquo Poetico cumula-
 tior prodiret, venit mihi in mentem
 (quod aliquot abhinc annis inaudive-
 ram) ornatissimum virum Ph. Fowke
 M. D. nonnulla, haud indigna quæ gra-
 vissimo Delectui adjicerentur, ex multâ
 Poetarum lectione annotâsse: Per lit-
 teras itaq; rogavi, ut si quando fractus
 otii daretur ab utilioribus artis suæ stu-
 diis & occupationibus ad politiorē li-
 teraturam imprimisq; Poeticen reco-
 lendam, excerpere ea & publici juris
 facienda communicare digaretur, &
 perbenignè adeo (ut est ad comita-
 tem unice factus) festinante calamo
 I i exscripsit

exscripsit meoq; arbitrio permisit, quæ Additamenti nomine habes, Lector, Epigrammata sive mavis Poematia.

Monendus es autem hæc non ad Dissertationis normam accuratè exigenda esse, neq; enim illud fuisse Electoris nostri propositum videtur, sed potius limites Poeseos nimis angustè constitutos protendere, & patentiorem ingenio campum aperire quo latius exspatiatur & liberiùs se exerceat.

Duo præcipuè in seligendis Epigrammatis gravissimi Censores videntur spectasse, *morum integritatem & conjunctam naturæ veritatem*: alteri quidem optimè consultum est rejectis quibus inerant *immunda ignominiosaq; dicta*, in alterâ verò severam nimis (detur verbo venia) censuram egerunt: qui enim Fabulas rejiciunt propriam Poeseos materiam qui Fictionem animam ipsam Poeseos excludunt, ne illi liberum Poetices genium intra nimios angustias coercent: Quod nolumus dictum existimari in invidiam doctissimorum Criticorum,

ticorum, quorum iudicio plurimum
tribuimus; ita tamen Epigrammata illo-
rum regulis convenientia maximè pro-
bamus, ne quæcunq; iis minus respon-
deant continuò improbanda fateamur.

Duplici quippe Poeseos fine ab op-
timo Artifice proposito & *Prodesse* &
Delectare, illum (utpote longè nobilio-
rem) ita sedulo spectabant, ut magnam
hujus partem prætermitterent: quòd
cum varia delectatio è Poesi orta, sit
humana admodum & liberalis animi re-
missio, & ad acuenda puerorum ingenia
mirè efficax; visum est operæ prati-
um hujusmodi Amœnitatum Poetica-
rum (inter quas aliquot Amatoriis lo-
cus est restitutus) specimen exhibere,
in tenui plerumq; materiâ nec tamen id
eò minori cum laude; nam in lusibus
hisce nugisq; non argumenti dignitas
sed fœlicitas inventi advertenda est.

In summâ cum imagines ad veri imi-
tationem effectæ gratâ jucunditate te-
neras mentes influunt, & insitam inge-
nii vim exsuscitant; fruatur ingenua

juventus utili oblectatione ex hoc posteriore Delectu Epigrammatum; quin etiam (hortante Quintiliano) audeat hac ætas plura & inveniatur, & inventis gaudeat, sint licet illa non satis interim sicca & severa, facile remedium est uber-tatis-&c. Ne verò luxuriet nimium indoles læta, & libertas fingendi in licentiam excidat; sæpius obversetur animo Poetica meditati monitum illud summi Artificis.

*Ficta voluptatis causæ sint proxima
veris.*

Johannis

Johannis Lud Balsacii Galli Vi. Cl. Epigramma in Epigramma.

M Alim Elegos, malim longas componere sylvas:
 Heu! quàm difficilis res Epigramma mihi est!
 Nempe illic possum spatioso currere campo,
 Hic angusto agilem flectere cogor equum.
 Sat fuerit scripsisse alibi castè atque latine,
 Hic lepor & brevitatis mixta lepore decet.
 Ni lectum legisse juvet, ne pruriat auris;
 Iudice me, Versus, non Epigramma leges.

Non inelegans, ut mihi videtur, & compendiosa descriptio genii & structuræ hujus Carminis: cæterum ut accuratissimè innotescat Junioribus, quibus salivam movent istiusmodi deliciae, diligenter relegenda est pulcherrima de Pulchritudine &c. Dissertatio.

Lis & Victoria mutua.

B Ella inter geminos plusquam Civilia Fratres
 Traxerat ambiguus Religionis apex:
 Ille Reformata Fidei pro partibus instat,
 Iste reformandam denegat esse fidem;
 Propositis causa rationibus, alterutrinque
 Concurrere pares, & recidere pares:

*Quod fuit in votis, fratrem capit alteruterque
 Quod fuit in fatis, perdit uterque fidem :
 Captivi Gemini nullos habuere triumphos,
 Sed Victor visli transfuga castra petit :
 Quod genus hoc pugna est ? ubi vislus gaudet uterq;
 Et tamen alteruter se superasse dolet.
 Epigramma Doct. Gulielm. Alabaster in Fratres.*

Johan & Gulielm. Reynolds sese mutuo in diversam fidem pertrahentes.

Vide D. Foully Histor. Conjurat. & Proditu Papis. p. 421. vel Heytyni Cosmograph. p. 303.

Κηριοκλέπτης ex Theodocrit. Idyl.

19. Jul. Cæsaris Scaligeri Vi.

Gla.

Dum cellas vexat digitis, furtimq; pusillâ
 Surripit argutus mella Cupido manu :
 Parca operis vindex securum & plura parentem
 Verrere, fava fero vulnere fixit apes.
 Excutit ille hostem, ac terram pede pulsat, et udo
 Ter quater incensam perstat ab ore manum.
 Ignea tum lacrymans ostendit vulnera matri
 Singultans pressis blasa superciliis ;
 Quodque adeo tenui sevisset barbara telo,
 Tantula sit tanti vulneris auctor apes ?
 Cui ridens Genetrix : ne me his incesse querelis :
 Tu quoque tam parvus vulnera quanta facis ?

Idem

Idem argumentum interprete
Jacob Windet, M. D.

Quando Amor aërio manantes neſtare ceras
Diripuit, digitos improba punxit apes ;
Ille dolens ſuſſlare manum, terrâq; recuſſâ
Exilit, & matri ſancia membra reſert.
Et conqueſtus, apes quod parva cuſpidis iſſu
Quamlibet exigua, vulnera tanta darent :
Nonne & apum ſimilis tu ? retulit illa renidens :
Quamlibet exiguus vulnera quanta facis !

Jacob. Windett, non ita pridem Coll. Regal. Med:
Lond. Socius. Vir, tam in ſua arte, quam in omnis generis
politiōis literaturæ ſcientiâ percelebris, quantum in
poeticâ valuit, oftendunt, quæ erant ſpecimina, in Im-
mane illud Caroli Regis Parricidium *χρελιασικὸν* cum
ejus indignatione ad Auguſtiſſ. Carolum ſecundum Redu-
cem, &c. Aurea carmina & Ære perenniora.

Ejuſdem Viri Clariff.
In F. Petrachæ poemata quibus
Lauream ſuam proſequitur.

Quàm pulchrâ flammâ incaluit tibi vena, tepores
Quanti inſunt numeris, die Petrarche, tuis ?
Nec virgo abludit nec dives vena, videtur
Arſiſſe hic Daphnen alter Apollo ſuam.

Nota est fabula Phæbi & Daphnes-Synonim. voc. gr. & Daphnes & Lauris.

*Fabula Phæbi & Daphnes Edmundi Walleri,
Armig. Angli. magni nominis & merito
Poetæ apud nos in sermone patriq.*

*Arcadiae Junenis Thyrsis, Phæbiq; sacerdos
Ingenti frustra 1. Sacharissa ardebat amore.
Haud Deus ipse olim Daphne majora canebar,
Nec fuit asperior Daphne, neq; fulebrior illâ.
Carminibus Phæbo dignis premit ille fugacem
Per rupes, per saxa volans, per florida vates
Pasqua, formosam nunc his componere nympham;
Nunc illis crudelem insanâ mente solebat.
Audiit illa procul miserum, Citharamq; sonantem
Audiit, at nullis, respexit mota querelis.
Ne tamèn omnino caneret defectus, ad alta
Sidera perculsi referunt nova carmina montes.
Sic non quasitis cumulatus laudibus, olim
Elapsâ reperit. 2. Daphne sua laurea Phæbus.*

1. Sacharissa nomen afflictum Amasiæ suæ.

2. Amasiam suam perdidit, retulit tamèn doctarum præmia frontium, hederam vel Laurum tam Doctis quam Imperatoribus dicatam magno cum acumine et elegantia in Idomate aostro.

*Like Phæbus thus acquiring unsought praise
He catch'd at Love and fill'd his Arm with Bays,*

R O R E L L A.
Abrahami Couleii Ang'li.

*Pol tibi se præbet nimium natura benignam,
Et vitæ tempus dapibile mollis habes.
Flos mutat argento, tegitur lanugine corpus
Purpureâ, & venis aureus humor inest.
Nec non in calicem folium tibi quodq; cavatum est,
Et potu nunquam non tumet ille Calix.
Exsiccare illum non Comestator Apollo,
Non acris potor Syrius ipse valet.
Arentes circum despectos turgida campos
Fluminibusq; ipsis invidiosa mades.
Et bibis & vides sitibundos improba menses,
Hydra reballit aquæ prodigiosa novæ.
Te tuus irrorat Nilus de fonte latenti,
Et jubet invito luxuriare Jove.*

Item tibi unam aristam nedum spicilegium ex divite messe libri Plantarum, quem latine edidit Ab. Couleius noster Anglorum Findarus Maro Flaccus, viri meritissime in Cippo Marmoreo inscribitur, Poeta natus Livinus, supra omne præconium celebris, ad ipsum fontem harum amœnitatum studiosa juvenus releganda est. Rorella, Ros solis, Rorida et corruptè apud vulgus Rosa Solis Anglicè *Sun-dew*, quæ nomina sortita est quòd, magno naturæ miraculo, rose semper madescat, et tum maxime cum Sol ferventissimus est, quasi ab ipso Sole ros in eam dilaberetur. Itaq; meridie colligi jubent, veteribus nota non erat, itaq; Græcum nomen (insella) non habet &c idem.

Renam

Renati Rapin è Soc. Jes. Theologi. Poetæ
Latini huius sæculi longè
celeberrimi.

*Erramus & nos Belleuri, vanus tenet
Ac fascinat præpostera.
Severitatis cultus : austeri palam,
Volumus videri, nec sumus.
Loquimur severa, & delicatè vivimus :
Sic indoles est sæculi.
Crepare mores inverecundi bonos ;
Audemus & nostri jacent.
Fædaq; molles distuunt inertia :
Ætatis hujus in probrum.
Longinqua velis navigamus æquora ;
Pontiq; ridemus minas.
Negotioso ut serviamus Luxui :
Quæcumq; naufragio venit.
Pretiosa res est : mensæ & abaci à finibus :
Mundi offeruntur ultimis.
Lignumq; fucus discolore patrium,
Maculisq; deformat faber,
Ut insolens quid atq; peregrinum exprimat.
Nostro palato desipit,
Vulgare quicquid atq; plebeium sapit
Nivesq; 1. pœnas montium
Laboriosas facere delicias gule,
Studemus, per artes novas.*

Partuq;

Partuq; fructus arbores. 2. adultero;
 Dum parere ferro cogimus.
 Nil esurimus obvium & parabile
 Est vile quod pronum est nimis;
 Regum illa vestis, Principumq; purpura;
 Nostros in usus viluit.
 Spectatur altis Optimatum perdomos
 Jam. 3. purpurata servitus.
 Pro foribus ipsis turba famulantium fremit,
 Longisq; oberrat atrijs:
 Populo visenda, se sui ostentans heri
 Coloribus sub splendidis.
 Amnes regesto submoventur è solo,
 Campi innatantur amnibus;
 Et substruendis motibus terra intemis,
 Perfossa visceribus gemit:
 Fastu insolenti magna privatae domus
 Struuntur in Palatia.
 Marmore superbum limen est, & grandibus
 Addenda testis porticus,
 Aurisq; aperta pervijs, longum explicat
 Se per columnarum ordinem.
 Opulenta splendant sumptuosa adibus
 Aulea: CrySTALLUS domum;
 Lucet per omnem multa: laqueare nitet
 Auro nitenti perlitum:
 Ferro vibratam, perq; nexus tortiles,
 Pexam renodamus comam;
 Trans mare peritis crinibus, quos nutrit
 Et vendidit 4. Britannia.
 Et per colares non suos nigrum caput
 Mutare flavo discimus:

Ori paratur arte medicatus rubor,
 Genasq; fucus inficit.
 Manus olentes roribus Jasmineis,
 Roseis capillis unguis :
 Pistamq; plumis addimus superbiam
 Tumidum ut inambremus caput :
 Fastidiosus nomina exhausit novis
 Antiqua luxus vestibus.
 Monilibusque colla torquata exteris,
 Census maritæ conjugum
 Dolesq; vendunt, ut novum forma decus
 Parent & exponant Procis.
 Virgata vestis moris externi placet
 Vestes supra jam patrias !
 Sed latera amictu deprimunt artificio
 5. Undè gracilescant virgines.
 Comptumq; velo dum levi obnubunt caput
 Ardent videri, dum latent :
 Et dissolutis induuntur vestibus ;
 6. Ut pateat insidijs pudor.
 Hoc mersa ceno Civitas non se amplius
 Agnoscit, & sui pudet.
 Morum hec ruina dedecusq; seculi
 Longa est querelarum seges,
 Et digna, cur per insitam inmodestiam
 Frugalitatem per tuam
 Sanctosq; mores, temporis tam perdit
 Hanc improbaturus lucem,
 Placandus ad te provocarem Belleuri
 Et rumpere silentium.

1. Nives montes mole sua prementes, & arcentes gentilem solis fervorem in cryptis asservatas ad calices refrigerandos.

2. Non genuino sed adoptivo & initio.

3. Vestis servilis locupletis Domini symbolum.

4. Britannia, Suecia, Dania, gentesq; versus Aquilonem capillos sufflavos & candidantes (ut plurimum) habent frequentius quam quæ ad Austrum 5. Tamen bona est natura, reddunt curaturâ junceas. Tenent, in *Ennuch.*

6. Velamenta Diaphana pellucida, Byssina vel Bombycina, multicia. Juvenal. Sat. 2.

Ejusdem ad Cicadam.

O *Quæ virenti graminis in toro
Cicada, blandèsidis, & herbidos
Saltus oberras, otiosos
Ingeniosa ciere cantas :*

Seu fortè adultis floribus incubas,

Cali caducis ebria fletibus ;

Gaudeſve perſultare campi

Graminei virides per undas :

Seu voce concors accinis amulâ,

Pagi eruditæ inter arundines ;

Aut provocatos cantilenis

Agricolas animosa vincis :

Seu per loquaces garrula rivulos

Stridore rauco ludis agrestibus :

Lassis fatigatisq; bobus

In medio modulamen æstu,

Exagerati

*Exaggerati sen tibi Nectaris
 Rorem ministris perpluit imbris
 Cælum, coronatosque gemmis
 Roriferis thalamos adornat.*

*Adescanenti; dum tibi marmore
 Vates perenni, carminibus bonus
 Molitur immortale templum
 Unde per ora virum volabis.*

———— *Eiusdem ad illustriss. Principem.
 Senatus Lanonium in fontem Polycrenen.*

*O fons, ocelle ruris atq; uber tui !
 Heri o voluptas innocens !*

*Tuamne certem pauperis venâ ingeni
 Æquare vates copiam ?*

*Cui par nec ille fuerit Aonius liquor
 Movere cantus efficax :*

*1. Nec qui Sicano gurgite intactus fugit
 Amnem maritum respuens.*

*Non te superbo. 2. Parius hinc ambit lapis
 Hinc concha dives margine.*

*Non alta regum testâ, picto in Alveo
 Tumidus videri, perluis.*

*3. Sed musco et udo gramine agrestem paras
 Tibi ipsi Thalamum rusticus :*

*Et inter umbras, atque aperta vallium
 Vitreo fugax curris pede :*

*At ne pudori sit tamen, quod nil manus
 Tibi fabra cultûs addidit.*

*Caduca dos est artis, æternus manet
 Crescitque natura decor.*

Sorte o tuâ beate ! Lamoniâ places ;
 Hunc nuda simplicitas capit.
 Fuci animus expers scilicet, mores suos
 In te intuetur & probat :
 Ac nunc in undis lenè decurrentibus
 Placidoque fufis agmine.
 Siticulos specimen eloqui exhibes
 Blandè influentis auribus :
 Nunc liberalem pingis, & avaras opes
 Sibi retinere nescium ;
 Seu cum ardet æstas, feras bonus volis opem
 Herbisque supplicantibus ;
 Seu vitæ egentes arbores felicibus
 Rigando lymphis recreas.
 Nec te rapacis more torrentis juvat
 Latè ruinis crescere,
 Corripere messes, nemora, cumq; ovilibus
 Ipsas colonorum domos :
 Herum amularis nempe, quem nulli gravem
 Cuncti benignum sentiunt :
 Hunc ipse sentis, quando reclinans caput
 Amatæ in oræ gramine
 Æstum liquore temperat gelido, & suis
 Te consecrat sudoribus ;
 Trepida laborant undæ, & alternis manus
 Gaudent adorare osculis ;
 Justâ hinc tumentes se ferunt superbia
 Dulcique plena imagine
 Monni, obviisve vallibus Lamonium
 Flucta loquuntur garrulo.

Jure ergo, Fons venuste, delicias suas

Suosque amores te vocat :

Teg; Polycrenen jure dici vult, novo

Plaudente famâ nomini.

4 Certè Hippocrenen occupatam Barbaris

Meliore reddas omine

Phæbo & relicto, sacra Musarum Cohors

Unum colat Lamonium.

1. Nota est Historia Arethusæ & Alphei in Sicilia fluminum quæ aquas non intermiserunt. Idem dicitur de torrente cum Lacu Lemmao immiscibili.

2. Paros insula, Cycladum una, nobilis marmoris copiâ & elegantia. 3. Quanto præstantius esset Numen aquarum viridi, si margine clauderet undas Ripa, nec ingenium violarent marmora tophum? *Juv. Sat. 3. v. 18.*

4. Hippocrene fons celebris Poetis, quem natum fabulantur ex ictu ungula Pegasi equi alati in Bæotia juxta Heliconem, jam à Turcis occupatum.

Fons Pamphilius Innocentii X. Pont.
Max. opus admirabile in Circo
Agonali Romæ.

Ferdinandus lib. Baron de Fustenberg.

O Rbis quadrifidi simulacrum cernis in urbe
Flumina qui nostro fonte quaterna bibis :
Hic Ganges, hinc qui dulces Argentens amnis
In mare, perrupta 1. Doride, volvit aquas.

Hic

*Hic Ister pronâ recubat septemflus urnâ,
Et totidem Nilus cornua frontegerit.*

2. *Omnes Roma parens gentes complexa, ministrat
Omnibus ex uno fonte salutis aquam.*

1. Doris nympha marina pro mari ipso. Amnis Argenteus Hispanis dictus Río de La Plata, *h. e.* ab argento; leucarum quadringenta ostio in mare fertur adeo violentus, ut inde nautæ dulces hauriant aquas, priusquam tellurem ex alto conspiciant. Maffæus. Hist. Ind. lib. 2.

2. Sic loqui amant Papicolæ: verum nos ex ipso fonte aquarum viventium, S. S. scripturâ, & Ecclesiâ verè primævâ salutare latices haurimus.

In Fontem in Vico Sancti Augustini Parisiis.

*Q*Uæ dat aquas, saxo later hospita nympha sub imo,
Sic tu cum dederis dona, latere velis.
Nesciat sinistra quid dextera porrigat.

Super Pontem Nostre-Dame Parisiis Subtercurrente Sequanâ.

*S*Equana cum primùm Regine allabitur urbi
Tardat præcipites ambitiosus aquas;
Captus amore loci, cursum obliviscitur amnis
Quo fluat, & dulces nectit in urbe moras.
Hinc varios implens, fluctu subeunte, canales,
Fons fieri gaudet, qui modo flumen erat.

Petri Molinæi Viri Magni Doc. Theo-
lo. Canonic. Cantuariensis.

Rubellioni ad Canonicas preces assiduo.

*S*acris amice cantibus Rubellio,
Nostriq; succentor chori,
Cui pura nostris concolores infulis
Plumas honestat purpura.
Vernante cantu nostra demulces sacra
Hyememque templo submoves.
Qua te celebrem laude purpuratule?
Tua ne sub specie later
Alatus ut tu, Cantor ut tu laudium
Summi Tonantis Angelus?
Qui dum Organorum concavi pulsu tonant
Ædis superbe formices,
Adest benignus & favet psallentibus
Et Æmulos miscet sonos,
Alis corruscans alacre gesticulantibus
Dei beatus laudibus.
Si verò avis tu, & verus es Rubellio
Vestram fidem Fanatici!
Avisne ut hymnis ex fera fiat Cicur
Vos fecerint hymni feros?
Ipsasque Templo dulcè concilians aves
Vos laas Dei Templo fuget?
Salveto nostri fida pars Collegii
Totius exemplam Chori,

Cui

Cui non severo fixit ullam codice
 Absentis aut tardi notam
 Præcentor acer, sive sol sanctas præces
 Oriens reducit aut cadens
 Mediove celsus axe, tu nunquam dees
 In ade subsultim ambulans.
 Mox organorum pegma sublimis peris
 Cantuque vincis Organa
 Gracili & sonora voce, Cornicinum vicem
 Acuens gravem symphoniam.
 At his, Rubelle, pro tuis meritis pius
 Spargit tibi micas puer, s
 Quas tu per aream, huc & illuc saltitans
 Sacro peracto colligas s
 Tum dum Canentum certa stant stipendia
 Immunis unicus canas ?

Ejusdem Mitissa.

1. **M**itissa celsa nobile ab Cypro genus,
 Cypriq; blanda blandior felis Dea;
 Cui veneta nigro illusa pellis limie
 Ambagioso tortili volumine
 Faspide nitet imbricata purius :
 Plumâ Columba turturisque mollior
 Tenero puella flore delicatior,
 Pellaciorque nequior vulpeculâ ;
 Quâ nec Pitheci gestuosi sunt magis,
 Quâ vel sicuti ludibundi sunt minus.
 At tibi prodeunanti prodeambulas comes,

Ego gestienti gestiens colludere,
 Cyclos sinusque virgulam circum movens
 Designo, tuq; virgulam prehendere
 Avida, in volucrem protilis volucrior,
 Cita cursu, præpes ungue, oculis micans,
 Lumbo huc & illuc flexilis versatili,
 Æqualque gyros & sinus cum virgulâ.
 Domum revertor, tuque mecum, vix bene
 Lecturus aut scripturus assedi, statim
 (Musis ministra scilicet) mensæ infilis ;
 Tenuique roncho blanda te mihi affricas,
 Et usque & usque teque mulceri jubes,
 Surrecta caudam rigidulam, dorso ardua,
 Mox assides, notasque quid rei geram,
 Tentare lusu certa quicquid movero,
 Versare chartam, morsicare pennulam,
 Recensque scriptam lineam, pro cacula
 3. Fagace frictu literam latam facis.
 Talitro repressa, mæsta retrahis pedem ;
 Breviorq; collo, pavida connives nocens
 Oculos pudentes ; dein remotior sedens
 Amans inaudax, cui reæ fiduciam
 Adimens, amorem non tamen minuit metus :
 Modesta supplex in me figis lumina.
 At jure, Mitissa, ambigas mihi an tibi
 Sit cura major integrandæ gratiæ.
 Sed exi, & ista si quid irarum præmis,
 Mitissa, quicquid est apud me foricam
 Offensioni dedo mactandum tuæ :
 Hi luridi hostes & mei & tui, meam
 Iram suâ cæde expient, satient tuam.

1. Nomen astictum, feli suæ, à mansuetudine et miui Indole.
2. Imbricata, variegata, virgata, vox ab arte Architecton mutuata; vid. Glossa.
3. Tagax (ab obsoleto Tago) furtivus, Clancularis.

Theodori Bezæ Tinea :
Ad Musas tineæ sacrificium ludicrum.

*SI Rogat Cereremq; Liberumq;
 Vita sollicitus suæ Colonus ;
 Si Mavortis opem petit cruentus
 Miles, sollicitus suæ salutis :
 Quidni, Calliope, tibi tuisq;
 Jure sacra feram, quibus placere
 Est unum studium mihi, omnibusq;
 Qui vaturn e numero volunt haberi ?
 Vobis ergo ferenda sacra : Musæ :
 Sed quæ victima grata ? quæ Camænis
 Dicata hostia ? parcite ò Camenæ :
 Nova hæc victima, sed futura vobis
 Suavis, arbitror, admodumq; grata.
 Accede ò Tinea, illa quæ pusillo
 Ventrem corpore tam geris voracem.
 Tene Pieridum aggredi ministros ?
 Tene arrodere tam sacros labores ?
 Nec factum mihi denega. Ecce furti
 Tui exempla, tuæ & voracitatis.
 Penè tu mihi passerem Catulli,
 Penè tu mihi Lesbiam abstulisti.*

Nunc certè meus ille Martialis
 Ima ad viscera rosus usq; languet,
 Imo & ipse Maro, cui pepercit :
 Iusto Cæsare sic iubente, flamma,
 Læsus dente tuo, Scelesta, languet.
 Quid dicam innúmeros bene eruditos,
 Quorum tu monumenta, tu labores
 Isto pessimo ventre devorasti ?
 Prodi, jam tunicam, relinque, prodi :
 Vah ! ut callida stringit ipsa sese !
 ut mortem simulat ! scelesta prodi,
 Pro tot criminibus datura pœnas.
 Agè, istum jugulo tuo cruento
 Mucronem excipe, & istum & istum.
 Vide ut palpitat, ut cruore largo :
 Aras polluit hæc profana sacras.
 At vos, Pierides, bonæq; Musæ,
 Nunc gaudete : jacet fera interempta,
 Facet sacrilega illa, quæ solebat
 Sacros Pieridum vorare servos ;
 Hanc vero tunicam, hæc dico, Camænæ.
 Vobis exuvias, ut hinc tropæum
 Parnasso, medio locetis, & sit
 Hæc inscriptio : de ferâ interemptâ,
 Beza dat spolia hæc opima Musæ.

Naturæ satisfit ex faciliè Parabilibus
ex Petro. Arbitri fragmentis.

Omnia quæ miseras possunt finire querelas,
In promptu voluit candidus esse deus :
Vile olus, & duris hærentia mora rubetis ;
Pugnantis stomachi composuere famem.
Flumine vicino Stultus sitit, & riget Euro :
Cum calidus tepido consonat igne rogos.
Lex armata sedet circumfera limina nuptæ,
Nil metuit licito fusa puella toro.
Quod satiare potest, dives natura ministrat :
Quod docet infrænis gloria, fine caret.

Vita Beata. Pentadis ex Apollodoro
magna ex parte.

Non est falleris hæc beata, non est
Quod vos creditis esse, vita non est,
Fulgentes manibus videre gemmas :
Aut testudineo jacere lecto,
Aut plumâ latus abdidisse molli ;
Aut auro bibere, aut cubare cocco
Regales dapibus gravare mensas :
Et quicquid Lybico secatur arvo,
Non unâ positum servare cellâ :
Sed nullôs trepidum timere casus,

*Nec vano populi favore tangi;
 Et strisctis nihil estuare ferro:
 Hoc quisquis poterit, licebit illi
 Fortunam moveat loco, superbus.*

*Si nec metu premi, nec ambitu populari torqueri,
 Nec titulis inflari te patieris; ipse tui Rex.*

*Rex est, qui metuit nihil,
 Rex est, quiq; cupit nihil — Seneca.*

* Lusus Pilæ (Amatorius) ex nive coactâ.
 Petronii Afranii Epigrammata.

ME nive candent iperit modo Julia, rebar
 Igne carere nivem, sed tamen ignis erat.
 Quid nive frigidius? nostrum tamen urere pectus
 Nix potuit manibus Julia, missa tuis.
 Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,
 Frigore concretâ si latet ignis aquâ?
 Julia, sola potes nostras extinguere flammâs,
 Non nive, non glacie, sed potes igne pari.

Elegans & acutum Epigramma! me Judice, ut ut in se-
 ni materia, & affabre undiquaq; concinnatum, & omni-
 bus numeris absolutum.

* fortè Gual: Grocini Angli
 V.D. Balci (Sol) Cont: IX N.º 5 Lusus

Lusus Cupidinei, sive Paroxyfmi
Febriles Amatorii.

Thomæ Randolphi Angli non ~~amici~~
Subsellii Poetæ inter suos Can-
tabrigienses.

A *H miser & nullo felix in amore ! Corinnam
Cum rogat illa negas ; cum negat illa, rogas.
Ambos urit amor, quid sit felicius ? ambos
Tempore non uno, sed tamen urit amor.
Cum flagrat Corydon, frigeſcit fibra Corinna,
Cum tua frigeſcit fibra, Corinna calet.
Cur æſtas Corydonis hyems ſit facta Corinnæ ?
Quidve Corinnæ æſtas, ſit Corydonis hyems.
Unde ignis glaciem ? Glacies unde efficit ignem ?
Deſine crudelas, ſæve Cupido, jocos !
Deſine ! ſed neſſe corydonis tollere flammæ,
Tollere nec caſtas virginis, oro, nives.
Ure duos, extingue duos : Et peſtus utriuſq;
Aut calor, aut teneat peſtus utrumq; gla.*

Nitidum Epigramma, eleganti undiq; Antitheſi ex gene-
re amatorio, quod ſi quis omni modo reſpuat, næ is parum
Humanus eſt; niſi contra bonos mores peccet, quod ſa-
cer limes eſto ſic ſcripſit quicunq; verſus ſcripſit : Et
profecto ſine Venere friget Apollo ſed cui non ſit ve-
nia poſt Cardinalem Perronium, Bertaldum Epiſc. Por-
taum Abbatem; qui amatoria quæ fecerant Juvenes Car-
mina, etiam ſeniores publicare non dubitarunt ? Ægid.
Menagius, in Ep ſuorum poematum dedicatoriâ,

In

In Angelam in puerperio extinctam.

Hicet, in medio qua concidit, Angela, partu,
 Nam Juno grävida sevä negaret opem:
 Impia res tenerum saltem mors improba fatum
 Liquisset misero, matre cadente, patri.
 Aut matrem potius: quis enim cum carpserit uvam,
 Ipsam etiam vitem subsequisse velit?
 Plaudite vos steriles: soboles hanc perdidit, & sic
 Sapè solent ramos frangere poma suos.

Epigramma incerti minimè spernendum, in fine ingenio-
 se aculeatum. Inter Epigram. & poemata vetera. Edit.
 Parisiis. A. D. 1590.

Ex eodem libro fortuna mediocritas.

Vive & amicitias Regum fuge pauca monebo,
 Maximus hic scopulus, non tamen unus erat.
 Vive, & amicitias nimio splendore nitentes,
 Et quicquid colitur perspicuum, fugito.
 Ingentes Dominos & fama nomina clara
 Illustriq; graves nobilitate domos,
 Devita, & longè vivens cole, contrahere vela,
 Et te littoribus cymba propinqua vehat.
 In plano tua sit semper fortuna, paresque
 Noveris: ex alto magna ruina venit.
 Non benè cum parvis junguntur grandia rebus,
 Stantia namque premunt, præcipitata ruunt.

Pace

Pace tantorum virorum ad Catul-
 liana liceat inferere melli-
 tum istud Epigr.

A Cmen Septimius suos amores
 Tenens in gremio, Mea inquit, Acme,
 Ni te perdit amo, atque amare porro
 Omnis sum assidue paratus annos,
 Quantum qui pote plurimum perire :
 Solus in Lybia, Indiaque rosta,
 Casio veniam obuius leoni.
 Hoc ut dixit, Amor sinister ante,
 Dextram sternuit adprobationem.
 At Acme leviter caput resistentem,
 Et dulcis pueri ebrios ocellos,
 Illo purpureo ore suaviata,
 Sic, inquit, mea vita Seprimille,
 Huic uno domino usque serviamus :
 Ut multo mihi major, acriorque
 Ignis mollibus ardet in medullis.
 Hoc ut dixit, Amor sinister ante,
 Dextram sternuit adprobationem.
 Nunc ab auspicio bono profecti,
 Mutuis animis amant, amantur.
 Unam Seprimius misellus Achen
 Maroult, quam Syrias, Britanniasque.
 Uno in Seprimio fidei Acme
 Facit delicias, libidinesque.

Quis

*Quis ullos homines beatiores
Vidit? quis Venerem auspiciorem?*

Ad illa Aufonii aureum istud
Buculæ Æreæ.

BUcula sum cælo genitoris facta Myronis
Ærea, nec factam me puto, sed genitam;
Sic me Taurus init, sic proxima bucula mugit,
Sic vitulus sitiens ubera nostra petit.
Miraris quòd fallo gregem? gregis ipse magister
Errantes inter me numerare solet.

Myron celebris Statuarius
Vid. Glossar.

Divinum istud Senecæ ex Cleanthe.

DUc me parens celsiq; Dominator cæli
Quocùnq; placuit, nulla parendi mora est :
Adsum impiger : fac nolle, comitabor gemens
Malusq; patiar facere quod licuit bono :
Ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

Nullum tam arctum est jugum, quod non minus lædat ducentem quàm repugnantem ; unum levamentum est malorum ingentium, pati necessitatibus suis obsequi. *Sen. de Ira. lib. 3.*

Ad

Ad Excerpta Persiana istud penè
Christianum.

Compositum jus fasque animi, sanctisque recessus
Mentis, & incoctum generoso pectore honestum,
Hæc cado, ut admoveam templis & ferre litabo

Ad Virgiliana perelegans & admodum
Poetica noctis silentis & intem-
pestæ descriptio. lib. 4.

NOx erat, & placidam carpebant fessa soporem
Corpora per terras, sylvæque & sæva quierant
Æquora: cum medio volvuntur sidera lapsu,
Cum tacet omnis ager, pecudes, piæq; volucres,
Quæq; lacus latè liquidos, quæq; aspera dumis
Rura tenent, somno posita sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum.

Ad Horatiana Satyr. lib. 2.

——— Adde quòd idem
Non horam tecum esse potes, non otia rectè
Ponere, teq; ipsum vitas fugitivus, ut erro:
Jam vino quærens, jam somno fallere curam
Frustrà: nam comes atra premit, sequiturq; fugacem.

Interdum

Interdum quies inquieta est, & ideo ad rerum actus excitandi, ac tractatione bonarum artium occupandi sumus, quoties nos male habet inertia sui impatiens. Senec. Ep. 56.

Illud Epistolarum. lib. 1.

Cui non conveniet sua res, ut calceus olim
Si pede major erit, subvertet : si minor, uret.

Ad illa D. J. Juvenalis ex aurea
Satyrâ. X.

O Randum est, ut sit mens sana in corpore sano
Fortem posce animum, & mortis terrore carentem,
Qui spatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ, qui ferre queat quoscunque dolores
Nesciat irasci, cupiat nihil, & potiores
Herculis æumnas credat, sævosque labores,
Et Venere & Cænis & plumis Sardanapali
Monstro quod ipse tibi possis dare : semita certè
Tranquilla per virtutem patet unica vitam,
Nullum numen abest, si sit prudentia : sed nos
Te facimus, fortuna, deam, cæloque locamus.

— Parce privatus nimium cavere,
Dona præsentis rape lætus horæ, & lin-
quæ severa.

Hor. Od. 8. lib. 3.

Catalogus librorum in usum Scholarum qui prostant venales apud *Sam. Smith* ad insignia Principis in *Cæmeterio D. Pauli*.

L Loyd Dist. Hist. Geogr. Poet. *Lond. 1686.*
Fol.

Scapulæ Lexicon. *Amst. 1652.* Fol.

Ciceronis Opera. *Londani.* Fol.

———— Idem cum Notis Lambini 2 Vol. Fol.

———— Idem sine Notis 2 Vol. Fol. *Basil.*

Senecæ Opera cum Notis Lipsii. Fol.

———— Idem cum Notis Gruteri. Fol.

Brodzi Epigrammata Græ. Fol.

Constantini Lexicon Græ. Lat. Fol.

Erasmi Adagia. Fol.

Cardosa Philosophia Libera. Fol.

Vossii Eymolog. Ling. Lat. Fol.

Plautus Lambini. Fol.

Ferrarii Lexicon Geogr. Fol.

Sleidani Comment. Fol.

Plinii Hist. Nat. Fol.

Livii Historia Gruteri. Folio.

Homeri Opera Græ. notis Micyli & Camerarii.

Æscheli Traged. Græ. cum Scholiis 4to.

Bythneri Lyra prophetica 4to.

Borrichius

Borrichius de Variis Etat. Ling. Lat.
 Crispini Lexicon 4to.
 Cartesii principia Philos. 4to.
 ——— Meditat ——— 4to.
 ——— Epistolæ ——— 4to.
 Cluverii Geographia cum fig. 4to.
 ——— Idem cum Notis Bunonii 4to.
 ——— Idem Epit. Historiæ 4to.
 Catullus Tibullus Vossii 4to.
 Cassimiri Lyrica 4to.
 Colebert Philos. verus & Nova. Paris 4to.
 Caufinus de Eloquentia 4to.
 Ciceronis Opera 4to.
 Camerarii Emblemata 4to cum fig.
 Cole's Latin Dict. 4to.
 Gouldman's Dict. 4to.
 Littleton's Dict. 4to.
 Emblemata Academiae Altorfinæ 4to.
 Frienshemii Supplement. Liviani 4to.
 Juvenal cum Notis. Heppinii 4to. 1685.
 Horatius Cruquii 4to.
 ——— Idem Lambini 4to.
 Harpocratonis Lexicon Valesii 4to.
 Le Grand Institut. Philos. 4to.
 ——— Hist. Naturæ 4to.
 Leuden Clausis Heb. Vet. Test. 4to.
 ——— Philol. Hebr. Mixtus 4to.
 Rosini Antiquitates Romanæ. Demsteri 4to. 1686.
 Richeletts Dict-francois 4to.
 Plautus Lambini 4to.
 Pindarus cum Notis. Benedicci 4to.
 Stephani Dict. Poeticum 4to.

Schrevelii

Schrevelii Lexicon 4to. per *Robinson* 4to.
Suetonius cum Numismatibus Patini 4to.
— Idem cum Notis Torrentii 4to.
Suiceri Lexicon Græ. 4to.
Theocritus cum Scholiis 4to.
Vossius de Hist. Græ. & Lat. 4to.
— Idem de Poetis Græ. & Lat. 4to.
Valesii Notæ in Harpocraton. 4to.

Libri cum Notis variorum in 8vo.

A Urelius victor 8vo.
Aulus Gellius 8vo.
Arriani Tactica 8vo.
Appiani Hist. 2 Vol. 8vo.
Ausonius 8vo.
Alex. ab Alexandro Dies Geneal. 2 Vol. 8vo.
Barclai Argenis 2 Vol. 8vo.
— Euphormio 8vo.
Boethius de Consolat. Philos. 8vo.
Cæsaris Coment. 8vo.
Q. Curtius 8vo.
Corn. Nepos. 8vo.
Claudian 8vo.
Catullus Tibullus 8vo.
Ciceronis Epist. ad Famil. 8vo. 2 Vol.
— Ad Atticum 8vo. 2 Vol.
Epictetus 8vo.
Erasmi Colloquia 8vo.
L. Florus 8vo.
— Idem Notis Gravii.
Hist Augustæ script. 2 Vol.
Horatius 8vo.
Hygini Fab. Schefferi 8vo.

Justinus 8vo.
Juvenal 8vo.
Lactantius 8vo.
Lucan 8vo.
Livii Hist. 3 Vol. 8vo.
Martial 8vo.
Macrobius 8vo.
Min. felix. 8vo.
Michographi Lat. 8vo.
Ovidii opera 3 Vol. 8vo.
Plinii Hist. Nat. 3 Vol. 8vo.
———Epistolæ 8vo.
———Panegyrici 8vo.
Petronius Abitrer 8vo.
Plautus 8vo.
Phædri Fab. 8vo.
Polybii Hist. 8vo.
Quintiliani Opera 8vo.
Suetonius 8vo.
Sulp. Severus 8vo.
Salustius 8vo.
Senecæ Opera 8vo.
———Tragædiæ 8vo.
P. Statius 8vo.
Tacitus 2 Vol. 8vo.
Terentius 8vo.
Virgilius uno Vol.
———Idem 3 Vol. Edit. ultimum.
Val. Maximus 8vo.
Vel. Paternulus 8vo.
Vegetius de re militari 8vo.

*Extant præterea apud me venales varii Authores
classici in usum Delphini Regis Galliarum filii,
non ita pridem in lucem editi Parisiis in Quarto.*

Libri 8vo.

Andronicus Rhodius 8vo. G. L.

Ars Cogitandi 8vo.

Ælianæ variz Hist. Schefferi 8vo.

—— Idem Noris Fabri 8vo.

Baxtorfi Lexicon Hebr.

—— Thesaurus Gramat.

—— Gram. Chald. & Syr. 8vo.

—— Epist. Gram. 8vo.

—— Synagoga Judaica.

Barlæi Epist. 2 Vol.

Bonghen Catechesn. G. L.

Burgerisdicii & Herebordi Log. 8vo.

Biblia vulgar. Edit. 8vo.

—— Hebraica Athias 8vo.

—— Septuaginta.

Plautus Paræi.

Clenardi Instit. Gram. Græ. 8vo.

Coles Lat. Dict. 8vo.

Clavis Homerica 8vo.

Camdens Gr. Grammer.

Ciceronis Opera 8vo. 8 Vol.

—— Orationes Fregii 3 Vol. 8vo.

Dosselii Calligraphia.

Scaligeri Poëmata 8vo.

De variis de partic. Ling. Græ.

Gale Rhetores Selecti 8vo.

Erasmi colloquia 8vo.

Epictetus Ariani G. L. 8vo.

Flavellæ Poeticæ 8vo.
 Fearnæ Centum Fab. 8vo.
 Schrevelii Lexicon 8vo, Londini, 1686.
 — Idem Amsterdam 1686.
 Gradus ad Pernassum.
 Grotius de veritate Relig. 8vo.
 — Institut. Baptizando.
 Gale Psalterium Græcum 8vo.
 Skickards Horolog. Hebr. 8vo.
 Textoris Epist. 8vo.
 — Epitheta 8vo.
 Hesiod Grævii 8vo.
 Hensii Aristarchus 8vo.
 Homeri illicas & odysses 2 Vol.
 Homeri Liber primus Sylvani.
 Sophoclis G. L. cum Scholiis 8vo.
 Testamentum Græ. 8vo.
 Indiculus Universalis 8vo.
 Isocratis Orationis 8vo.
 Justinii Hist. 8vo.
 Lusus Poeticus 8vo.
 Leusdens Clavis Ling. Gr. 8vo.
 Livii Hist. 2 Vol. Cambridge 8vo.
 Licosthenis Apoth. 8vo.
 Lucretius Gyphanii.
 Centum fabulæ 8vo. cum figuris.
 Vossi Gramat. Lat. 8vo.
 — Rudimenta Ling. Gr. 8vo.
 — Epit. Rhetoricæ 8vo.
 Natalis Comes 8vo.
 Walkers Rhetorick 8vo.
 Winchest Phrases.
 Walkers Idioms.

— Art of Teaching. — Particles.
Vareini Geographia. Poetæ Minores 8vo.

Libri Lat. 12 and 24.

- A** Uli Gelli Noctes Atticæ. 12.
Aristophanus G. L. 12.
Anacreon Fabri Gr. Lat. 12.
Antonini liberalis metam. Gr. Lat. 12.
Aphonii progymnasmata 12 & 24.
Apuleius de Aureo Asino 12.
Æsopi Fab. Gr. Lat. 12. Ausonius 24.
Barclai Argenis 12. ——— Euphormio 12.
Barlæi poemata 12.
——— Orationes 12.
Beza Test. Lat. Oxon. 12, & 24.
Biblia Latina Junii & Trem. Amst. 12.
——— Septuaginta Amst. 12.
——— Id. Londini 12.
Busbequii Epist. 24.
Buchanani Psalm. & Poem. 12, & 24.
Cæsaris Comment. 12, & 24. Elz.
Cluverii Geogr. cum Cartis 1686, 24.
Crucii Epistolæ 12.
——— Orationes 12.
Ciceronis Opera 10 Vol. 12.
——— Epist. ad famil. Amst. 12.
——— De Officiis Amst. 12.
Castalionis Test. Lat. 12.
Corn. Nepos Amst. 12, & 24.
——— Id. Oxon. 12.
——— Id. notis Loccenii 12.
Comenii Lexicon. Atriale Lat. Latinum 1685. 12.
Curcellæi Test. græ. 12.
Q. Cærtius El. Amst. 12. Id. 24.
——— Id. Loccenii 12.

Cassimiri

Casimiri poemata 24.
 Claudian 24.
 Carullus Tibullus 24.
 Demosthenis Orationes 12.
 Elegantia poetica 12.
 Erasmi moria Encomium 12.
 ——— Colloquia 12, & 24.
 ——— De Copia Verbo. 12.
 ——— De Conscribendis Epist. 12.
 ——— Apothegmata 12.
 ——— Epitome Adagior. 12.
 Epictetus Gl. Oxon. 12, & 24.
 Farnabius in Senecam 12.
 ——— In Virgilium 12.
 ——— In Lucanum 12.
 ——— In Terentium 12.
 ——— In Martialem 12.
 ——— In Ovidii Metam. 12.
 ——— In Juvenalem 12.
 ——— Index Rhetoricus 12.
 Fostnerus in Tacitum 12.
 Frontini Stratagemata 12.
 L. Florus Salmastii 12, & 24.
 Grotii poemata 12.
 ——— De veritate Relig. Christianæ 12.
 Heinsii poemata 12.
 Hygini fabulæ.
 Horatius Notis Bond. 12, & 24.
 Hist. Romanæ Epit. 24.
 Iustini Hist. 12, & 24.
 ——— Id notis Vossii 12.
 ——— Id notis Boxhornii 12.
 Juvenal 12, & 24.

- 2 } Leusden { Test. græcum 24.
 1 } ——— { Compend. græ. N. Test. 12.
 1 } ——— { Pasoris Syllabus 12.
 1 } ——— { Compend. Hebr. V. Test.
 Livii Hist. Amsterdam. 12.
 — Orationes 12.
 Lucretius fabri 12, & 24.
 Lucan. 12, & 24. Liturgia græca 12.
 ——— Latina 12. Livii Hist. Elz. Vol. 3. 12.
 Minilii Florus.
 ——— Horatius.
 ——— Terentius.
 ——— Virgilius.
 — Ovid de Tristibus.
 ——— Ovid Metamorph.
 Martial. 12, & 24.
 Minutius felix 12.
 Ovidii opera 24. & Metam. 12.
 Oweni Epigramata 24.
 Nugæ Venales 12.
 Neuhusi poemata 12.
 Oxford Grammer 12.
 Orator ex temporaneus 12.
 Psalterium Hebraicum 12 & 24.
 Pinii Panygericæ 12.
 Pludentii poemata Heinssii 12 & 24.
 Pol. Virgil. de rerum Invent. 12.
 Passoris Manuale 12.
 Persius Bond, 12.
 Perdri fabulæ 12. Pia desideria 24.
 Pindar 24. Plautus 24.
 Q. Curtius 12, & 24.
 Skeidan de quatuor Imperiis 12, & 24:

Strada

Stradae prolusiones 12.

Salustius 12, & 24.

Suetonius Boxhornii 12, & 24.

Seneca opera 4 Vol. Elz. 12.

-----Id Trag. 12 & 24.

Symbola Christiana 12.

Testamentum græ. Oxon. 12.

-----Id Lond. 12. Id Elziver 24.

Tacitus Boxhornii 12. Id 24.

Virgil Heinſii 12, & 14.

Val. Maximus 12, & 14.

Vossius de studiis 12.

Vigerii Ideotism. K. 12.

Vel. paterculus Heinſii 12.

Homeri Iliados liber primus, in quo singularum
vorum significationes, compositiones ac deri-
vationes annotantur: Dialecti clarè & distin-
ctè exponuntur: Synonyma multis locis adji-
ciuntur particularum varii ac elegantes usus
demonstrantur. Phrases & Sententiæ ex ipso
textu deliguntur: Gracissimi passim occur-
rentes explanantur: Fabulæ & Hist. Nomi-
num propriorum enarrantur, omnia deniq;
quæ huc pertinere videbantur; ita continen-
tur, ut is facilè a quovis intelligitur, metho-
dusque vera Linguam græcam tum docendi,
tum discendi habeatur. studio & opera Geogr.
Sylvani Pan. med. prostant venales apud
Sam. Smith.

F I N I S.

